

Икемділік, тиімділік, жоғары стандарттар

Біріктірілген есеп 2021

«Эйр Астанада» біз Қазақстанның бай мәдени мұрасын көрсеткенімізге және бірнеше жыл бойы біздің еліміздің атағын халықаралық аренада нығайтуына, гүлденуіне және дамуына мақтанамыз.

Сізге ұсынылған біріктірілген жылдық есебінде Шығыс Қазақстан аумағындағы ескі қорғандарда табылған алтын жасандызаттар туралы сүйсініп әңгімелейміз. Бұл скиф-сақ дәуірінде шамамен 2700 жыл бұрын көшпенділер жасаған алтын әшекейлер Қазақстан елдерінің бірегей мәдениеті мен шеберлігінің үлгісі. Бүгін бұл қазына Шығыс Қазақстандағы Өскеменнің тарихи-өлкетану облыстық мұражайында (ҚМҚК «Облыстық тарихи-өлкетану мұражайы») сақталған, ал жақында олар «Ұлы дала алтыны» көрменің аясында Кембридж университетінің Фицуильяма мұражайында (Fitzwilliam Museum) көрсетілген.

Фотоға жазу

Шығыс Қазақстанда сақ қорғандардың қазындылары. © Евгений Домашев

Табылған алтын жасандызаттар туралы толығырақ есептің келесі беттерінде оқыңыз.

Ішкі әуетасымалының қолжетімділігін арттыру

Қазақстан әлемдегі ішкі тасымалының ең жылдам дамушы нарықтарының бірі және біз оның әлеуетін енді ғана ашып жатырмыз.

FlyArystan

Қазақстан әлемдегі ішкі тасымалының ең жылдам дамушы нарықтарының бірі болды: FlyArystan әуекомпаниясын 2019 жылы іске қосу сәтінен бері оның өсу қарқыны 46%-ды құрады. Ұшу жиілігінің артуы және жаңа бағыттардың үш жылдан кем уақытта ашылуы ішкі желілерде жолаушы санының 3 млн. адамға көбеюіне әкелді. Егер ең басында FlyArystan 2 ұшақпен тәулігіне 4 бағытта 14 рейсті қамтамасыз еткен болса, бүгін FlyArystan-ның еншісінде 10 әуе кемесі және олар 41 бағытқа қатынап, тәулігіне 60 рейс орындайды. Компания әуепаркін одан әрі кеңейтуді жоспарлап отыр. Бүгін «Әйр Астана» мен FlyArystan жалпы алғанда барлық ішкі тасымал нарығының 71% бақылап отыр, және біз теңізге шығысы жоқ әлемдегі ең үлкен елімізде ары қарай өсу әлеуеті әлі де зор екендігіне сенімдіміз.

- ↳ Бағыттар желісі туралы толығырақ 04 бетте
- ↳ Нарыққа шолу туралы толығырақ 14 бетте
- ↳ Стратегия туралы толығырақ 20 бетте

39%

FlyArystan-ның ішкі тасымал нарығындағы үлесі

+40%

FlyArystan-ды іске қосу сәтінен бастап ішкі нарықтағы саяхаттауға бейімділігі

Жоғарыдағы фото

Шығыс Қазақстандағы сақ қорғандарында табылған көгілдір түсті асыл таспен әшекейленген алтын бұғы.
© Fitzwilliam Museum / КМҚК «Облыстық тарихи-өлкетану мұражайы»

Теңізге шығысы жоқ әлемдегі ең үлкен мемлекет

Қазақстан теңізге шығысы жоқ әлемдегі ең үлкен ел. Жалпы көлемі 2 725 млн шаршы км, оны үштен бірі кең байтақ қазақ даласы құрайды. Салыстырма үшін: еліміздің батысынан Ақтөбеден Алматыға пойызбен сапар 33 сағатты алады. FlyArystan төмен бюджеттік әуекомпаниясының іске қосуымен біз ұшуларды қолжетімдірек жасадық және бұл ішкі тасымалының нарығын екпіндей өзгертеді.

19,1 млн

Қазақстанның 2021 жылғы* халқы

* Көзі: Қазақстан Республикасының стратегиялық жоспарлау және реформалар жөніндегі Агенттіктің ұлттық статистика бюросы.

Жолаушыларымыздың жайлылығын жақсартуға фокус

Біздің кемелдікке деген ұмтылысымыз бірқатар марапатпен белгіленген керемет сервисте және жолаушылар қанағаттанушылығының жоғары деңгейінде бейнеленеді. Әуе кемелерінің заманауи паркінің арқасында біз борттағы жайлылығы мен рейстердің ұқыптылығын қамтамасыз етеміз. Борттағы қызмет көрсету жоғары дүниежүзілік стандарттарға сай келеді – біз жолаушыларымызға құрметті қонақ ретінде қараймыз.

Сервистің жаңа стандарттарын орната

Эйр Астананың жаңа әуе кемелеріне инвестициялар біздің жолаушыларымызға жайлылық, сенімділік пен қауіпсіздікті қамтамасыз етеді. Оған қоса біз өз қонақжайлылығымызбен даңққа бөленеміз – бұл қазақ мәдениетінің басты дәстүрінің бірі ғой. Бұл ерекше бәсекелес артықшылық біздің экипаждар ұсынатын борттағы қызмет көрсетудің жоғары стандарттары мен жылы шыраймен қабылдауында көрінеді. Бұдан басқа індет кезінде біз жолаушыларды қорғау бойынша қосымша шаралар қолдандық және SimpliFlying консалтинг компаниясымен бірге өткізілген APEX (Airline Passenger Experience Association) аудит нәтижесінде ұшу кезінде COVID-19 коронавирусы инфекциясын таралуын азайту бойынша әрекеттер үшін гауһар мәртебесін алдық.

➔ [Операциялық қызмет туралы толығырақ 26 бетте](#)

Қызмет көрсетудің жоғары стандарттары

- Соңғы тоғыз жыл ішінде Skytrax агенттігінің нұсқасы бойынша Орталық Азияның үздік әуекомпаниясы
- COVID-19 Skytrax рейтингінде бес жұлдыз
- APEX Health Safety аудиті нәтижесі бойынша Гауһар мәртебесі
- Amenities Initiatives «Экологиялық қаптама үшін» Платина жұлдесі

Жоғарыдағы фото

Шығыс Қазақстандағы сақ қорғандарында табылған бас киімнің әшекейі болған алтын айылбастың бөлігі. © Fitzwilliam Museum/ КМҚК «Облыстық тарихи-өлкетану мұражайы»

«Konak keldi — irisyn ala keldi»

Көшпенді байырғы халқының дәстүрлері негізінде ғасырлар бойы қалыптасқан Қазақстан мәдениеті қонақжайлылыққа негізделген. Жергілікті тұрғындардың үйлерінде кең байтақ қазақ даласында жүрген жолаушыларға әрдайым пана берілген. Қазақ жанының жомарттығы оның қонақтарды құшақ жая қарсалуынан білінеді және бұл халық мәтелінде бейнеленген: «Қонақ келді – ырыс ала келді».

Қонақжайлық — қазақ халқының ұлттық мәдениетінің ажырамайтын бөлігі

Аймақтағы әуетасымалы нарығының трансформациясы

«Эйр Астана» бизнестің пайдалылығын 2021 жылы қалпына келтіре алған әлемдегі азғана әуекомпаниялардың бірі. Бір жағынан бұл нәтиже менеджменттің күшті әдепті және өтімділікті басқару мен шығынды бақылау бойынша сауатты шаралар нәтижесі, сондай-ақ, Компанияның өзгермелі маркетингтік жағдайға тиімді бейімделу қабілеті өз рөлін атқарды. Оған қоса, Компанияның бірегей географиялық орналасқан жері бізге Азия, Еуропа және ТМД-дағы көршілес нарықтардағы өсуін пайдалануға мүмкіндік береді.

Жаңа мүмкіндіктерге ашықтық

Қазақстанның Азия, Еуропа және ТМД-ның ірі нарықтары арасындағы бірегей географиялық орналасқан жері арқасында «Эйр Астана» әлемде шекаралар ашылған сайын өсу мен даму үшін кең бірегей мүмкіндіктерді пайдалана алады. Skytraх рейтингісіне сәйкес «Эйр Астана» Орталық Азиядағы үздік әуекомпаниясы. Туристік саяхат сегментінде (lifestyle санаты) жұмыс істеуге стратегиялық ауысуды орындап, біз өз өнімімізді біртіндеп қайта қарап жатырмыз. Біздің табысымыздың басты факторларының бірі жаңа туристік бағыттарды сауатты таңдау. Бұл бізге 2021 жылы 1,3 млн жолаушыны тасымалдап, індет кезінде халықаралық бағыттарда жолаушылар легінің кенет төмендеуінен кейін едәуір өсуіне жетуге мүмкіндік берді.

[📄 Операциялық қызметі туралы толығырақ 26 бетте](#)

Жоғарыдағы фото

Шығыс Қазақстандағы сақ қорғандарында табылған бас киімнің әшекейі болған көгершін сынды алтын айылбас. © Fitzwilliam Museum/ КМҚК «Облыстық тарихи-өлкетану мұражайы»

1,3 млн

2021 жылғы халықаралық жолаушылар легі

+69%

2021-2026 жылдары әуе кемелері паркінің жоспарлы кеңеюі

Қазақстан Ұлы жібек жолында

Қазақстанның Еуразия жүрегінде орналасуы ел экономикасы мен сауданың сәтті дамуында маңызды рөл атқарып келеді. Ғасырлар бойы Қазақ даласы арқылы Ұлы жібек жолы жатқан, осы жолмен Қытай көпестері түрлі тауарларды тасып жүрген: жібек, алтын, дәрі-дәрмек, дәмдеуштер, күріш және піл сүйегі.

Бұрын сауда керуендері тоқтаған көптеген шұраттардың орнында бүгін гүлденген қалалар мен мекендерді көріп отырмыз. 2021 жылы Қазақстан өз тәуелсіздігін атап өтті. Бүгінде Еуропа, Қытай және Таяу Шығыс қиылысында еліміздің бірегей географиялық орналасқан жері елімізге аспанда да салынған Ұлы жібек жолында негізгі рөл атқаруға мүмкіндік береді.

Еуразия жүрегінде

Стратегиялық есеп

Стратегиялық жоспарлауымыздың негіздері	01
Компания туралы негізгі фактілер	02
Ішкі және халықаралық бағдарлар	04
Директорлар Кеңесі Төрағасының үндеуі	06
Президент үндеуі	08
Біздің бизнес-үлгіміз	10
Мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік	12
Нарыққа шолу	14
Стратегия	20
Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері	24
Операциялық қызметке шолу	26
Қаржылық шолу	32
Тұрақты даму	36
Тәуекелдерді басқару	54

Корпоративтік басқару

Директорлар Кеңесі Төрағасының «Корпоративтік басқару» бөліміне алғысөзі	60
Директорлар кеңесі	62
Компанияның жоғары басшылығы	66
Корпоративтік басқару туралы есеп	
Директорлар кеңесінің жетекші рөлі және Компанияның миссиясы	68
Ынтымақтастық және мүдделі тараптармен байланыс	70
Атқарымдарды бөлу	72
Құрам, сабақтастық және бағалау	74
Стратегиялық жоспарлау комитеті	75
Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитет	76
Қазынашылық жөніндегі комитет	77
Аудит жөніндегі комитет	78
Тағайындау және сыйақы жөніндегі комитет	82
Дивидендтік саясат	84

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржы есептемесін дайындау мен бекіту үшін жауапкершілік туралы басшылықтың растауы	86
Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі	87
Пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есеп	89
Өзге жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есеп	90
Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есеп	91
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	92
Ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы есеп	93
Шоғырландырылған қаржы есептемесіне Ескертпелер	95
GRI көрсеткіштері	153

Икемділік, тиімділік, жоғары стандарттар

Еуразия жүрегінен біз әлемдегі үздік әуекомпанияларының бірін құрамыз.

Біздің бизнесті ұзақ мерзімді болашақта өсу мен кеңеюін қамтамасыз ету қабілетіміз Компанияның даму динамикасын қолдау негізінде жатыр. «Эйр Астана» бизнесі тұрақтылығының негізгі факторлары оның мықты қаржы жағдайы және нарықтағы қиын кезеңдерде шешімдерді қабылдауға икемді тәсілдемесі. Тиімділікті арттыру үшін Компанияға шығынды төмендетуге мүмкіндік беретін жұмыс әдістерін ендірдік және қызметкерлеріміздің еліктіргендігінің жоғары деңгейін қамтамасыз еттік. Сонымен біз істеп жатқан барлығында «Эйр Астана» ұраны - жоғары стандарттарға ұмтылыс.

Компания вебсайты
airastana.com

Біздің стратегиялық жоспарлауымыздың негіздері

Біздің мақсат – біздің негізгі міндетіміз

Қазақстанның Еуразияның өзге елдерімен көлік байланыстарын нағыз қазақ қонақжайлықпен қамтамасыз ету

«Эйр Астана» еліміздің әлеуметтік экономикалық дамуына едәуір үлес қосып, Қазақстанды гүлденуші көршілес елдермен байланыстыруға көмектеседі. FlyArystan әуетасымалдаушыны іске қосудан бері біз сондай-ақ халқының мобильділігін арттыруға және теңізге шығысы жоқ әлемдегі ірі мемлекетте экономикалық өсуіне мүмкіндік тұғызамыз. Мұнда ел ішінде саяхаттау үшін әуе көлігінің қызметтерін халықтың жартысынан кем пайдаланған.

Біздің қызмет

Біз ішкі және халықаралық рейстерде тұрақты және чартерлік жолаушылар тасымалын, сонымен қатар, жүк және пошта тасымалын орындаймыз. Біздің сөзсіз басымдықтарымыз қауіпсіздік пен қызметтерді көрсетудің жоғары деңгейі: біз жолаушыларымыз бен қызметкерлеріміз туралы барынша ойлаймыз.

Біз мақсаттарымызға қалай жетеміз

Әрекет ету икемділігі

Халықаралық деңгейдегі біздің жоғары басшылық командамыз көрсеткен шешімдерді қабылдау икемділігі әуекомпанияның індет кезінде үнемі өзгермелі жағдайға бейімделу қабілетінің кепілі болды: біз ішкі тасымалы нарығының өз үлесімізді едәуір кеңейттік және жаңа туристік бағыттарды жылжытамыз (lifestyle санаты).

Максималды тиімділікті қамтамасыз ету

Біздің әуе кемелерінің заманауи паркін құру стратегиямыз өзіміздің инженерлік-техникалық базамызды дамытуға салған инвестициялармен және жұмыс тиімділігін арттыру үшін инновациялық цифрлық технологияларды енгізуімен дәлелденеді.

Қызмет көрсетудің жоғары стандарттарына акцент

Сервисіміздің деңгейі халықаралық деңгейде мойындалған және бірқатар марапаттармен белгіленген, бірақ біз бұнымен шектелмей жолаушыралды қанағаттандыра ғана қоймай, олардың болжалдарынан асып түсу үшін борттағы қызметтер сапасын арттыра береміз және біздің қонақжайлық дәстүрлерін дамытамыз.

Жоғары стандарттар мәдениетіне және айқын белгіленген құндылықтарға бейілділік

Қонақжайлық

Тиімділік

Белсенділік

Сенімділік

Сенім

Компания туралы негізгі фактілер

Құнды құрудың табысты тәжірибесі

2021 жылы «Эйр Астана» өсімін жандандырып, өз болжамдарын асырды және халықаралық туризм нарығында өз үшін жаңа мүмкіндіктерді ашты, бір мезгілде осымен ішкі жолаушылар тасымал нарығында үлесін ұлғайтты.

20

ел

4,7 лет

әуе кемелері паркінің орташа жасы

5 551

қызметкер

6,6 млн

жолаушы

84

бағдар

36

әуе кемесі паркте

Қазақстанның ең тартымды жұмыс берушісі

Соңғы бес жылда (2016 - 2020) «Эйр Астана» жұмыс берушілердің брендингі саласындағы дүниежүзілік көшбасшысы Unversum компаниясының нұсқасы бойынша Қазақстанның ең тартымды жұмыс берушісі деп тұрақты түрде мойындалған.

Табыстың 20 жыл тарихы

«Эйр Астананың» Алматыдан Астанаға алғашқы рейсі;
Алматыдан Дубайға алғашқы халықаралық рейс

Ұша бастағаннан бері 1 млн астам жолаушы тасымалданды

Skytrax нұсқасы бойынша 3 жұлдызды жалпы рейтингін беру

2001 --> 2002 --> 2003 --> 2004 --> 2007 --> 2008 --> 2009

«Эйр Астана» АҚ

Қазақстан Республикасының үкіметі мен BAE Systems компанияның бірлескен кәсіпорны ретінде құру

Инженерлік-техникалық қызмет көрсетуге арналған JAR/EASA 145 алғашқы сертификаттау

Ab-initio ұшқыштарды оқыту бағдарламасының іске қосу

(IOSA) Эксплуатациялық қауіпсіздік стандарттарына сәйкестігіне аудиттен сәтті өткен ТМД-да алғашқы әуекомпания;
Frequent Flyer бағдарламасын іске қосу

Жақсы белгілі бренді бар жоғары тиімді және тез өсуші халықаралық әуекомпания

- ▶ **5 500** астам жоғары төленетін жұмыс орны құрылған
- ▶ Аймақтың көлік инфрақұрылымының маңызды элементі
- ▶ **504 млн астам АҚШ долл.** — бүкіл жұмыс бойы салық төлемдерінің жалпы көлемі
- ▶ **17 млн АҚШ долл.** — екі акционер Компанияға инвестициялаған қаражат көлемі
- ▶ **140 млн астам АҚШ долл.** — екі акционерге төленген дивидендтер көлемі
- ▶ **457 млн АҚШ долл.** — 2021 жылғы желтоқсанына жалпы жиынтық таза пайдасы

Біздің техникалық сараптама

Біздің инженерлер және техникалық қызмет көрсету мамандары әуе кемелеріміздің сенімділігі мен ұшу жарамдылығының, қауіпсіздіктің жоғары деңгейін қамтамасыз етеді және C-check нысаны бойынша техникалық қызмет көрсетудің қамтылуын кеңейтеді, сонымен қатар Компания мүмкіндіктерін дамытады және шығынның едәуір үнемдеуін қамтамасыз етеді.

Қызметкерлерді оқыту бағдарламаларымыз

Табысымыздың ажырамайтын бөлшегі өз кадрларды тәрбиелеу және оларды уәждемелеу. «Эйр Астананың» Оқу академиясы қызметкерлердің еліктіргендігін арттыру жұмысы, шығармашылық және инновациялық тәсілдемесі мен қызметкерлерді дамыту үшін лайықты құрметке ие болды.

Ab-initio ұшқыштарды даярлау бағдарламасы

>250 түлек

+12

2021 жылы
студенттер
санының өсуі

+30

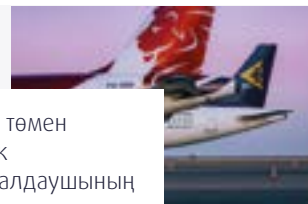
2022 жылы
студенттер
санының
жоспарлы өсуі

(EASA) Авиациялық қауіпсіздіктің еуропалық агенттігі сертификаттаған техникалық қызмет көрсетудің меншікті қызмет дамуының басталуы

Азия-Тынық мұхит әуежолдары қауымдастығының толық құқықты мүшесі

FlyArystan төмен бюджеттік әуетасымалдаушының іске қосуы

2010

2012

2014

2016

2018

2019

2021

Skytrax World Airline Awards жүлдесінің «төрт жұлдыз» рейтингін алған ТМД мен Шығыс Еуропадағы алғаш әуекомпания; бірінші меншікті ұшақтың жеткізілуі

Part 66 лицензиясын алу үшін техникалық қызметкерлерді оқыту бағдарламасын іске қосу

Астанада «Эйр Астананың» жаңа авиациялық-техникалық орталығының ашылуы

6,6 млн адам тасымалданған жолаушылар саны бойынша кезекті рекорд

Жолаушылардың өзгермелі қажеттіліктерін қанағаттандыру

Жалпы авиациялық саласы үшін қазір уақыт бұрынғыша күрделі болғанына қарамастан, 2021 жылы біздің икемді және қолма-қол тәсілдемеміз «Эйр Астана» мен FlyArystan әуекомпанияларына өз көрсеткіштерін қалпына келтіруге мүмкіндік берді: тасымалданған жолаушылардың жалпы саны 6,6 млн өсті, бұл 2020 жылдан 79%-ға жоғары.

Екі әуекомпанияның нәтижелері 2020 жылмен салыстырғанда едәуір жақсарса да, халықаралық тасымал бизнесі жалпы алғанда бұрынғыша баяу қалпына келе жатыр. Алайда қазір 2022 жылдың басталуымен осы жылға болжам оптимистік көрінеді – көбірек елдер шектеу шараларын бәсеңдетіп жатыр, ал жолаушылар жалпы өз-өзін оқшаулау тәртібінің бірнеше айларынан кейін өз үй аймағынан тыс саяхаттағылары келеді. Ішкі тасымал нарығы, өз кезегінде, жылдам өсіп келе жатыр, біз осыны пайдаланып, ұшу жиілігін арттыру және жаңа бағыттарды ашу есебінен өткізу сыйымдылығын ұлғайту бойынша жоспарды жүзеге асырып келеміз. Нәтижесінде 2021 жылы ішкі бағыттардағы біздің жиынтық жолаушылар легіміз 5,3 млн жолаушыға дейін өсті, ал ішкі тасымал нарығындағы жиынтық үлесі 71% болды, оның негізгі бөлігі (39%) FlyArystan-ға тиесілі, ал нарық үлесінің мөлшері бойынша екіншісі (32%) «Эйр Астанаға» тиесілі.

Келтірілген сандар пандемиялық 2020 жылдан кейін Компания көрсеткіштерінің сенімді қалпына келуін дәлелдейді. 2021 жылы Компания жалпы алғанда 6,6 млн жолаушыны тасымалдады – бұл оның тарихындағы ең жоғары көрсеткіш. Бұл нәтиже FlyArystan әуе тасымалдаушының жоғары көрсеткіштерімен қамтамасыз етілді, өйткені ол жұмысының екінші толық жылдың қорытындысы бойынша (негізінде ішкі бағдарларда) төмен тарифтері мен шығынның жоғары дәрежедегі бәсекеге қабілетті құрылымы арқасында «Эйр Астана»-мен дерлік бірдей жолаушыны тасыды. Осылайша, FlyArystan өзінің ел ішінде тасымалды дамытып, Қазақстан Республикасы азаматтарының мобильділігін арттырудың басты мақсатына сеніммен бара жатыр».

Питер Фостер

«Эйр Астана» АҚ-ның президенті

Ішкі тасымал

2021 жылы Компанияның ішкі бағдарлардың жалпы саны бұрынғыша 30 болған, сондай-ақ, FlyArystan үлесі 21-ден 24 бағдарға өсті. Бұл ретте, бұл маңыздырақ, рейстердің жалпы саны 37 183-ке дейін өсті, ал ішкі желілерінде тасымалданған жолаушылардың саны індетке дейінгі деңгейден 89%-ға жетті. FlyArystанды 2019 жылы іске қосу сәтінен бастап, тіпті 2020 жылғы індет кезінде ішкі жолаушылар легі экспоненталық жыл сайын өсті және 2021 жылы 5,3 млн жолаушы тасымалданды.

➔ **Операциялық қызмет туралы толығырақ 26 бетте**

30

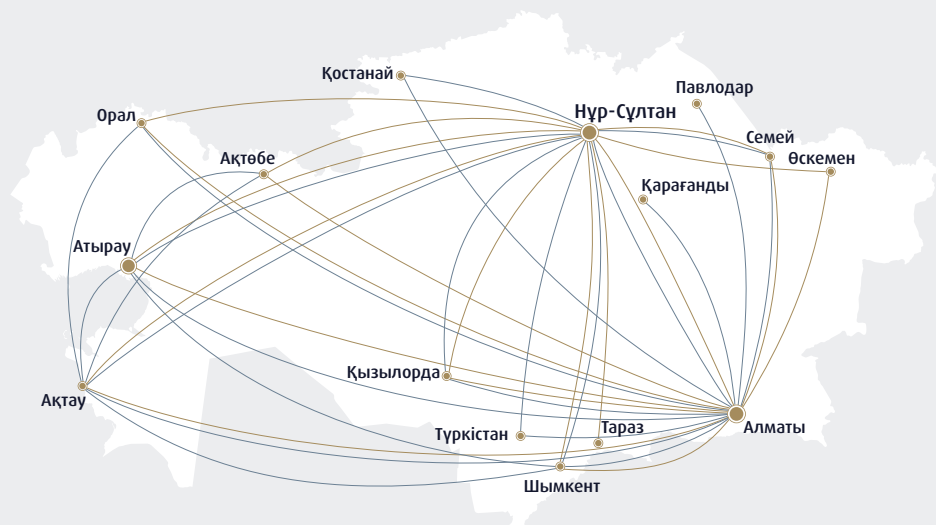
2021 жылдың соңына Компания орындаған ішкі бағдарлар*

24

FlyArystan орындаған ішкі бағдарлар

18

«Эйр Астана» орындаған ішкі бағдарлар

 air astana

 FlyArystan

Чартерлік рейстер

* «Эйр Астана» мен FlyArystan орындайтын бірдей бағдарлар бір бағдар ретінде есепке алынған.

Нарықтың үнемі өзгермелі жағдайында болашақты көру және ашылатын мүмкіндіктерден барынша пайда табу қабілеті Компания пайдалылығын қалпына келтіруін қамтамасыз етті.

Халықаралық бағдарлар

Халықаралық әуетасымалының бизнесі Компанияның басқа бизнес-сараланымдардан көбірек 2020 жылы сапарларға енгізілген шектеулерден зиян шекті: халықаралық рейстердегі жолаушылар легі 72%-ға төмендеді және 0,66 млн жолаушы болды. Акценттің туристік саяхаттар сараланымына ығысу (lifestyle санаты) және жаңа бағыттарды анықтау сәтінен біз қалпына келудің бірнеше белгілерін байқаймыз: 2021 жылы тасымалданған жолаушылар саны 1,3 млн. дейін ұлғайды. 2021 жылы біз Мале, Лондон, Дели, Тбилиси және Душанбе қалаларына тұрақты рейстерді жандандырдық, сондай-ақ, туристік бағыттарда тікелей рейстерді іске қостық, соның ішінде, Шри-Ланкаға, Черногорияға, Таиландқа және Түркияға, сонымен FlyArystan Кутаисиге Қазақстанның үш қаласынан қатынай бастады.

54

2021 жылы халықаралық бағдарлар (тұрақты чартерлік рейстерді қосқанда)

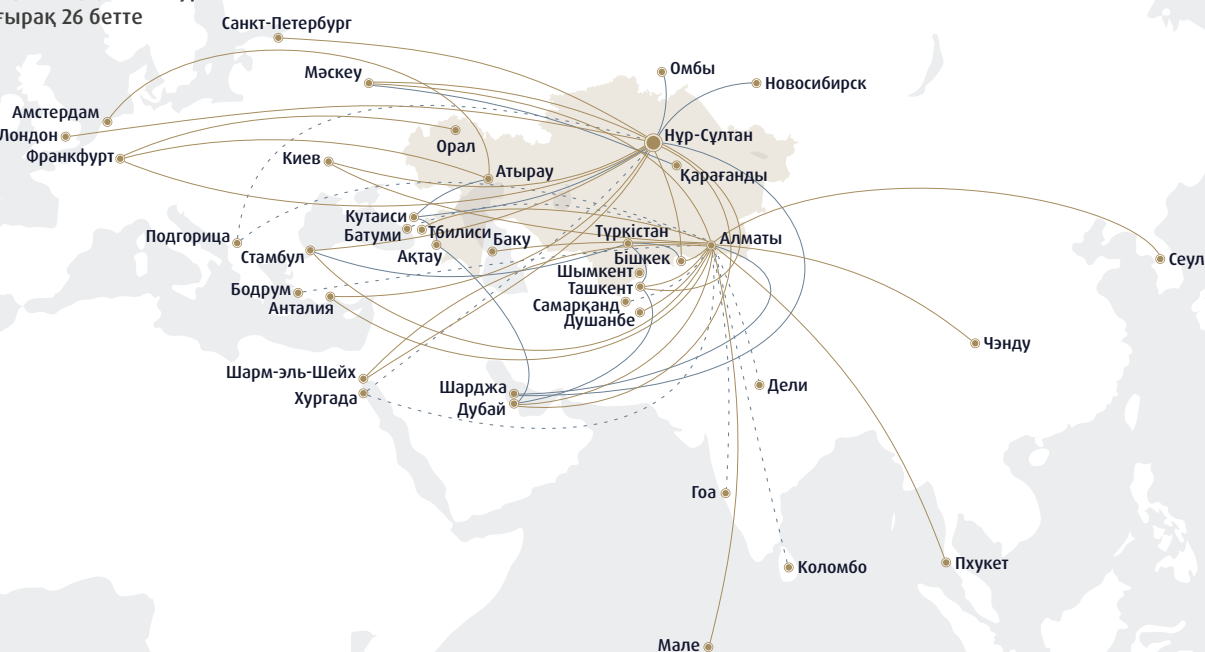
15

FlyArystan орындайтын халықаралық бағдарлар

39

«Эйр Астана» орындайтын халықаралық бағдарлар

➔ **Операциялық қызмет туралы толығырақ 26 бетте**

FlyArystan-ның Атырау - Шарм-Эль-Шейх және Шымкент - Кутаиси халықаралық рейстер 2021 жылы тоқтатылған, бірақ 2022 жылғы наурыз айынан қалпына келтіріледі.

Сенімді қалпына келу жылы

«Эйр Астана» коронавирус індетінен туындаған нарықта сақталып жатқан айқынсыздық жағдайында ауыртпалықты көтеріп жатыр, және жалпы 2021 жылдың қорытындысы бойынша жақсы нәтижелерді қамтамасыз етті.

6,6 млн

2021 жылғы жолаушы

+46%

Әуетасымалдың ішкі нарығындағы өсімі

Өзгермелі нарықтық жағдайға тиімді бейімделіп, біз «Эйр Астана» табысының негізі болған шапшаңдық пен өнертапқыштықты ғана көрсетпей, Топтың жолаушылар легінің рекордтық көрсеткіштерін қамтамасыз еттік».

Нұржан Байдәулетов
Директорлар кеңесінің төрағасы

Қалыпты жұмыс толығымен қалпына келмесе де, мен «Эйр Астана» коронавирус індетінен туындаған нарықта сақталып жатқан айқынсыздық жағдайында ауыртпалықты көтеріп жатқанын, және жалпы 2021 жылдың қорытындысы бойынша жақсы нәтижелерді қамтамасыз еткенін айтуға қуаныштымын. Соның ішінде 6,6 млн адамнан көп деңгейдегі жолаушылар айналымы- өзінің қызметінің тарихындағы ең жоғары көрсеткіш. Бұған, негізінде, ел ішінде жүруге шектеулерді алып тастау аясында ішкі рейстер санының өсуі себептесті.

Қазақстан қазір дүниежүзінде ішкі тасымалдың ең жылдам өсуші нарығы болды: FlyArystan әуекомпаниясын іске қосу сәтінен бастап 2019 жылы оның өсу қарқыны 46%-ды құрады. Біздің ұшу жиілігін арттыру және жаңа бағыттарды ашу арқылы ішкі желілерде өткізу сыйымдылығын ұлғайту стратегиямызға сәйкес дамудың осы бағыты Компанияның көрегендігін көрсетеді. Соңғы екі жылда біздің жолаушылар легіміз едәуір өсті және 2021 жылы 6,6 млн адам тасымалданды. Қазір біз ішкі нарықтың 71%-ын алып отырмыз және біз болашақ өсімге пайдаланбаған әлеуеттің бар екеніне көзіміз жетеді.

Халықаралық әуетасымал жыл бойы бұрынғыша дағдарыс салдарын сезген және бұл нарықтың қалпына баяу келеді деп ойлауға негіз бар. Сірә, мұнда да ұшуға шектеулер өз рөлін атқарды, бірақ, бұл маңыздырақ, індет іскерлік туризмге айтарлықтай және ұзақ мерзімді ықпал етті. Бұл саралым әрбір дағдарыстан кейін баяу қалпына келеді, және осының салдары, халықаралық әуетасымал нарығына көз жетерлік болашақта теріс ықпал етуі ықтимал. Болжамдарға сәйкес іскерлік туризм індетке дейін деңгейден 80%-ға қалпына келе алады және бұл, сөзсіз, 2024 жылдан бұрын болмайды.

Алайда бұл бізге кедергімен қоса өз ұсынысымызды әртараптандыру мүмкіндігі болды. Халықаралық іскерлік сапарларға қажеттілік, мүмкін, төмендесе де, жалпы өз-өзін оқшаулау тәртібі жағдайында тынығу туризмнің бағыттары бойынша ұшуларға сұраныс едәуір өсті. 2020 жылы қысқы кестеге Дубайға, Мысырға және Мальдив аралдарына рейстерді қосқаннан кейін 2021 жылы біз Шри-Ланкаға, Черногорияға, Түркияға, Таиландқа және Қызыл теңіз жағалауына бірнеше туристік бағдарларға тұрақты рейстерді қостық. «Эйр Астана» акцентінің тынығу туризміне ығысуы (lifestyle санаты), күмәнсіз, тиімді стратегия болды және біздің халықаралық жолаушылар легімізді 1,3 млн адамға дейін ұлғайтуға көмектесті, бұл 2020 жылдан 99%-ға көбірек. Бұл көрсеткіш әлі де 2019 жылғы деңгейінен (2,3 млн) едәуір төмен болса да, оның динамикасы біз өсудің дұрыс траекториясын таңдағанымызды көрсетеді.

Boeing 767 жолаушы ұшағын 2020 жылы жартылай жүк ұшағына қайта жабдықтау,

сөзсіз, операциялық және қаржы тұрғысынан сәтті шешім болды. Ұшақ 15 айда жүк тасымал 270 чартерлік рейсті орындап, кері жолаушы ұшағына 2021 жылы қайта жабдықталған. Түсім 26,3 млн АҚШ долл. құрады. 2021 жылы жүк тасымалының жалпы көлемі 18 772 тонна ғана дейін өсті, бұл алдыңғы жылмен салыстырғанда 35%-ға көп. Біз 2022 жылы нарықтың тұрақтану динамикасын бақылауына қарай жүк тасымалы бағытын одан әрі дамыту аясында өз жайғастыруымызды талдаймыз.

Біз заманауи үнемді әуе кеме түрлерінен тұратын флотты қалыптастыруын жүзеге асыруында одан әрі табысқа жеттік. Бұл бағыттағы әрекеттер бизнес үшін елеулі экономикалық пайданы әкеледі, жолаушылар жайлылығын арттыруға және қоршаған ортаға біздің ықпалымызды азайтуға көмектеседі. 2021 жылдың соңында біздің авиапаркімізде орта жасы 4,7 жылымен 36 әуе кемесі болды, бұл оны әуетасымалының дүниежүзілік нарығында ең жас авиапаркінің бірі деп қылады. Біздің әуе кемелері паркін кеңейту бойынша жоспар 2022 жылы Airbus бірнеше жаңа ұшақтарын жеткізуін қарастырады.

Бүкіл індет кезеңінде біз қызметкерлер мен жолаушыларды қорғау үшін барлық сақтық шараларын қабылдадық, соның ішінде салондарды ұшу алдында дезинфекциялау, жолаушылар мен экипажға мүшелерін ұшып шығу алдында ПТР тестілеу, борттағы санитарлық-эпидемиологиялық талаптарды міндетті түрде сақтау. Біз ТМД және Оңтүстік-Шығыс Азиядағы SimpliFlying консалтингтік компаниясымен бірге жүргізген APEX аудитінен сәтті өткен және ұшулар кезінде COVID-19 таралуын барынша азайтуға бағытталған күш-жігеріміз үшін гауһар мәртебесін алған алғашқы әуекомпания болғанымызды мақтан тұтамыз.

Біздің «Жоғары стандарттар: әрқашан, барлық жерде және барлығы үшін» ұранымыз біздің барлық жолаушы үнемі алатын қамқорлықтың деңгейін көрсетеді. Біз «Эйр Астана» бортта қызмет көрсетуіміздің жоғары сапасын мойындау белгісі ретінде Skytrax World Airline Awards нұсқасы бойынша тоғызыншы рет «Орталық Азиядағы үздік әуекомпания» атанғанына шын қуаныштымыз.

Өзімді осы лауазымға тағайындау кезден бастап мен «Эйр Астана» қызметкерлері мен басшылығының жұмысына және олар үнемі өзгеріп тұратын эпидемиологиялық жағдай аясында қазіргі ауыртпалықтарды қалай көтеріп жатқанына тамсанамын. Өзімнің Директорлар кеңесінің әріптестерімен бірге оларға қажырлы еңбегі, жанқиярлығы мен Компанияға адалдығы үшін шын алғысымды жұрт алдында айтқым келеді.

2023 жылы біз тұрақты даму саласындағы мақсаттарды және операциялық мақсаттарды көрсететін «Эйр Астананың»

Корпоративтік басқару саласындағы басымдықтар

Тұрақты дамудың корпоративтік стратегиясы

Таяудағы жылдары енгізулі тиіс «Эйр Астананың» корпоративтік стратегиясын жүзеге асыруын бақылаудың маңызды мағынасы бар. Тұрақты даму саласындағы мақсаттар мен операциялық, қаржылық мақсаттар бойынша шешімдер бизнесті дамудың векторы мен оның болашақ өсу динамикасын анықтайды.

Мүдделі тараптармен ынтымақтастық және байланыс

Компанияның көптеген түрлі мүдделі тараптарымен өзара әрекеттестік-акционерлер мен қызметкерлерден жеткізушілерге, іскерлік серіктестерге, мемлекеттік билікке дейін, ақыр аяғында жолаушыларға дейін – корпоративтік басқаруды қамтамасыз ету атқарымыздың маңызды бөлігі. Мүдделі тараптарымыздың болжалдарын анық түсіну Директорлар кеңесінің талқылау барысында қабылданатын стратегиялық шешімдердің әлеуетті ықпалын ескеруге көмектеседі.

Бесжылдық бизнес-жоспар

Коронавирус індетінің Компания қызметіне жалғасып келе жатқан әсері аясында жаңартылған бесжылдық бизнес-жоспардың жүзеге асыруы даму мен өсудің межеленген траекториясын ұстануға мүмкіндік береді. Директорлар кеңесі Компания дамуының ұзақ мерзімді стратегиясын қайта қарауына және 2022-2026 жылдарына бизнес-жоспарды бекітуіне белсенді қатысып жатыр.

Тұрақты дамудың біріктірілген корпоративтік стратегиясын толығымен әзірлеуді аяқтауды жоспарлап отырмыз. Мен өзімнің Қазақстанның көлік саласындағы 30 жылдық жұмыс тәжірибем маған бизнестің одан әрі өсуіне қарай Компания дамуының стратегиясын кеңірек ұғынуын енгізуге мүмкіндік береді деп үміттенемін.

Нарықтағы өзгерістерге бейімделіп

Негізі қаланғанына 20 жылын атап, Компания толық қызмет көрсететін әуекомпаниялар және біз қатысатын байтақ аймақтағы бюджеттік тасымал нарығында көшбасшы ретінде танылды.

36,1млн
АҚШ долл.

2021 жылғы таза пайдасы

+90%

табыстың жалпы ұлғаюы

Соңғы екі жыл өте күрделі болған десем асырып айтпаймын. Дегенмен біз болашаққа нық сеніммен қараймыз».

Питер Фостер
Президент және Бас атқарушы директор

2021 жылы «Эйр Астана» Тобының табысы 761,8 млн АҚШ долл. болды, таза пайда – 36,1 млн АҚШ. долл. 2020 жылмен салыстырғанда жиынтық түсім 90%-ға өсті, «Эйр Астанада» жолаушы тасымалынан түсім 86%-ға және FlyArystan әуекомпаниясында 174%-ға өсті, жүк тасымалынан түсім 37%-ға өсті. Тасымалданған жолаушының жалпы саны 79%-ға өсті және 6,62 млн болды: «Эйр Астана» әуекомпаниясында – 3,56 млн (өсім 59%); FlyArystan әуекомпаниясында – 3,06 (109% өсім). Өткізу сыйымдылығының жалпы көлемі 61%-ға өсті. EBITDAR көрсеткіші 556%-ға ұлғайды, 216,9 млн АҚШ долл. болды. Жыл соңы бойынша Top 36 ұшақты пайдаланған, әуе кемелердің орташа жасы - 4,7 жыл.

Бұл көрсеткіштер 2020 жылы COVID-19 індеті нәтижесінде шеккен зияннан едәуір қалпына келуді көрсетеді, оның барысында «Эйр Астана» акционерлердің немесе мемлекеттің қаржы көмегі керек болмаған азғана халықаралық әуекомпаниялардың бірі болды.

2020 жылы наурызда басталған және келесі негізгі аспектілермен сипатталатын көпвекторлық қайта құрылымдау арқасында қалпына келу мүмкін болды:

1. Әуе кеме паркінің құрылымы оңайлаған, парк Embraer 190 және соңғысы 2021 жылдың басында шыққан Boeing 757 барлық ұшағын пайдаланудан мерзімнен бұрын шығаруы арқасында жаңарды. Boeing 757 ұшақтары алыс магистралды Airbus 321neo (LR) ауыстырылған. Оңайлату техникалық қызмет көрсетуге шығындарды қысқартуға және экипаждарды пайдалану тиімділігін арттыруға мүмкіндік берді, ал бұдан да жаңарақ әуе кемелері отынды елеулі үнемдеуін қамтамасыз етті.
2. Өзінің өте төмен бюджеттік үлгісі арқасында FlyArystan ішкі рейстерде және оның халықаралық тасымалдың кеңейіп жатқан желісінде жолаушылар легінің жоғары өсуіне жетті. «Эйр Астана» әуекомпаниясында да ішкі рейстердегі жолаушылар легі артты, нәтижесінде Қазақстан әлемдегі ішкі авиациялық тасымалында ең тез өскелең нарық болды: індет алдында болған 2019 жылмен салыстырғанда ол 37%-ға өсті.
3. Орта Азияға, Кавказға және ТМД-ның өзге нүктелеріне аймақтық бағдарларда тасымалдың табыстылығы өсті. Бұған жоғары сұраныс пен төмендетілген ұсыныс себепші болды, өйткені көптеген бағдарларда COVID-19 індетінен туындаған сақталған шектеулерге байланысты өткізу сыйымдылығының тапшылығы бұрынғыша байқалады.
4. Дәстүрлі демалыс мезгілдерден тыс ұзағырақ демалысқа сапарларға қызығушылық аясында туристік бағыттарды ашуы жалғасты, көбінесе қашықтан жұмыс пен балаларға білім берумен бірге тіркесте. Бұл Мальдивы,

Түрік Ривьераға, Черногорияның адриатикалық жағалауына, Қызыл теңізге, Шри-Ланкаға, Үндістан жағалауына, Грузияның Қара теңіз курорттарына және Таиландтың оңтүстігіне ұшуға сұраныстың өсуіне әкелді.

5. Алысырақ магистралды бағыттарда өткізу сыйымдылығының шектеулі арттыруына байланысты Франкфурт және Амстердамға бағдарларда едәуір өсу байқалды. Корея мен Қытайға және кері ұшуларда шектеулі өткізу сыйымдылығына байланысты ұшулар саны төмен болса да, Сеул мен Чэндуға рейстердің жоғары табыстылығы байқалды.
6. Boeing 767 ұшағы паркінің бөлігін жартылай жүк ұшағына қайта жабдықтау алыс магистралды жолаушы рейстері санының азаюына байланысты жолаушы ұшақтың жолжүк бөлімшелерінде жүк тасу үшін сыйымдылықтың дүниежүзілік қысқару аясында жүк тасымалының одан арғы жоғары өсуін қамтамасыз етті.

Осылайша, Top 2022 жылды зор үмітпен бастады: COVID-19 індетіне байланысты енгізілген сапарларға шектеулер алынып жатыр; мерзімнен бұрын (ішінара немесе толығымен) індет кезінде берілген әуе кемелерінің операциялық және қаржы лизингі бойынша қосымша коммерциялық несиелер мен мерзімнен ұзартулар бойынша сомалар өтелген. Сонымен бірге жаңа қиындықтар басқа сипаттағы оқиғаларға байланысты бұрынғыша пайда болады. Қаңтар басында Қазақстанда азаматтық және саяси толқулар себеп болған қайғылы оқиғалар болды және олар бірнеше аптаға рейстердің ішінара орындалмауына және 6 -10 қаңтар аралығында тасымалдың толық тоқтатылуына әкеп соқты. Дегенмен бизнес жылдам қалпына келді, және ақпанның басында тасымал көлемі болжалды деңгейге оралды.

Ресейдің Украинаға 24 ақпанда күшпен кіруге қатысты бұл оқиғаның салдары әлі ұзақ сезілетіні ықтимал. Украинадағы әскери әрекеттерге байланысты Ресей Федерациясына қатысты біздің негізгі серіктерге тиетін санкциялар мен шектеулер енгізілген, және 11 наурызда Top Ресейге, Ресейден және оның аумағы үстінен барлық ұшуды тоқтатуға, сонымен қатар, коммерциялық авиация үшін украиналық әуе кеңістігінің жабылуы нәтижесінде Киевке рейстерді тоқтатуға мәжбүр болды. Ресей мен Украинаға ұшуларды тоқтатудан бағдар желісі жалпы алғанда 11%-ға қысқарды. Еуропаға рейстерді Ресей мен Қара теңізді айналып орындауға тұра келеді, нәтижесінде Франкфурт пен Амстердамға ұшу ұзақтығы шамамен 90 минутқа ұзарды, ал Лондонға қатынайтын ұшақтар Каспий теңізінің шығыс жағалауындағы Ақтау қ. аралық қонуды жасайды.

Соңғы екі жыл өте күрделі болған десем асырып айтпаймын. Дегенмен біз болашаққа нық сеніммен қараймыз. Top ішкі рейстерде және өзге орта азиялық елдерге, сонымен қатар, жоғары сұраныс сақталған беделді бағдарлар мен кавказ бағытында өткізу

сыйымдылығын арттыра, орындалмаған бағдарлардан шығасының орнын қолма-қол толтыра алды.

Бірте-бірте Үндістан мен Азияның басқа елдеріне ұшуларға шектеулер алынып жатыр, және біз Оңтүстік, Оңтүстік-Шығыс және Солтүстік-Шығыс Азияда, сәйкесінше Дели, Бангкок және Сеулде орналасқан хабтарды қалпына келтіруімен айналысып жатырмыз. 2022 және 2023 жылдары біз тағы үш A321LR ұшағын аламыз; ал тез дамушы FlyArystan компаниясы 2023 жылдың ортасында өз паркін 10-нан 17 ұшаққа дейін көбейтеді. 2020 және 2021 жылдары авиаотынның 40%-ын хеджерлеу есебінен жоғарырақ инфляцияның теріс салдарын белгілі дәрежеге дейін өтей алды, ол отынның тұтынуы 2022 жылына жоспарланған. Өзінің биылғы 20 жылдығына Top қызметтердің толық кешені нарығында да және өз қызметінің байтақ аймағындағы төмен бюджеттік қызмет көрсету саласында да көшбасшы болды.

Біз макроэкономикалық және геосаяси оқиғалардың Компаниямыздың дамуына кедергі жасауына мүмкіндік бере алмаймыз, әйтсе де осы құжатты дайындау кезінде болжамдар сұрқай көрініп тұр. «Эйр Астана» Тобы өз бизнесінің тұрақты үлгісімен ерекшеленеді және оны сәтті, икемді және тиімді жүзеге асырып жатыр. Барлық 5 500 дүниежүзінде істейтін қызметкерде жоғары кәсіпқойлығы және мақсаткерлігі бар, және олар ынтамен Topтың үнемі өзгермелі жоспарын жылдам іске асыруға кіріседі. Соңғы екі жылдың қиындықтарына қарамастан, біз негізгі міндетімізді – клиенттерімізге қауіпсіздіктің және қызмет көрсетудің жоғары стандарттарын қамтамасыз етуін естен шығармадық. Және қызметіміздің үшінші онжылдығында бұл мақсаттар бұлжымас болып қалады.

Сонымен қатар, мен бірге қызмет істейтін көптеген елдердің үкіметтеріне және мемлекеттік ұйымдарға, және «Самұрық-Қазына» АҚ мен BAE Systems PLC акционерлерімізге үздіксіз қолдауы үшін алғысымды айту үшін мүмкіндікті пайдаланғым келеді.

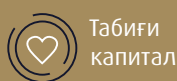
Тиімділік пен икемділік жаңа мүмкіндіктерді ашады

Біздің ресурстар

Қаржы

«Эйр Астана» саладағы ең төмен шығынды әуетасымалдаушылардың бірі. Қатаң қаржы тәртібі Компанияға мемлекеттен қолдау сұрамай ақшалай қаражатты және өтімділіктің көлемін қажетті деңгейде қолдауға мүмкіндік береді.

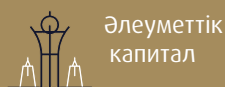
Табиғи капитал

Өз қызметіміздің барлық аспектісінде біз тұрақты дамудың, ашықтықтың және корпоративтік жауапкершіліктің қағидаттарын ұстанамыз және барлық мүдделі тараптың болжалдары мен қажеттіліктерін ескереміз.

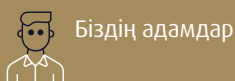
Әуе кемелері

Біздің паркiмiзде заманауи үнемдi әуе кемелер бар. Iшкi, аймақтық және кейбiр халықаралық жолаушы бағдарларда бiз Airbus A320/A321 CEO/NEO және Embraer E190-E2, ал алыс магистралды бағдарларда Boeing 767 және Airbus A321 NEO LR ұшақтарын пайдаланамыз. Одан басқа, «Эйр Астана» жүк тасымал бағытын дамытады.

Әлеуметтік капитал

«Эйр Астана» ұлттың әлеуметтік-экономикалық дамуына едәуір үлесін қосады және Қазақстанның жаһандық елшісі. Біз туристік және іскерлік сапарларға сұранысты жауып, халықаралық әуетасымалын орындаймыз, ал FlyArystan-ның ішкі тасымалы жергілікті кәсіпорындардың, қоғамдастықтардың және инфрақұрылымның дамуын ынталандыруға көмектеседі.

Біздің адамдар

«Эйр Астанада» 5 551 қызметкер жұмыс істейді. Бұл команда Компанияның негізгі активі және мықты жағы: олардың тәжірибесіне, құзыретіне және уәждемесіне бизнесіміздің дамуы ұзақ мерзімді болашақта қаншалықты табысты және тұрақты болатыны байланысты. «Эйр Астананың» корпоративтік оқу академиясы Компанияның одан әрі дамуын қамтамасыз ету үшін қызметкерлерді оқытуымен және әзірлеуімен айналысады.

Зияткерлік капитал

«Эйр Астана» өз күш-жігері мен инвестицияларын ақпараттық технологиялар мен электрондық бизнес саласында жобаларды дамытуға шоғырландырады. Олар бізге бәсекелік артықшылықтарды, қызмет көрсету деңгейін арттыруға, шығынды азайтуға, операциялық тиімділікті арттыруға мүмкіндік береді, бұның бәрі, ақыр соңында, Компания кірісін де ұлғайтады.

Серіктестер

«Эйр Астана» код-шеринг (рейстерді бірлескен пайдалану туралы келісімдер) келісімдер бойынша халықаралық әуекомпаниялармен, негізі тікелей бағыттар мен үшінші елдерге бөлек бағыттар бойынша өз серіктестігін жалғастырады. Бұл бізге кеңейтілген бағдарлық желіні пайдалануға мүмкіндік береді және тиімділікті арттырумен қоса жолаушыларға бағыттардың кеңірек таңдауды ұсынуға мүмкіндік береді.

Біздің мақсат

Біз Қазақстанды Еуразияның көршілес нарықтарымен ғана қоспай, халықтың мобильділігін арттыруға және теңізге шығысы жоқ әлемдегі ірі мемлекетте экономикалық өсуіне мүмкіндік туғызамыз, және мұнда бұрын ел ішінде сапар үшін азаматтардың 50% кем әуе көлігінің қызметтерін пайдаланған.

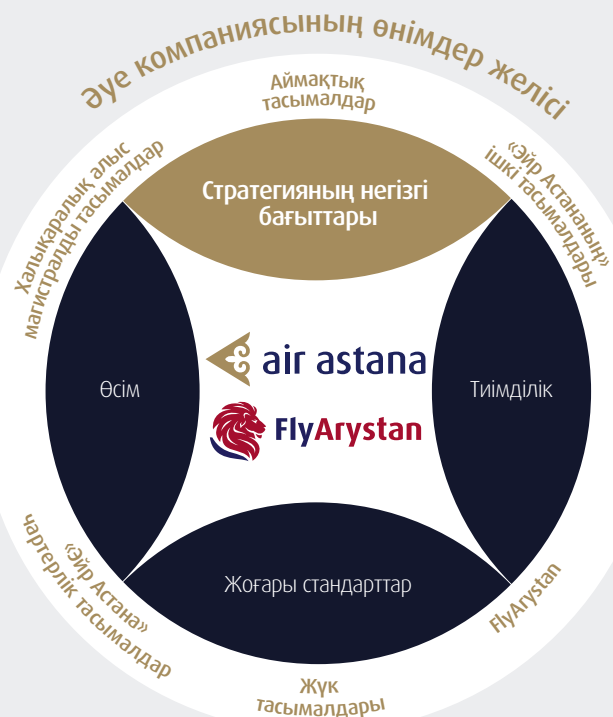
Біздің артықшылықтар

- ▶ Қатаң қаржы тәртібі мен тұрақты қаржы жағдайы
- ▶ Қызметтердің толық спектрі және төмен бюджеттік тасымал
- ▶ Заманауи үнемді әуе кемесі паркі
- ▶ Операциялық тиімділікті қамтамасыз етуге көтеріңкі назар аудару
- ▶ Позитивтік корпоративтік мәдениет
- ▶ Бірқатар марапатпен белгіленген асқан сервис

«Эйр Астана» шығындардың әлемдегі ең төменгі көрсеткіштерінің бірін сақтай отыра, төмен бюджеттік тасымал мен қызметтердің толық спектрін ұсынатын Орталық Азиядағы жетекші әуекомпания. Біздің жоғары стандарттардың мәдениетін үнемі дамытып, біз басқарудың өте тиімді құрылымын сала білдік және «Эйр Астана» мен FlyArystan екі брендтің астында әртүрлі марапатпен белгіленген қызмет көрсетудің асқан деңгейін ұсынамыз.

Операциялық үлгі

Біздің жағдайымыз әуетасымал нарығында едәуір өсудің бірегей мүмкіндіктерін береді және «Эйр Астана» жолаушыларына төмен шығынымен өте жоғары сапаның қызметтерін ұсынады, сонымен Орталық Азияда расында бірінші төмен бюджеттік FlyArystan әуекомпаниясының қызметтерімен ішкі бағыттарда бағаға сезімталдырақ жолаушылар санатын қамтып отыр.

Тұрақты даму қағидаттарына сүйеніш

Компанияның HEART — Hospitable, Efficient, Active, Reliable, Trustworthy (Қонақжайлық, тиімділік, белсенділік, сенімдік және сенім) құндылықтарында байқалатын тұрақты даму қағидаттарына бейілділік біздің барлық мүдделі тараппен қарым-қатынастың негізі болады және корпоративтік жауапкершіліктің және ашықтықтың жоғары стандарттарын сақтауымен бизнесті жүргізуге мүмкіндік береді.

[Тұрақты даму туралы толығырақ 36 бетте](#)

Мүдделі тараптар үшін құндылықты жасау

Акционерлер

Компанияның Дивиденттік саясатының ережесіне сәйкес біз таза табыстың 30%-ын акционерлерге дивидендтерді төлеуге жібереміз, Акционерлердің жалпы жиналысымен басқа шешімді қабылдаған жағдайды қоспағанда.

>140 млн АҚШ долл.

Компанияны іске қосу кезден төленген дивидендтер көлемі

Біздің адамдар

Бәсекелік еңбекақы мен қолайлы жұмысшылар ортасын қамтамасыз ету үздік кадрларды тартуға және ұстап қалуға мүмкіндік береді. Алты жыл қатарынан (2016 - 2021) жұмыс берушілер брендингі саласындағы дүниежүзілік көшбасшысы Universum компаниясының рейтингісіне сәйкес «Эйр Астана» Қазақстанның ең тартымды жұмыс берушісі деп мойындалып келеді.

Оқытуды басқару жүйесі

25 705 онлайн-сабақ

Жолаушылар

Біздің жолаушылар Компания бизнесінің негізі. Біз әрбір жолаушыны бағалаймыз, және Компанияның барлық қызметкері әрбір ұшып өту қауіпсіз және жайлы болу үшін бар күшін салады. Бұл бізге клиенттер қанағаттанушылығының жоғары деңгейін қамтамасыз етуге мүмкіндік жасайды.

Skytrax агенттігінің нұсқасы бойынша Орталық Азияның үздік әуекомпаниясы

Жеткізушілер мен серіктестер

Әділ және өзара тиімді шартпен сатып алудың ашық және тиімді процесін құрып, біз жеткізушілер мен іскерлік серіктестермен мықты және ұзақ мерзімді қарым-қатынасты қолдаймыз.

27%

Жергілікті жеткізушілерден сатып алу үлесі (2020 жылы 36%)

Мемлекеттік және реттейтін органдар, жергілікті өзін-өзі басқару органдары

Біз өзіміздің қатысу аймағында ірі салық төлеушісіміз және ұлттық әл-ауқатқа өз үлесімізді қосамыз. Оған қоса, біз аймақтардағы экономиканың дамуында және әлеуметтік жобаларды іске асыруында белсенді рөл атқарамыз.

2,5 млн АҚШ долл.

2021 жылғы салық төлемдері

[Мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік туралы толығырақ 12 бетте](#)

Мүдделі тараптардың кең тобы

Шолу

Біздің қызметкерлер біздің негізгі активтеріміздің бірі және мықты жақтарымыздың бірі: біздің ұзақ мерзімді табысымыз олардың тәжірибесіне, дағдыларына және уәждемесіне байланысты.

Өз кезегінде, біз қызметкерлерімізге барлық жастағы және ұлттағы ерлер мен әйелдерге оқыту, даму және қызмет бабында көтерілу саласында бәсекелес өтемақылық пакет пен тең мүмкіндіктерді ұсынамыз. Бұдан басқа біз бизнестің этикалық стандарттары мен корпоративтік құндылықтарға сүйеніп, қауіпсіз және қолайлы ортаны құрамыз.

Акционерлер қызметтің тұрақты нәтижелерін және әлеуетті дивидендтерін қамтамасыз етуімен Компанияның бар болған барлық мерзімі ішінде пайда табады.

Өзара әрекеттестік құралдары

- Қызметкерлердің пульс-сауалнамасы (мазасыздануды анықтау және эмоциялық күйін бағалау мақсатында)
- Президенттің тұрақты (апта сайын / ай сайын) ақпараттық хабарламалары
- Әлеуметтік тұрақтылық индексін анықтау үшін Әлеуметтік өзара әрекеттестік және коммуникациялар орталығы өткізген сауалнамаларға қызметкерлердің қатысуы
- Сауалнама шеңберінде еңбек қарым-қатынас, қызметкерлердің көңіл-күйі мен жұмысқа қанағаттанушылығы бағаланады
- Басқарушылық құрамға жатпайтын қызметкерлер үшін Youtube платформасында басшылық конференциясының трансляциясы
- Басшылықпен жеке кездесулер
- Қызметкерлер арасында өзара алғыс айту үшін кері байланыс платформасы
- HEART (HEART Awards) қызметкерлерді марапаттау бағдарламасы
- Идеяларды, жаңалықтарды және бастамаларды алмасу үшін мобильдік қосымша
- Корпоративтік журнал
- Жұмыс тиімділігін бағалау
- Заңнаманы және «Эйр Астананың» Мінез-құлық кодексін бұзу оқиғалары туралы хабарлау үшін жедел желі (алаяқтық, жемқорлық, кемсітушілік, әдепсіз мінез-құлық және т.б.)

- Акционерлер жиналысы (тары)
- Презентациялар, есептер, жарияланымдар
- Конференцбайланыс арқылы келіссөздер
- Орындарға бару
- Тікелей байланыс

2021 жылғы негізгі мәселелер

- Еңбек қорғау мен өндірістік қауіпсіздік
- Ішкі коммуникациялар
- Оқу және даму
- Еңбекақы төлеу және әлеуметтік пакет
- Адам құқықтары
- Жұмыс нәтижесі мен қызмет бабында көтерілу
- Бизнес жүргізудің этикалық стандарттары және корпоративтік құндылықтар
- Қызметкерлердің алуан түрлі штаты және тең мүмкіндіктер

- Стратегия
- Қаржы және операциялық көрсеткіштер
- Дивидендтер
- ESG¹ стандарттары мен озат тәжірибені сақтау
- Еңбек қорғау және өндірістік қауіпсіздік
- Бедел
- 1 Экологиялық, әлеуметтік және басқарушылық аспектілер.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу әдістері мен формалары төмендегі кестеде сипатталған.

Жолаушылар

Біздің жолаушыларымыз- біздің бизнесіміздің негізі. Біз әрбір жолаушыны бағалаймыз; сапалы қызмет көрсету біз үшін ең жоғары басымдық. Біздің командалар жолаушыларға қауіпсіз және жайлы саяхатты қамтамасыз ету мақсатымен бар күшін салады.

- Ақпарат жән брондау орталығы
- Клиенттермен жұмыс істеу бөлімі
- Клиенттерге қызмет көрсету сапасын бағалау үшін онлайн-сауалнамалар
- Nomad Club бейілділік бағдарламасы
- Код-шеринг және интерлайн келісімдер аясында серіктестіктер
- Қауіпсіздік бойынша аудиттер және реттейтін органдар тарапынан тексерістер
- Борттағы қауіпсіздік бойынша нұсқаулықтар мен видеокөрсетілімдер
- «Tengri» борттық журнал
- Қазақстан Республикасының аумағында FlyArystan қызметін кеңейту
- Компанияның сайты
- Әлеуметтік желілер
- «Эйр Астананың» Мінез-құлық кодексін бұзу оқиғалары туралы хабарлау үшін жедел желі (алаяқтық, жемқорлық, кемсітушілік, әдепсіз мінез-құлық және т.б.)

- Жолаушылар қанағаттанушылығы мен қызмет көрсету сапасы
- Корпоративтік қауіпсіздік
- Ұшу қауіпсіздігі
- Қол жетімді тарифтер
- Рейстерді уақтылы орындау
- Дамыған бағдарлық желі
- Инновациялық өнімдер мен қызметтер

Жеткізушілер мен бизнес-серіктестер

Біздің бизнесіміздің табысы сапа мен тауарлар және қызметтерді жеткізудің шапшаңдығына байланысты. Біз жеткізушілер мен іскерлік серіктестермен ұзақ мерзімді қарым-қатынасты өзара тиімді шартпен құрып қолдаймыз.

- Мінез-құлық кодексі
- Тікелей хат алмасу
- Әлеуметтік желілер
- Компанияның сайты
- «Эйр Астананың» Мінез-құлық кодексін бұзу оқиғалары туралы хабарлау үшін жедел желі (алаяқтық, жемқорлық, кемсітушілік, әдепсіз мінез-құлық және т.б.)

- Уақтылы төлемдер
- Келісімді міндеттемелер
- Бизнесі жүргізудің этикалық қағидаттары
- Ұзақ мерзімді оң серіктес қарым-қатынас
- Қысқа мерзімді / орта мерзімді стратегия

Үкімет, реттейтін органдар мен үкіметтің жергілікті органдары

Үкіметпен, реттейтін органдармен және үкіметтің жергілікті органдарымен жақсы қарым-қатынас бізге қызметті жүргізу стандарттарына қатысты қоғамның болжалдарына одан әрі жауап беруге мүмкіндік береді.

Біз нормативтік-құқықтық талаптарды сақтаймыз, жұмыс орындарды құрамыз және әлеуметтік-экономикалық дамуға үлес қосамыз.

- Жеке кездесулер
- Жұмыс топтары
- Тікелей хат алмасу
- Салалық конференциялар мен форумдар
- Аудит
- Есептеме

- Нормативтік-құқықтық талаптарды сақтау
- Салықтар
- Еңбек мәселелері
- Еңбек қорғау және өндірістік қауіпсіздік
- Экологиялық жауапкершілік
- Қатысу аймақтарында жұмысқа орналастыру
- Әлеуметтік-экономикалық даму

Ішкі және халықаралық әуетасымалын қалпына келтірудің түрлі қарқыны

2021 және 2022 жылдардың нәтижелерін салыстыру COVID-19 індеті мен ұшуларға шектеулер бизнестің барлық аспектіне еткен ықпалы салдарынан көрсеткіштерде үлкен шашылымды көрсетеді. Осыған байланысты біз 2019 жылғы іспеттес көрсеткіштерімен есептік кезеңінің нәтижелерін салыстыруды ұйғардық, себебі олар бизнестің қалыпты жағдайын көбірек бейнелейді.

2021 жылы әуекомпаниялар қызметтерінің жалпы нәтижелері алдағы өткен жылмен салыстырғанда едәуір жақсарғанына қарамастан COVID-19 індетінің және сапарларға қатаң шектеулер қалыпты шаруашылық қызметінің қалпына келуін баяғыдай ақырындатады. Оған қоса, жаңажылдық мерекелер кезеңінде жолаушылар легінің дәстүрлі ұлғаюына бүкіл әлемде мазасыздық туғызған «омикрон» коронавирусының жаңа штамының таралуы кедергі жасады. Әуетасымалға дүниежүзілік сұраныс (орындалған жолаушы-километрде өлшенеді) есеп жылы 2019 жылмен салыстырғанда 58,4%-ға төмендеді, 2020 жылмен салыстырғанда өссе де, жылдан жылға төмендеу 65,8%-ды құрады.

Бұл ретте адамдардың саяхаттауға тілегі бәсеңдемейді, ал вакциналау бағдарламаларын өткізуі, сөзсіз, жолаушылардың ұшу қауіпсіздігіне сенімнің өсуіне жағдай жасады. Жыл басында төмендеген белсенділікке қарамастан маусым айынан бірқатар жақын магистралды бағдарлар бойынша ұшудың жандануы халықаралық әуе қатынастың қалпына келуіне үміт берді. Дегенмен қатаң шектеу шаралары, әсіресе Азия елдерінде, халықаралық қатынаста орындалған жолаушы айналымының көрсеткішіне баяғыдай елеулі ықпалын тигізді: есеп жылы ол 2019 жылғы деңгейінен 75,5% болды. Бұл көрсеткіш іс жүзінде 2020 жылдың деңгейіне сәйкес келген (2019 жылғы деңгейінен 75,4%), ал COVID-19 таралуына байланысты жалпы өз-өзін оқшаулау тәртібін бастапқы енгізу алдында қаңтар-ақпан айларында халықаралық тасымал көлемінің едәуір өсуі байқалған. 2021 жылы өткізу сыйымдылығының көлемі (шектеі жолаушы-километрде өлшенетін — ШЖКМ) 65,3%-ға, ал жүктеу коэффициенті 24,0 ш.ж. төмендеді және 58,0%-ды құрды.

Бұл ретте ішкі тасымалда жағдай мүлдем басқа болды және онда қалпына келудің едәуір жоғарырақ қарқын байқалды. Бір жағынан бұл аймақтық тасымалға шектеулердің бәсеңдеуіне байланысты, дегенмен есеп жылы ішінде кейбір ірі нарықтарда белгілі құбылмалылық байқалған. 2021 жылдың ақырында жалпы ішкі тасымал бойынша ОЖКМ дүниежүзілік көрсеткіші 2019 жылмен салыстырғанда 28,2%-ға, ШЖКМ 19,2%-ға, ал жүктеу коэффициенті 9,3 ш.ж., 74,3%-ға дейін төмендеді.

Аймақтық тасымал нарықтары

Вакциналау бағдарламаларының сәтті жүзеге асыру мен тестілеу хаттамаларын жетілдіру, күмәнсіз, ішкі нарықтарда жалпы өзін-өзі оқшаулау тәртібін алып тастауына және кейбір елдерде халықаралық тасымалының жандануына жағдай жасады. Алайда кейбір аймақтарда қалпына келу үдерісі біркелкі емес өтіп жатыр. Ішкі және жақын магистралды халықаралық тасымалының ірі нарықтар бар аймақтарда әуекомпаниялар жылжуға шектеулердің бәсеңдеуінен ұтты және ОЖКМ дүниежүзілік көрсеткішінде өз үлесін ұлғайтты.

Керісінше, әуекомпаниялар алыс магистралды халықаралық тасымалына тәуелді жерде немесе жылжуға қатаң шектеулер сақталған жерде қалпына келу баяу болған, ал нарықта әуекомпаниялар үлесі қысқарған. Шекараларда бақылау жұмсарып және көбірек халықаралық бағдарларда ұшулар жанданған сайын ОЖКМ жаһандық көрсеткішінің аймақтардағы үлестірілуі түзелуі тиіс, бірақ қаншалықты бұл тез бола қалатыны әлі белгісіз.

Өз кезегінде, әуекомпаниялар қалпына келе жатқан жолаушы сұранысын қанағаттандыру үшін өткізу сыйымдылығын қалпына келтіруге көңілді тоқтатқан сайын ШЖКМ дүниежүзілік көрсеткіші 2020 жылмен салыстырғанда 7,8 ш.ж. өсті. Бұл ретте 2021 жылы креслолық сыйымдылық 2019 жылдың көрсеткішінен 48,8%-ға төмен болды, ал бүкіл әлемдегі креслолардың жүктеу коэффициенттері (Латын Америка елдерінен басқа) әлі де дағдарыс алдындағы деңгейден едәуір төмен болып тұр, орташа 67,2%-ды құрады, бұл 2019 жылдан 15,4 ш.ж. төмен.

Еуропа

2021 жыл еуропалық әуекомпаниялары үшін COVID-19 індетінің жаңа толқындары мен аймақтың әртүрлі нарықтарында жылжуға шектеулердің алма-кезек қатайтуымен және бәсеңдетуімен туындаған белгісіздік аясында нарықтағы тағы бір шарықтау және төмендеу жылы болды. Вакциналау бағдарламаларын жүзеге асыру мен ЕО сапарлар үшін вакциналау туралы цифрлық сертификаттарды енгізу жолаушылардың ұшу қауіпсіздігіне сенімнің өсуін және жазғы демалыс мезгілінде жолаушылар легінің артуына жағдай жасады – осы кезеңде аталған көрсеткіш індетке дейінгі деңгейінен шамамен 77% деңгейінде болды. 2021 жылдың соңына «омикрон» штамының пайда болуы жалпы жылдық нәтижелерге теріс әсер етті және тасымал көлемі есеп жылдың соңына 2019 жылдың деңгейінен 44% болды: еуропалық әуекомпаниялардың рейстер саны 5 млн, ал түсімі 18,5 млрд еуроға төмендеді.

Солтүстік Америка

Жыл басында вакциналаудың кең ауқымды бағдарламасы саланың ынталандыруына және АҚШ-та ішкі рейстердің жандануына жағдай жасағанына қарамастан, «дельта» және «омикрон» штамдарымен туындаған COVID-19 індетінің қайталама толқындары ақыры қызметкерлердің тапшылығына келтірді. Қыз мезгіліндегі қолайсыз ауа-райы жағдайымен бірге бұл 2021 жылы ОПКМ ішкі көрсеткішінің 2019 жылғы деңгейімен салыстырғанда 23,8%-ға төмендеуін келтірді. Өз кезегінде, ШЖКМ көрсеткіші әлемдегі максималды мәнге жетті: 2019 жылдың деңгейінен 70,1%-ды, бұған едәуір дәрежеде АҚШ-та, Солтүстік және Орталық Америкада ішкі тасымал көлемінің қалпына келуі себепші болды.

Қытай

2021 жылдың басында, шамасы, індетпен сәтті күресу аясында қытай әуекомпаниялардың нәтижелері оптимистік көрінген, ал сәуір-мамыр айларында ОЖКМ ішкі көрсеткіші дағдарыс алдындағы деңгейді тіпті асып кеткен. Дегенмен мұндай оптимизм Қытайда COVID -19 әрбір ұшыған сайын ұлттық үкімет жаңа қатаң шектеулерді енгізген. Нәтижесінде 2019 жылмен салыстырғанда, Қытайдың ОЖКМ ішкі көрсеткішінің үлесі 24,4%-ға төмендеп ең аз болды.

Таяу шығыс

Есеп жылы ішінде халықаралық тасымалына төмен сұранысы Таяу шығыстың жетекші хабы ретінде маңызына теріс әсер етті. 2021 жылы аймақтағы жолаушылар легі 2019 жылмен салыстырғанда 71,6%-ға, өткізу сыйымдылығы 57,7%-ға, жүктеу коэффициенті 25,1 ш.ж., 51,1%-ға төмендеді.

Ресей

Ресей нарығы жалпы дүниежүзілік үрдіс тимеген жалғыз болды: ОЖКМ көрсеткіші, керісінше, 2019 жылғы деңгейді орташа 24,2%-ға асты. Бұған іс жүзінде халықаралық тасымалға шектеулер күшінде болған жазғы айлар ішінде ішкі туризмнің екпінді өсуі себепші болды. ОЖКМ көрсеткіші күрт өсті және 2019 жылғы деңгейін 32-35%-дан асты. 2022 жылы жағдай едәуір өзгеру мүмкін: жыл басындағы Украинамен жанжал және іле-шала халықаралық санкциялар, оның ішінде «Аэрофлот» рейстеріне кейбір елдерде қонуға тыйым, жалпы халықаралық тасымал нарығында айтарлықтай ықпал етуі ықтимал.

Қазақстан Республикасы әуетасымалының нарығы

Қазақстанның Авиациялық әкімшіліктің ақпараты бойынша елде коммерциялық әуетасымалының барлық бағытында істейтін, соның ішінде тұрақты және чартерлік жолаушылар тасымалы мен жүк тасымалы, 53 қазақстандық әуекомпаниялар тіркелген. Қазақстанға жалпы 29 халықаралық әуекомпания тұрақты рейстерді орындайды: 24 жолаушылар және 5 жүк әуекомпаниялары (2019 жылғы сәуіріне деректер).

Елде 20 әуежай жұмыс істейді, оның ішінде 18 халықаралық коммерциялық рейстер үшін пайдаланылады. Әуежайлар мемлекеттік меншігінде бола алады немесе жеке компанияларға қарау мүмкін, Ақтау халықаралық әуежайды алмағанда, ол мемлекеттік-жеке серіктестік үлгісі бойынша пайдаланылады.

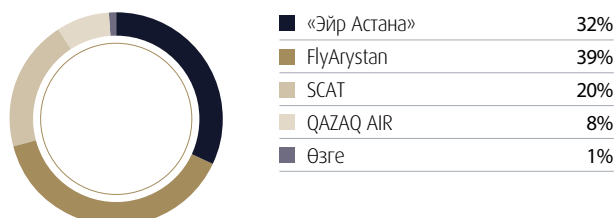
Қазіргі кезде Қазақстан әуежайларының жер үстіндегі инфрақұрылымын жаңғырту бойынша ірі жобалар жүзеге асырылады. Өскемен әуежайында заманауи әуе кемелерін қабылдауға мүмкіндік беретін ұшу-қону жолағын 300 м ұзарту және жарықсигналды жабдықтың жүйесін ауыстыру бойынша жұмыс жүргізіліп жатыр.

Бұдан басқа, жеке инвесторлардың қаражатына көлемі 35 000 ш.м. Шымкент әуежайының жаңа терминалының құрылысы жүргізіліп жатыр, бұл терминалдың өткізу қабілетінің сағатына 150-ден 2000-ға жолаушыға ұлғайтады.

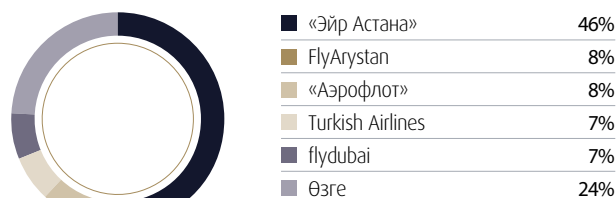
Қазақстан Республикасы әуетасымалының нарығы

«Эйр Астананың» Қазақстан әуетасымалы нарығындағы үлесі (%)

Ішкі тасымал

Халықаралық тасымал

Батыс Қазақстандағы Орал әуежайының терминал кешенінде көлемді еселеу бойынша жұмыс жүргізіліп жатыр, бұл оның өткізу сыйымдылығын сағатына 100-ден 200-ге дейін арттыруға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, Алакөлдің Ұржар аулының маңайында терминал ғимараты мен ұшу-қону жолағын салу жоспарланып отыр, бұл Қазақстандағы ең танымал бағытының бірінің қолжетімділігіне жағдай жасайды.

ИКАО үйлестіретін Валидация миссиясы өткізген соңғы тәуелсіз аудит нәтижесінде Қазақстанның авиациялық әкімшілігі авиациялық қауіпсіздіктің халықаралық стандарттарына сәйкестік деңгейі елімізде 84%-ға өскенін хабарлады, бұл орта дүниежүзілік деңгейден 15% -ға жоғары. Өткізілген аудит нәтижелері Қазақстанның авиациялық саласы індет жағдайына сәтті бейімделе білгенін көрсетеді.

Ішкі бағыттардағы жолаушылар легі толық қалпына келтірілген, ал ішкі туризмді дамыту бойынша бастамалар Түркістан, Алакөл, Балқаш және Бұрабай шипажайының маңайы Шучинске рейстердің ашылуына жеткізді. Халықаралық әуетасымал індетке дейінгі деңгейдің 66%-ға жетті, және бүгін ұшулар 23 елге 65 бағдар бойынша орындалады, оған қоса жаңа бағыттар: Мальдив, Катар, Шри-Ланка және Кувейт. Оған қоса, есеп жылы Қазақстан Республикасының үкіметі АҚШ-пен тікелей қатынасты ашу туралы келісімді бекітті.

Жүк тасымалы

2021 жылы жүк тасымалының секторы ерекше жоғары нәтиже көрсетті: жүк тасымалының жиынтық көлемі (орындалған тонна-километрмен өлшенеді-ОТКМ) 18,7%-ға жылдан жылға өсті және алдағы өткен шыңдық 2018 жылғы деңгейімен салыстырғанда 3,5%-ға өсті. Бұл ретте 2020 жылы Әуе көлігі халықаралық қауымдастығының (ИАТА) осы бойынша статистика жүргізгеннен бастап 9,9%-ға ОТКМ көрсеткішінің максималды төмендеуі тіркелген. Осылайша, 2021 жылғы нәтижелері рекордтық 2010 жылдан кейін үздік болды.

Егер бүкіл есеп жылы сала елеулірек сыйымдылықты қамтамасыз ете алғанда өсудің рекордтық қарқыны жоғарырақ болар еді. Сыйымдылық көрсеткіші (шекті тонна-километрде өлшенетін -ШТКМ) 2019 жылғы деңгейімен салыстырғанда бірқатар факторларға байланысты 10,9%-ға төмендеді, оның ішінде сыйымдылық жеткіліксіздігі немесе олардың оптималды емес үйлестірілуі, негізгі әуежайлардың жүктелуі, қызметкерлер жетіспеушілігі және экипаж мүшелері үшін карантинді сақтау талабы. Сонымен қатар, есеп жылы жағдай бірте-бірте жақсарды, себебі халықаралық желілерде жолаушылар легінің ұлғаюы жүк өткізу сыйымдылығы көлемдерінің арттыруын білдірген. Бұдан басқа, жүк ұшақтарының жеткізілімдері мен ұшақтар бөлігін жүк тасымалына қайта жабдықтау жүк тасымалына берілген әуе кемелерінің ШТКМ көрсеткішін 2019 жылмен салыстырғанда 25,9%-ға ұлғайтуға мүмкіндік берді.

Тауарлар тасуға сұраныс жоғары болып қала берген, әсіресе жыл соңына қарай вакциналар мен жеке қорғау құралдарына қатысты, және 2021 жылғы желтоқсанында ШТКМ жиынтық көрсеткіші 2019 жылдан 4,7%-ға ғана төмен болды.

Сондай-ақ, 2021 жылы тұтынушы шығындарының өсуіне байланысты тауарлардың дүниежүзілік сауда көлемі жылдан жылға шамамен 9,8%-ға өсті. Жүк әуетасымалы мерзімдерін ұлғаюы осы көрсеткішті 8,9% ш.ж. асты, бұл жиі экономикалық өсім кезеңдерінде болады, бизнес өскен сұранысты барынша қысқа мерзімде қанағаттандыруға ұмтылған кезде. Тағы бір өсу факторының бірі теңіз тасымалының мерзімдерін сақтамауымен және көтерілген сұраныс аясында жүк әуетасымалының бағасы өскеніне қарамастан контейнерлік тасымалға тарифтердің өсуімен байланысты жеткізу тізбегіндегі мәселелер болды. Бұл баға бүкіл 2021 жыл бойы тұрақты көтерілген және желтоқсанда 2019 жылдың деңгейінен 150% болды.

Көздер
ИАТА, баспасөз-хабарлама, 25 қаңтар 2022 ж.
ИАТА, Жүк әуетасымалы нарығын талдау
ИАТА Economics
ИАТА, 2021 жылдың саладағы қазіргі жағдайға және әуе көлігіне шолу
ИАТА, Жолаушылар әуе тасымалы нарығына шолу
Astana Times, мақала, 2021 жылғы желтоқсан
«Эйр Астананың» мемлекеттік органдармен өзара әрекеттестік және нормативтік-құқықтық талаптарын сақтау туралы есеп
Argus Media
McKinsey, «Артқа болашаққа? Әуетасымал секторы»
COVID-19 індетіден кейін өзгеруге дайындалып жатыр»
мақала
ARGS, мақала «2021 жылы әуетасымалы саласындағы үрдістер»

Жалпы 2021 жылы жолаушыларды тасымалдауға сұраныс өсті. Бұл үрдіс «омикрон» штамы пайда болғанына байланысты жылжуға шектеулер енгізгенге қарамастан желтоқсанда да байқалды. Бұның көбісі жолаушылардың ұшу қауіпсіздігіне сенім деңгейін мен саяхаттауға тілегі туралы айтады. 2022 жылғы басты мақсат – осы сенімді нығайту және жолаушы тасымалының қалыпты ырғағын қалпына келтіру».

Вилли Уолш
ИАТА Бас директоры

2021 жылға болжам нарыққа қатысушылардың жалпы болжалдарынан едәуір төмен болды, ал жыл соңында «омикрон» COVID-19 вирус штамының таралуы дүниежүзілік туристік саланың індетке дейінгі деңгейге жедел оралу болашағына қатысты үмітке себептеспеді.

2022 жылдың басынан нақты деректерді кәсіби зерттейтін мамандарға да, өзінің болжауына сүйенетіндерге де дәл экономикалық болжамды жасау мүмкін емес.

Дегенмен кейбір белгілер бойынша дүниежүзілік қоғамдастық індетті туғызған COVID-19 эндемикалық ауру болып қаларын бірте-бірте ұғынады. Тұрақты вакциналау мен ревакциналау аурудың ауыр салдары тәуекелін төмендететіні, ал «омикрон» өзінің жоғары жұқпалылығымен, шамасы, бұрын көрінгендей аурудың соншалықты ауыр барысын тұғызбайтыны анықталған. Тестілеудің өскелең қолжетімділігі және COVID-19-дан цифрлық төлқұжаттарды енгізу 2022 жылғы алғашқы айларында көбірек елдерге халықаралық әуе тасымал үшін шекараны ашуға мүмкіндік берді.

2022 жылы IATA өткізген әуекомпаниялардың іскерлік сенімі бойынша сауалнамасының нәтижелері тасымалдаушылар жолаушылар легінің қалпына келу болашағына үмітпен қарайтыны, жүк тасымалы көлемінің індет кезінде рекордтық деңгейден төмендеуін шындық тұрғысынан болжайтыны, әйтсе де жоғары деңгейде қалады деп белгілегені туралы айтады. Операциялық шығынның деңгейіне баяғыдай, күмәнсіз, авиациялық отынға жоғары бағалар мен кадрлардың жетіспеушілігінен туындаған енбеқақыға шығынның өсуі одан әрі жоғары қысым жасайды.

Нарық тенденциялары және олардың «Эйр Астананың» бизнесіне ықпалы

«Эйр Астана» үшін салдары

Ішкі тасымалдың қалпына келтірудің жеделдетілген динамикасы

COVID-19 індеті халықтың ішкі тасымалына қызығушылығын бәсеңдетпеді, бәлкім жолаушылардың көбірек саны енді ұшып қайтуларды теміржолмен үлкен қашықтыққа ұзақ сапарлардан артық көреді. Ішкі жолаушылар легі 2019 жылмен салыстырғанда 28%-ға өсті.

Ішкі тасымал нарығы сол кезең ішінде 46%-ға өсті, бұл оны одан арғы өсу әлеуеті бар ішкі нарық қылады.

Іскерлік туризмнің дүниежүзілік нарығының індетке дейінгі деңгейге дейін қалпына келудің болмашы ықтималдығы

Іскерлік туризмнің нарығына демалыс туризмнен гөрі дағдарыстан бұрын деңгейге оралуға дәстүрлі көбірек уақыт керек. 2024 жылға таман іскерлік туризм нарығының көлемі COVID-19 індетіне дейінгі деңгейден тек 80% болады деген жоғары ықтималдық бар¹.

Жаңа технологиялар арқасында жұмыстың икемді тәртібі жаңа норма болды және шетел іскерлік сапарларға қажеттілікті минимумға дейін қысқартты. Керісінше тіпті жалпай өзін-өзі оқшаулау тәртібін сақтау қажеттілігі туристік бағыттарда алыс саяхаттарға қызығушылықты ынталандырды, және ол үшін қаржы ресурстарын босатты.

Жүк тасымалының рекордтық көлемін сақтау

Жолаушылар рейстерінің көбісі тоқтап қалғанда жүк тасымалы көптеген әуекомпаниялар үшін індет кезінде аман қалуға мүмкіндік берді. Бұрын жүк тасымалы әуекомпаниялардың жиынтық түсімінің шамамен 12% ғана қамтамасыз етсе, 2020 жылы бұл көрсеткіш үш есе өсті. 2021 жылы бұл үрдіс тұтынушы сұранысының өсуі, теңіз көлігімен жеткізу тізбегіндегі мәселелер және контейнерлік тасымалдарға тарифтердің өсуі аясында жалғасты, бұл жүк тасымалы жиынтық көлемінің 18,7%-ға жылдан жылға ұлғаюына келтірді².

Бұл көтеріңкі сұраныстың аясында жүк тасымалына тарифтер бүкіл 2021 жыл ішінде тұрақты түрде өсті және 2019 жылғы деңгейінен желтоқсанда 150% болды, бұл 2022 жылы дистрибуцияны ұйымдастыру әдісін таңдауына әсер етуі мүмкін.

Компанияның әрекет етуі

Біздің жаңа бағыттарды ашу және ұшулар жиілігін көтеру арқылы ішкі желілерде өткізу сыйымдылығын арттыру, және FlyArystan төмен бюджеттік тасымалдаушыны іске қосу стратегиямыз, сөзсіз, өзін ақтады.

Ішкі желілерде тасымалданған жолаушылар саны індеттің бүкіл кезеңі ішінде өсе берді, 2019 жылы 2,8 млн 2021 жылы 5,3 млн ұлғайды. Бүгін біздің ішкі тасымал нарығындағы жиынтық үлесіміз 71%, олардың 39% FlyArystan-ға, ал 32% «Эйр Астанаға» тиесілі.^①

«Эйр Астананың» іскерлік туризмнен демалыс туризміне (lifestyle санаты) стратегиялық ауысу шеңберінде біз жаңа бағдарларды анықтауына көңіл тоқтаттық. 2020 жылы қыста біз Дубайға, Мысырға және Мальдивке бағыттар аштық, жолаушыларымыздың артықшылықтарына сәйкес тұрақты рейстерді іске қостық. 2021 жылы біз бағыттар портфелін кеңейттік, оған Шри-Ланканы, Черногорияны және Түркияны қостық.

2020 жылы халықаралық желілерде тасымалданған жолаушы саны 0,66 млн түсті, бірақ бұл стратегияны қабылдағаннан кезден қалпына келудің кейбір белгілерін байқаймыз - 2021 жылы біз 1,3 млн жолаушыны тасымалдадық.

Boeing 767 ұшақтарын жартылай жүк ұшақтарына қайта жабдықтау 2020 жылы қабылданған шешім операциялық және қаржы тұрғысынан сәтті болды. Бастапқыда осылайша медициналық мақсаттағы бұйымдарды тасымалдау ұйғарылған, бірақ кейін бұл жүк өткізу сыйымдылығын қанағаттандыруға да көмектесті. 2020 жылғы мамыр айынан ұшақтарды 2021 жылғы тамыз айында кері толығымен жолаушы ұшақтарына қайта жабдықтау кезінде «Эйр Астана» 270 чартерлік рейс орындады, олардан түсім 26,3 млн АҚШ доллар болды. Бұл рейстердің негізгі бағыттары – Бейжіңнен, Үрімшіден және Делиден Алматыға, Ақтөбеге, және Киевке, бұл Қазақстанның торапты жүк және логистикалық орталығы ретінде жоғары әлеуетін көрсетеді.

Компанияның жүк тасымалының жалпы көлемі 35%-ға өсті: 2020 жылы 13 844 тоннадан 2021 жылы 18 772 тоннаға дейін. 2022 жылы біз жүк тасымалы көлемдерін одан әрі ұлғайту мүмкіндіктерін қарастырамыз.

①②

1 www.mckinsey.com/industries/travel-logistics-and-infrastructure/our-insights/back-to-the-future-airline-sector-poised-for-change-post-covid-19.

2 https://www.iata.org/en/pressroom/2022-releases/2022-25-01-01/

Үш негізгі стратегиялық бағыттарды іске асыру:

Өсу

Тиімділік

Жоғары стандарттар

Тұрақты дамуға ерекше акцент

Авиациялық салаға ұшуларды тоқтата тұруы келеңсіз ықпал еткенімен, атмосфераның ластануы деңгейі төмендеген, оған сонымен қатар жол трафиінің азаюымен пайдаланылған газдар көлемінің төмендеуі мен өнеркәсіптік кәсіпорындар жұмысының іс жүзінде уақытша тоқтатылуы жағдай жасады.

Әуекомпаниялардың мүдделі тараптары бұрын да парник газдарының шығарындысын төмендету бойынша әрекеттерді талап еткен, ал қазір, әлем қалыпты өмірге орала бастағанда, жасыл күн тәртібіне акценттің маңыздылығы едәуір өсті – кейбір жолаушылар тіпті әуекомпаниялар қызметтерін сирегірек пайдалануды ұйғарады.

Өзінің операциялық қызметінің энергия сыйымдылығы мен кен отынды пайдалану қажеттілігін мойындап, әйтсе де әуекомпаниялар әуе кемелерінің ескі азырақ үнемді түрлерін пайдаланудан шығарып, қоршаған ортаға өз ықпалын төмендету бойынша қадамдар жасап жатыр. Осы ретте саланың басты басымдықтарының бірі қазір парник газдарының шығарындысын елеулі төмендетуіне себептесетін тұрақты даму саласындағы қосымша міндеттерді қабылдау болу керек.

«Эйр Астана» қоршаған ортаны қорғауды басқару жүйесін одан әрі дамытуға және оған инвестициялауға берік ниетті, бұл сонымен қатар бизнесті жүргізудің барлық аспектіде ресурстарды тиімді пайдалану тәжірибесін таратуға жағдай жасайды. Бұл жұмыс бұлардың бәрінен басқа экологиялық хабардарлығы деңгейін арттыру үшін экологиялық бастамаларды жүзеге асыруға Компания қызметкерлерін тартуды қамтиды.

2021 жылы біз заманауи үнемді әуе кеме паркін қалыптастыру бойынша Компания стратегиясын орындауында едәуір алға бастық: «Эйр Астана» паркінің орта жасы 4,7 жыл, бұл оны әлемдегі ең жас парктерінің қатарына қосады. Авиациялық отынды тұтыну көлемін оңтайландыру және парник газдарының шығарындысын төмендету мақсатында Компанияның ұшқыштары да отын тиімділігін арттыратын жаттығулардан өтеді.

Цифрлық болашақ

COVID-19 індеті цифрлық қосымшаларды пайдалануға кенеттен қозғау салды және олардың енгізуін жеделдетті, өйткені соңғы екі жылда әлеуметтік қашықтықты және жанаусыз өзара әрекеттестік рәсімдерін сақтау қажеттілігі күнделікті өмірдің барлық аспектіне әсер етті. Әуекомпаниялар үшін бұл үрдіс онлайн-форматқа клиенттердің қажеттілігін қанағаттандыру және ұшу қауіпсіздігіне жолаушылардың сенімін қайтару үшін инвестицияларды арттыру және тиісті шешімдердің әзірлеуін жеделту қажеттілігін білдірді.

Табысты компаниялар сондай-ақ цифрландыруды бизнесті нәтижелірек және тиімдірек жасау құралы ретінде қолданады. Әртүрлі үдерістерді басқару үшін инновациялық бағдарламалық шешімдерді пайдалану қызметтің барлық саласында маңызды мәнге ие болды, жабдықты басқару және әуе кемелеріне жер үстіндегі басқару немесе қызметкерлерді оқыту болсын, және осымен бүгін айналысқан әуекомпаниялар өзінің болашақтағы табысты дамуы үшін мықты іргесін салып жатыр.

«Эйр Астана» аймақтағы ақпараттық технологияларды енгізуде көшбасшылығымен белгілі. 2019 жылы біз инновациялық бағдарламалық шешімдер арқылы бизнес-үдерістерді жетілдіру мен оң өзгерістерді ынталандыру үшін (APEX) әуе тасымалы тиімділігін арттыру бағдарламасын іске қостық.

Індет кезінде бұл бағдарлама икемділікті және Компанияның тиімді шешімдер мен қолма-қол шараларды қабылдауын қамтамасыз ету үшін өзінің маңызды мәнін дәлелдеді.

Бұл кезең ішінде біз клиенттерімізбен тығыз ақпараттық өзара әрекеттестікті қолдадық, ол үшін түрлі арналарды пайдаландық – қосымшалардағы push-хабарламалар, СМС-хабарламалар, WhatsApp мессенджер және чат-бот, сонымен қатар, қоңырауларды басқарудың жаңа жүйесін енгіздік және онлайн-төлемнің мүмкіндіктерін кеңейттік.

2022 жылы біз маңызды АТ-жүйелерін енгізуіне және цифрлық коммерция саласындағы жаңа бастамаларды іске асыруына инвестициялаймыз. Одан басқа, біз барлық ішкі әуежайларда тіркеу үстелшелерінен бірте-бірте бас тарту мақсатымен өзіне өзі қызмет көрсету сервистерін дамыту стратегиясын жүзеге асыруына кірісеміз.

Тұрақты стратегия және жоғары бизнес стандарттары

Жиналған тәжірибеге сүйене отырып және үнемі өзгеріп отыратын бизнес-ортаға жауап беру икемділігін дамыта отырып, «Эйр Астана» Қазақстанның аяғына дейін игерілмеген нарығында ішкі тасымалын дамытуды жалғастыра отырып, ашылып жатқан халықаралық нарықтағы жаңа мүмкіндіктерді мұқият зерттейді және бір мезгілде жүк тасымалы бизнесін дамыту нұсқаларын талдайды. Бұл стратегиялық тәсілдеме бізге өсу траекториясын қолдауға және акционерлеріміз үшін жоғары пайда әкелуге мүмкіндік береді.

Стратегияның негізгі бағыттары

Өсу

Мақсаттар

- Топтың жолаушылар легін 2026 жылға қарай 15,2 миллион жолаушыға дейін ұлғайту.
- Халықаралық, аймақтық және ішкі бағыттарда өсу мүмкіндіктерінің кең спектрін қолдау.
- FlyArystan-ның өсу траекториясын қолдау.
- Жүк және чартерлік тасымалы нарығында мүмкіндіктерді одан әрі жүзеге асыру.

FlyArystan дамуының арқасында өсу қарқыны нарықтан жоғары

Тиімділік

Мақсаттар

- Ең заманауи және отын үнемдейтін ұшақтарды пайдалану; 2026 жылға қарай флотты 61 ұшаққа дейін ұлғайту.
- Шекті жолаушы-километрге (CASK) жоғары бәсекелес шығындарын сақтау.
- Жаңа технологияларды дамыту және барлық деңгейдегі қызметкер еліктіргендігін қамтамасыз ету арқылы өнімділік пен операциялық тиімділікті айтарлықтай арттыру.

Жаңа технологияларды дамыту және барлық деңгейдегі қызметкерлердің еліктіргендігін қамтамасыз ету арқылы өнімділік пен операциялық тиімділікті айтарлықтай арттыру

Жоғары стандарттар

Мақсаттар

- Жолаушылар тәжірибесін жақсарту бойынша үздіксіз жұмыс.
- Компанияның өсу мүмкіндіктерін қамтамасыз ету үшін Қазақстанның түкпір-түкпірінен үздік мамандарды тарту.
- Бизнес жүргізудің ең жоғары стандарттарын қолдау үшін дүниежүзілік деңгейдегі оқу орталығымыздың мүмкіндіктерін пайдалану.
- Қызметінің экологиялық, әлеуметтік және басқарушылық аспектілеріне баса назар аударып, Компанияның тұрақты дамудың бірыңғай кешенді стратегиясын 2023 жылы іске асыру (ESG).
- Компанияда әуекомпанияның тиімділігін арттыру бағдарламасын (APEX) және трансформациялау жобаларын одан әрі іске асыру.

Сервистің жоғары деңгейін сақтау, үздік мамандарды тарту және жолаушыларға қызмет көрсету деңгейін жақсарту арқылы жоғары стандарттарды қолдау

Өсу

Өзгермелі әлемге бейімделу

Есеп жылы тікелей рейстер саны айтарлықтай қалпына келгенімен, транзиттік жолаушылар легінің көлемі төмен болып қала берді. Біз бағдарлық желісін қайта қарауға, халықаралық туристік бағыттар портфелін кеңейтуге және ішкі тасымал нарығындағы үлесімізді арттыруға баса назар аудардық.

2021 жылғы негізгі көрсеткіштер

- Тасымалданған жолаушылар саны 79%-ға артып, 6,6 миллионға жетті (2020 жылы 3,7 миллион), 2019 жылғы көрсеткіштен де (5,1 миллион) озып кетті.
- «Эйр Астана» Грузияға, Черногорияға, Шри-Ланкаға және Таиландқа тұрақты рейстерді орындаған, сонымен қатар Мальдив аралдарына, Ұлыбританияға, Үндістанға және Тәжікстанға рейстерді жандандырды.
- Ішкі бағыттар бойынша жолаушылар легінің жиынтық көлемі 2019 жылғы індетке дейінгі деңгейден жалпы алғанда 89%-ға асып түсті, ал ішкі нарықтың жалпы үлесі 71%-ға дейін өсті, оның ішінде 39% FlyArystan және 32% «Эйр Астанаға» тиесілі.
- FlyArystan әуе тасымалдаушысы Қазақстанның үш қаласынан Грузияға алғашқы рейстерді жасады және он жаңа ішкі бағыт ашты.
- Жүк тасымалының жалпы көлемі 35%-ға өсіп, 18 772 тонна болды; Қытай мен Үндістаннан Қазақстанға және басқа нарықтарға 184 чартерлік жүк рейсімен тасымал жүзеге асырылды.

Толығырақ 26 бетте оқыңыз

2022 жылға басымдықтар

- Үкіметаралық комиссиямен тығыз өзара әрекеттестікте халықаралық әуе тасымалын одан әрі дамыту.
- Туристік бағыттарға қызмет көрсету үшін тікелей рейстердің санын көбейту.
- Жаңа халықаралық бағыттардың ашылуымен FlyArystan бағдарлық желісін одан әрі жеделдетілген кеңейту. FlyArystan басшылығы Қазақстан қалаларынан 3000 км шегінде ұшу қашықтығы бар компанияның халықаралық бағдарлық желісін дамытуды көздеп отыр.
- Жүк тасымалын одан әрі жүзеге асыру.
- «Эйр Астананың» шетелдік хабтарынан, әсіресе серіктестің дистрибьюторлық мүмкіндіктері мен желісін өзіміздің пайдамызға қолдана алатын бағыттарда рейстерді орындайтын негізгі әуекомпаниялармен код-шеринг келісімдері шеңберінде серіктестіктерді дамыту.

Қызметтің негізгі көрсеткіштері (ТНК)

- Жалпы түсім
- Таза пайда
- Жолаушылар легі
- Әуе кемелерінің жүктеме коэффициенті

Мүдделі тараптар

- Біздің адамдар
- Акционерлер
- Мемлекеттік және реттейтін органдар, жергілікті өзін-өзі басқару органдары
- Жеткізушілер мен іскер серіктестер

Тәуекелдер

- Кадрлық тәуекел
- Қызмет көрсету сапасының тәуекелі
- Несиелік тәуекел
- Коммерциялық тәуекел
- Өтімділік тәуекелі
- Маңызды АТ-инфрақұрылымы жағдайының айтарлықтай нашарлауы немесе істен шығуы
- Авиациялық отын бағасының қымбаттау қаупі
- Операциялық тәуекелдер

Тиімділік

Тиімді әрекеттер бүгіннен бастап

Заманауи әуе кемелері паркіне және оған қызмет көрсетуге инвестициялар, сондай-ақ инновациялық цифрлық шешімдерді әзірлеу Компания бизнесінің тиімділігін нығайтады және ақыр аяғында оның ұзақ мерзімді тұрақтылығын қамтамасыз етеді.

2021 жылғы негізгі көрсеткіштер

- Компанияның тек заманауи және отын үнемдейтін ұшақтарды пайдалану мақсатына сәйкес, үш Airbus 321LR және бір Airbus A320 ұшағын сатып алу арқылы «Эйр Астана» паркі 36 ұшаққа дейін өсті.
- Инженерлік-техникалық қамтамасыз ету департаменті (ИТҚ) Embraer және Boeing 757 ұшақтарын жалға берушілерге қайтару процесін аяқтады.
- ИТҚ департаментінің меншікті мамандары C-check үлгісі бойынша Airbus A320 NEO ұшағына 4 техникалық қызмет көрсету жұмыстарын жүргізді.
- Компания CASK бойынша едәуір қалпына келтіруді қамтамасыз етті, ол 2021 жылы 5,11 АҚШ центі болды (2020 жылы 5,78 АҚШ центі; 2019 жылы 5,55 АҚШ центі).
- Компания мен Нұрсұлтан Назарбаев халықаралық әуежайы SCS жүйесі («Станцияларды басқару жүйесі») мен әуежай деректерінің операциялық базасын біріктіру бойынша ірі бірлескен жобаны іске қосты.
- Компания кірісті басқаруға жауапты функционалдық бағыттар жұмысының тиімділігін арттыру және жолаушылар тәжірибесінің жаңа стратегиялық көзқарасын жүзеге асыру үшін негізгі жүйелерді енгізуге инвестиция салды.
- Компания бюджеттеу мен жоспарлаудың автоматтандырылған бірыңғай жүйесін енгізуге ерекше назар аудара отырып,

APEX бағдарламасының жеке аспектілерін жеделдетіп іске асыруды қамтамасыз етті.

 Толығырақ 29 бетте

2022 жылға басымдықтар

- FlyArystan 2022 жылдың мамыр айынан бастап жеткізілетін тағы 15 Airbus A320 ұшағын лизингке алуға тапсырыс берді.
- Нұр-Сұлтан қаласындағы ИТҚ департаментінің мамандарымен композиттік құрылмаларды, планер құрылмаларының элементтерін жөндеу, апаттық-құтқару жабдықты жөндеу және тестілеу, ұшу ойын-сауық жүйелерінің компоненттерін жөндеу және құралдарды калибрлеу арқылы техникалық қызмет көрсетудің ауыр түрлерін өткізу үшін жөндеу базасын одан әрі дамыту.
- Шығындарды одан әрі бақылау және ақшалай қаражатын тиімді басқару.
- Уақытты үнемдеу және шығынды азайту мақсатында ұшқыштардың өзін-өзі оқыту үшін Airbus A320 ұшу тренажерін сатып алу.

Негізгі тиімділік көрсеткіштері (ТНК)

- Операциялық пайда
- CASK
- Таза пайда

Мүдделі тараптар

- Біздің адамдар
- Жеткізушілер мен іскер серіктестер

Тәуекелдер

- Еңбек қорғау және өндірістік қауіпсіздік
- Маңызды АТ-инфрақұрылымы жағдайының айтарлықтай нашарлауы немесе істен шығуы
- Операциялық тәуекелдер

Жоғары стандарттар

Адамдар – басты басымдық

Біз егжей-тегжейлерге назар аудара отырып, жолаушыларға жайлылықты қамтамасыз ету немесе қызметкерлер үшін жұмыс ортасын жақсарту болсын, біз бизнес жүргізудің жоғары стандарттары үшін халықаралық марапаттарға ие болуды жалғастырамыз.

2021 жылғы негізгі көрсеткіштер

- Air Astana Skytrax World Airline Awards 2021 нұсқасы бойынша Орталық Азиядағы үздік әуе компаниясы деп танылды. FlyArystan жалпы рейтингте бесінші орынды иеленді және Орталық Азиядағы үздік арзан әуекомпаниясы деп танылды.
- Skytrax агенттігінің нұсқасы бойынша соңғы тоғыз жыл қатарынан Орталық Азиядағы ең үздік әуекомпаниясы.
- Randstad Employer Brand Research халықаралық агенттігі «Эйр Астананы» Қазақстандағы ең тартымды жұмыс берушілердің бірі деп атады.
- «Эйр Астана» әуекомпаниясы 100 000 тұтынушыны қамтыған жолаушылар тәжірибесін зерттеу жөніндегі алғашқы жобасын іске қосты.
- Компания Gallup өткізетін қызметкерлердің еліктіргендігіне сауалнама зерттеуіне қатысуды жаңғыртты.
- Air Astana оқу академиясы Орталық Азияның HR Brand Award күміс жүлдесін алды.

📄 **Толығырақ 30 бетте оқыңыз**

2022 жылға басымдықтар

- Пайдалану беріктігін арттыруға және қызмет көрсетудің ең жоғары сапасын қамтамасыз етуге көзделуді сақтау.
- Gallup компаниясы өткізетін қызметкерлердің еліктіргендігіне сауалнама зерттеуінің нәтижелері бойынша ашық диалог құру және нәтижелерді жақсарту үшін кері байланысты жинау ұйымдастырылады.
- FlyArystan 2022 жылдың наурызында өзіне-өзі қызмет көрсетуді дамытудың жаңа стратегиясын енгізуді жоспарлап отыр, содан кейін ол барлық ішкі әуежайларда тіркеу үстелшелерін пайдаланудан біртіндеп бас тартады.
- Жолаушылар тәжірибесінің жіксіздігін арттыру бойынша бірқатар бастама жоспарланған, оның ішінде тіркеу аймақтары, жолжүкті автоматты түрде тіркеу және жолжүкпен жұмыс істеудің жалпы жүйесі үшін жаңа тұжырымдамаларды енгізу.
- Корпоративтік веб-сайты, мобильдік қосымшаларды және жолаушылармен цифрлық өзара әрекеттесу арналарын дамытуды қоса алғанда, цифрлық коммерция саласындағы жаңа бастамаларды жүзеге асыру үшін бюджетті бөлу.

Қызметтің негізгі көрсеткіштері (ТНК)

- CO₂ шығарындының көлемі
- Тұтынушылар адалдығы индексі
- Ұшуларды уақтылы орындау көрсеткіші

Мүдделі тараптар

- Біздің адамдар
- Жолаушылар
- Жеткізушілер мен іскер-серіктестер

Тәуекелдер

- Кадрлық тәуекел
- Апаттық оқиға қаупі
- Қызмет көрсету сапасының тәуекелі
- Авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етумен байланысты тәуекел
- Киберқауіпсіздік және ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдері
- Сәйкестік тәуекелдері

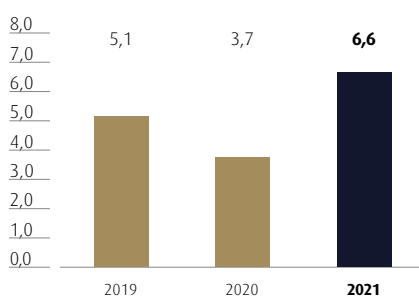
Ілгерілеуімізді бақылау

Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері (ТНК) біз операциялық тұрғыдан маңызды деп санайтын бағыттардағы Компанияның соңғы үш жылдағы дамуы туралы түсінік береді, сондай-ақ мүдделі тараптарға бизнесіміздің даму барысындағы ілгерілеуді бақылауға мүмкіндік береді.

Жолаушылар легі

6,6 млн

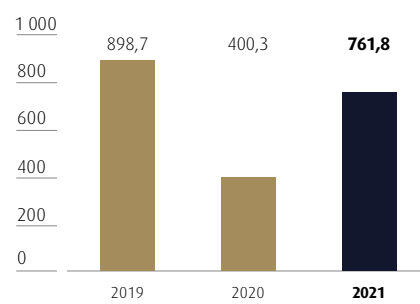

2020 жылы COVID-19 індетінен рейстерге шектеулер қойылғанына байланысты жолаушылар легі күрт төмендегеннен кейін бұл көрсеткіш рекордтық деңгейге көтеріліп, 6,6 миллионнан астам жолаушыға дейін жетті.

Жиынтық түсім

761,8 млн АҚШ долл.

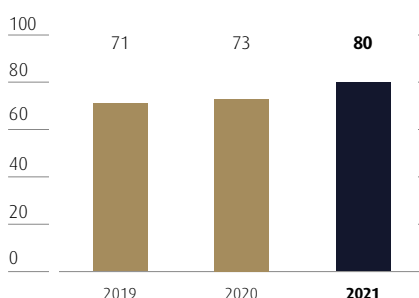

Сатудан түскен жалпы табысты көрсететін көрсеткіш. 2021 жылы жиынтық табыс 761,8 миллион доллар болды, бұл 2020 жылы ұшуларға шектеулердің және жаппай өзін-өзі оқшаулау тәртібінің қаржылық салдарынан қалпына келе бастады.

Әуе кемесінің жүктеу коэффициенті

80%

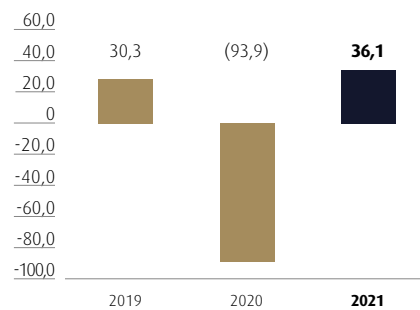

Жүктеу коэффициенті барлық рейстегі жалпы өткізу сыйымдылығынан пайызбен тасымалданған жолаушылардың жалпы саны ретінде өлшенеді. Соңғы жылдары бұл көрсеткіштің тұрақты ұлғайғанын атап өтуге қуаныштымыз.

Таза пайда /(залал)

36,1 млн АҚШ долл.

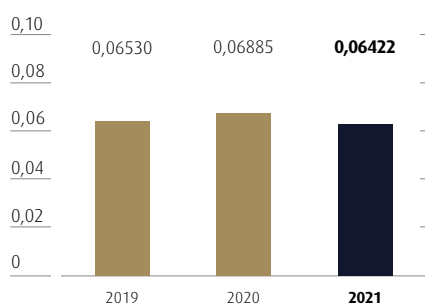
Таза пайда – кезеңдегі сатудан түскен ақшаны барлық шығынды шегергеннен кейін қалған табыс. Біздің жалпы күш-жігерімізді шығындарды азайтуға және тиімділікті арттыруға шоғырландыру арқасында, біз 2020 жылы келтірілген қаржылық шығыннан аман қалдық.

Стратегияға сілтеме

Парник газдар шығарындысының қарқындылығы (кресло- километрге CO₂ тоннасы)

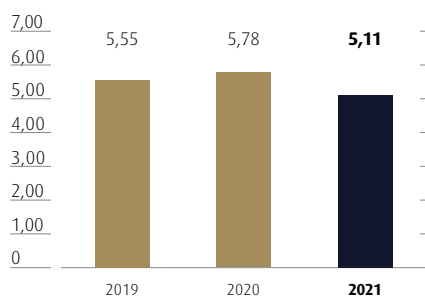
0,06422

Біз парник газдар шығарындысын азайтуға және қоршаған ортаға тигізетін әсеріміз туралы ақпаратты ашуды қамтамасыз етуге ұмтыламыз. Өткен жылмен салыстырғанда өткізу сыйымдылығының 65%-ға артуы 2021 жылы парник газдар шығарындысы қарқындылығының аздап төмендеуіне әкелді.

CASK

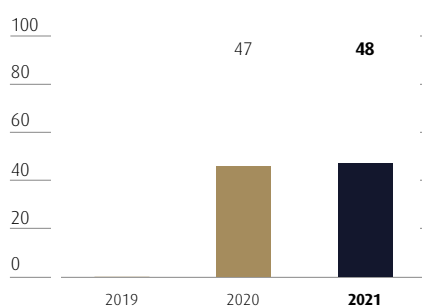
5,11 АҚШ центі

Шекті жолаушылар айналымына шығын (CASK) – кресло-километрге үлесті шығынды білдіреді, сондықтан олардың деңгейі пайдалылыққа тікелей әсер етеді. Біз әлемдегі ең тиімді әуе компанияларының бірі болып қала беруді берік көздейміз.

Тұтынушылар адалдығы индексі

48

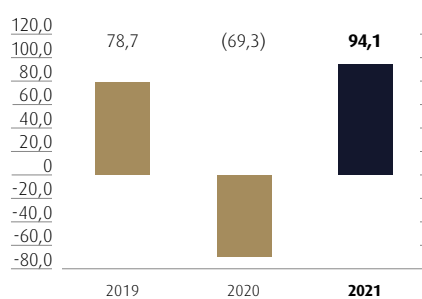

Тұтынушылар адалдығы индексі (Net Promoter Score, NPS) жолаушылардың адалдығы мен қанағаттану деңгейін көрсетеді. Біздің NPS 48 деңгейінде бекітілді, бұл орташа салалық көрсеткіштен (39) жоғары, бірақ COVID-19 індетінен туындаған бірқатар факторға байланысты өзіміздің мақсатты деңгейінен төмен. Компания тарихындағы жолаушылар тәжірибесін зерттеу тұңғыш жобасының нәтижелері қазірдің өзінде бізге түзету шараларын қабылдау үшін сараптау береді.

Ескерту: NPS көрсеткішін Компания 2020 жылдың соңында енгізді.

Операциялық пайда/ (залал)

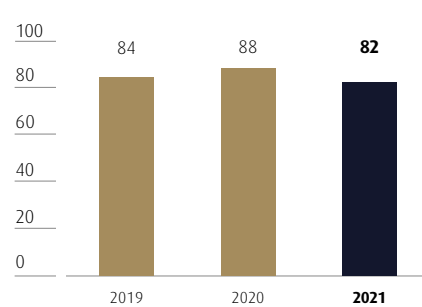
94,1 млн АҚШ долл.

Операциялық пайда – бұл қарыз құнынан, салықтардан және біржолғы баптардың құнынан басқа, барлық шығынды шегергеннен кейінгі пайда. 2021 жылы 94,1 миллион доллар мөлшеріндегі операциялық пайданы алу бізге болашақ өсу стратегияларына инвестиция салуға мүмкіндік берді.

Рейстерді уақтылы орындау көрсеткіші

82%

Рейстердің ұшу уқыптылығы (OTP) жоспарланған уақытта немесе 15 минуттан кем кешігіп келген рейстердің саны негізінде өлшенеді, және жолаушылар үшін ең маңызды фактор болып табылады. Компанияның OTP көрсеткішінің шамалы төмендеуіне қарамастан, оның деңгейі орташа сала бойынша орта деңгейінен жоғары болып қалып отыр, және біз оны жақсартуға көзделеміз.

Өсу, тиімділік және жоғары стандарттар біздің табысқа жетелейтін бұрынғыдай жолымыз болып қала береді

Жаңа шындық үшін бизнес

2019 жылдан бері өсу, ең алдымен, ішкі бағыттарда өткізу сыйымдылықтың ұлғаюы арқасында болды – ұшу жиілігінің ұлғаюымен және бағдарлық желісінің кеңеюімен – рейске шаққандағы салыстырмалы түрде төмен табыстылық мөлшерлемелермен. Халықтың теміржол көлігімен ұзақ уақыт алатын сапардан әуе көлігіне ауысуы Қазақстанды ішкі тасымалының ең жылдам дамып келе жатқан нарықтарының біріне айналдырды, бұл болашақта әлі де айтарлықтай өсу әлеуетін сақтайды. Ішкі бағыттар бойынша жолаушылар легінің жалпы көлемі 2019 жылғы індетке дейінгі деңгейден жалпы алғанда 89%-ға асып түсті, ал ішкі нарықтың жалпы үлесі 71%-ға дейін өсті, оның ішінде FlyArystan-ға 39% және «Эйр Астанаға» 32% тиесілі, және бұл бәсекелестердің көрсеткіштерінен айтарлықтай асып түседі.

Соңғы екі жылда халықаралық нарықта жағдай басқаша өрбіді. Транзиттік тасымалдау нарығы іс жүзінде жойылды және Үкіметаралық комиссия 2020 және 2021

жылдары «Эйр Астана» рейстеріне шектеулер енгізгеннен бері жаңа бағыттарды іздеу Компанияның негізгі міндетіне айналды. Сонымен қатар, тұрғындар арасында саяхаттауға деген құштарлық жойылған жоқ және тұтынушыларда қаражат болса да, олар тікелей рейстерді артық көрді. Іскерлік туризмнен демалыс туризміне (lifestyle санаты) қайта бағдарлау стратегиясы көп айлар бойы жаппай өзін-өзі оқшаулау тәртібін сақтағаннан кейін халықтың «бостандыққа шығуды» қалайтын бөлігінің қажеттілігін өтей отырып, өзінің тиімділігін көрсетті.

Біздің командамыздың бұл іскерлік ойының артықшылығы, мысалы, компанияның Boeing 767 жолаушылар ұшағының бірін тұрақты чартерлік жүк рейстерді орындау үшін қайта жабдықтау шешімінде айқын көрінді, осылайша жолаушылар өткізу сыйымдылығының артылу мәселесі шешілген. Жолаушылар тасымалына сұраныс қайтадан өскен кезде, бұл ұшақ кері қайта жабдықталды.

Бұл Air Astana үшін де, FlyArystan үшін де қиын кезең болғанымен, компанияның індет кезіндегі икемді және қолма-қол тәсілі оған тәуелсіздікті сақтап қана қоймай, 2021 жылы 36,1 миллион доллар мөлшерінде пайда туралы жариялауға мүмкіндік берді. Қазіргі жағдайда әуетасымалының дүниежүзілік саласында бұл өте сирек жағдай, өйткені

көптеген әуекомпаниялар үлкен қаржылық қиындықтарды бастан кешіруде, ал кейбіреулері қызметін толығымен тоқтатты. Компанияның жетістігі нәтижеге бағытталған корпоративтік мәдениет өсуді қамтамасыз етудің негізгі факторы деген тезисті растайды.

Жалпы алғанда, 2021 жылы 2020 жылмен салыстырғанда жолаушылар легі, шекті және орындалған жолаушы айналымы, сондай-ақ, айқын себептерімен нәтижелері төмендетілген болған жүктеу коэффициенті өсуінің жағымды үрдісі байқалды. Тасымалданған жолаушылардың жалпы саны едәуір өсті: 79%-ға 6,6 млн адамға (2020 жылы 3,7 млн адам), бір мезгілде 2019 жылғы мәнінен (5,1 млн адам) асып түсті, бұл нық сенімге негіз береді. Шекті жолаушы айналымының көрсеткіші есеп жылының аяғында 13,1 млрд км (кресло-километр) болды. Ол 2019 жылғы деңгейден (14,8 млрд км) әлі де төмен болса да, 2020 жылмен салыстырғанда (8,1 млрд км) айтарлықтай өсім байқалады: 61%. 2021 жылы ішкі желілерде 5,3 миллион жолаушы тасымалданды. Компанияның икемді баға саясаты және 80% жүктеу коэффициенті (2019 жылы 71% және 2020 жылы 73%) орындалған жолаушы айналымының нық қалпына келуін қамтамасыз етті: ол 10,41 млрд орындалған жолаушы километрге (ОЖКМ) дейін өсті, бұл 2019 жылдың деңгейіне дерлік (10,45 млрд ОЖКМ). Бұл сондай-ақ 2021 жылы 5,11 цент (2020 жылы 5,78 цент; 2019 жылы 5,55 цент) болған кресло-километрге шығынының көрсеткішіне (CASK) әсер етті.

«Эйр Астана»

3,6 млн

Тасымалданған жолаушы саны
(59%-ға өсім)

Індетке дейін ұшуларға салынған мемлекеттік шектеулер компаниялардың болашақта бизнесін жүргізуіне әсер ететінін ешкім болжай алмас еді. Бірқатар салалар үшін кеңестерді онлайнға көшіру үшін қосымшаларды пайдалану және қашықтан жұмыс істеу қызметті ұйымдастырудың стандартты пішім болып қала бергенін есепке алсақ, кенет құлдырау болған іскерлік туризм нарығында тұтынушылар

2021 жылы COVID-19 індетіне байланысты енгізілген шектеулер тәртібінің (қажет болған жағдайда) сақталуына қарамастан, біз нәтижелеріміз болжамдардан асып түскенін және бизнес көрсеткіштерінің түбегейлі жақсаруына қол жеткізгенімізді хабарлауға қуаныштымыз. Осы табысты дамыту әрқайсымыздан стратегиялық басымдықтарымызды ығыстыруды талап етеді.

Соңғы үш жылда «Эйр Астана» әуекомпаниясының тиімділігі мен жауап беру жеделдігін арттыру басты назарда болды. Біз жұмыстың үнемді әдістерін енгізу, FlyArystan іске қосу және қызметкерлер арасында еліктіргендік деңгейін көтеруге жәрдемдесу арқасында осы қиындықтарды сәтті жеңдік. Нәтижесінде біздің бизнес күштірек, жылдамрақ және тұрақтырақ болды және енді одан әрі өсуді қамтамасыз етуге жаңа мүмкіндіктерді пайдалану үшін қажеттінің бәрі бар. Біздің компанияның нарықтағы басты айырмашылығы – жоғары стандарттарға абсолюттік бейілділік. Өсу, тиімділік және жоғары стандарттар біздің табысқа жетелейтін бұрынғыдай жолымыз болып қала береді.»

Алма Алигужинова

Жоспарлау жөніндегі атқарушы директор

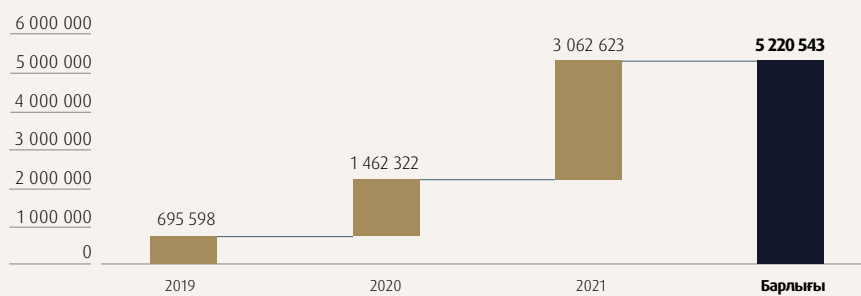

саяхатқа қатысты өздерінің індетке дейінгі әдептеріне оралатынын бұрынғыдай болжауға болмайды, кез келген жағдайда бұл тез бола қоймас.

Екінші жағынан, жаппай өзін-өзі оқшаулау тәртібі, керісінше, адамдардың алыс сапарларға деген қызығушылығын арттырды. Демалыс туризмнің бағыттарына деген жаңа сұранысты өз пайдасына қанағаттандырып, «Эйр Астана» 2020 жылғы соңында қысқы кестесіне БАӘ, Мысыр және Мальдив аралдарына рейстерді қосты және 2021 жыл бойы туристік бағыттар портфелін кеңейтті. Олардың ішінде Шри-Ланка, Черногория және Қызыл теңізде орналасқан Хургада бар. Сонымен бірге компания Түркияның Анталья және Бодрум қалаларына рейстерді жалғастырды. «Эйр Астана» әуе компаниясының lifestyle саралымына трансформациясы бизнес-кластағы жүктеу коэффициентін 80%-ға дерілік өсудің арқасында рейстерден түсетін табыстық мөлшерлемелердің көтерілуін қамтамасыз етті.

202 жыл «Эйр Астана» үшін қалпына келтіру жылы болды. Жалпы жолаушылар легі 3,6 млн дейін өсті, бұл 2020 жылғы деңгейінен (2,2 млн адам) 59%-ға жоғары, бірақ 2019 жылғы рекордтық көрсеткіштен (4,4 млн адам) әлдеқайда төмен. Біздің бизнес ішкі тасымал нарығының белсенді өсуінің арқасында кеңейді: 2021 жылы Қазақстан ішінде 2,4 миллион жолаушы тасымалданса, халықаралық рейстерді небәрі 1,2 миллион адам пайдаланды.

Жылына FlyArystan жолаушыларының жалпы саны, 2019–2021 жж

FlyArystan

3,1 млн

Тасымалданған жолаушы саны
(109%-ға өсім)

«Эйр Астананың» төмен бюджеттік тасымалдаушысы FlyArystan (лоукостер) бүгінде қарқынды дамып, 2021 жылы әлемдегі ең жылдам дамып келе жатқан әуекомпаниялардың біріне айналды. 2019 жылдың мамыр айында іске қосылған кезде FlyArystan-да 2 ұшақ болған және 4 бағыт бойынша күніне 14 рейсті орындаған. Бүгінде әуекомпанияға 41 бағыт бойынша тәулігіне

60-тан астам рейс орындайтын 10 ұшақ тиесілі. Жолаушылар легі, бағыттар саны және шекті жолаушы айналымы бойынша FlyArystan 39% нарықтағы үлесімен Қазақстандағы ірі тасымалдаушы болды. Лоукостеріміздің пайда болуы нарықтың өзінің айтарлықтай өсуіне түрткі болды: әуекомпания іске қосылғаннан бері Қазақстанның ішкі нарығы 46%-ға өсті (шекте жолаушылар айналымының көрсеткіші бойынша өлшегенде). Ішкі нарықта әуе көлігін пайдалануға бейімділік сол кезеңде 82%-ға, 0,22-ден 0,40-қа дейін өсті.

Операциялық қызметке шолу жалғасы

Өткен жылдың іспеттес кезеңімен салыстырғанда өткізу сыйымдылығы көлемінің бүкіл ішкі нарығы аясында 1%-ға қысқаруы 2020 жылғы індет кезеңінің және одан кейін бір айға рейстердің тоқтатылуының салдары болды. Соған қарамастан, бұл басқа ішкі нарықтардың көбінде байқалған -90%-ға дейін төмендеу аясында жақсы нәтиже. FlyArystan-ның жолаушылар легі жыл сайын еселенеді, бұл әуекомпанияның нарықтың ауқымды өсуін қамсыздандыруындағы маңызды рөлін көрсетеді. FlyArystan-ның жолаушылар легінің өсу динамикасы тұрақты болып тұр: 2019 жылдың күнтізбелік жылы әуекомпания 696 000 жолаушыны тасымалдады, пандемия салдарынан дүниежүзілік нарықтың өсуінің баяулауына қарамастан, бұл сан 2020 жылы 1,5 миллионға дейін өсті. 2021 жылы FlyArystan-ның жолаушылар легі 109%-ға өсіп, 3,1 млн астам адамға жетті. FlyArystan бизнесі одан әрі өседі: болжамдарға сәйкес, 2022 жылы әуе компаниясының жолаушылар легі 4 миллионнан астам адамға жету керек.

Лоукостердің бизнес-үлгісінің шығынға қатысты негізгі артықшылықтарына әуе кемелері паркін стандарттау, салонның тығыз орналасуы (180 орын) және тәуліктік ұшқан уақытының жоғары көрсеткіштері жатады. Халыққа төмен тарифтерді үнемі ұсына отырып, FlyArystan әуекомпаниясының ұтымды құндылық ұсынысы арқылы жаңа клиенттерді тарту және жиі ұшатын жолаушылар санын арттыру арқылы өз нарықтарында сұранысты ынталандырып отыр.

2021 жылы FlyArystan халықаралық бағыттарда рейстерді жүзеге асыра бастады, бұл оның бизнесінің дамуына қосымша серпін берді. Халықаралық нарықтарда жұмыс істеу айтарлықтай пайда әкеледі, соның ішінде, көтеріңкі орташа тарифтерді, қосымша қызметтерден түсімді және тәуліктік ұшқан уақыт көрсеткіштерін.

2021 жылдың қазан айында FlyArystan әуекомпаниясы 2022 жылдың мамырынан бастап жеткізілетін тағы 15 Airbus A320 ұшағын операциялық жалға алуға тапсырыс берді. 2026 жылға қарай FlyArystan әуе кемелерінің паркі 25 бірлікке дейін өседі.

Жүк тасымалы бағыты

+35%

Жүк тасымалының көлемі –
18 772 тонна (2020 жылы 13 884 тонна)

«Эйр Астана» жүк тасымалы нарығындағы мүмкіндіктерді мұқият зерттеуді жалғастыруда. FlyArystan-ның жүк өткізу сыйымдылығы рейстің ұқыптылығын сақтай отырып, жүк және пошта тасымалы үшін тиімді пайдаланылады.

Компания 2021 жылдың тамызында бір Boeing 767 ұшағын толығымен жолаушылар ұшағына айналдырды. Жартылай жүк тасымалдайтын ұшаққа қайта жабдықталғаннан кейін әуе кемесі 2020 жылдың мамырындағы алғашқы рейстен бері 270 жүк чартерлік рейсті орындап, әуекомпанияға 26,3 млн АҚШ доллар мөлшерінде табыс әкелді, негізінен Бейжің, Үрімші және Делиден Алматыға, Ақтөбеге және Киевке қатынаған.

Бұл ұшу бағдарламасының табыстылығы Қазақстанның торапты жүк және логистикалық орталық ретіндегі әлеуетінің қаншалықты жоғары екенін көрсетті. 2021 жылдың тамыз айынан бастап Бейжің және Үрімші әуежайлары жартылай жүк ұшақтардың салонына жүк тиеу қызметін көрсетуді тоқтатты, бұл Қытайдан Қазақстанға бағыттарда жүк өткізу сыйымдылығы көлемдерінің жетіспеушілігін келтірді. Осыған байланысты «Эйр Астана» Бейжің-Алматы бағыты бойынша төменгі жолжүк және жүк бөлігіне тиеуге мүмкіндік беретін ұшақтарын пайдалана отырып, жүк чартерлік рейстерді орындап жатыр. Рейстер аптасына екі рет Boeing 767 жолаушылар ұшағында орындалады. Әйтсе де жолаушылар жолжүгін ескерсек, Франкфурт-Нұр-Сұлтан (1000-1100 кг) және Сеул-Алматы (100 -300 кг) сияқты бағыттарда Airbus A321LR әуе кемелерінің жүк өткізу сыйымдылығының көлемі шектеулі.

2021 жылдың қорытындысы бойынша жүк тасымалының өсімі 35% болды – 2020 жылғы 13 844 тоннадан 18 772 тоннаға дейін. «Эйр Астана» Қытай мен Үндістаннан Қазақстанға және басқа елдерге 184 жүк чартерлік рейсін орындап, жалпы алғанда 5 230 тонна жүк, негізінен дәрі-дәрмек,

электроника және тоқыма бұйымдарын тасымалдады. Тамыз айында Бейжіңнен екі жүк рейсі Алматыға Sinopharm компаниясының COVID-19-ға қарсы 24 тонна вакцинаны жеткізді. Есеп жылы біз тұрақты жолаушы рейсімен Қазақстанның барлық аймақтарына Sputnik V және Pfizer вакциналарын жеткіздік. Таяу Шығысқа ет экспортының көлемі өсе берген, 2021 жылы 428 тонна салқындатылған қозы еті жөнелтілді, бұл 2019 жылмен салыстырғанда 78%-ға көп.

2021 жылы ішкі рейстерде жүк тасымалынан түсім 2018 жылмен салыстырғанда 1 кг жүк тасымалының бағасын есептеудің «жалпақ» тарифіне көшкеннен кейін және Компанияның сату кеңселері арқылы жүк тасымалының тікелей сатылуын жылжыту басталуымен еселенді, бұл осындай қызметтерді сататын агенттер үшін комиссияларды үнемдеуге мүмкіндік берді. Алматыда жүк тасымалы бойынша сату кеңсесі 2019 жылдың қыркүйегінен бастап тәулік бойы және демалысыз жұмыс істейді. 2021 жылдың мамыр айында Нұр-Сұлтанға осындай тағы бір кеңсе ашылды, бұл Нұр-Сұлтаннан жүк тасымалы көлемін 32%-ға арттырды.

2019 жылы «Эйр Астана» ресейлік нарығында CASS (Жүк тасымалы үшін есеп айырысу жүйесі) өзара есеп айырысу жүйесіне, 2021 жылы Үндістан нарығында CASS жүйесіне сәтті қосылды және Оңтүстік Корея нарығында бұл жүйеге қосылу мүмкіндігін қарастырып жатыр. Сондай-ақ компания БАӘ-де CASS аналогы Calogi жүйесіне 2021 жылы қосылды. Бұл жүйелерге қосылу ашықтықты арттырады және жүк тасымалдаушыларды өз қызметтерін ең жоғары бағамен сатуға ынталандырады.

Тиімділік

Ұшақ флоты

2021 жылы «Эйр Астана» заманауи, үнемді ұшақ түрлерінен тұратын паркін қалыптастыру стратегиясын жүзеге асыруда айтарлықтай жетістіктерге жетті. Жыл басында компанияда жалпы алғанда келесі үлгідегі 34 ұшақ болды: Boeing 767 (3), Boeing 757 (2), Airbus A320/A321 (24) және Embraer 190-E2 (5). 2021 жылдың қаңтарында флоттағы соңғы екі Boeing 757 жалға берушіге қайтарылды.

Әуе кемелері паркін дамыту жоспары Airbus A320/A321 neo/neo ұшағын және Embraer E190-E2 ұшағын ішкі және аймақтық бағыттарда, сондай-ақ, тасымалы төмендетілген көлемі бар халықаралық бағыттарда. Алыс магистралды бағдарларда біз Boeing 767 және Airbus A321LR ұшағын пайдалануды жоспарлап отырмыз, олардың барлығы бизнес-кластағы толық жазылатын креслолармен жабдықталған.

«Эйр Астана» флотының орташа жасы 4,7 жыл, бұл оны әлемдегі ең жас авиапаркінің біріне айналдырады. 2021 жылдың аяғында «Эйр Астана» әуе кемелерінің паркі келесі үлгідегі 36 ұшақтан тұрды: Airbus A320neo/A321neo (28), Boeing 767 (3) және Embraer E190-E2 (5). Осы флоттағы он Airbus ұшағын FlyArystan пайдаланады.

Компания әуе кемелерінің жиынтық паркін 2021 жылдың соңында 36 бірліктен алдағы бес жылда 61 бірлікке дейін ұлғайтуды жоспарлап отыр. Қазіргі уақытта авиапарк құрамына меншікке сатып алынған сегіз ұшақ кіреді, кейінгі жеткізілімдер операциялық немесе қаржылық жалдау келісімдері бойынша жүзеге асырылады. 2026 жылдың соңына қарай «Эйр Астананың» әуе кемелері паркі 36 ұшақтан, ал FlyArystan-ның флоты 25 ұшақтан тұрады. 2022 жылы Airbus A321LR үлгідегі қосымша ұшақтар жеткізіле бастайды. Бұл A321neo ұшағының көтеріңкі максималды ұшу салмағы және фюзеляждың оңтайландырылған құрылмасы бар алыс магистралды нұсқасы. Бұл ұшақ жолаушылар салонында бизнес-кластың 16 орны және эконом-кластың 150 орны бар екі класты құрылмасынан тұрады. Барлық кресло дербес экранмен жабдықталған. 2021 жылдың қазан айында FlyArystan тағы 15 Airbus A320 ұшағына тапсырыс берді, олар 2022 жылдың мамырынан бастап жеткізіледі.

Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу

Инженерлік-техникалық қамтамасыз ету департаменті (ИТК) Эйр Астананың ең ірі және ең күрделі ұйымдық бөлімшелерінің бірі болып табылады, ол 6 департамент пен 800 қызметкерден тұрады.

ИТК департаменті әуе кемелерінің қауіпсіздігінің максималды деңгейін қамтамасыз етуге және олардың ұшуға жарамдылығы мен сенімділігін сақтауға жауапты, бұл тиісті әуе кемесін өндірушінің техникалық қызмет көрсету бағдарламасына сәйкес жүзеге асырылады. Осы қызметтің барлық бағыты, өз кезегінде, Еуропалық авиациялық қауіпсіздік агенттігінің (EASA) стандарттарға сәйкестігін растау үшін тұрақты аудиттерінен өтеді. Компания EASA-дан Алматы және Нұр-Сұлтан қалаларының әуежайларында әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету сертификатын алды. Сондай-ақ Атырау, Шымкент және Ақтау қалаларында желілік техникалық қызмет көрсету станциялары ашылды. «Эйр Астана» әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету үшін Алматы мен Нұр-Сұлтандағы ангарларды пайдаланады, бұл ретте техникалық қызмет көрсету қызметкерлерінің көбі Алматыда орналасқан.

«Эйр Астана», сонымен қатар, басқа әуекомпанияларға, соның ішінде көптеген шетелдік тасымалдаушыларға желілік техникалық қызмет көрсетеді, жыл сайын шамамен 2 млн АҚШ долларын қосымша түсім алады.

Сондай-ақ, ИТК департаменті C-check нысаны бойынша меншікті техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді (ТҚКЖ) ұйымдастыру бойынша жобаның периметрін кеңейту жоспарын іске асыруды жалғастырды. Бүгінгі күні C-check нысаны бойынша алты ТҚКЖ өз күшімізбен орындалды. Бұл «Эйр Астана» әуекомпаниясының мүмкіндіктері мен тәжірибесін едәуір арттыра отырып, аутсорсингтік ТҚКЖ сұлбасымен салыстырғанда айтарлықтай шығындарды үнемдейді. Бұрын C-check Алматыда жүргізілсе, 2021 жылдың қарашасында бірінші C-check Нұр-Сұлтанда өтті. Онда Airbus ұшақтарында C-check нысаны бойынша тағы бес ТҚКЖ 2022 жылға жоспарланған.

Соңғы бір жылда ИТК департаменті ұшақ салондарын қайта тұтастыруда айтарлықтай тәжірибе жинады. Барлық қажетті рұқсаттар алумен бірге бір Boeing 767 жартылай жүк ұшағына қайта жабдықталды. Бұл індет кезінде медициналық жабдықты және медициналық мақсаттағы бұйымдарды тасымалдау қажеттілігін қанағаттандыру үшін жасалды. Он бес ай бойы салондағы жүктерді сәтті пайдаланудан кейін ИТК департаменті ұшаққа бастапқы жолаушылар құрылмасын қайтарды. Сондай-ақ, салонды «Эйр Астана» стандарттарынан FlyArystan талаптарына сәйкес қайта жабдықтау жұмыстары жүргізілді. Қайта тұтастыру жұмыстары жоспарына бес Airbus A320neo ұшағын толық эконом-кластан екі класты құрылмаға қайта жабдықтау кіреді.

«Эйр Астана» әуе кемелерін Аруба Азаматтық авиация департаментінің тізілімінен EASA стандарттарын қолданған Ирландияның Азаматтық авиация істері бойынша басқармасының (IAA) тізіліміне көшіру бойынша маңызды жобаны іске қосты. Болашақта нормативтік құжаттарда қарастырылған ұшуға жарамдылықты қолдау міндет IAA-дан Қазақстанның Авиация әкімшілігіне (ҚАӘ) табысталады. Тізілімнің еуропалық тізілімге ауыстыру «Эйр Астана» тарихындағы маңызды кезеңдердің бірі болады және болашақта бізге қауіпсіздік пен сенімділіктің бұдан да жоғары стандарттарын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Бұл ИТК департаментінің осы бөлімшенің тарихындағы ең маңызды жобасы, оны аяқтау үшін және барлық ұшақты еуропалық тізілімге көшіру үшін бір жылдан астам уақыт керек болады.

Күрделі қаржы жұмсалымының бағдарламасы 2022 жылға жоспарланған Нұр-Сұлтандағы ангар құрылысының екінші кезеңін қамтиды. Бұл жоба әуе кемелері паркінің ұлғаюына байланысты жоспарлы күрделі жөндеуді және күнделікті жұмыстарды жүзеге асыру үшін әзірленген. Бұл біздің мүмкіндіктерімізді кеңейтеді, және пайдаланудағы флотты қолдауын күшейтуге, қызмет жеткізушілеріне тәуелділікті азайтуға, шығынды қысқартуға және тиісті түсім алуымен ТҚКЖ қызметтерін тартуын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Жоғары стандарттар

Болашақ келбетін қалыптастыратын цифрлық бастамалар

«Эйр Астана» болашақта табысқа көзделген кез келген бизнестің айқын сипаты инновациялық процестер мен цифрландыруға акцент жасау екендігін түсінеді. 2021 жылы біз IT және электрондық бизнес саласында Компанияның инфрақұрылымына белсенді инвестициялауды, жаңа өнімдерді шығаруды және әзірлеу бойынша ағымдағы жобаларын жүзеге асыруды жалғастырдық. Осы мақсатта өз қызметкерлерінің құзыреттері мен тәжірибесіне сүйене отырып, «Эйр Астана» сондай-ақ Қазақстанның авиациялық өкіметімен, әуежайлармен және Халықаралық әуе көлігі қауымдастығымен (IATA) ынтымақтасқан, қауіпсіздікті және әуе тасымалының тиімділігін, жолаушыларға қызмет көрсетудің жалпы деңгейін арттыратын жүйелерді сынақтан өткізді.

Әуекомпания тиімділігін арттыру бағдарламасы (АРЕХ)

Індеттің бүкіл кезеңі ішінде «Эйр Астана» ағымдағы жағдайды күнделікті талдай отырып, жедел шешім қабылдау ғана емес, сонымен қатар олардың орындалуын сауатты қамтамасыз ету қабілетін көрсете отырып, жеделдіктің жоғары деңгейін көрсетті. Бұл бизнестің тұрақтылығын нығайтты және ақыр соңында Компанияға көптеген бәсекелестерге қарағанда әлдеқайда мықты қаржылық жағдайды қамтамасыз етті. Бұған қоса, бұл «Эйр Астана» 2019 жылы іске қосқан әуе тасымалының тиімділігін арттыру бағдарламасын (АРЕХ) жүзеге асыруды жеделдетуге көмектесті.

АРЕХ бағдарламасы ең бастысы инновациялық бағдарламалық шешімдер арқылы бизнес-процестерді жетілдіру және қызметкерлерде жаңа ойлау мәдениетін қалыптастыруға көмектесу арқылы бүкіл Компания аясында трансформацияны қамтамасыз ету үшін құралдарды құруға бағытталған. Бизнес-процестерді жетілдіру арқылы АРЕХ бағдарламасы әрбір бөлімшеге өз мақсаттарына тезірек жетуге көмектеседі, сонымен бірге барлық клиенттеріміздің болжалдарынан асатын нәтижелерге бағытталған жаңа өндірістік мәдениетті қалыптастырады.

АРЕХ бағдарламасының басым бағыттарының бірі бюджеттеу мен жоспарлаудың бірыңғай автоматтандырылған жүйесін енгізу. Компания ресурстарын пайдалануды бюджеттеу және болжау шешім қабылдаудың барлық деңгейінде жалпы тиімділік пен қаржылық мәдениетті

арттыруға көмектеседі. Шығынды бақылауды күшейтумен қатар, жүйе жеткізу тізбегіндегі және қызметкерлерді басқарудағы процестерді жетілдіруге бағытталған, бұл жетекшілерге дәлірек деректерге жылдам қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Өзіне-өзі қызмет ету сервистерін дамыту стратегиялары

FlyArystan өзінің АТ жүйелерін, серверлерін немесе деректер орталықтарын пайдаланбайды немесе оларға қызмет көрсетпейді. Компания SaaS (қызмет ретінде бағдарламалық қамтамасыз ету) шешімдерін қолданып, аутсорсинг үлгісін артық көреді. Әуекомпаниясының негізгі SaaS серіктестері дүниежүзілік нарықтағы басқа лоукостерлермен жұмыс істеген, сонымен қатар Air Astana-ға қызмет көрсетеді.

Әуекомпания шығындарды төмендету және клиенттерге қызмет көрсетудің тиімділігі мен сапасын арттыру мақсатында жолаушы тәжірибесін басқарудың кешенді талдауымен айналысатын инновациялық бөлімшені құрды. Бөлімшенің түпкі мақсаты – FlyArystan-ды сала және өзіне-өзі қызмет ету сервистерін дамыту стратегиялары саласындағы инновациялық көшбасшы қылу.

2022 жылдың наурыз айында FlyArystan өзіне-өзі қызмет ету сервистерін дамытудың жаңа стратегиясын енгізуді жоспарлап отыр, содан кейін ол ішкі әуежайлардың бәрінде тіркеу үстелшелерін пайдаланудан біртіндеп бас тартады. Жолаушылар FlyArystan-ның мобильді қосымшасы арқылы рейске тіркеледі немесе осыны әуежайдағы жолаушылар өзін-өзі тіркеу дүңгіршегі арқылы қосымша ақы есебінен жасайды. Бұл әуежай жұмысының тиімділігін айтарлықтай арттырады, бір мезгілде тіркеу үстелшелерге және қызметкерлерге жұмсалатын шығынды қысқартады.

Бұл өзіне-өзі қызмет көрсету сервистін енгізу бойынша бастамасына қоса, FlyArystan сонымен қатар клиенттер үшін бейілділік бағдарламасын іске қосуды жоспарлап отыр. Оған қатысу ақылы болады: жазылымды сатып алу арқылы клиенттер билеттер бойынша жеңілдік ұсыныстарын ала алады, сонымен қатар басқалардан бұрын акциялық тарифтер туралы ақпарат алады. Бұл стратегияны әлемдегі басқа жетекші лоукостерлер тиімді қолданады және FlyArystan компаниясына қосымша табыс әкеле отырып, клиенттердің қызығушылығы мен қамтуын арттыруы тиіс.

Жолаушыларға және жолжүкке қызмет көрсету жүйелері

2021 жылы жолжүкті тіркеу және қызмет көрсетудің заманауи жетілдірілген рәсімдері енгізілді, олардың көбісі Компанияның өзі әзірледі. Тиімділікті арттырудан басқа, олар сондай-ақ болып жатқан COVID-19 індеті кезінде жолаушылардың сенімін және клиенттерге қызмет көрсету сапасын арттыруға арналған. Әлемдегі басқа 70 әуе компаниясының арасында «Эйр Астана» PTR тестілеу және COVID-19 вакцинасы туралы жолаушылар ақпаратын біріктіру үшін пайдаланылатын IATA Travel Pass қосымшасын сынақтан өткізді. 2022 жылы Саяхатшылар идентификаторларын пайдалану жолаушыға халықаралық рейстерге онлайн тіркелудің әртүрлі нұсқаларын қол жетімді қылады, бір мезгілде жолаушыға рейс мәртебесі мен төлем әдістері туралы ақпарат береді де тіркеу барысын және мерзімін оңтайландырады. 2021 жылдың сәуірінде жолаушылар үшін ұшып кету және ұшып келу әуежайларында Meet & Greet қызметі енгізілген. «Эйр Астана» өкілдері жолаушыларға бүгінгі күні халықаралық рейстерге қажетті барлық міндетті рәсімдерін өтуге көмектеседі.

Қазақстанның авиациялық өкіметі мен әуежайларымен бірлесіп отырып, «Эйр Астана» EGOV ID жобасына қатысты. Бұл жоба Қазақстан Республикасының заңнамасымен реттеледі және жолаушыларға Қазақстан аумағында ұшу үшін электрондық жеке куәлігін пайдалануға мүмкіндік береді. Тиісті жүйе есеп жылы сынақтан өтті, және 2021 жылдың соңынан бастап Қазақстанның барлық әуежайларында толығымен жұмыс істейді.

«Эйр Астана» жолаушылар салмағын өлшеу бойынша жобасының нәтижелерін бағалаудың соңғы кезеңінде. 3000-ға жуық жолаушы бұл рәсімнен IATA ережелеріне сәйкес және жеке деректерді қорғау талаптарын сақтауымен өтті. Жоба ұшу қауіпсіздігін және коммерциялық жүктеуді тиімдірек пайдалануды қамтамасыз ету үшін дәлірек деректерді жинауға мүмкіндік береді.

2021 жылы Компания және Нұрсұлтан Назарбаев халықаралық әуежайы арасында жолжүкті басқару жүйесі (BRS) бойынша қызметін көрсету туралы келісім жасалды. Бұл жүйе жолжүкті сканерлеуге және қадағалауға мүмкіндік береді, оны өңдеу кезінде қателер мүмкіндігін төмендетеді және әрбір нақты рейстегі жолжүктің нақты көлемі туралы ақпарат береді.

Қызмет көрсетудің жоғары стандарттары

Клиенттер қанағаттанушылығының жоғары деңгейін қолдау «Эйр Астананың» бизнес-үлгісінің ажырамас бөлігі және ол Компанияның жолаушыларға ұсынатын әрбір қызметінде айқын көрінеді. Индет және онымен байланысты шектеулер компания мақтан тұтатын қызмет көрсетудің жоғары деңгейін қолдау қабілетіне әсер етті. 2021 жылдың басында жүктеу коэффициентінің кенет ұлғаюына (орта есеппен 65%-дан 85%-ға дейін), сондай-ақ COVID-19 байланысты аурулар салдарынан қызметкерлер санының төмендеуіне қарамастан, әуекомпанияның тұтынушы бейілділік индексінің (NPS) және клиенттер қанағаттанушылығы рейтингісінің (CSAT) көрсеткіштері 48 және 79 орташа жылдық деңгейде тұрақты болып қалды, сәйкесінше, бұл сала бойынша 39 және 74 орташа мәндерінен жоғары.

Дегенмен осы көрсеткіштерді жақсарту үшін «Эйр Астана» клиенттермен жұмыс істеу бойынша бөлімшесін құрды және 2021 жылы жолаушы тәжірибесін зерттеу бойынша алғашқы жобасын бастады. 100 000-нан астам жолаушыға жүргізілген сауалнама бізге клиент сапарының барлық кезеңдері бойынша түсінік берді және жолаушылардың сұраныстары мен қажеттіліктеріндегі айырмашылықтарды анықтады. Көгілдір, күміс, алтын және гауһар Nomad Club

бағдарламасына мүшелерінің сауалнамасы нәтижесінде алынған білім жолаушыларға қызмет көрсетуіндегі жағымды және теріс өзгерістерді көрсетті және қазірдің өзінде әр өзара әрекеттестік нүктесінде сервисті жақсарту үшін пайдаланылады, мысалы: Ақпарат және брондау орталығының жұмыс уақытын ұзарту, веб-сайт қызметтері мен мобильді қосымшаларды әзірлеу, әуежайдағы қызмет көрсету сапасын талдау және бортық өнімдерге өзгерістер енгізу.

COVID-19сыз аспан

Қонақжайлық компанияның ДНҚ-ның маңызды бөлігі болып табылады, бірақ жолаушылар мен экипаждың денсаулығы мен қауіпсіздігі біз үшін кем емес басымдық болып табылады. Индет басталғаннан бері біз осы мәселелерге ерекше назар аударып, әр рейс алдында асүйлер мен ұшақ кабиналарындағы барлық беттерді жуып, дезинфекциялап келеміз. Біздің стюардессалар әрқашан бетперде киіп, қолдарын үнемі дезинфекциялайды, сонымен қатар барлық жолаушылар міндетті санитарлық-эпидемиологиялық ережелерді сақтауын қадағалайды.

Осы бүкіл жұмыстың нәтижесінде «Эйр Астана» ТМД-да және Оңтүстік-Шығыс Азиядағы алғашқы әуекомпания болып APEX аудитінен сәтті өтіп, ұшу кезінде COVID-19 вирусының таралуын барынша азайту және болдырмау шараларын бағалау нәтижесінде

гауһар мәртебесін алды. Бұл аудитті APEX SimpliFlying-пен бірлесіп әзірледі және жұқтырған жолаушылардың байланыс нөмірлері мен жер үстіндегі қызмет көрсетуді бақылау, экипажға мүшелерінің және жолаушылардың рейс алдындағы ПТР тестілеу рәсімдерін бағалайды, сондай-ақ ұшу кезіндегі сақтық шараларын және рейс алдындағы тазалау жұмысын жүргізу сапасын бағалайды.

Жолаушылар қауіпсіздігі – бірінші кезектегі басымдық

Тәуекелдерді азайту шаралары да ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етуде маңызды рөл атқарады. 2021 жылы «Эйр Астана» және «Алматы» халықаралық әуежайы екі ұйымда да құтқару рәсімдерінің дұрыстығына көз жеткізу үшін ұшақта апаттық жағдайды ұқсатып, бірлескен апаттық-құтқару жаттығуларын өткізді.

Жаттығу барысында бортында 150 жолаушы мен 8 экипаж мүшесі бар Airbus A320 ұшағының ұшып шыққаннан кейін экипажды хабарлау жүйесінің «шасси құлыпталмаған» хабарламасы пайда болды деген сценарийі сыналған. Ұшақ командирі ұшып шыққан әуежайға қайту туралы шешім қабылдайды және апаттық қонуды сұрайды. Қону кезінде оң жақ шасси тірегі бүктеледі, ұшақ фюзеляжымен жерге тиіп, ұшып-қону жолағынан шығып кетеді де, ұшақ тоқтаған сәтте өртенеді. Оқу-жаттығу Азаматтық авиацияның халықаралық ұйымының (ИКАО) талаптары мен нормативтік құжаттарға сәйкес өткізілді. Оларға қатысушылар жаттығудың барлық кезеңдерінде өзара әрекеттестіктің және коммуникациялардың жоғары деңгейін көрсетіп, әуежайдың да, Компанияның да төтенше жағдайларға дайындығын растады.

Жолаушыларға сервис деңгейін жалпы жақсартуға көзделген бірқатар бастамалар әзірленіп жатыр. Олардың ішінде тіркесу орындарын ұйымдастырудың жаңа тұжырымдамалары, жолжүкті автоматты түрде тапсыру жүйесі және жолжүкті өңдеудің бірыңғай жүйесін енгізу бар. Жетілдірілген төлем модульдерімен қатар, жолаушыларға бірқатар қосымша ақылы сервистерге қол жеткізуге мүмкіндік беріледі. Осымен қатар әуежайларда биометрияны енгізу жобасы дамиды.

Сенімді өсім

2021 жылы COVID-19-дың дүниежүзілік авиация саласына одан арғы ықпалына қарамастан, «Эйр Астана» тамаша нәтижелерді көрсетті, індетке дейін жоғарырақ табыстылыққа қол жеткізді.

Топ түсімнің 90%-ға 761,8 млн АҚШ долл. дейін ұлғаюы және шығынды бақылау бойынша үйлестірілген күш-жігердің арқасында 36,2 млн АҚШ долл. мөлшерінде пайда тапты. Халықаралық және ішкі бағдарлар жыл бойы қайта ашыла бастады, ал COVID-19 індетіне байланысты кейбір бағдарларда карантиндік шектеулер дүркін-дүркін салынса да, икемді операциялық үлгіміз Топқа танымал туристік бағдарларға және басым ішкі бағыттарға назар аударуға және максималды өткізу сыйымдылығын және бизнесін тұрақты қалпына келтіруін қамтамасыз етуге мүмкіндік берді.

2021 жылғы сенімді қаржылық нәтижелерге «Эйр Астананың» бүкіл тарихындағы 6,62 млн жолаушы болған ең жоғары тасымалының жалпы көлемі себеп болды. Бір жыл ішінде қызметінің толық спектрі саралымында 3,56 млн жолаушы және 3,06 млн FlyArystan төмен бюджеттік еншілес компаниясы тасымалдады. FlyArystan үшін ол іс жүзінде алғашқы толық операциялық жылы болды, және ол белсенді қарқын алуды жалғастыруда. Жүк тасымал көлемі 13%-ға өсті.

2021 жылы жалғасқан қиындықтарға қарамастан, 2020 жылдың басында қол жеткен жағымды нәтижелер өз жемісін беріп жатқаны өте қуантады. Біз «Эйр Астана» Тобының жоғары тұрақтылығын көрсете отырып, COVID-19 індетінің әсерінен болжағаннан тезірек айығып алдық. Біздің стратегиялық және операциялық бөлімшелеріміз соңғы жылдардағы көптеген макроэкономикалық қиындықтарды жеңіп шықты және біз әртүрлі жаңа жұмыс жағдайына бейімделу қабілетімізді дәлелдедік.

2020 жылмен салыстырғанда жолаушылар легі ішкі рейстерде 75%-ға, халықаралық рейстерде 99%-ға өсті. 2021 жылдың наурызында Қазақстан Республикасының Үкіметі соңынан жыл бойы қайта вакциналаумен кең ауқымды ревакциналау бағдарламасын бастады. Бұл компанияға індет алдындағы FlyArystan-ның бастапқы табысынан шабыттанған ішкі нарықта күш-жігерін шоғырландыруға жеткілікті сенімділікті берді. Індет басталғаннан кейін сұраныстың төмендеуіне сәтті бейімделуімізге беделді бағдарлар бойынша тікелей тасымалға бағдарлау да көмектесті.

Топ бизнесті қалпына келтірудің тиімді мүмкіндіктеріне ие болу үшін қаржылық өтімділікке жоғары дәрежелі назарды бұрынғындай аударды және бүкіл операциялық қызмет аясында клиенттері мен қызметкерлердің жайлылығы мен қауіпсіздігі саласында жетекші көрсеткіштерді сақтай отырып, бірқатар шараны енгізді. Өтімділікті басқаруда Топ ақшалай қаражатының оң теңгерімін сақтау мақсатында шығынды қатаң бақылау бойынша жан-жақты шараларды қабылдады. Індет басында барлық екінші дәрежелі инвестициялар кейінге қалдырылды және негізгі кредиторлармен төлеу мерзімін ұзартуға келісіп шештік.

2020 жылы барлық әуекомпаниялар үшін ақшалай қаражатының сенімді көздері мен несиеге қолжетімдік басты басымдық болғанын ұмытпаған жөн. Көптеген халықаралық тасымалдаушылар өздерін банкроттықтан қорғау үшін шаралар қабылдауға немесе белгілі бір шарттармен мемлекеттен қаржылық көмек пен кепілдік алуға мәжбүр болды. «Эйр Астана» індет кезінде сырттан көмекке мұқтаж болмады; сонымен қатар, «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-нан алынған несиенің бір бөлігін мерзімінен бұрын өтеу есебінен борыштық жүктемені төмендету туралы шешім қабылданды. Компанияға тәуелді емес өзге де ықтимал күйзелістер жағдайында өтімділікті қамтамасыз ету үшін ЕҚДБ-ден кредит алынды және Citibank ұсынған несие желісі қалпына келтірілді.

Компания өзінің қаржылық жағдайын қосымша нығайтуды ұйғарды, және өтімділікті жоғалту тәуекелін төмендету бойынша келесі шараларды қабылдады:

- шығындарды қатаң бақылау, қосалқы мердігерлерлік жұмыстар көлемін қысқарту және қызметкерлердің демалысын және босқа тұруын ұзарту арқылы шығынды қысқарту;
- барлық екінші дәрежелі күрделі қаржы шығынын кейінге қалдыру;
- өндірушілер ұсынған пайдалану мерзімдері бойынша шектеулерге сәйкес күрделі жөндеу жұмыстарын кейінге қалдыру және жоспарды қайта қарау;
- лизинг төлемдерінің мерзімін 3-тен 12-ге, одан кейін 24 айға дейін ұзарту;
- несиелер арқылы өтімділікке қолжетімділікті қамтамасыз ету.

Негізгі қаржы көрсеткіштері

мың АҚШ долл.	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жалпы түсім	761 838	400 264	898 729
Жалпы операциялық шығын	(667 678)	(469 578)	(820 030)
Операциялық пайда	94 160	(69 314)	78 699
Операциялық пайда бойынша табыстылық	12,4%	(17,3%)	8,8%
Қаржы шығыны	(36 648)	(34 649)	(24 155)
Бағам айырмасынан таза зиян	(12 522)	(12 673)	(12 749)
Салық салуға дейінгі пайда	44 990	(116 636)	41 795
Пайдаға түсетін (шығын)/табыс	(8 831)	22 703	(11 763)
Жыл ішіндегі пайда	36 159	(93 933)	30 032

Түсім

мың АҚШ долл.	2021 ж.		2020 ж.		2019 ж.	
	Жалпы	Жалпы түсімнің үлесі, %	Жалпы	Жалпы түсімнің үлесі, %	Жалпы	Жалпы түсімнің үлесі, %
Жолаушылар тасымалынан түсім	715 794	94,0%	358 413	89,5%	824 952	91,8%
Жүк және пошта тасымалынан түсім	33 570	4,4%	24 561	6,1%	21 145	2,4%
Өзге түсім	7 846	1,0%	11 033	2,8%	47 952	5,3%
Қайтару лизингтен пайда	4 628	0,6%	6 257	1,6%	4 680	0,5%
Жалпы түсім және өзге табыс	761 838	100%	400 264	100%	898 729	100%

Валюта

Үштен екісінен астам түсімімізді шетел валютасында аламыз, сондықтан «Эйр Астананың» функционалдық валютасы АҚШ доллары. Бұл негізгі операциялардың, оқиғалар мен жағдайлардың сипатын неғұрлым барабар көрсетеді және Компанияның таза активтерін теңгенің АҚШ долларына валюталық бағамының ауытқуынан қорғайды, осылайша АҚШ долларымен номинацияланған активтер мен міндеттемелер бойынша бағамдық айырмашылықтардың теріс әсерін жою арқылы жалпы қаржылық табыстылықты арттырады. 2021 жылдың қаңтар-желтоқсан аралығында орташа айырбастау бағамы 1 АҚШ долларына 426,03 теңгені құрады, бұл 2020 жылғы 1 АҚШ доллары үшін 412,95 теңге орташа айырбастау бағамынан 3,17%-ға жоғары.

2021 жылы жалғасқан қиындықтарға қарамастан, 2020 жылдың басында қол жеткізген оң нәтижелер өз жемісін беріп жатқаны өте сүйсінерлік. Біз COVID-19 індетінің салдарынан күткеннен оңалып кеттік, бұл «Эйр Астана» тобының жоғары тұрақтылығын көрсетеді».

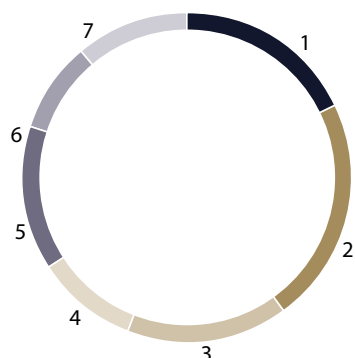
Ибрагим Жанлыел
Қаржы директоры

CASK көрсеткішінің жақсаруы арқасында төмен шығын

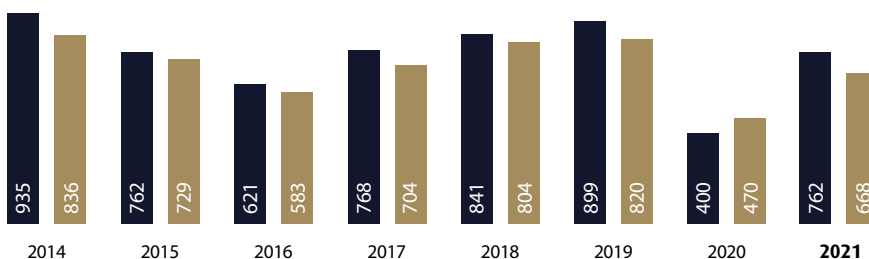
«Эйр Астана» қызметінің негізгі қағидаттарының бірі қызмет көрсетудің төмен өзіндік құнына негізделген. Авиаиндустрияда CASK (шекті жолаушы-километрге шығын) кеңінен қолданылады, бұл операциялық шығындардың шекті жолаушы айналымына қатынасы. Екі әуекомпанияда бұл көрсеткіштің төмен деңгейі бизнес үшін бәсекелік артықшылықтардың бірін қамтамасыз етеді. 2021 жылы CASK көрсеткіші бірыңғайланды және 5,11 АҚШ цент болды (2020 жылы 5,78 цент және 2019 жылы 5,55 цент), бұл бұрынғы жылдармен салыстырғанда оң динамиканы көрсетті; бұл ұшақ паркін пайдалануды арттырумен бірге болды. 2020 жылы CASK көрсеткішінің ұлғаяуы COVID-19 індетіне байланысты шекті жолаушы айналымының төмендеуінен, сондай-ақ операциялық шығынның едәуір бөлігінің тіркелген сипатынан туындады. Белгілі бір дәрежеде бұл 2019 жылмен салыстырғанда 19%-ға төмендеген орташа ұшу қашықтығының қысқаруымен де байланысты.

Әдеттегідей біз ұшақ паркін тиімдірек пайдалану, тар фюзеляжды ұшақты іс жүзінде толық пайдалануға көшу және аға буын ұшақтарды жанармайды көбірек

2020 жылғы операциялық шығын, %

1. Тозу және амортизация 18%
2. Жанармай 22%
3. Персонал шығыны 16%
4. Әуежай қызмет көрсетуі және навигация 10%
5. Инженерлік және техникалық қызмет көрсету 14%
6. Жолаушыларға қызмет көрсету 9%
7. Басқа шығын 11%

- Түсім, млн АҚШ долл.
- Операциялық шығын, млн АҚШ долл.

үнемдейтін ұшаққа ауыстыру, жанармай шығынын мұқият бақылау және жергілікті жеткізушілерден тікелей сатып алу, техникалық қызмет көрсетуді оңтайлы пайдалану (өндіруші бекіткен шектеулерді ескере отырып) және еңбектің максималды өнімділігіне қол жеткізу арқылы шығынды қысқартуға ұмтыламыз. Болашақта FlyArystan шығынын азайту үшін ұшақ паркін пайдалану деңгейін арттыруды, сондай-ақ әуежайлармен әуежай және техникалық қызмет көрсетуге тарифтерін төмендету туралы келісуді, қызметкерлер жұмысын оңтайландыруды және билеттерді тікелей сатуды жалғастыруды жоспарлап отыр.

Жанармай

Кез келген әуекомпанияның негізгі операциялық шығынның бабы жанармай болып табылады. Нәтижесінде жанармай бағасының құбылмалылығы әуекомпаниялардың жалпы пайдалылығына тікелей және елеулі әсер етеді.

Авиациялық жанармай шығыны біздің қаржылық нәтижелерімізге айтарлықтай әсер ететін ауыспалы шығын бабы және бұл үрдіс болашақта да сақталады. Авиациялық жанармайдың бағасы мен қолжетімділігі нарықтық ауытқулардың, жергілікті және халықаралық деңгейде мұнай өңдеу кәсіпорындардың өнімділігіне, нарықтағы артылу немесе жетіспеу кезеңдерінің ықпалына, метеорологиялық, саяси сипаттағы факторлардың және басқа да біздің бақылауымыздан тыс және біз дәл болжай алмайтын әлемде болып жатқан оқиғалардың ықпалына бейім. 2021, 2020 және 2019 жылдары авиакеросиннің бағасы тоннасына 548, 518 және 609 АҚШ долл. құрады, нәтижесінде жалпы операциялық шығынында осы бап сәйкесінше 22%, 19%

және 25% құрады. 2021 жылы «Эйр Астана» Тобы шамамен авиакеросиннің 261 929 тоннасын тұтынды және бұл көлем әуе кемелері паркінің өсуімен ұлғаятыны сөзсіз.

Бұл ретте Airbus A320neo, Airbus A321neo, Airbus A321LR ұшақтарын пайдалануға көшкенде бір ұшу сағатына отын шығыны 2019 жылғы 2,46 тоннадан 2021 жылы 2,37 тоннаға дейін төмендеді. Бұған қоса, біз жанармай шығындарын белсенді түрде басқарамыз және жанармайды тікелей жергілікті мұнай өңдеу кәсіпорындарынан тікелей сатып алып, ұшқыштарды ұшу кезінде отынды тиімдірек және үнемдірек пайдалануды үйретеміз. Біздің авиакеросин шамамен 75:25 ара салмағымен жергілікті және халықаралық жеткізушілерден алынады.

Компания авиакеросинді сатып алғанда қазақстандық жеткізушілерге тұрақты келісімшарттарды ұсына отырып, олардан бәсекелік бағаларды талап етеді. Сонымен қатар, «Эйр Астана» жеткізушілермен бағаны төмендету бойынша келіссөздерді жалғастырады және ішкі және халықаралық станциялар үшін балама жеткізушілерді қарастырады.

«Эйр Астана» операциялық қызметі тиімділігінің жоғары деңгейі Компанияға нарықтық бағалардың төмендегенде барынша пайда алуға мүмкіндік береді. Бұрын жанармай нарығында баға жағдаятының теріс әсеріне қарамастан, Компания өзінің операциялық үлгісі мен бағдарлық желісі қамтамасыз ететін икемділік арқылы тұрақтылығын сақтай алды.

2021 жылы Компания 2022 жылы жанармай бағасының өсуіне ықпалды барынша азайту үшін колл-опциондарды сатып алды.

Басқа операциялық шығын

Персонал шығыны 44%-ға өсіп, 104,8 млн АҚШ долл. құрады. Бұл негізінен 2020 жылы індеттің шарықтау кезінде бос тұру уақытының артуына байланысты болды. Әуежайдың қызмет көрсетуіне және навигацияға шығын 48%-ға өсіп, 70,1 млн АҚШ долл. құрады. Жолаушыларға қызмет көрсету шығыны 67%-ға өсіп, 60,9 млн АҚШ долл. құрады. Індет кезіндегі ұшулардың жаппай тоқтатылуына байланысты инженерлік және техникалық қызмет көрсету шығыны 119%-ға өсіп, 94,6 млн АҚШ долл. жетті.

Операциялық пайда

Компания 94,2 млн АҚШ долл. көлемінде операциялық пайда тапты. Бұл 2020 жылғы зияннан кейін елеулі табыс; сонымен қатар, алынған пайда 2019 жылғы деңгейден асып түсті, індетке дейін 78,7 млн АҚШ долл. көлемінде операциялық пайда түсті. Пайданың ұлғаюы індетке байланысты көптеген шектеулер жойылғаннан кейін сұраныстың артуына, сондай-ақ Топтың негізгі туристік бағыттарға басымдық беруіне және FlyArystan қызметінің өсуіне байланысты.

Компанияның АҚШ долларында көрсетілген қаржылық жалгерлік бойынша елеулі міндеттемелері бар. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жалгерлік бойынша жалпы міндеттемелер 726,9 млн АҚШ долл. құрады (алдыңғы жылмен салыстырғанда 3%-ға өсті). Компания 2021 жылы 35,4 млн АҚШ долл. қаржылық жалгерлік бойынша пайыздарға шығыс ретінде мойындады.

мың АҚШ долл.	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Операциялық пайда/(зиян)	94 160	(69 314)	78 699
Таза қаржы шығын	(36 648)	(34 649)	(24 155)
Бағам айырмасынан таза зиян	(12 522)	(12 673)	(12 749)
Пайдаға түсетін (шығын)/табыс	44 990	(116 636)	41 795

Таза қаржылық шығын

Компанияның 2021 жылғы таза қаржылық шығыны 2020 жылғы 34,6 млн АҚШ долл. 36,6 млн долл. дейін өсті. Бұл негізінен несиелер бойынша пайыздық төлемдер мен жаңа ұшақтарының операциялық лизинг бойынша шығысының ұлғаюына байланысты болды.

Сондай-ақ шығынның артуы жанармайға сатып алынған колл-опциондарынан түскен табыс есебінен өтелді.

Меншікті капитал

мың АҚШ долл.	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Акционерлік капитал	17 000	17 000	17 000
Есептіліктің валютасын қайта санау бойынша қор	(9 324)	(9 324)	(9 324)
Салықты шегергендегі хеджирлеу құралдары бойынша қор	(35 278)	(44 686)	(53 845)
Бөлінбеген пайда	91 576	55 417	149 350
Жалпы меншікті капитал	63 974	18 407	103 181

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша акционерлік капитал бір акция үшін номиналды құны 147 150 теңге болатын (сатып алу кезінде бір акция үшін 1 000 АҚШ долл. баламасы) бекітілген, шығарылған және толық төленген 17 000 жай акциядан тұрды.

«Эйр Астананың» тұрақты дамуға деген тәсілдемесі

HEART негізгі құндылықтары (қонақжайлық, тиімділік, белсенділік, сенімділік, сенім) біздің мүдделі тараптарымызбен өзара әрекеттестігінің және олардың қажеттіліктері мен үміттерінің негізінде жатыр. Біздің тұрақты дамуға деген тәсілдемеміз осы құндылықтарды, сондай-ақ бизнесті жауапты және ашық жүргізуге бейілділігімізді қамтиды.

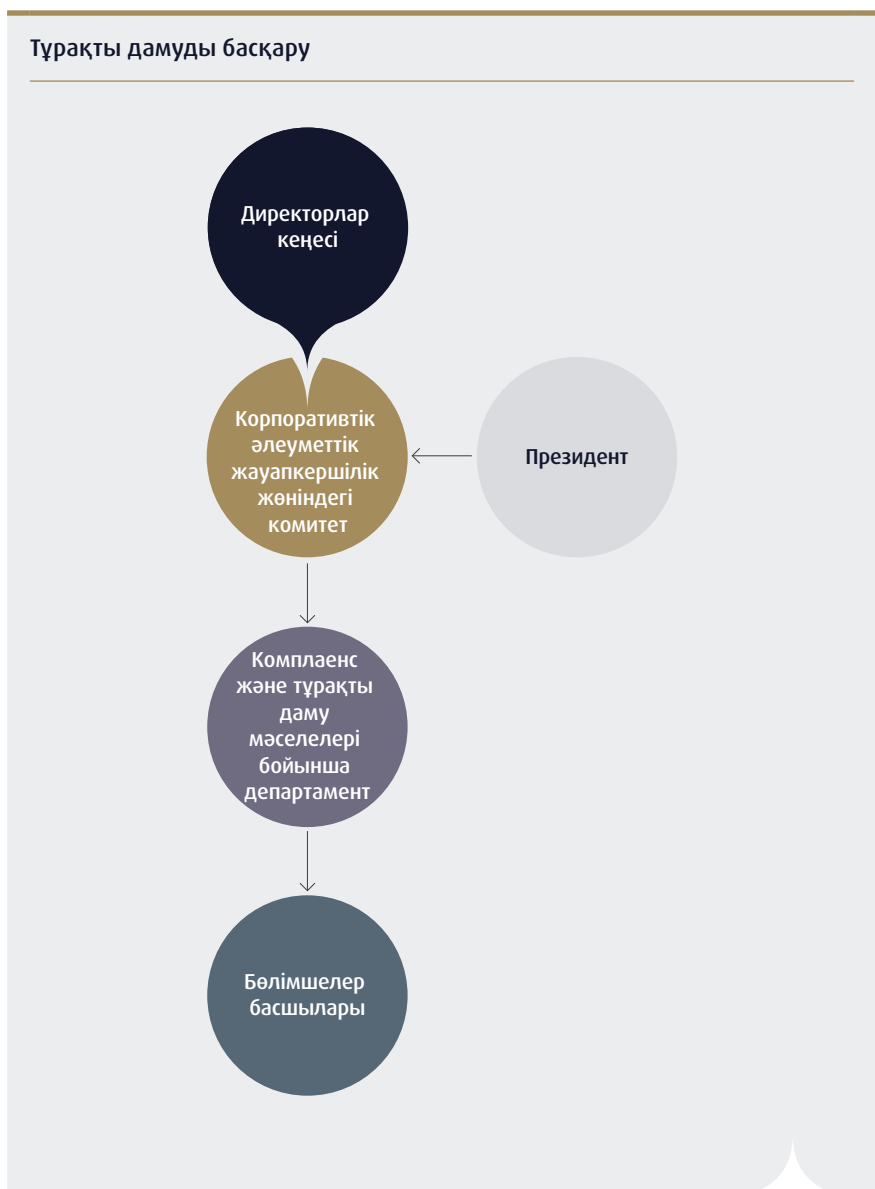
Қазіргі кезде біз тұрақты дамудың толығымен біріктірілген корпоративтік стратегиясын әзірлеп жатырмыз және оны 2023 жылы енгізбекпіз. Бұл стратегия қызметіміздің барлық экологиялық, әлеуметтік және басқарушылық (ESG) аспектілерін қоса алғанда, тұрақты даму саласындағы мақсаттарымызды қамтиды және озық тәжірибе мен халықаралық стандарттарға сүйенеді. Сондай-ақ онда келесі жылы күшіне енетін Ұлыбританияның климат өзгеруіне байланысты (TCFD) қаржылық ақпаратты ашу бойынша Жұмыс тобының талаптары ескеріледі.

ESG тәуекелдері (соның ішінде климаттың өзгеруіне байланысты) және мүмкіндіктер «Эйр Астана» директорлар кеңесінің күн тәртібінде маңызды орын алады және Компания басшылығы олардың бизнеске әсерін бағалауға үнемі көп көңіл бөледі. Біз TCFD қағидаттарын стратегиялық жоспарларымызға және тәуекелдерді басқару процестеріне енгізу, сондай-ақ ұзақ мерзімді мақсаттарымызға жету үшін мақсаттық көрсеткіштер мен метрикаларды анықтау арқылы келесі жылдың басында енгізе бастаймыз.

Тұрақты дамуды басқару

Тұрақты даму бойынша барлық мәселелер үшін жауапкершілік Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитетінің көмегімен Директорлар кеңесіне жүктелген, ал Президент пен Бас атқарушы директор осы саладағы ағымдағы қызметін басқару үшін жауапты. Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитеттің өкілеттіктері мен жұмысы туралы толығырақ осы есептің 76 бетін қараңыз.

Біздің тұрақты даму қағидаттарына ашықтық, есеп берушілік, бизнесті әдепке сай жүргізу, мүдделі тараптардың мүдделерін сақтау, әділдік, адам құқықтарын сақтау және сыбайлас жемқорлықтың кез келген түріне төзбеушілік кіреді.

Бұл қағидаттар корпоративтік даму стратегиясының және шешім қабылдау процесінің, сондай-ақ тәуекелдерді басқару тәсілдемеміздің, жоспарлаудың, кадрларды басқарудың, инвестициялық қызметінің, есептемені дайындаудың және операциялық қызметінің негізін құрайды. Тұрақты даму қағидаттарының енгізуін Қоғам басшылығы бақылайды, ол сондай-ақ мүдделі тараптармен өзара әрекеттестікті және бастамаларды іске асыруды қамтитын іс-әрекет жоспарын әзірлеу үшін қосымша жауапкершілікті көтереді.

2019 жылдың мамыр айында Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік комитетіне есеп беретін Комплаенс және тұрақты даму жөніндегі департамент құрылған, ол тұрақты даму саласындағы мақсаттарға жетуді және әзірлеуді қадағалайды. Нақты бизнес салаларындағы тұрақты даму аясында тұрақты даму бойынша іс-әрекет жоспарын енгізу үшін жауапкершілік бөлімшелер басшыларына жүктеледі, ал нәтижелер ішкі және сыртқы бағалаудан өтеді.

Іскерлік этика және сәйкестік

Біз әдептілікке негізделген іскерлік мәдениетті мен комплаенсті белсенді түрде алға бастырамыз, сондай-ақ, бизнесті адал жүргізуге тырысамыз. Бұл «Эйр Астанаға» сенімді іскерлік серіктес ретінде ұзақ мерзімді қарым-қатынас орнатуға көмектесті.

2021 жылы біз компанияның комплаенс жүйесі мен іскерлік этиканың негізін құрайтын саясатпен бірге HEART корпоративтік құндылықтарымызды қолдануды жалғастырдық:

- Әдеп кодексі;
- Бастамашыл хабарлау саясаты;
- Корпоративтік алаяқтықты болдырмау саясаты;
- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет саясаты;
- Мүдделер қайшылығын болдырмау және реттеу саясаты.

Жоғарыда аталған саясатқа қатысты ақпаратты Комплаенс және тұрақты даму мәселелері жөніндегі департамент Директорлар кеңесі мен Аудит жөніндегі комитетке қарауға тоқсан сайын береді. 2021 жылы Әдеп кодексі бойынша онлайн оқыту курсы әзірленіп, барлық қызметкерлерге онымен таныс болуға мүмкіндік берілді. Қазіргі уақытта комплаенс мәдениетін арттыруға арналған басқа да қосымша материалдар әзірленіп жатыр және олардың енгізуі 2022 жыл ішінде жоспарланып отыр.

Бастамашыл хабарлау желісі (жедел желі)

2019 жылдың қараша айынан бастап Компанияда ықтимал бұзушылықтар туралы бастамашыл хабарлау үшін механизм (жедел желі) байланыстың төрт арнасы бойынша жұмыс істейді: телефон, электрондық пошта, интернет-портал және Telegram боты (автоматтандырылған). Бұл механизм «Эйр Астана» әуекомпаниясының қызметіне қатысты заңнаманы және (немесе) Әдеп кодексін бұзушылықтарды жедел анықтауға, алаяқтық, сыбайлас жемқорлық, кемсітушілік, әдепсіз мінез-құлық оқиғаларын және басқа да бұзушылықтарды болдырмауға мүмкіндік береді.

Барлық төрт арна бойынша хабарламаларды өңдеу үшін Компания сыртқы тәуелсіз операторды жалдайды. Бұл қызметкерлерден де, үшінші тұлғалардан да, сондай-ақ клиенттерден, іскер серіктестерден және басқа да мүдделі тұлғалардан жедел желіге түскен барлық өтініштердің құпиялылығын қамтамасыз етеді. Оператор одан әрі қарау үшін Комплаенс және тұрақты даму департаментіне күнделікті жиынтық есептерді ұсынады.

Жедел желіге түскен 1958 өтініштерден тек 35 ғана жедел желі мәселелеріне қатысты екені анықталып, қызметтік тексеріс жүргізілді. Маңызды емес өтініштердің жоғары пайызы жолаушылар арасында жедел желінің бағытына қатысты толық түсініктің жоқтығымен түсіндіріледі. Жүргізілген 35 тексерудің 6 арызы расталды. Барлық тергеулер бекітілген рәсімдерге сәйкес жүргізілді және комплаенс тәуекелдерін барынша азайту үшін тиісті әрекеттер әзірленді.

2021 жылы Компания қызметкерлері арасында комплаенс мәдениетін қолдау және нығайту мақсатында әртүрлі байланыс арналары пайдаланылды, оның ішінде Компанияның мобильді қосымшасында және On Air корпоративтік журналында бірқатар мақалалар жарияланды.

Сатып алу, қызметкерлерді жалдау, бағалау, аспандату және жұмыстан шығару процестерінде, сондай-ақ қаржы процестерінде, осындай тәуекелдерге бейім бизнес-процестердегі сыбайлас жемқорлық құқықбұзушылықтарды жасауға жағдай туғызатын шарттар мен себептерін анықтау және зерттеу мақсатында сыбайлас

жемқорлық тәуекелдерге ішкі талдау жүргізілген.

Осы талдау шеңберінде тәуекелдердің факторлары мен ықтималдығы, тәуекелдер іске асқан кезінде ықтимал залал, қолданыстағы ішкі бақылау (тәуекелдерді басқару шаралары) талданды, сондай-ақ әрбір анықталған тәуекел бойынша олардың тиімділігі бағаланды. Талдау нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің картасы жасалды.

Барлық жаңа қызметкерлер жалдау кезеңінде кез келген мүдделер қайшылықтары туралы хабарлау керек.

Біз сондай-ақ ішкі мүдделі тараптар ұсынған (әлеуетті) контрагенттердің сенімділігін тексеру үшін онлайн-сервис қызметін сатып алдық.

Клиенттердің дербес деректерін қорғау

Біз әрбір клиент деректерінің құпиялылығын құрметтейміз және дербес деректерді қорғау міндеттемесін шындап қабылдаймыз. Біз клиенттеріміздің дербес деректерін тек қызметтерді көрсету және олардың сапасын арттыру мақсатында жинаймыз.

Біздің құпиялылық саясатымыз Қазақстан Республикасы «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» Заңының талаптарына (2013 жылғы 21 мамырдағы № 94-V, 2017 жылғы 28 желтоқсандағы түзетулерімен) және Еуропалық Одақ пен Ұлыбританияның деректерді қорғау заңнамасы (Дербес деректерді қорғау туралы жалпы регламенті 2016/679). Клиенттердің дербес деректерін қорғау саласындағы жалпы шарттар корпоративтік веб-сайтта орналасқан: <https://airastana.com/kaz/ru-ru/Informatsiia/Pravila-i-usloviia/Politika-konfidentsialnosti>.

2021 жылы құпиялылықты бұзу және клиенттер деректерінің жоғалуы туралы шағымдар түскен жоқ.

Біздің қызмет жүргізу стандарттары тұрғысынан қоғамның болжалдарына сәйкестігіміз және ұзақ мерзімді тұрақты дамуды қамтамасыз ету мақсатында экономикалық және әлеуметтік құндылықты жасау қабілетіміз мүдделі тараптарымыздың қажеттіліктері мен болжалдарын қанағаттандырумен тығыз байланысты».

Тұрақты даму шеңберіндегі тәуекелдер

Тәуекелдерді басқару саласында «Эйр Астана» үздік халықаралық тәжірибені – COSO тұжырымдамасын «Ұйымның тәуекелдерін басқару. Стратегиямен және қызмет тиімділігімен ықпалдастық», оны Компанияның барлық бөлімшелерінде Тәуекелдерді басқару саясатына және тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесіне (ТБКЖ) енгізу. ТБКЖ корпоративтік басқаруды, тиімділікті басқаруды және ішкі бақылауды, сондай-ақ Компанияның әрекет ету икемділігіне, тұрақтылығына, тұрақты дамуына теріс әсер ету мүмкін тәуекелдерді азайту процесін қоса алғанда, біздің барлық бизнес-процестердің ажырамас бөлігі болып табылады. ТБКЖ Компанияға жағымсыз әсерді төмендетуге және қызметтің өзгермелі жағдайына бейімделуге мүмкіндік береді.

«Эйр Астананың» тұрақты даму стратегиясымен бірге тәуекелдерді басқару тәсілдемесі туралы толығырақ 54-55 беттердегі «Негізгі тәуекелдер және тәуекелдерді басқару» бөлімінен қараңыз.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік

Біздің қызмет жүргізу стандарттары тұрғысынан қоғамның болжалдарына сәйкестігіміз және ұзақ мерзімді тұрақты дамуды қамтамасыз ету мақсатында экономикалық және әлеуметтік құндылықты жасау қабілетіміз мүдделі тараптарымыздың қажеттіліктері мен болжалдарын қанағаттандырумен тығыз байланысты. Компанияда біздің қызметіміз оларға әсер ететін және біздің стратегиялық мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге әсер ететін жергілікті және халықаралық көптеген түрлі мүдделі тараптар бар. Осыны ескере отырып, біз диалогты ашық құрып және ынтымақтастықты жасап, жақсы қарым-қатынас орнатуға бар күш-жігерімізді саламыз.

2021 жылға мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік бағдарламамыз туралы толығырақ 12 бетті қараңыз.

Елеулі аспектілер

«Эйр Астананың» тұрақты даму саласындағы есептемесі ең маңызды аспектілерді бағалауға негізделген. Тұрақты даму саласындағы қызметінің көрсеткіштері туралы ашылатын деректердің өзектілігін қамтамасыз ету үшін біз ең алдымен Тұрақты даму саласындағы есептеме бойынша Нұсқаулықты (GRI) қолданамыз.

Маңыздылықты соңғы бағалау 2020 жылы жүргізілді. Сыртқы және ішкі ресурстарды кешенді талдау нәтижесінде біз мүдделі тараптардың шешім қабылдау процесіне әсер ететін, сондай-ақ Компанияға елеулі экономикалық, экологиялық және әлеуметтік әсер ететін тақырыптарды анықтадық. Маңыздылықтың қорытынды матрицасы 58 әлеуетті аспектілерді қамтиды. Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік аспектілердің жалпы тізімі мүдделі тараптарымыздың болжалдарын көрсету үшін басқару және әуе қатынасы санаттарына жатқызылған тақырыптармен толықтырылды. Бұл тақырыптар әрқайсысының маңыздылығының және мүдделі тараптардың шешім қабылдауына ықпалының дәрежесіне байланысты төрт санатқа топтастырылған.

Компанияның маңызды тақырыптары

Басқару

Стратегия

Стратегиямыз туралы толығырақ осы есептің 20-23 беттерде

Іскерлік этика және комплаенс

Біздің тәсілдеміз 37 бетте сипатталған.

Корпоративтік басқару

Тұрақты даму саласындағы басқару құрылымының сипаттамасы 36 бетте көрсетілген. «Эйр Астананың» корпоративтік басқару саласындағы жалпы қағидаттары туралы толығырақ осы есептің 60-84 беттерінде қараңыз.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік тәсілдемесінің сипаттамасы 38 бетте берілген. Толығырақ осы есептің 70-71 беттеріндегі «Корпоративтік басқару» бөлімінде де қараңыз.

Еңбек қорғау және өндірістік қауіпсіздік

Еңбек қорғау және қауіпсіздік техникасы

48 бетті қараңыз.

Ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесі

48 бетті қараңыз.

Авиациялық аспектілер

Қызмет көрсету сапасы

«Операциялық қызметіне шолу» бөліміндегі 31 бетті қараңыз.

Жолаушылар легі

24 бетті қараңыз.

Клиенттердің дербес деректерін қорғау

«Іскерлік этика және комплаенс» бөліміндегі 37 бетті қараңыз.

Рейстерді уақтылы орындау

25 бетті қараңыз.

Әуе кемелері паркінің технологиялық жетілдіруі

«Операциялық қызметіне шолу» бөліміндегі 29 бетті қараңыз.

Экономикалық аспектілер

Экономикалық көрсеткіштер

Төменде, сондай-ақ 32-35 беттердегі «Қаржылық шолу» бөлімін қараңыз.

Инновациялар және цифрландыру

Төменде, сондай-ақ 30 беттегі «Операциялық қызметке шолу» бөлімін қараңыз.

Сатып алу тәжірибесі

41 бетті қараңыз.

Экологиялық аспектілер

Энергоресурстарды тұтыну

42 бетті қараңыз.

Шығарынды

42 бетті қараңыз.

Қалдықтарды кәдеге жарату

43 бетті қараңыз.

Экологиялық заңнама талаптарын сақтау

43 бетті қараңыз.

Қызметкерлер

Жұмысқа орналастыру

44 бетті қараңыз.

Оқыту және дамыту

46 бетті қараңыз.

Осыдан кейін басымдықтар анықталып, және ішкі және сыртқы ақпарат көздерінің деректері негізінде таңдалған тақырыптар жіктелді.

Ішкі ақпарат көздері:

- ішкі мүдделі тараптардың онлайн сауалнамасы;
- жоғары басшылық өкілдерімен сұхбат.

Сыртқы ақпарат көздері:

- сыртқы мүдделі тараптардың онлайн сауалнамасы;
- ұқсас компаниялардың есептеріне шолу;
- бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдарға шолу;
- жаһандық трендтерді талдау («мегатрендтер»).

Жалпы талдау негізінде біз 20 маңызды тақырыпты анықтадық – олар «Эйр Астана» үшін де, біздің мүдделі тараптарымыз үшін де аса маңызды негізгі аспектілер.

Экономикалық аспектілер

Біздің тәсілдеміз

Компанияның экономикалық тұрақтылығының негізі бизнесіміздің бәсекелестік артықшылықтарын нығайту бастамалары. Мықты қаржылық жағдайды қолдауға ерекше көңіл бөлгендіктен Компания қаржылық дағдарыстың, сұраныстың немесе шығынның кенет өсуі жағдайында өз тұрақтылығын арттырды. Бұл 2020 жылы басталған және кейінгі 2021 жылғы күрделі кезеңдегі COVID-19 індеті кезінде активтерімізді оңтайландыру және қорғау қабілетімізде көрінді.

Экономикалық көрсеткіштер

«Эйр Астана» өзінің негізгі қызметін жүзеге асыру арқылы, сондай-ақ өзі жұмыс істейтін аймақтардағы әлеуметтік-экономикалық инвестициялар арқылы өңірлер мен елдің экономикасына үлес қосады. Компания сонымен қатар бизнесті жауапты, тиімді және пайдалы түрде жүргізудің маңыздылығын мыналар арқылы мойындайды:

- тиімділік пен өнімділікті арттыруға бас назар аударып тікелей қызметін жүзеге асыру;
- салық төлемдері;
- жұмысқа орналасудың тікелей және жанама мүмкіндіктері;
- жеткізу тізбегін және жергілікті жеткізушілерден сатып алуды дамыту.

Осы есептің 85-152 беттерінде көрсетілген Компанияның аудиттелген қаржылық есептемесі «Эйр Астананың» экономикалық көрсеткіштері туралы толық ақпаратты қамтиды.

Инновация және цифрландыру

«Эйр Астана» IT және электрондық бизнес жобаларын жүзеге асырып, шығынды қысқарту және бәсекелестік артықшылықтарын, операциялық тиімділігі мен қызмет көрсету сапасын арттыру бойынша белсенді жұмысын жалғастырып келеді. 2021 жылы осы бағытта «Нұрсұлтан Назарбаев» халықаралық әуежайымен бірлесіп, әуежайды бақылау, ресурстарды бөлу және шоттарды ұсыну жүйелерінің үздіксіз жұмысын қамтамасыз ететін әуежайдың операциялық деректер базасын (AODB) және SCS ықпалдастыру бойынша ірі жоба орындалды. Жобаның бірінші кезеңі жолаушыларды отырғызу рәсімін автоматтандыру болды, жыл соңына дейін әуежайда техникалық қызметтерге тапсырыс беру және көлікті қадағалау бойынша жаңа

атқарымдар енгізіледі. Сондай-ақ шоттарды ұсыну, жұмыс процестерін және әуежай қызметтерін автоматтандыру жалғасып жатыр.

Әзірлеу үстіндегі тағы бір ірі цифрлық жоба «Эйр Астананың» жер үсті қызметтеріне қолдау көрсетеді. Әзірленіп жатқан дерекқор жүйесі ағымдағы жағдайды талдап және нақты уақыт тәртіптемесінде бос уақытты анықтап, рейстерге қызмет көрсету бойынша болашақ жүктемесін болжауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, есеп жылы GSSmart жер үсті қызметі қызметкерлерін бағалау жүйесін жаңғырту басталды.

«Эйр Астанада» әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету барысында шынайы және

Құрылған және таратылған экономикалық құн

(мың АҚШ долл.)

	2021	2020
Жасалған тікелей экономикалық құн	772 256	401 691
Түсім	772 256	401 691
Бөлінген экономикалық құн		
Ақшалай операциялық шығын	560 420	392 770
Қызметкерлерге жалақы және басқа төлемдер мен жеңілдіктер	104 757	72 650
Капитал жеткізушілеріне төлемдер	46 744	34 744
Салық төлемдері	2 501	4 158
Жергілікті қоғамдастықтарға инвестициялар	105 807	2 624
Бөлінбеген экономикалық құн	(47 973)	(105 255)

Сатып алу тәжірибесі

«Эйр Астана» әуекомпаниясы халықаралық озық тәжірибеге негізделген ашық және тиімді сатып алу процестерін ұстанады.

нақты операциялық және қаржылық ақпаратты тарату үшін станцияларды (SCS) және есептеуді басқару (AMS) жүйелері әзірленді. Есептеуді басқарудың автоматтандырылған жүйесі Компанияның шығынды бақылауға және басқаруға арналған.

2022 жылы «Эйр Астанада» едәуір экономикалық әсері бар бірқатар ірі жүйелер енгізіледі. Мысалы, Amadeus's Altéa Active Valuation шешімі түсімді арттырады және табысты басқару атқарымдарын күшейтеді. Бұған қоса, жолаушылар тәжірибесіне жаңа стратегиялық көзқарасты іске асыруды қолдау үшін жаңа клиенттермен қарым-қатынасты басқарудың жаңа атқарымы толығымен енгізіледі, сонымен қатар, жолаушыларға қызмет көрсету саласындағы инновацияларға қосымша инвестициялар жоспарланған.

2022 жылға бюджетте цифрлық коммерция саласындағы бірнеше жаңа бастамаларды жүзеге асыру да қарастырылған. Корпоративтік сайт толығымен жаңартылып, контентті басқарудың жаңа жүйесіне ауысады. Клиент тәжірибесі мен пайдалану ыңғайлылығын жақсарту үшін корпоративтік веб-сайт пен мобильді қосымшаға, соның ішінде есіктен есікке дейін жеткізу қызметінің ұсынысын қоса алғанда, инвестициялар жоспарланып жатыр. Өзара әрекеттестіктің цифрлық арналарын дамыту да қосымша табысты қамтамасыз етеді, соның ішінде топтық сату бағдарламаларын, әлеуметтік шопингті және цифрлық әмияндарды енгізу. 2022 жылы брондау үшін корпоративтік қосымшаны әзірлеуімен бірге интернет-брондау жүйесін жөнге келтіруі жалғасады. Бұл бастамалардың жиынтық әсері Air Astana мен FlyArystan цифрлық коммерция саласындағы ұстанымын анағұрлым нығайтуға жағдай туғызады.

Біздің жеткізу тізбегіміз жеткізушілердің кең базасына сүйенеді, бұл операциялық қызмет үшін сапалы тауарлар мен қызметтерге қажеттіліктерді қанағаттандыруға мүмкіндік береді. Біз көптеген жеткізушілермен ұзақ мерзімді қарым-қатынасты орнатамыз, олардың арасында жаңа бастап жүрген компаниялар мен шағын кәсіпорындар да, ірі трансұлттық компаниялар да бар.

Қоғамдағы сатып алу процесі сатып алу рәсімдерінің жүйесі, сатып алуды басқару стандарттары мен ережелері шеңберінде әлеуетті жеткізушілердің барлығы үшін ашықтық ұстанымдарына және тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етуіне сәйкес ұйымдастырылған. Сатып алу рәсімдері электрондық сатып алу порталы арқылы белгіленген ережелерге сәйкес қатаң түрде жүзеге асырылады.

Компания бұған дейін кейбір жеткізушілермен жасасқан шарттарға сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпелерді енгізген. 2021 жылы бұл ережелер кеңейтілген және енді сенімділік ережелерімен бірге жеткізушілердің іскерлік этиканы сақтау туралы талаптарды қамтиды. Толығырақ 37 беттегі «Іскерлік этика және комплаенс» бөлімінен қараңыз.

2019 жылдан бастап біз импорттың орнына әлеуметтік маңызы бар тауарлар мен қызметтердің жергілікті жеткізушілердің бәсекелік нарығын құруға бағытталған үкіметтің «Қарапайым заттардың экономикасы» бағдарламасын белсенді түрде қолдаймыз. Біз ұлттық және аймақтық экономиканың дамуына жәрдемдесу мақсатымен Компанияның

сатып алу процесіне көбірек жергілікті жеткізушілерді тартуға ұмтыламыз. Мәселен, 2021 жылы Лепсін ауылдық округі өндірушілерінің органикалық тосаптары, Алматыдағы қазақстандық компаниялар шығарған жеміс чипсы мен сидр, сондай-ақ белгілі ұлттық брендтердің шоколады мен десерттері борттық тамақтандыру мәзіріне қосылды. 2022 жылы біз пайдалы тағамдарды, соның ішінде сүт баламаларын, нәрлі тағамдар мен шөп шайларын қосу арқылы сұрыпталымды одан әрі кеңейтуді жоспарлап отырмыз. Наурыз мейрамына орай (көктемнің келуі мейрамы) жоғары асудің трендтерін ескере отырып, қазақтың дәстүрлі тағамдарын қамтитын арнайы ас мәзірі де әзірленді.

Біз ұлттық өндірушілерді қолдауға берік бет алсақ та, кейде қазақстандық нарықтан тыс қажетті тауарлар мен қызметтерді сатып алу қажеттілігі туындайды. Мысалы, біздің ұшақтарға техникалық қызметті негізінен шетелдік жеткізушілер көрсетеді. 2021 жылы жергілікті жеткізушілерден тауарлар мен қызметтерді сатып алуға жұмсалған сатып алу бюджетінің үлесі 27%-ға дейін төмендеді (2020 жылы 36%-ға).

Біз сатып алу процестерін жетілдіруді жалғастырдық. 2021 жылы Сатып алу департаменті әуекомпанияның жұмыс тиімділігін арттыру бағдарламасына (APEX) қатысып, қашықтан жұмыс істейтіндер үшін бюджетті жоспарлау жүйесін енгізді. Сатып алудың екі процесі де цифрланды: техникалық шарттарға сәйкестік актісі және келісімшартты бекіту нысаны.

Жергілікті жеткізушілерден сатып алу туралы ақпарат

	2021	2020	2019
Жергілікті жеткізушілермен жасалған шарттардың жалпы саны ¹	1 394	1 905	1 917
Жергілікті жеткізушілермен жасалған шарттардың жалпы құны ² (мың АҚШ долл.)	226 664	275 500	225 007
Жергілікті жеткізушілерге келетін қатысудың маңызды нүктелеріндегі сатып алу бюджетінің пайыздық үлесі ³ , (жергілікті деңгейде сатып алынған тауарлар мен қызметтердің пайызы) (%)	27	36	21

1 Жергілікті ресурстардың пайыздық үлесін көрсететін СТ-KZ сертификаты бар тауарлар мен қызметтердің ішкі жеткізушілері.

2 Жергілікті жеткізушілермен жасалған шарттар көлемінің төмендеуі 2020 жылдан бастап кейбір ұзақ мерзімді шарттардың қолданылу мерзімі 2021 жылды да қамтуымен байланысты. Сонымен қатар, шетелдік жеткізушілер қызмет көрсететін халықаралық бағыттарда рейстер жыл ішінде жанданды.

3 Қазақстан Республикасының аумағы.

Қоршаған ортаны қорғау

Біздің тәсілдеміз

Қызметкерлеріміздің, клиенттеріміздің және мердігер ұйымдары қызметкерлерінің қауіпсіздігі мен денсаулығын қамтамасыз етумен қатар, «Эйр Астананың» экологиялық менеджментке деген тәсіліміз біздің қоршаған ортаға әсерімізді төмендетуге және климаттың антропогендік өзгертуін болдырмау немесе азайту бойынша бастамаларды әзірлеуге бағытталған.

Біз қоршаған ортаны қорғауды басқару жүйесін сақтауға және дамытуға тырысамыз. Іскерлік тәжірибеміздің аясында ресурстарды тиімді пайдалануға жәрдемдесуден басқа, біз Компания қызметінің экологиялық әсерін бақылап, қадағалаймыз. Бұл қызметтің негізінде жергілікті және халықаралық стандарттарға және озық тәжірибеге сәйкес қоршаған ортаны қорғау жоспарын әзірлеу.

Біз парник газдарының (ПГ) шығарындысын бір мезгілде төмендетумен отын тұтынуды оңтайландыру мақсатымен отын тиімділігін арттыратын тәжірибені енгіземіз. Компанияның кеңселерінің бәрінде кеңселерде де, әуе кемелерінің бортында да қалдықтарды басқарудың тиімді рәсімдері қолданылады. Сонымен қатар, біз ресурстарды тиімді пайдалануды ынталандыра отырып, қағазды тұтынуды қысқарту үшін электрондық құжат айналымы жүйесін әзірледік. Осы мақсатта біз сонымен қатар қызметкерлерді олардың хабардарлығын арттыруға бағытталған экологиялық бастамаларға қатысуға шақырамыз.

Біз көбірек экологиялық немесе биоыдырайтын өнімді сатып алып, ұшақ бортында қолданылатын пластик санын бірте-бірте қысқартамыз. Біз қазірдің өзінде көп мәртелік асхана аспаптарын, қағаз шыныаяқтарды, ыдыс-аяқ пен қаптаманы пайдаланамыз, ал пластик қаптама қағазға ауыстырылады. Сондай-ақ биоыдырайтын пакеттерге салынған шайдың жаңа брендін енгізуді жоспарлап отырмыз.

Парник газдарының шығарындысы

	2021	2020	2019
ПГ шығарындысының қарқындылығы (кресло-километрге CO ₂ тоннасы)	0,06403	0,06885	0,06530
CO ₂ шығарындысы (тонна CO ₂)	836 429,0	544 235,6	965 289,9
Ұйым қызметіне байланысты көрсеткіш (кресло-километр)	13 063 678	7 904 320	14 781 918

Энергоресурстарды тұтыну

	2021	2020	2019
Электроэнергия (ГДж)	6 865	6 463	9 869
Жылу қуаты (Гкал)	273	335	292
Жиыны	7 138	6 798	10 161

2021 жылдың қыркүйегінен бастап бизнес-класс жолаушыларына үш сағаттан көп ұшатын барлық халықаралық рейстерде бірреттік бетперделердің орнына көп мәртелік бетперделер беріледі. 2021 жылдың тамыз айынан бастап бизнес-класс жолаушыларына барлық қысқа магистралды бағдарларда CLX брендінің жаңа фирмалық жиынтықтар беріледі. Олардағы тіс тазалау жинағы және құлақ тығындары сияқты заттар экологиялық таза крафт қағазға оралған. Ұқсас қаптама 2022 жылдың екінші тоқсанынан бастап пайдалануға жоспарланған Porsche және Boggi брендтерінің жаңа жиынтықтарында да болады.

2021 жылы балаларға арналған жаңа жиынтықтар (3 жастан 6 жасқа дейінгі балаларға арналған «Супер скейтер», «Үздік актер» немесе «Таңғажайып ғарышкер» және 7 мен 11 жас аралығындағы балаларға арналған «Супер скейтер» және «Көрнекті фотограф») енгізілді. 2022 жылдың наурыз айынан бастап олар қайта өңделген PET (RPET) пакеттерде таратылады.

Жас ұрпақты тәрбиелеу маңызды деп есептейміз. Сондай-ақ балалар үшін қоршаған орта туралы білім беру материалдары әзірленді.

Энергоресурстарды тұтыну

Энергоресурстарды тұтыну деңгейін төмендету – біздің тұрақты даму стратегиямыздың тағы бір негізгі бағыты. Электр және жылу энергиясы Компания қызметінің барлық салаларында қолданылатын энергоресурстарының екі негізгі түрі және біз оларды тұтынуды оңтайландыруға үнемі ұмтыламыз.

Коронавирустық инфекцияның таралуына қарсы күрес бойынша карантиндік шаралар аясында 2020 жылдың наурыз айының ортасынан мамырдың ортасына дейін Компанияның кеңселері жабылып, қызметкерлер қашықтан жұмыс істеді, бұл жалпы электр энергиясын тұтынудың 35%-ға қысқаруына әкелді. Жылу энергиясын тұтынудың өсуі қызметкерлердің жұмыс орнындағы ыңғайсыз температура туралы шағымдарынан кейін әкімшілік ғимаратын жылытуға шығынның көбеюімен байланысты. Индет тудырған белгісіздікке байланысты энергия тұтынуды азайту бойынша жоспарланған жобалар кейінге қалдырылды. 2021 жылы бірде-бір жоба басталған жоқ.

Компания жаңартылатын көздерден энергияны пайдаланбайды.

Шығарынды

Парник газдарының (ПГ) шығарындысы климаттың өзгеруіне елеулі үлес қосады және олар сонымен қатар әуетасымалы нәтижесінде пайда болады. «Эйр Астана» парник газдарының шығарындысын барынша азайту және өзінің көміртегі ізін төмендету үшін шаралар қолданады. Біз орташа жасы 4,7 жыл құрайтын төмен көміртекті технологияларды қолданатын заманауи, отын үнемдейтін ұшақ паркіне инвестициялаймыз, бұл бізді әлемдегі ең жас әуе кемелерінің иемденушілердің біріне айналдырады. Бірақ біз қол жеткізген жетістіктерімізбен тоқмейілісіп жатқан жоқпыз, бүкіл ұшу құрамын отын тиімділігін арттыру дағдыларына үйретеміз, бұл қосымша шығарындының қысқаруына себептеседі. 2021 жылы саяхатқа шектеулер қолданылғанына қарамастан, ішкі және

халықаралық рейстердің көбеюі, сөзсіз, ПГ шығарындысының өсуіне әкелді. «Эйр Астанада» ол бір жылда 54%-ға өсті, соған қарамастан 2019 жылмен салыстырғанда төмен деңгейде қалды. Бұл ретте жолаушы айналымының 2020 жылмен салыстырғанда 65%-ға артуы, керісінше, ПГ шығарындысы қарқындылығының аздап қысқаруына әкелді.

2019 жылы Халықаралық азаматтық авиация ұйымы Халықаралық авиация үшін өміртегіні өтеу және қысқарту сұлбасын (CORSIA) іске қосты. 2020 жылы пилоттық жоба сәтті іске қосылғаннан кейін CORSIA және ЕО шығарындыны саудалау жүйесі (EU-ETS) талаптары деректер ағынын басқаруға, талдау рәсімдеріне және мониторинг процесіне толығымен біріктірілді.

Қалдықтарды кәдеге жарату

Қалдықтарды басқару жаһандық экологиялық мәселе болып тұр. Біз оның маңыздылығын түсінеміз және оны шешу үшін шаралар қабылдап жатырмыз. Біздің қалдықтарды пайдалану тәжірибеміз қажет болған жағдайда үшінші тараптарды тарта отырып, қалдықтарды қысқартуға, қайта өңдеуге және кәдеге жаратуға бағытталған. Біз сондай-ақ қалдықтарды қысқарту және кәдеге жарату бойынша бастамаларға қызметкерлеріміздің және клиенттеріміздің хабардарлығы мен еліктіргендігін арттыру үшін шаралар қабылдап жатырмыз. Біз қызметкерлеріміздің бортта да, кеңселерде де қалдықтарды басқару мәселелеріне бастамашылық жасап жатқандарын мақтан тұтамыз.

Борттық қалдықтар

2021 жылы біз борттағы азық-түлікті орау үшін биоыдырайтын материалдарға көшу жоспарымызды жүзеге асыруды жалғастырдық; мысалы, пластик орнына сусындарды араластыруға арналған ағаш таяқтарды және тіс тазартқыштарды, сондай-ақ, қайта өңделген пластиктен стақандарды пайдаланамыз. Біз сондай-ақ жол жиынтықтардың қаптамасын бамбук

пен қағазға ауыстырдық және жиынтықтардағы заттарды көбірек экологиялық нұсқаларына біртіндеп ауыстырып жатырмыз.

Басқа қалдықтар

2021 жылы Компанияның Алматы және Нұр-Сұлтан қалаларындағы кеңселерінде біз ПЭТ бөтелкелерін, пайдаланылған батареяларды және одан әрі өңдеу үшін макулатураны жинауды жалғастырдық. Электрондық құжат айналымы мен электрондық қолтаңбаны енгізгеннен кейін біз корпоративтік және борттық ақпараттық-сауықтық журналдарымыздың таралымын қысқарттық. Пайдаланылған шиналар мен сүзгілер, ағын сулар (ұшақтардың дөңгелектері мен тежегіштерін жуудан), лак-бояу материалынан жасалған ыдыс, майлы шүберек пен пайдаланылған мұнай өнімдері кейінгі кәдеге жарату үшін мамандандырылған ұйымдарға тапсырылады.

Біз сондай-ақ борттағы қалдықтарды жақсырақ сұрыптауға және қайта өңдеуге, борттық жабдықты экологиялық таза жабдыққа ауыстыруға мүмкіндік беретін бастамаларды дамытамыз және қызметкерлер мен жолаушылар қажетті нәрсені ғана алсын деген хабардарлықты

арттырамыз. Жыл сайын қызметкерлеріміздің балалары арасында экологиялық тақырыпқа сурет байқауын өткіземіз. 2021 жылы қайталама шикізаттан жасалған қағазға басылған үстел күнтізбесі үшін үздік суреттер қолданылды. Жоба макулатураны қайта өңдеуден түскен қаражат есебінен қаржыландырылды.

Экологиялық заңнама талаптарын сақтау

Біз өз қызметімізді қоршаған ортаны қорғау саласындағы қолданылатын заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілермен сәйкес жүргізуге тырысамыз, және қоршаған ортаға тигізетін әсерімізді төмендету үшін тиісті шараларды іске асырдық. 2021 жылы «Эйр Астана» әуекомпаниясының қызметі Қазақстан Республикасының 2007 жылғы Экологиялық кодексінің барлық талаптарына сәйкес келді. 2021 жылдың шілдесінен бастап жаңа Экологиялық кодекс күшіне енді, оның барлық талаптары біздің қоршаған ортаны қорғауды басқару жүйесін өзектендірген кезінде ескерілді. 2021 жыл ішінде табиғатты қорғау заңнамасы мен нормативтік актілерді бұзу фактілері тіркелмеген, сондықтан Компанияға оларды сақтамағаны үшін елеулі айыппұлдар мен санкциялар салынған жоқ.

Макулатура мен ПЭТ бөтелкелерін қайта өңдеу

Алматы және Нұр-Сұлтан қалаларындағы қайта өңделген қалдықтардың көлемі (кг)	2021	2020	2019
Макулатура	45 492	28 675	49 990
ПЭТ-бөтелкелері	456	282	192

Макулатура мен ПЭТ бөтелкелерін қайта өңдеуден түскен табыс

Қалдықтар түрі/база (тенге)	2021	2020	2019
Макулатура, Алматы	725 005	439 890	749 850
Макулатура, Нұр-Сұлтан	59 890	13 790	-
ПЭТ-бөтелкелер, Алматы және Нұр-Сұлтан	20 877	14 100	9 600

Алматы мен Нұр-Сұлтанда қалдықтарды кәдеге жарату

Тонна	Кәдеге жарату тәсілі	2021	2020	2019
Қауіпті қалдықтар	Кәдеге жаратуға үшінші ұйымдарға тапсыру	5,39	5,05	9,55
Қауіпсіз қалдықтар	Қайта өңдеу	45,94	35,65	50,18
Тұрмыстық қатты қалдықтар	Көму	2 563	2 221	2 731

Қызметкерлер

Біздің тәсілдеміз

2021 жылы біз қызметкерлерімізге індет кезінде қажет қаржылық және эмоциялық қолдау көрсетіп, олардың әл-ауқатын жақсартуға күш жұмылдырдық. Біз сондай-ақ ішкі корпоративтік коммуникацияларды дамытуды жалғастыра, екі жақты байланысқа ерекше назар аудардық және пульс-сауалнамалар мен жыл сайынғы сауалнамаларға қатысу және коммуникациялардың өзге де арналары арқылы қызметкерлерді кері байланысқа ынталандырдық.

Біздің пульс-сауалнама нәтижелері індет, сондай-ақ онымен байланысты шектеулер, рейстердің тоқтатуы және санитарлық-эпидемиологиялық бақылаудың күшеюі Компанияның барлық бөлімшелеріндегі қызметкерлер арасында стресс деңгейінің артқанын көрсетті. 2021 жылдың ақпан айынан бастап біз жұмысы артқан стресспен байланысты өндірістік бөлімшелердің қызметкерлеріне тегін психологиялық ақыл-кеңестерді ұсынамыз. Біз осындай көмек алатын қызметкерлерден оң пікірлер аламыз және біз бұл тәжірибені Компания ішінде кеңейтуді жоспарлап отырмыз.

Стрестің артқан деңгейінен басқа, осы кезеңде көптеген қызметкерлерді COVID-19 вакцинасына қатысты мәселелер де алаңдатты. Сондықтан біз дәрігерлерді қызметкерлердің сұрақтарына жауап беруге және ақыл-кеңес беруге шақырдық. Тікелей онлайн-трансляциялар осындай байланыстың ең тиімді құралы болып шықты. Жылдың соңына қарай Компанияның барлық қызметкерлерінің 92% толық вакциналау курсына алды.

Компания COVID-19 жұқтырған барлық қызметкерлердің қамын ойлады. Тұрып жатқан жеріне қарамай, біз әрбір осындай қызметкерге Президент пен Бас атқарушы директордың жеке ашықхатымен бірге жеміс-жидек, бал және зімбірден тұратын «витаминдік» пакетті жібереміз. 900-ден астам осындай жиынтықтар Қазақстанның түкпір-түкпіріне және әлемнің әртүрлі елдеріне, соның ішінде Түркия, Ресей, Украина, Грузия, Өзбекстан және Қырғызстанға жеткізілді.

Шектеулер жеңілдетілген және фитнес-клубтар ашылған сайын, біз қызметкерлер үшін әлеуметтік жеңілдіктер пакетінің аясында жылдық абонементтеріне жеңілдіктер туралы ұсынысымызды жаңғырта алдық. Бұл біздің қызметкерлерге дене шынықтыру мен спортпен қайтадан айналысуға мүмкіндік берді.

44 «Эйр Астананың» 2021 жылғы біріктірілген есебі

Біз қызметіміздің ұзақ мерзімді және тұрақты табысы қызметкерлеріміздің тәжірибесімен, біліктілігімен және уәждемесімен қамтамасыз етілетінін түсінеміз».

Жұмысқа орналастыру

«Эйр Астана» – әлеуметтік жауапты ұйым, сондықтан біз іскерлік адалдық пен этиканың ең жоғары стандарттарын орнаттық. Біздің қызметіміздің ұзақ мерзімді және тұрақты табысы қызметкерлеріміздің тәжірибесімен, біліктілігімен және уәждемесімен қамтамасыз етілетінін түсінеміз. Осыны ескере отырып, біз қызметкерлерді жалдаймыз, бағалаймыз да марапаттаймыз және олардың әлеуетін толық ашуға мүмкіндік береміз. Біз HEART корпоративтік құндылықтар жүйесінің негізінде арнайы ортасын жасадық. Мойындау, дамыту және теңдік қағидаттарын толық жүзеге асыру арқылы біз дарынды мамандарды тартамыз және оларды ұстап қаламыз.

Бұл сондай-ақ қызметкерлердің жалдау барысындағы ашықтықта және әділдікте көрінеді, бұл өз кезегінде әлеуетті үміткерлер арасындағы сенімді арттырады.

2021 жылы біз сырттан үміткерлерді қабылдауды қайта бастап, 2019 жылдың деңгейіне жеттік. Үміткерлерді іріктеу процесі жалдау персоналды іріктеумен байланысты шығынды қысқартуға көмектескен онлайн тәртіптемесінде өтті. Жаттыққан ұшқыштарға деген ерекше қажеттілікті ескере отырып, біз Ab-initio

3 354

«Эйр Астана» қызметкерлері арасында әйелдер

2 197

«Эйр Астана» қызметкерлерінің арасында ер адамдар

ұшқыштарды даярлау бағдарламасы бойынша кадеттерді тарта алдық.

2021 жылы Компанияның штат санында 5 551 қызметкер болды (2020 жылы 5 385 қызметкер). Кадрлардың тұрақтамауы 2019 жылғы 13% деңгейіне қайта оралды (2020 жылы 6%), бірақ жалпы қызметкерлерді ұстап қалу жоғары деңгейде қалып отыр, Компанияда орташа жұмыс өтілі 7,2 жылға дейін (2020 жылы 7,06 жыл). 2021 жылы біз 886 жаңа қызметкерді қабылдадық: Алматы халықаралық әуежайына 599 қызметкер, Қазақстан Республикасының аймақтарына 278 адам және халықаралық станцияларға 9 қызметкер. Гендерлік теңгерімге келетін болсақ, жаңадан қабылданған қызметкерлердің 497 әйелдер, 389 ер адамдар. Қызметкерлердің орташа жасы салыстырмалы түрде жас болып қала береді, жаңадан қабылданғандардың 91% 40-тан төмен және тек 9% 40-тан жоғары.

Алуандық және тең мүмкіндіктер

«Эйр Астана» ерлер мен әйелдерге олардың ұлты мен жасына қарамастан тең мүмкіндіктер ұсынады және әр түрлі елдер мен құрлықтағы әртүрлі ұлттың, дін сенімі және көзжетімі бар жоғары білікті мамандардан тұратын нағыз алуандықпен ерекшеленетін ұжымды қалыптастырады. Компанияда 3 354 әйел және 2 197 ер адам жұмыс істейді — олар әртүрлі ұлтты, әр түрлі

азаматтығы бар, бұл өз кезегінде жоғары уәждеме деңгейі мен әр қызметкерге әділдікпен қарауымен ерекшеленетін жұмыс ортасын жасайды.

Біз теңгерімсіздікті әлі дәстүрлі бар жерде жойып жатырмыз және гендерлік және басқа да айырмашылықтар Компанияда жұмыс бабында жоғарылау үшін кедергі болмауы керек екеніне терең сенімдіміз. Компанияның 43 адамнан тұратын топ-менеджменттегі гендерлік теңгерім осындай: әйелдер 40% және ерлер 60%.

Бәсекелес жалақы мен әлеуметтік пакет

Жоғары білікті және ынталы қызметкерлерді тарту және ұстап қалу үшін «Эйр Астана» қызметкерлерінің жалақысы тұрақты және ауыспалы бөліктерден тұрады. «Эйр Астана» сонымен қатар бәсекелік және нәтижелерге байланысты қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді әлеуметтік жеңілдіктерді ұсынады. Біз сондай-ақ Қазақстанда тұратын қызметкерлерге корпоративтік зейнетақы жоспарын ұсынамыз. Бұл негізгі қызметкерлерді сақтап қана қоймай, олардың дербес қаржылық қауіпсіздігіне жауапкершілікпен қарауды тәрбиелеуге көмектеседі.

Қызметкерлерге арналған әлеуметтік жеңілдіктер пакеті мыналардан тұрады:

- медициналық сақтандыру мен денсаулықты сақтандыру;
- ұшқыштарды лицензиядан айрылған жағдайда сақтандыру;
- Air Astana немесе серіктес әуекомпаниялар орындайтын рейстерге жеңілдіктер;
- корпоративтік тасымалға қол жеткізу;
- мобильді ұялы байланыс шығынын өтеу;
- спортзалға, сондай-ақ мейрамханаларға, барларға және қонақүйлерге жеңілдіктер;
- Қазақстанда тұратын қызметкерлер үшін корпоративтік зейнетақы жоспары.

Randstad Employer Brand Research халықаралық агенттігі «Эйр Астананың» 2021 жылы көлік және логистика саласындағы Қазақстанның ең тартымды жұмыс берушілердің бірі деп атады.

Қызметкерлер еліктіргендігі

Президент індеттің алғашқы күнінен бастап қызметкерлермен байланысуға ерекше көңіл бөліп, қызметкерлерді ұйымдағы істердің ағымдағы жағдайы, негізгі операциялық және қаржылық көрсеткіштердің динамикасы, салалық үрдістер мен Компанияның даму болжамдары туралы әрдайым хабардар етеді. Бұл қызметкерлерге жағдайды және Компанияның мақсаттарын жақсырақ түсінуге мүмкіндік беріп қана қоймай (қызметкерлер еліктіргендігі сауалнамасының нәтижелері көрсеткендей – төменде қараңыз), сонымен қатар болашаққа деген сенушілікті арттыра отырып, ұжымдағы қолайлы әлеуметтік және психологиялық ахуалды сақтайды.

2021 жылы жыл сайынғы басшылық конференциясы гибриді форматта өтті, кейбір басшылар жеке қатысып, басқалары Zoom платформасын пайдаланып бейнеконференция арқылы қатысты. Іс-шараның мақсаты – түрлі деңгейдегі басшыларды қол жеткізген нәтижелер туралы хабардар ету және алдағы жоспармен бөлісу. Қалған қызметкерлер YouTube платформасында конференцияның онлайн трансляциясын көруге мүмкіндік алды.

2021 жылы «Эйр Астана» Gallup компаниясы өткізген қызметкерлерінің еліктіргендігі сауалнамалық зерттеуіне қайта қатыса бастады. Сауалнаманың маңызды нәтижесі қызметкерлердің көпшілігі Компания басшылығының дағдарыс кезінде қабылдаған шараларын толық қолдайтыны туралы қорытынды болды. Бұл ретте қызметкерлердің 90%-ы HEART құндылықтары Компанияның тиімді жұмыс істеуі мен дамуын қамтамасыз етудің негізгі болып табылады деп жауап берді.

Сауалнама сондай-ақ жалпы Компаниядағы қызметкерлердің еліктіргендігі деңгейінің аздап төмендегенін көрсетті. Бұл өткен жылғы оқиғалардың және қызметтегі белгісіздіктің жоғары деңгейінің салдары болды. Дегенмен сауалнама нәтижелері жалпы Компанияның және атап айтқанда оның басшылығы жұмысының басым бағыттарын анықтауға мүмкіндік берді. 2022 жылы басшылар өз командаларымен компанияның нәтижелерін жақсарту үшін әрбір қызметкер өз жұмыс орнында нақты не істей алатыны туралы ашық диалог жүргізу қажет. Сондай-ақ басшыларға өз топтарындағы еліктіргендік деңгейін тереңірек талдауға арналған пульс-сауалнамалар енгізілді.

Біз байланысудың онлайн-арналарын дамытуды жалғастырамыз, соның ішінде Компания туралы жетекші ақпарат көздері ретінде тез танымал болып келетін Air Astana корпоративтік қосымшасы мен @iampartofheart Instagram арнасы. Таспадағы жазбалар жиілігі артып, аудиториямен тұрақты кері байланыс арнасы ұйымдастырылды. Борттық және жердегі қызмет көрсету департаменттері де Instagram арналарын белсенді пайдалана бастады. Басқарма басшылары сала мамандары мен басқа да департаменттерінің өкілдерін шақырып, өзекті мәселелер бойынша тұрақты түрде тікелей эфир жүргізеді. Instagram платформасында да сауалнамалар мен ақпараттық іс-шаралар ұйымдастырылады.

Еңбекті марапаттау

Марапаттау және ризашылық мәдениеті өзара қолдауды қажет ететін кезде өте маңызды. Біздің KC Recognition онлайн платформасында қызметкерлердің әріптестеріне алғыс білдіретін хабарламалары күн сайын жарияланады, 2021 жылы осындай 14 441 хабарлама жіберілді. Компания қызметкерлерді әрбір ризашылық үшін арнайы HEART монеталарымен марапаттайды.

Компанияның стратегиялық мақсаттарының бірі – қызметкерлерді еңбегіне қарай тарту, бағалау және марапаттау, сондай-ақ әркімге өз әлеуетін іске асыру үшін тең мүмкіндіктерді беру».

2021 жылдың басында KC Recognition платформасында интернет-дүкен ашылды, онда бұл монеталарды кітаптарға, кофе сертификаттарына және Компанияның жарнамалық өніміне айырбастауға болады. Біз өте оң жауап алдық: дүкенде ашылғаннан бері 2 113 сатып алу болды.

HEART Awards бағдарламасы «Эйр Астананың» жыл сайынғы корпоративтік іс-шаралар кестесінде ерекше орын алады. Бағдарлама аясында өз жұмысында HEART құндылықтарын үздік көрсеткен қызметкерлер марапатталады. COVID-19 бойынша шектеу шараларына байланысты 2021 жылы ресми марапаттау рәсімі өткізілген жоқ. Соған қарамастан, жыл сайынғы басшылық конференциясында жеңімпаздардың есімдері жарияланып, қызметкерлер марапаттарын алды.

2021 жылдың соңына қарай бірқатар шектеулердің алынып тасталуы 70 адамға дейін жаппай іс-шаралар өткізуге мүмкіндік берді. Осы мүмкіндікті пайдаланып, 2021 жылы Компаниядағы еңбек өтілі 10 жылдық мерейтойға жеткен қызметкерлерге арналған «Президентпен іскерлік таңғы ас» жобасы аясында қараша айында іс-шаралар өткіздік. Бұл дәстүрге қызметкерлерді марапаттау бағдарламасы аясында 2012 жылдан бері қолдау көрсетіледі. Компаниядағы он жыл жұмысы қызметкер үшін маңызды кезең және бағдарлама іске қосылғаннан бері біз осылайша 300-ге жуық адамды құттықтадық.

Оқу және даму «Эйр Астана» таланттар бағдарламасы

Компанияның стратегиялық мақсаттарының бірі қызметкерлерді сіңген еңбегіне қарай тарту, бағалау және марапаттау, сондай-ақ барлығына өз әлеуетін іске асыру үшін тең мүмкіндіктер беру. Осы мақсаттарға жету үшін «Эйр Астана» таланттарды басқару процесін енгізді және ол мыналар үшін бағытталған:

- әлеуеті жоғары қызметкерлерді үздіксіз тарту және дамыту арқылы Компанияның тұрақты дамуын қамтамасыз ету;

- Компанияның қазіргі қызметкерлерінің арасынан келешегі зор қызметкерлерді анықтау және дамыту, олардың арасынан болашақта, қажетіне қарай, біздің көшбасшылықтың корпоративтік үлгіміздің қағидаттарына сәйкес басқарушы лауазымдар қажет болған сайын кадрлық резервті қалыптастыру.

«Эйр Астана» таланттар бағдарламасы 2010 жылдан бері сәтті жүзеге асырылып келеді. Бұл бастама Компания мамандары мен супервайзерлер арасынан болашақ басшыларды анықтауға бағытталған. Қажет қабілеттері, уәждемесі және көшбасшылық қасиеттері бар адамдарды «Эйр Астана» Тобындағы негізгі басшылық лауазымдарға дайындап, оқытады және дамытады. Бағдарлама жүзеге асырыла бастағаннан бері оған қатысушылардың 80%-дан астамы жоғарылады, бүгінде олардың көпшілігі Компанияның негізгі бөлімшелері мен департаменттерін басқарады.

2021 жылы біздің тренинг академиямыз көшбасшылықты дамытуға бағытталған арнайы оқу бағдарламасын әзірледі. Компанияның топ-менеджерлері спикерлер мен тәлімгерлер ретінде қатысуымен осы модульдік оқу бағдарламасын бес әлеуетті басшы аяқтады.

Сабақтастықты жоспарлау

«Эйр Астана» сабақтастықты жоспарлау бағдарламасын дамытуды жалғастыра келе, Компанияның зияткерлік капиталын дамытуға және сақтауға күшін жұмылдырады. Компания басшылығы қысқа және орта мерзімді болашақта негізгі қызметтерді атқара алатын болашағы зор қызметкерлерді анықтау және дамыту бойынша жүйелі жұмыс жүргізіп жатыр.

Тағылымдамалар бағдарламалары

Тағылымдамалар бағдарламалары арқылы «Эйр Астана» жас мамандарды тарту және дамыту бойынша түрлі бастамаларды қолдайды. 2021 жылы Компания қаржы, жер үстіндегі қызмет көрсету, сондай-ақ персоналды басқару және әкімшілік істер, ақпараттық технологиялар және электрондық бизнесті дамыту департаменттеріне тағылымгерлерді іріктеу тәжірибесін жалғастырды.

Біз «Жас Өркен» және «Цифрлық жаз» жас мамандарды дамыту бағдарламаларына белсенді қатысамыз. Компания басшылары оларға жас мамандарға тәлімгер ретінде қуана қатысады.

Тренинг академиясы

2021 жылы біз COVID-19 індетіне байланысты шектеулерінен туындаған бірқатар қиындықтарға баяғыдай тап болдық. Осы қиындықтарға қарамастан, академия қызметкерлерді келесі көлемде оқыта білді: FlyArystan және Air Astana әуекомпанияларының 454 қызметкері билеттерді сату және брондау, жер үстіндегі және борттық қызмет көрсету курстарын аяқтады (курстарда техникалық дағдыларды, сондай-ақ клиенттерге қызмет көрсету дағдыларын дамыту қарастырылған); Инженерлік-техникалық қамтамасыз ету департаментінің (ИТҚ) 45-тен астам қызметкер міндетті және техникалық мамандандырылған курстарын өтті; 110 адам ұшқыштарды даярлайтын аудиториялық курстардан өтті. Сондай-ақ, 1500-ден астам адам біліктілік тексерулерін, тренажерлерді дайындау курстарын және ұшқыштарды жердегі даярлау тәжірибелік курстарын аяқтады. Кем дегенде 70 қызметкер корпоративтік дағдыларды дамыту бағдарламаларынан сәтті өтті. Барлық департаменттер электрондық оқыту құралдарын, вебинарларды және аудиториялық сессияларды пайдалана отырып, оқытудың аралас форматын қолданды. Біздің оқу-жаттығу базамыз ұшақ асүйінің барлық

толық жұмыс элементтері, соның ішінде ішкі жарықтандыру жүйесін қоса, ұшақ салонының жаңа арнайы макетін орнату арқылы қосымша күшейген. Бұл озық халықаралық тәжірибеге сәйкес біздің кабина экипажының дайындық және оның тәжірибеге жақындату деңгейін арттыруға мүмкіндік жасады.

Операциялық тұрғыдан алғанда, 2021 жылы біз өзіміздің авиациялық-техникалық орталығымызды Қазақстанның Авиация әкімшілігінде аккредиттеуді растадық және IATA пайдалану қауіпсіздігі стандарттарына сәйкестігіне халықаралық аудиттен және Қазақстанның авиациялық әкімшілігінің аудитінен сәтті өттік. 2021 жылдың тамыз айында мамандардың екінші тобы EASA Part-66 ережесіне сәйкес ИТҚ департаменті ұйымдастырған оқу курсы аяқтады. Сондай-ақ біз Ab-initio ұшқыштарды оқыту бағдарламасы бойынша іріктелген 22 үміткерді және қызметінің кеңеюіне байланысты Компания тартқан шетелдік ұшқыштардың келесі тобын Airbus A320 ұшағына даярладық.

2021 жылы клиенттерге қызмет көрсету сапасын арттыру мақсатында оқу академиясының базасында жолаушылар тәжірибесі бөлімшесі құрылды. Ол тұтынушының адальдық индексін және сауалнамалар нәтижесіндегі жолаушылардың қанағаттанушылық деңгейін үздіксіз бақылауға және оқу материалдарында да, жолаушылармен тікелей әрекеттесетін қызметкерлердің

454

FlyArystan және Air Astana қызметкерлері билеттерді сату және брондау, жердегі және борттық қызмет көрсету курстарынан өтті

110

адам ұшқыштарды даярлау аудиториялық курстарынан өтті

жұмысында да кез келген оң немесе теріс үрдістерге жауап беру шараларын да ескеру үшін мүмкіндікті қамтамасыз ету мақсатында осы деректерді талдауға жауапты.

Корпоративтік оқытуды дамыту аясында біз барлық департаменттерде электрондық оқыту құралдарын және вебинарларды насихаттауды жалғастырдық. Нәтижесінде 2020 жылы вебинар күндері 152-ден 2021 жылы 283-ке дейін екі есе дерлік артты.

Жұмыс тиімділігін бағалау жүйесі қызметкерлерге жеке даму жоспарын құруға мүмкіндік беретін және тиімділікті бағалау нәтижелерін ескеруімен кәсіби даму құралдарын ұсынатын модульмен толықтырылды. Басшылықты оқыту да жалғасып келеді. Осылайша, өзін-өзі оқыту және тұлғалық дамыту үшін материалдар кітапханасы құрылды. Ол қызметкерлерге HEART құндылықтар жүйесін үйрететін және олардың біліктілігін арттыру үшін қажетті негізгі құзыреттерді дамытатын арнайы электрондық оқу курстарына тегін қол жеткізуге мүмкіндік береді.

Біз 2021 жылы «Эйр Астана» Тренинг академиясы Орталық Азияның HR бренді сыйлығының күміс жүлдесін алғаны туралы қуана хабарлаймыз.

Еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік

Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы

Бизнесті тұрақты дамыту қағидаттары негізінде жүргізу біздің негізгі стратегиялық басымдықтарымыздың бірі және қызметкерлеріміздің денсаулығы мен қауіпсіздігі осы міндетке жету үшін маңызды.

Біз озық тәжірибені ұстанамыз және заңнаманың өзгеруіне қарай жаңартылатын еңбек қорғау және өндірістік қауіпсіздік (ЕҚ және ӨҚ) жүйелерімізді әзірлегенде ең жоғары халықаралық стандарттарды сақтауын қамтамасыз етеміз.

Біздің еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы қызметіміз Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің және басқа да заңнамалық актілердің барлық талаптарына сәйкес келеді. 2021 жылдың сәуір айында біздің еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік жүйесі аудиттен сәтті өтті және қазір ISO 45001:2018 халықаралық стандарттың талаптарына толығымен сәйкес келеді.

Еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік мәселелері, соның ішінде жазатайым оқиғалар, жарақаттану оқиғалары, ішкі және сыртқы аудит нәтижелері және т.б. жедел бөлімшелер басшыларының ай сайынғы мәжілістерінде талқыланады. 2021 жылы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ қызметіне еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік саласындағы оқыс оқиғалар, сондай-ақ қауіпті еңбек жағдайлары туралы хабарламалар, соның ішінде жағдайды түзету бойынша ұсыныстар туралы 126 хабарлама келіп түсті. 2020 жылмен салыстырғанда тіркелген оқиғалар саны 36,95%-ға өсті.

Бұл рейстер санының ұлғаюының және қызметкерлердің едәуір бөлігі үшін Компания кеңселеріндегі жұмыстың қайта жандануының нәтижесі болды.

Біздің қызметкерлер еңбекті және денсаулықты қорғау саласында үнемі оқытылады. 2021 жылы 176 қызметкер еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік бойынша сертификатталған онлайн оқыту бағдарламаларына қатысты; 189 қызметкер зиянды еңбек жағдайларында өнеркәсіптік қауіпсіздік бойынша оқудан өтті; өрт-техникалық минимум бойынша 124 қызметкер оқудан өтті.

Біз қызметкерлердің өндірістік оқиғалар мен жарақаттану оқиғалары туралы мәліметтерді ұсыну қажеттілігі туралы хабардарлығын арттыруды жалғастырдық. 2021 жылы әртүрлі ауырлық дәрежедегі өндірістегі 24 жазатайым оқиғаға, оның ішінде үш ауыр жағдайға тергеу өткізілді. Есеп жылы біздің Компанияға елеулі әсер ететін еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік жөніндегі заңнама мен заңға тәуелді актілерді бұзудың бірде-бір адам өліміне әкелетін жазатайым оқиғасы және бірде-бір оқиғасы болған жоқ.

Ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесі

2002 жылы қызмет басталғаннан бері біз 596 324 ұшу сегментіне қызмет көрсетіп, 58 миллион жолаушыны апатсыз тасымалдадық. Біз қол жеткізген жетістіктермен тынбаймыз, сондықтан қауіпсіздіктің ең жоғары стандарттарын енгізу және қолдау Компанияның басым корпоративтік мақсаттарының бірі болып қала береді. Біздің басшылықтың осы саладағы тәртіптемесі қауіпсіздік талаптарын сақтау шеңберінен әлдеқайда шығады; біз қауіпсіздіктің озық дүниежүзілік стандарттарына сәйкестік тұрғысынан үздіксіз жетілдіру және көшбасшылық мақсатында өз қызметкерлерімізге қауіпсіздік мәдениетін белсенді түрде дағдыландырамыз және оның қағидаттарын Компанияның барлық ішкі процестеріне енгіземіз.

Біздің ұшу қауіпсіздігін басқару жүйеміз (ҰҚБЖ) ұшуларды орындаумен байланысты қауіпсіздіктің барлық ықтимал қауіптерін анықтау жөніндегі іс-шараларды және ең жоғары халықаралық стандарттар мен озық тәжірибеге сәйкес тәуекелдерді азайту жөніндегі әрекеттерді қамтиды. ҰҚБЖ барлық ұйымдық деңгейлерді, өндірістік жағдайларды және өзара әрекеттестік механизмдерін қамтиды. Ол сондай-ақ ұшуды орындауға қарайтын операциялық қызмет үшін, сондай-ақ ұшу экипажының, инженерлік-техникалық құрамының және жердегі қызметкердің әрекеттері үшін қауіпсіздіктің жеке бағдарламаларын қамтиды. Бұл бағдарламалардың әрқайсысы жүйелік тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін ықтимал қауіптердің шешімін табудың ұзақ мерзімді болжамалы тәсілдемеге сүйенеді.

Қауіпсіздіктің ең жоғары стандарттарына сәйкестік

2021 жылы біз екі жыл сайынғы IATA пайдалану қауіпсіздігі аудитінен (IOSA) сегізінші рет сәтті өтіп, қауіпсіздік саласындағы ең жоғары халықаралық стандарттары мен озық тәжірибеге бейілділігімізді біртіндеп көрсеттік. Келесі IOSA аудиті 2023 жылы өтеді.

2003 жылы EASA Part 145 аудитінің нәтижелері бойынша Компания Авиациялық қауіпсіздіктің еуропалық агенттігінен (EASA) EASA талаптарымен өз паркіне инженерлік-техникалық қызмет көрсетуге рұқсат алды. 2015 жылдан бастап Компания EASA Part 147 стандарты бойынша оқу орталығы ретінде де сертификатталған.

Тіркелген жазатайым оқиғалар

	2021	2020	2019
Қақтығыстар саны	124	92	175
Жазатайым оқиғалар саны	25	18	27
Қызметкерлер саны	5 551	5 385	5 532
TAR ¹	4,48	3,34	4,88
LTIFR ²	57,02	94,46	54,05
FIFR ³	0	0	0

1 TAR –1000 қызметкерге шаққандағы жазатайым оқиғалардың жалпы коэффициенті.
 2 LTIFR –1 миллион жұмыс сағатына еңбек қабілеттілігін жоғалтумен жарақаттану жиілігінің коэффициенті.
 3 FIFR – өлімге әкелген жарақаттану жиілігінің коэффициенті.

2021 жылы біз Нұр-Сұлтандағы базамызда жыл сайынғы EASA Part 145 аудитінен сәтті өттік. Біз сондай-ақ Ирландияның азаматтық авиация басқармасы істері жөніндегі басқармасы өткізген сәтті онлайн аудитінен кейін техникалық қызмет көрсетуді ұйымдастыру саласындағы EASA Part 147 сертификатын ұзарттық. EASA Part 145 сертификатын иеленуші ретінде біз өзіміздің әуе кемелері паркі үшін кешенді қызмет көрсетуді қамтамасыз етіп келеміз, сондай-ақ техникалық қызмет көрсету бойынша 16 басқа әуе тасымалдаушыларына қызметтерді ұсынамыз.

«Эйр Астана» 2015 жылдың желтоқсан айында EASA стандарты бойынша үшінші елдердің операторларының (Part-TCO) сертификаттауынан өткен бірінші әуекомпания болды, ақырында алынған сертификаттың талаптарына сәйкестігін растады.

Компания Қазақстан пайдаланушының мемлекеті болғанын ескеруімен Қазақстанның Авиациялық әкімшілігі реттейтін ұшу қауіпсіздігінің және авиациялық қауіпсіздігінің барлық тиісті стандарттарын, Ирландия ұшуға жарамдылығын қамтамасыз ету үшін (қазір Арубаның азаматтық авиация департаменті) 2022 жылдың маусымынан жауап беретін пайдаланушының әуе кемелерін тіркеу мемлекеті болып табылғанымен Ирландияның азаматтық авиация істері жөніндегі басқарманың стандарттарын, және өзге халықаралық реттейтін органдардың стандарттарын сақтауымен өз қызметін жүргізеді.

2021 жылы «Эйр Астана» бірнеше сыртқы реттеушілік тексерулерден өтіп, бірқатар сертификаттарды ұзартты:

- 2021 жылғы наурызда Қазақстанның авиациялық әкімшілігі жүргізген пайдаланушы сертификатының күшін ұзарту бойынша аудит;
- 2021 жылғы қыркүйегінде Қазақстанның авиациялық әкімшілігімен «Эйр Астананың» барлық техникалық қызмет көрсету станцияларында өткізген инженерлік-техникалық қызмет көрсетуді жүргізген ұйымның мәртебесін ұзарту бойынша инспекция;
- 2021 жылғы желтоқсанында Қазақстанның авиациялық әкімшілігі өткізген жоспарлы басты тексеріс;
- инженерлік-техникалық қызмет көрсетуді жүзеге асыруға рұқсат етілген ұйымның сертификаты Түркияның Азаматтық авиациясының Бас директораты, Бермуд аралдарының азаматтық авиация органдары және Корея Республикасының Жер, инфрақұрылым және көлік министрлігімен ұзарған;
- Компанияның барлық әуе кемелері үшін Аруба Азаматтық авиация департаменті берген әуе кемесінің ұшуға жарамдылық сертификаты.

2021 жылғы қазан айында Еуропалық Комиссия Қазақстанның Азаматтық авиация комитетімен/Авиация әкімшілігімен бірлесіп ұшу қауіпсіздігін бағалау сапары аясында Компанияға тексеру жүргізді. Комиссия өкілдері біздің қауіпсіздікті басқару мен нормативтік талаптарды сақтауын бақылау жүйелеріміздің тиімділігі мен сенімділігін атап өтті, сондай-ақ инженерлік-техникалық қызмет көрсетумен айналысатын персоналының біліктілігі мен экипажды даярлау туралы оң пікір білдірді.

«Эйр Астананың» операциялық бөлімшелері мен әуе кемелері Азаматтық авиацияның еуропалық конференциясына (ECAC) елдері-мүшелері тарапынан шетелдік әуе кемелерінің қауіпсіздігін бағалау (SAFA) бойынша 16 тексерісінен өтті, бірақ ECAC-қа мүше емес елдердің рамптағы әуе кемелерінің тексерулерінен өтпеді. Компанияның SAFA коэффициентінің орташа безбенделген мән 2021 жылы 0,20 құрады.

«Эйр Астана» халықаралық салалық іс-шараларға және қауіпсіздік бойынша халықаралық ұйымдарының форумдарына белсенді қатысады. Компания пайдалану қауіпсіздігіне және алдын алу стратегияларын әзірлеуге қатысты үрдістер мен проблемалық аймақтарды анықтайтын IATA авиациялық оқиғаларды жіктеу бойынша Техникалық тобына тұрақты мүшесі.

Талаптарды сақтауды бақылаудың ішкі бағдарламасы аясында «Эйр Астана» IOSA SARP және ұлттық стандарттар негізінде 210 комплаенс аудитін жүргізді. Компанияның мүшелігі және IATA қауіпсіздік және сапасы, отын сапасы (IFQP) және мұздануға қарсы өңдеу сапасы (DAQCP) аудиттері бойынша бағдарламаларға мүшелігі және белсенді қатысуы Бақылау бағдарламасын жүзеге асыруға себептеседі. Біздің тәсілдемеміздің негізінде барлық мүдделі тараптардың мүдделерін ескере отырып, іскерлік қарым-қатынасты нығайту және озық тәжірибені дамыту үшін ынтымақтастық жатыр.

Қауіпсіздікті қамтамасыз ету бағдарламалары

2021 жылы ұшу деректерін бақылау рәсімі шеңберінде қолданыстағы операциялық тәуекелдерді анықтау, өлшеу және бағалау және осындай тәуекелдерді барынша азайту шараларын қабылдау мақсатында Компанияның 99% рейсіне талдау жүргізілді. Бұл ретте үрдістер мен негізгі себептерге ерекше назар аударылды. Біз сондай-ақ қауіпсіздік мәдениетінің маңызды элементі болып табылатын өндірістік персоналдың қауіптер мен қателер туралы хабарлауын қолдаймыз. 2021 жылы біз қауіпсіздік туралы есептерге басымдық беру үшін тәуекелдердің жаңа жіктеуін енгіздік.

Есеп жылы «Эйр Астана» (SSAA — Safety Sensitive Aviation Activity) ұшу қауіпсіздігін қамтамасыз етумен байланысты қызметкерлер үшін тыйым салынған заттарды пайдалануға өткізілген тестілер санын ұлғайтып және «Эйр Астана» Тобының қызметкерлері істейтін Қазақстанның барлық өңірлеріне бағдарлама қолданысын таратып, тыйым салынған заттарды пайдалануын болдырмау бойынша бағдарламасын кеңейтті. Өткен жылдармен салыстырғанда заңсыз заттарға тестілердің саны өсті: айына орта есеппен алкогольді анықтайтын 304 тест және есірткіні анықтайтын 73 тест жасалды. Компания жыл басында есірткімен күресетін тәжірибелі маманды штатқа алды. Жалпы алғанда, 2021 жылы бағдарламаны жүзеге асыруда белгілі табыстарға қол жеткізілді: жоғарыда аталған іс-шаралардан басқа, SSAA шеңберіндегі тармақтардың тізімі істеп тасталды және барлық байланысты

тараптарға жіберілді, ИКАО және басқа да халықаралық ұйымдардың тәжірибесіне сәйкес өз бетімен дәрі-дәрмекпен емдеу жөніндегі нұсқаулық әзірленді, есірткіні пайдалануды тестілеуге арналған жаңа жабдық және өңірлердегі станциялар басшылары үшін тыйым салынған заттарды пайдалануын тексеруді ұйымдастыру бойынша тренинг өткізілді.

Бұл ретте экипаждың шаршау қаупін басқару үшін қауіпсіздік бағдарламасын әзірлеу жалғасты. 2021 жылы халықаралық стандарттарға сәйкес әзірленген экипаждың шаршау қаупін басқару жүйесі бойынша нұсқаулық алғашқы рет жарық көрді. Сонымен қатар бастапқыда 2019 жылы «Эйр Астана» әуе компаниясына енгізілген және бейімделген экипаждың шаршау қаупін басқару жүйесі бойынша жобалардың бірі - «Crew Relief Application» «Экипаждан жүктемені алып тастау қосымшасын» пайдалануы жанданды, бірақ індетке байланысты уақытша тоқтап қалды.

99%

2021 жылы ұшу деректерін бақылау рәсімі шеңберінде қолданыстағы операциялық тәуекелдерді анықтау, өлшеу және бағалау және осындай тәуекелдерді барынша азайту шараларын қабылдау мақсатында Компанияның 99% рейсіне талдау жүргізілді.

2021 жыл ішінде тәуекелдерді басқару бойынша жұмыстың едәуір көлемі жүргізілді: жаңа чартерлік және жүк бағыттар бойынша, сондай-ақ індетпен байланысты шектеулерді алып тастағаннан кейін немесе бағдарлардың өзгерісінен кейін және коронавирустан вакциналарды тасымалдау сияқты арнайы жобалар бойынша тәуекелдерді бағалаудан кейін ұшулар жанданған 37-ден астам тәуекелді бағалау. Сондай-ақ ұшу-қону жолағын, жермен жүру жолағы және перронды жөндегеннен кейін Өскеменге ұшуды қалпына келтіру кезінде, сондай-ақ Ауғанстан әуе кеңістігін айналып өтіп, Мальдив аралдарында Мале қаласына ұшуды жандандыру кезінде де бағалау қажет болды. Шарм-эль-Шейхке рейстермен байланысты тәуекелдер 2021 жылы сыртқы қызмет жеткізушіні тартумен жолаушылардың қосымша ұшу алдындағы профайлингін одан әрі енгізу арқасында азайтылды. 2021 жылы «Эйр Астана» әуекомпаниясының шақыруы бойынша және Қазақстанның авиациялық әкімшілігімен келісім бойынша жабайы табиғатты бақылау жөніндегі британдық сарапшылар Қазақстанға келіп, аэродромдағы және одан тыс орнитологиялық жағдайдың, сондай-ақ қолданылатын профилактикалық шараларының аудитін жасады. Сонымен қатар, құстармен қақтығысудың болдырмау бойынша семинар ұйымдастырылып, оған 11 әуежай өкілдері, 2 әуе кемелерінің пайдаланушылары және 1 ұшудың орнитологиялық қамтамасыз ету бойынша оқу орталығы қатысты, онда жабайы табиғатты бақылаудың тиімді шаралары бойынша ұсыныстар берілді. Бұл жоба 2022 жылы жалғасады.

IATA Global Aviation Data Management бағдарламасына мүшелік дүниежүзілік авиациялық саласының барлық жаңалықтардан хабардар болуға және Incident Data Exchange Forum (IDX) және Flight Data Exchange Forum (FDX) сияқты форумдарына қауіпсіздік бойынша халықаралық ұйымдарының жұмысына қатысуға мүмкіндік береді, олардың нәтижелері қауіпсіздік көрсеткіштері мен операциялық тиімділігін жақсарту үшін пайдаланылады. FDX ұсынатын негізгі мүмкіндіктер «Эйр Астанаға» өзінің ұшу нәтижелері туралы деректерді талдауға және оларды басқа IATA пайдаланушы-мүшелердің деректерімен салыстыруға мүмкіндік береді.

Азия-Тынық мұхиты әуе жолдары қауымдастығына (ААРА) мүшесі ретінде Компания қауіпсіздікті және қорғауды қамтамасыз ету бойынша жұмыс топтарына қатысады, бұл оған соңғы технологиялардан, инновациялардан және процестерден хабардар болуға мүмкіндік береді. Ұшу қауіпсіздігі қорына (FSF) (2004 жылдан бастап) және Әуе қауіпсіздігі сарапшылардың Халықаралық қоғамына (ISASI) (2009 жылдан) мүшелігі де Компания қызметінің тиімділігін арттыруға себептеседі.

Қауіпсіздікке қатысты мәселелер бойынша хабардар болу деңгейін арттыру үшін біз халықаралық ережелерге сәйкес үздіксіз жетілдіру мақсатында ішкі тренингтер өткіземіз. Қауіпсіздікті арттыру бағдарламасы аясында операциялық персонал жыл сайын қауіпсіздік мәселелері туралы хабарлау үшін қызметкерлердің жауапкершілігін арттыруға назар аудара отырып, ҰҚБЖ бойынша оқытудан өтеді және қауіпсіздік мәселелері On Air корпоративтік журналында немесе Air Astana мобильді қосымшасында тұрақты түрде көрсетіледі. Компания қызметкерлерді қауіптер және жүргізіліп жатқан тергеулер туралы хабардар етуге, оқу нәтижелерін нығайтуға және тәуекелдер туралы хабардарлықты қамтамасыз етуге арналған қауіпсіздік туралы хабарламалар мен ақпарат жүйесін басқарады.

Азия-Тынық мұхиты әуе жолдары қауымдастығының (ААРА) мүшесі ретінде Компания қауіпсіздік және қорғау бойынша жұмыс топтарына қатысады, бұл оған соңғы технологиялар, инновациялар мен процестерден хабардар болуға мүмкіндік береді».

2022 жылға жоспар

2022 жылға корпоративтік қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы қызметті одан әрі жетілдіру бойынша келесі іс-шаралар жоспарланған:

- экипаждың шаршау қаупін басқару жүйесін дамыту;
- EASA Part-CAMO стандарты бойынша сертификаттау шеңберінде «Эйр Астанада» ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін енгізу (сапаны қамтамасыз ету жүйесінің орнына);
- Еуропалық Комиссияның (EU) 2021-wi/1963 Имплементация регламентіне сәйкес EASA Part 145 стандарты бойынша сертификаттау шеңберінде «Эйр Астана» әуе компаниясында ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесін (сапаны қамтамасыз ету жүйесінің орнына) енгізу;
- қауіпсіздіктің белсенді мәдениетін дамыту мақсатында басқарушылық персонал үшін білім беру модулін әзірлеу;
- тыйым салынған заттарды қолдануды болдырмау бағдарламасын одан әрі дамыту;
- Ұшып-қону жолақтарына бөгде заттардың түсуіне байланысты оқиғаларды болдырмау мақсатында Қазақстанның авиациялық әкімшілігімен үйлестіре отырып, Қазақстан әуежайларындағы жабындардың күйін одан әрі мұқият бақылау;
- Қазақстандағы әуежайларда ИКАО-ның ҰҚЖ бетінің күйі туралы хабарланатын деректердің Жаһандық форматын енгізуді бақылау.

Қауымдастық

Әлеуметтік жауапты бизнес бола тұра, біз жолаушылармен және іскер серіктестерімізбен ғана емес, сонымен қатар біз қатысатын аймақтардағы жергілікті халқымен берік қатынасты сақтаудың маңыздылығын мойындаймыз.

2021 жылы біз күш-жігерімізді келесі басым бағыттарға жұмылдырдық:

- жергілікті және ұлттық қайырымдылық құрылымдармен және басқа да коммерциялық емес ұйымдармен ынтымақтастық;
- жеке қайырымдылық – халықтың ең мұқтаж топтарына, оның ішінде науқас балалар мен Ұлы Отан соғысы ардагерлеріне атаулы қолдау көрсету;
- қаражат жинау және волонтерлік іс-шаралар арқылы қызметкерлерді қайырымдылық қызметке тарту.

Біз қайырымдылық ұйымдарымен ынтымақтасамыз және олардың халыққа әкелетін пайдасын және олардың Компания қызметі мен құндылықтарына сәйкестігін ескере отырып жобаларды қаржыландырамыз.

Текеліден 11 жасар Мадиярдың арманын орындадық. Ол ұшқыш формасын киіп көрді, ұшу тренажерінде ұшып, «Эйр Астана» ұшқышымен бірге кабинада отырды».

1 323

Ұлы Отан соғысының ардагерлеріне Қазақстан бойынша және ТМД елдеріне ұшуға авиабилеттер тегін берілді

1,5 млн теңге

Нұр-Сұлтан, Шымкент және Атырау әуежайларында ана мен балаға арналған 8 бөлмені жабдықтауға бөлінді

27

авиабилет емделу мақсатында саяхаттаған ауыр науқас балаларға және оларды алып жүретін ата-аналарға берілді

53

«АЯЛА» қорымен бірлесе отырып, №9 оңалту лицейіне барып, 53 тәрбиеленушіге фильм көрсетілді және тәтті дастархан жайылды

2021 жылы жүзеге асырылған жобалар

Жоба бағыты	Сипаттама	Жеткен нәтижелер
Ардагерлер	Ұлы Отан соғысының ардагерлеріне авиабилеттерді беру	Біз Қазақстан және ТМД елдері ішіндегі рейстерге Ұлы Отан соғысының ардагерлеріне 1323 авиабилет бердік.
Медициналық көмек	Ауыр науқас балалар мен ертіп жүрген ата-аналарға авиабилеттерді беру	Ауыр науқас балалар мен емделуге саяхаттаған ата-аналарға 27 билет бердік.
	Қазақстандан ауруханаларындағы балалар қарқынды терапия бөлімшелерін заманауи құрал-жабдықтармен жабдықтау	«АЯЛА» қорының қайырымдылық жобасы аясында Алматы, Астана және Атырау қалаларындағы билет сату кассаларында орнатылған ақша жинау жәшіктері арқылы 403 000 теңге жинадық.
Демеушілік	Қазақстанның паралимпиадалық спортшыларын қолдау	2020 жылы Токиода өткен Паралимпиада ойындарына қатысқан Қазақстан ұлттық паралимпиада командасына демеушілік көмекке 37,5 миллион теңге бөлінді. «Эйр Астана» ұлттық құраманың ресми әуе тасымалдаушысы ретінде «Арамыздағы чемпиондар» атты бейнеролик дайындап, команданы Алматыдан Токиоға тегін билетпен қамтамасыз етті.
Қызметкерлердің еріктілер ретінде қайырымдылық жобаларына қатысуы	Жеңіс күнін мерекелеу	Қызметкерлерді тарту бағдарламасы аясында біз Жеңіс күнін мерекелеуге және Ұлы Отан соғысы ардагерлерін құттықтауға арналған қайырымдылық шарасын ұйымдастырдық. Компания Алматы, Ақтөбе, Атырау, Қызылорда және Павлодар қалаларындағы 216 ардагерді қолдауға 3 миллион теңге бөлді.
	Халықаралық әйелдер күнін мерекелеуге арналған қайырымдылық шара	Компания қызметкерлерінің еңбегін бағалап және Халықаралық әйелдер күнін мерекелеу құрметіне Алматы қаласындағы «Teen Challenge Kazakhstan» баспанасында тұратын әйелдерге сыйлықтарға 800 000 теңге бөлінді - Алматы қаласындағы әйелдерді оңалту бағдарламасы, Талғар қ. «Ақжол-М» баспанасы, сонымен қатар Қызылорда, Павлодар, Ақтөбе қалаларындағы баспаналарда.
	Қазақстанның 3 әуежайындағы балалар бөлмесіне арналған аксессуарларды қайырымдылық жинау	Жолаушыларымыздың сапарын қолайлырақ жасау үшін Нұр-Сұлтан, Шымкент және Атырау әуежайындағы 8 ана мен бала бөлмесін жабдықтауға 1,5 миллион теңге бөлінді.
	Жаңа жыл мерекесі	«Түркісіб» мүгедектер қоғамы мен мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған Алматы қалалық оңалту орталығының балаларына 380 келі «Рахат» жаңажылдық тәттілері берілді. «АЯЛА» қорымен бірлесе отырып, №9 оңалту лицейіне барып, 53 оқушыға фильм көрсетілді және тәтті дастархан жайылды.
«Менің арғаным» қайырымдылық қорымен бірлескен жоба	Текеліден 11 жасар Мадиярдың арманын орындадық. Ол ұшқыш формасын киіп көрді, ұшу тренажерінде ұшып, «Эйр Астана» ұшқышымен бірге кабинада отырды. Мадияр «Менің арғаным» қорының Алматы балалар онкологиялық орталығында емделіп жатқан ауыр дертке шалдыққан балалардың тілегін орындауға көмектесетін жобасының кейіпкері.	

Компанияның мақсаттарына жетудің негізгі факторы

Тәуекелдерді басқару – Эйр Астананың жалпы корпоративтік мақсаттарына жетудің және бизнестің табыстылығын қамтамасыз етудің негізгі факторы болып табылады.

Компанияның ағымдағы қызметінің негізінде тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйе жатыр (ТБКЖ), және ол қызметінің барлық аспектілеріне тәуекелдерді басқаруды біріктіруді қамтамасыз етеді, соның ішінде Компанияның тұрақтылығын және жағдайлар өзгеруіне жауап беру жеделдігін арттыратын корпоративтік басқаруды, тиімділікті басқаруды және ішкі бақылау тәжірибесін қамтиды. ТБКЖ-ны пайдалану Директорлар кеңесі мен Компания басшылығына нәтижелерді оңтайландыруға көмектеседі, бұл акционерлік құнды құру, сақтау және жүзеге асыру мүмкіндіктерін кеңейтуге жағдай туғызады.

«Эйр Астана» әуе компаниясының тәуекелдерді басқару саясаты «Ұйым тәуекелдерін басқару. Қызмет стратегиясымен және тиімділігімен ықпалдасу» СОСО тұжырымдамасына сәйкес әзірленді, бұл ТБКЖ-ге тәуекелдерді басқару саласындағы үздік халықаралық тәжірибені енгізуді қамтамасыз етеді. Саясат стратегияны анықтау кезінде де, барлық бөлімшелер мен функционалдық бағыттардың жұмысын арттыру барысында да, тәуекелдерді басқарудың барлық бизнес-процестерге ықпалдасуында да тәуекелдердің ескеру қажеттілігіне баса назар аударады.

Тәуекелдерді басқару құрылымы

Директорлар кеңесі, Аудит жөніндегі комитет, Компания басшылығында және барлық қызметкерде тәуекелдерді қабылдамауға бағдарланған мінез-құлық жән мәдениет ережелерін сақтау мақсатында ТБКЖ шеңберінде нақты анықталған рөлдер мен міндеттер бар. Ол сондай-ақ тәуекелдерді басқарудың тиімді тәжірибесі мен рәсімдерін әзірлеу және енгізу тиімділігін қамтамасыз етеді.

Үстінен төмен

Директорлар кеңесі

Компаниядағы тәуекелдерді қадағалау және тәуекелдерді басқару атқарымдарын орындау үшін негізгі жауапкершілік.

- (қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді) мақсаттарды/ міндеттерді қою;
- тәуекелдерді басқару саясатын бекіту;
- белгілі тәуекелдерді басқару бойынша басқа саясатты бекіту;
- ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару тиімділігін арттыру үшін сыртқы аудитордың есептерін талдау;
- тоқсан сайын тәуекелдер тізілімін және тәуекелдер картасын қарау және бекіту;
- Компанияның тәуекел-тәбетін және тәуекелдерге төзімділік деңгейлерін бекіту;
- тәуекелдерді басқаруға жауапты құрылымдық бөлімше басшысының Компанияның тәуекелдерін сипаттауымен және талдауымен есептерді қарау;
- CRMS тиімділігі туралы есептерді қарау.

Аудит жөніндегі комиссия

Акционерлердің мүдделері үшін әрекет етеді және Директорлар кеңесіне тәуекелдерді басқару жүйесінің сенімділігі мен тиімділігін бақылауында көмек көрсетеді.

- тәуекелдер картасындағы өзгерістер туралы тоқсан сайынғы есептерді қарастыру;
- тәуекелдер тізіліміндегі өзгерістерді қарастыру;
- тәуекел туралы есептерді қарау;
- жыл сайынғы негізінде тәуекел-тәбетті қарастыру;
- тоқсан сайын іске асырылған тәуекелдер туралы есептерді қарау;
- тәуекелдерді басқарудың стандарттық процесінен кез келген елеулі ауытқулар туралы есептерді қарау;
- тәуекелдерді басқаруға қатысты нормативтік талаптарды сақтамау туралы есептерді қажетінше қарастыру.

Тәуекелдер жөніндегі комитет

Тәуекелдерді басқару мәселелері бойынша алдын ала қарастыратын және шешімдер қабылдау үшін ұсынымдар беретін «Эйр Астананың» Бас орындаушы директоры мен Президентінің жанындағы консультативтік-кеңесші орган. Корпоративтік саясаттың орындалуын және сақталуын қамтамасыз ететін тәуекелдерді бақылау құрылымын дамыту және ТБКЖ тұтастығына және тиімді жұмыс істеуіне жауап береді.

- ТБКЖ дамытудың жылдық стратегиялық жоспарын бекіту;
- ықтимал тәуекелдерді анықтауға және бағалауға мүмкіндік беретін тиімді ТБКЖ ұйымдастыру;
- тоқсан сайын тәуекелдер тізілімін және тәуекелдер картасын қарау және бекіту;
- бір жылға тәуекел-тәбетін қарау және алдын ала бекіту;
- тоқсан сайын іске асырылған тәуекелдер туралы есептерді қарау;
- жыл сайынғы негізінде негізгі тәуекелді көрсеткіштерінің (НТК) панелін қарау және бекіту және НТК мәртебесін қарау;
- жоғары және дағдарысты деңгейлердегі тәуекелдерді басқару бойынша іс-шаралар жоспарын кем дегенде жыл сайын қарау және бекіту;
- тәуекелдерді басқару есептерін қарау және тиісті шаралардың қабылданғанын бақылау;
- тәуекелдерді басқарудың ішкі рәсімдерін жетілдіру.

Төменнен үстіге

Тәуекелдерді басқару үшін жауапкершілік

Компанияның операциялық құрылымы тәуекелдерді басқаруға теңдестірілген тәсілдемені қамтамасыз ететін «Үш желі» үлгісін (жауапкершілік желісі) қамтиды.

Бірінші желі: «Эйр Астананың» құрылымдық бөлімшелері мен барлық қызметкер

Тәуекелдерді басқару процесі аясында Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің негізгі функцияларына мыналар жатады:

- тәуекелдерді анықтау және бағалау, тәуекелдерге жауап беру стратегиясын анықтау, тәуекелдерді басқару бойынша іс-шаралар жоспарын әзірлеу және іске асыру, бақыланатын/ өткізілетін қызметі шеңберінде ТБКЖ жетілдіру;
- сеніп тапсырылған бизнес-процестердің шеңберінде бақылау рәсімдерін енгізу, бақылау және жетілдіру;
- өз құзыреті шеңберінде тәуекел-тәбеттің сәйкестігін қамтамасыз ету;
- тәуекелдерді басқару бөлімшесіне тәуекелдерді басқару бойынша іс-шаралар жоспарының орындалуы туралы есептерді ұсыну;
- болған тәуекелдер мен бизнес-оқиғалар бойынша деректер базасын жүргізу;
- тәуекелдерді басқару бөлімшесіне, бұдан басқа, мүдделі тараптарға тәуекелдер туралы уақтылы және толық ақпарат беру.

Екінші желі: Тәуекелдерді басқару бөлімі

Тәуекелдерді басқару бөлімшесі тәуекелдерді басқарудың тиімді тәжірибесін енгізуді қамтамасыз ету және бақылау үшін жауап береді. Тәуекелдерді басқару жөніндегі бөлімінің негізгі функциялары мыналарды қамтиды, бұлардың бәрінен басқа:

- Компания шеңберінде ТБКЖ жұмысын үйлестіру;
- тәуекелдерді басқару процестеріндегі кез келген елеулі ауытқулар туралы тәуекелдер комитеті мен Директорлар кеңесіне хабарлау;
- акционерлерге тәуекелдер туралы тұрақты есеп беру;
- Компанияның тәуекелдер профиліне елеулі әсер ету мүмкін болған тәуекелдер мен сыртқы факторлар бойынша дерекқорды жүргізу;
- ТБКЖ дамытудың стратегиялық жоспарын дайындау;
- тәуекелдер тізілімін, тәуекелдер картасын және негізгі тәуекелдерді басқару бойынша іс-шаралар жоспарын тоқсан сайынғы жаңартуды бақылау;
- Компания сарапшыларының қатысуымен тәуекелдерді бағалауды бақылау;
- тәуекелдер комитетімен алдын ала мақұлдау үшін тәуекел-тәбеті бойынша ұсыныстар;
- тәуекелдер жөніндегі комитетке, аудит жөніндегі комитетке және Директорлар кеңесіне ұсыну үшін тәуекелдер туралы жинақ есептерін дайындау;
- әдістемелік базаны, саясатты, тәуекелдерді басқару ережелерін және тәуекелдерді бақылау рәсімдерін әзірлеу, енгізу және жаңарту (қажет болған жағдайда);
- тәуекелдерді басқарудың басқа бизнес-процестермен бірігуін қамтамасыз ету және Компания ішінде тәуекелдерді басқару мәдениетін дамыту;
- стратегиялық инвестициялық жобаларды тәуекелдерді ашу жеткіліктілігі және талдаудың тұрғысынан үйлестіру;
- қызметкерлерге тәуекелдерді басқаруға қатысты әдістемелік және консультациялық қолдау көрсету;
- жоспарды қалыптастыру, аудит тексерістерінің нәтижелерін талқылау, білім мен әдістемелермен алмасу тұрғысынан Ішкі аудит қызметімен ынтымақтастық;
- кез келген ықтимал тәуекелдерді (нақты немесе әлеуетті), тәуекелдің өсуін көрсететін теріс үрдістерді анықтау, тәуекелді тудыратын факторларды талдау және кез келген болжалды залал көлемін бағалау.

Үшінші желі: Ішкі аудит қызметі

Компанияның Ішкі аудит қызметі тәуекелдерге қатысты келесі негізгі атқарымдарды орындайды:

- тәуекелдерді басқару рәсімдері мен тәуекелдерді бағалау әдістерінің аудиті, сондай-ақ тәуекелдерді басқару рәсімдерінің тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстарды әзірлеу;
 - Директорлар кеңесіне ТБКЖ тиімділігін бағалау туралы есеп беру;
 - бекітілген ережелерге сәйкес басқа атқарымдар.
- Ішкі аудит қызметі ТБКЖ-да кез келген олқылықтар мен кемшіліктерді анықтау үшін тұрақты тексерістер жүргізеді, оларға сыртқы тәуелсіз кеңесшілер тартылу мүмкін.

Маңызды тәуекелдер

«Эйр Астана» тәуекелдерді олардың Компанияның стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге ықтимал әсер ету дәрежесіне қарай саралау арқылы басымдық береді. Іске асырылған жағдайда Компания қызметінің табыстылығына елеулі теріс әсер ету мүмкін елеулі тәуекелдер анықталды.

Мұндай тәуекелдер деңгейі ықтимал ықпалға байланысты «төмен» немесе «сыни» деп жіктелген. Бұл тәуекелдер оларды төмендету шараларымен бірге төмендегі кестеде сипатталған. 2021 жылы тәуекелдерге ұшырау деңгейлеріндегі барлық өзгерістер бағалаудың түсіндірмесімен белгіленген.

Тәуекел атауы	Сипаттама	Төмендету бойынша шаралар
<p>Авиациялық оқиға тәуекелі</p> <p>Тәуекел деңгейі </p> <p>Тәуекелге бейілділік </p> <p>Стратегияға байластыру </p>	<p>Қауіпсіздікті басқарудың тиімді жүйесі оқиғалардың немесе апаттардың ықтималдығын азайту үшін шешуші маңызға ие. Мұндай оқиғалардың салдары Компанияға едәуір теріс әсер етуі мүмкін.</p>	<p>Қауіпсіздікпен байланысты тәуекелдерді төмендету үшін Компания ұшу қауіпсіздігін басқару және талаптарды сақтауды бақылау жүйесін құрды, ол арқылы Компания комплаенс-бақылау мен тиімділікті бақылау тексерістерін жүргізеді және ұшу қауіпсіздігі көрсеткіштерін анықтайды және бақылайды. Компанияда адами факторы саласында оқыту бойынша тиімді бағдарлама қолданылады. Рәсімдердің орындалуына ерекше назар аударылады. Атап айтқанда, ұшу тренингтер саласында Компания стандарттауға баса назар аудара отырып, нұсқаушыларды оқытуға едәуір қаражат бөлді.</p> <p>Салалық аудиттер (IOSA) шеңберінде, сондай-ақ реттеуші органдар – Еуропалық авиациялық қауіпсіздік агенттігі (EASA), Аруба Азаматтық авиация департаменті және Қазақстанның Азаматтық авиация комитеті – тәуелсіз бағалауларды тұрақты түрде жүргізеді.</p>
<p>Авиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етумен байланысты тәуекелі</p> <p>Тәуекел деңгейі </p> <p>Тәуекелге бейілділік </p> <p>Стратегияға байластыру </p>	<p>Авиациялық қауіпсіздік тәуекелінің салдары кез келген әуекомпанияның көрсеткіштері мен беделіне теріс әсер етуі мүмкін. Осылайша, авиациялық қауіпсіздік тәуекелдерін тиімді басқару Компания үшін аса маңызды.</p>	<p>«Эйр Астанада» авиациялық қауіпсіздікті басқарудың барлық қажет нормативтері мен рәсімдері енгізілді. Авиациялық қауіпсіздік департаменті осы стандарттарды үнемі қайта қарайды. Компания барлық тиісті персонал үшін, сондай-ақ қызметтік міндеттері әуежайдың қорғалған аймағына кіруді талап ететін қызметкерлер үшін авиациялық қауіпсіздік бойынша тренингтер өткізеді. Тұрақты негізде әуежайларда жолаушылар мен жолжүкті рейс алдындағы тексеру, сондай-ақ тиісті жабдықтың бар екенін тексеру тұрғыдан қауіпсіздік стандарттарына сәйкестік аудиті жүргізіледі.</p>
<p>Коммерциялық тәуекел</p> <p>Тәуекел деңгейі </p> <p>Тәуекелге бейілділік </p> <p>Стратегияға байластыру </p>	<p>COVID-19 індетімен және коронавирустың жаңа штамдарымен байланысты жалғасып келе жатқан жағдай, сондай-ақ індеттің елеулі жағымсыз салдары Компанияның бизнесіне кері әсерін тигізуде. Осыған байланысты коммерциялық тәуекел 2020 жылдағыдай сыни деңгейде қалып отыр.</p> <p>Сонымен қатар, нарықтағы жоғары бәсекелестік, мемлекеттің нарықтық экономикаға араласуы, артық өткізу сыйымдылығы және геосаяси өзгерістер сияқты факторлар Компания үшін тәуекелдер тудыру мүмкін.</p>	<p>«Эйр Астана» тәуекелдерге жауап қатудың кешенді шараларын қабылдайды және нарықтағы және әлемдегі жағдайды жіті бақылайды. Іске асырылып жатқан шаралардың қатарында бағдарлық желісін оңтайландыру, ұшу жиілігін реттеу, әуе кемелерінің паркін оңтайландыру, жүк, чартерлік және репатриациялық рейстерді жүзеге асыру.</p>

Тәуекел деңгейі

● Сыни ● Жоғары ● Орташа
● Төмен

Тәуекелге бейілділік

↔ Өзгеріссіз ↑ Көтерілу ↓ Төмендеу

Стратегияға байластыру

 Өсу Тиімділік Жоғары стандарттар

Тәуекел атауы

Кадрлық тәуекел

Тәуекел деңгейі

Тәуекелге бейілділік

Стратегияға байластыру

Сипаттама

«Эйр Астана» Компанияның міндеттерінің ауқымына сай келетін және оның құндылықтарын бөлісетін команданы қалыптастыруды аса маңызды деп санайды; бұл Компанияның өз қызметкерлерінің негізгі актив ретінде қамын ойлайды.

Жалғасып жатқан індетпен және «омикрон» жаңа штамының пайда болуымен байланысты белгісіздікті ескере отырып, 2021 жылы тәуекел деңгейі өзгеріссіз қалды.

Төмендету бойынша шаралар

2021 жылы жаппай вакциналауға байланысты Компания қызметкерлері қажет болған жағдайда үйден жұмыс істеу мүмкіндігін сақтай отырып, кеңселердегі жұмысқа жарым-жарты оралды. Вакциналау артықшылықтары туралы ақпараттық науқан жүргізіліп, қызметкерлерге вакциналаудан кейінгі кезеңде қолдау көрсетілді.

HEART компанияның құндылықтары қызметкерлердің еңбек жағдайларын жақсарту бойынша бағыт беретін бағдар ретінде басымдық болып қала береді.

Бірқатар әртүрлі тақырып бойынша басшылар мен қызметкерлер үшін ақпараттық сессиялар жүйелі түрде өткізіліп тұрады.

Еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздік

Тәуекел деңгейі

Тәуекелге бейілділік

Стратегияға байластыру

2021 жылы еңбекті қорғау мен өндірістік қауіпсіздікпен байланысты тәуекелдер орта деңгейде қалды.

Айта кету керек, қызметкерлердің 90%-нан астам толық вакциналаудан өтті. Дегенмен жұмыс орнында немесе үшу кезінде қызметкерлердің жұқтыру тәуекелі бұрынғыдай барлық қызметкерге қауіп төндіретін «омикрон» коронавирусының жаңа штамының пайда болуын ескере отырып сақталады.

Компанияда өндірістік қауіпсіздіктің жоғары деңгейін қамтамасыз ету үшін барлық қажет рәсімдер жүзеге асырылды. Барлық осындай рәсімдер, сондай-ақ үкіметтің нұсқауларына сәйкес олардың тұрақты жаңартылулары қызметкерлерге білдіріледі. Жеке қорғану құралдары міндеттері талап ететін барлық қызметкерге беріледі.

Қызметтер сапасының тәуекелі

Тәуекел деңгейі

Тәуекелге бейілділік

Стратегияға байластыру

Қызмет көрсету стандарттарының жоғары деңгейі «Эйр Астана» қызметінің негізі. Жоғары сапалы қызметтерді көрсете алмай Компанияның беделіне нұқсан келтіруі, тұтынушылардан айрылуына әкелуі, компанияның Skytrax рейтингіндегі жайғасымы төмендеу мүмкін.

«Эйр Астана» клиенттермен тікелей байланысатын және өзара әрекеттесетін барлық қызметкер біліктілігін қолдауын және дайындаудың жоғары деңгейін қамтамасыз ету үшін оқытудың ауқымды бағдарламаларын жүргізеді. Қызмет көрсету сапасын арттыру үшін жаңа технологиялар тұрақты негізінде бақыланады. Компания қызметтерді ұсыну бойынша нұсқаулықтарды жүйелі түрде қарастырады және қажет жағдайда түзетеді.

Жолаушылармен өзара әрекеттесуді талап ететін лауазымдарға қызметкерлерді іріктеу барысында клиенттік сервис көрсетуге бағытталған үміткерлерді тартуға баса назар аударылады.

Қызметкерлер Компания стандарттарына сәйкес оқытудың ауқымды бағдарламасынан өтеді. Сынақ мерзімінде жаңадан келген қызметкерлер оларға көмек көрсететін тәжірибелі тәлімгерлердің бақылауында жұмыс істейді. Кезекші супервайзер міндетін атқарушы қызметкер өз әріптестерінің жұмыс сапасын күнделікті бағалайды, бұл қызметкерлердің біліктілік деңгейін (оның ішінде көрсетілетін қызметтердің сапасын) бақылауға және анықталған кемшіліктерді жедел жоюға көмектеседі.

Кредит тәуекелі

Тәуекел деңгейі

Тәуекелге бейілділік

Стратегияға байластыру

Компания контрагенттер тарапынан кредит тәуекеліне ұшырағыш. Контрагент-банктердің ақшалай міндеттемелерін орындамауы Компанияның қаржылық көрсеткіштері мен тұрақтылығына теріс әсер етуі мүмкін.

2021 жылы тәуекел деңгейі тәуекелдің сандық баға нәтижелері бойынша жоғарыдан орташаға өзгертілді: кредиттік контрагенттер үшін дефолттың орташа безбенделген ықтималдығы 5%-дан төмен бағаланды.

Компанияның ақшалай қаражатты басқару саясаты контрагент-банктер үшін лимиттер мен критерийлерді орнатады.

Осы Саясат аясында сонымен қатар банк лимиттерін пайдалануын бақылау, аккредиттелген банктерге нақты немесе болжамды инвестициялар және жағдайға қарай бас бухгалтерге, бас қаржы директорына, Қазынашылық комитетіне және Директорлар кеңесіне есептеме сияқты стандартты рәсімдер анықталды.

Әрбір банк үшін кредиттік тәуекелдің жаңа лимиттерін Директорлар кеңесі бекіткенге дейін Қазынашылық комитеті қарайды. Саясат оның қойылған мақсаттарға сәйкестігін қамтамасыз ету мақсатында жыл сайын қаралады. Басқа контрагенттер тарапынан кредит тәуекелін басқару үшін «Эйр Астанада» жүйелі түрде іске асырылатын және қажет болған жағдайда жаңартылатын тиісті саясат пен қатаң рәсімдер бар.

Тәуекелдерді басқару жалғасы

Тәуекел атауы

Өтімділік тәуекелі

Тәуекел деңгейі

Тәуекелге бейілділік

Стратегияға байластыру

Сипаттама

Сыртқы экономикалық және форс-мажорлық факторларға байланысты (бұл жағдайда жалғасып жатқан індет) инфляция авиация саласына айтарлықтай теріс әсер етуді жалғастыруда. S&P халықаралық рейтингтік агенттігі Қазақстандағы 2021 жылға арналған инфляцияның болжалды көрсеткіштерін 8,7%-ға дейін көтерді. Бұл ретте сарапшылар тұтынушы бағасының индексі 4-6%-ға дейін төмендейді деп болжап отыр.

2021 жылға тәуекел деңгейі әлі де «сыни» деп бағаланады.

Төмендету бойынша шаралар

«Эйр Астана» өзінің өтімділігін мұқият қадағалап отырады және банктік және басқа да қолжетімді өнімдерді барынша тиімді шарттармен алу мүмкіндіктерін әрдайым іздейді. Бұл компанияға COVID-19 індетінен туындаған жаһандық дағдарыстың басталуын салыстырмалы түрде өтімділіктің жоғары қорымен және тіпті қолма-қол ақша бойынша сала көшбасшыларының арасында қарсы алуға мүмкіндік берді.

Сонымен қатар, Компания банктермен, лизинг берушілермен және басқа да ірі кредиторлар мен жеткізушілермен тұрақты талқылаулар мен келіссөздер арқылы тұрақты қаржылық жағдайды қамтамасыз ете алды. Нәтижесінде, Компания 2021 жыл бойы тұрақты қолма-қол ақша теңгерімін сақтап қалды, бұл болжамдарға сәйкес дүниежүзілік экономикадағы жағдай күтілгеннен баяу қалпына келсе, болашақ кезеңдерге жеткілікті болуы тиіс.

Авиациялық отын бағасының тәуекелі

Тәуекел деңгейі

Тәуекелге бейілділік

Стратегияға байластыру

Авиациялық отынға шығын Компания шығындарының негізгі баптарының бірі болып табылады. Әуетасымалы саласының барлық ойыншылары сияқты, «Эйр Астана» авиаотын бағасының және соған байланысты шығынның жоғары құбылмалылығына ұшырайды.

Қазақстан нарығындағы жанармай ұсынысының тапшылығына және індеттен кейін мұнай нарығының қалпына келуіне байланысты авиакеросин құнының қымбаттау қаупі орташадан жоғарыға дейін өсті.

2021 жылы экономиканың біртіндеп қалпына келуі Компанияның ішкі және халықаралық әуе қатынасына оң әсер етті. Бұл ретте жанармайға жұмсалатын шығын 2020 жылмен салыстырғанда 62%-ға өсті.

Тәуекелді төмендету үшін Компания халықаралық нарықта жанармай сатып алуды хеджирлейді.

Ішкі нарықта авиакеросинді сатып алу кезінде Компания келісілген шарттармен тұрақты шарттар жасасу арқылы бәсекелік бағаны қамтамасыз ету мақсатында қазақстандық жеткізушілермен келіссөздер жүргізеді. Сонымен қатар, «Эйр Астана» жеткізушілермен бағаны төмендету бойынша үнемі келіссөздер жүргізеді. Тағы бір маңызды аспект – ішкі және халықаралық станциялар үшін балама жеткізушілерді бақылау. Шектеулер болмаған жағдайда, «Эйр Астана» ішкі және халықаралық рейстерде тәуекелді төмендетудің қосымша құралы ретінде жанармайға отын алымын қолданады. Қосымша төлем мөлшері жанармай бағасы мен нарықтық жағдайына байланысты.

Соңғы жылдары авиакеросинді жалпы тұтынуды төмендету үшін Компания өз паркіне жаңа, үнемдірек ұшақтарды, соның ішінде Airbus A320neo, Airbus A321neo және Airbus A321LR (жаңа қозғалтқыш опциясымен) қосты. Сонымен қатар, Компанияның ұшқыштарды даярлау бағдарламаларының кейбірі отын үнемдеу бойынша оқытуды қамтиды.

Операциялық тәуекелдер

Тәуекел деңгейі

Тәуекелге бейілділік

Стратегияға байластыру

Бұл тәуекелдерге тиімсіз операциялық қызметі нәтижесінде залал ықтималдығы кіреді (яғни, әуе кемелері паркінің артық немесе жеткіліксіз саны, ұшу ұқыптылығының төмен көрсеткіші немесе білікті ұшқыштардың жетіспеушілігі).

Әуе кемелері паркімен байланысты тәуекелдерді басқару үшін Компанияның әуе кемелерін жеткізу және қайтару парктің бекітілген жоспарына және нарықтық жағдайға сәйкес жүзеге асырылады.

Техникалық немесе сыртқы себептерге байланысты тұрақты рейстердің уақытында орындалуын қамтамасыз етпеу қаупі елеулі шығын мен беделге нұқсан келтіру мүмкін. Компания тұрақты түрде рейстердің кешігуіне талдау жүргізеді және осы мәселелер бойынша кеңес өткізеді.

Компания жылдық жоспарға сәйкес білікті ұшқыштардың қажетті санын жалдайды. «Эйр Астанада» ең жоғары кәсіби стандарттарды қамтамасыз ету үшін қызметкерлерді тартудың тиімді процесі жөнге салынған және тиісті оқыту өткізіледі.

Киберқауіпсіздік және ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдері

Тәуекел деңгейі

Тәуекелге бейілділік

Стратегияға байластыру

Технологиялардың бизнес-процестерге өскеңе біріктіру жағдайында киберқауіпсіздік әуетасымалы секторы үшін басты басымдықтардың бірі. Технологияның өсіп келе жатқан рөлі аясында компаниялар деректердің жайылып кетуіне, елеулі қаржылық шығынға және беделден айрылуына әкелетін кибершабуылдарға көбірек ұшырауда.

Осы тәуекелді жеңіп шығу үшін «Эйр Астана» киберқауіпсіздікті қамтамасыз ету шараларын іске асырды. Компания ақпараттық қауіпсіздік саласындағы үздік салалық тәжірибе мен стандарттарға сәйкес келетін процестерді әзірледі. Ақпаратты қорғау мәселелері бойынша хабардарлық деңгейін арттыру үшін қызметкерлерге тиісті оқыту және Ақпараттық қауіпсіздік саясатымен таныстыру жүйелі түрде жүргізіледі.

Жаһандық індетке байланысты жаппай қашықтан жұмыс істеу кезінде VPN және көп факторлы аутентификацияны қолдану арқылы қосылым қауіпсіздігі қамтамасыз етілді.

Тәуекел деңгейі:

● Сыни ● Жоғары ● Орташа
● Төмен

Тәуекелге бейілділік:

↔ Өзгеріссіз ↑ Көтерілу ↓ Төмендеу

Стратегияға байластыру:

 Өсу Тиімділік Жоғары стандарттар

Тәуекел атауы	Сипаттама	Төмендету бойынша шаралар
<p>Маңызды АТ-инфрақұрылымның істен шығу қаупі немесе қатты нашарлауы</p> <p>Тәуекел деңгейі ●</p> <p>Тәуекелге бейілділік ↔</p> <p>Стратегияға байластыру </p>	<p>АТ - қызметтері мен АТ- инфрақұрылымы Компанияның негізгі бизнес-процестерінің жұмыс істеуін қамтамасыз етеді. Сөйтіп, АТ тиімді және тұрақты басқаруы Компания үшін маңызы зор.</p>	<p>Осы тәуекелді төмендету үшін «Эйр Астана» әртүрлі қажетті жүйелер мен жабдықты пайдаланады. Компания желілік қорғау үшін операциялық жүйелер мен бағдарламалық жасақтамаларды жүйелі түрде жаңартады.</p> <p>Барлық маңызды деректер тиісті түрде сақталады, онлайн және дербес тәртібінде жасалады және сақтық көшірмелер бақыланады. Вирустық және (немесе) хакерлік шабуылдар қаупін төмендету үшін Компания антивирустық жүйелерді, желіаралық қалқандарды пайдаланады, жергілікті және интернет-ресурстарға қолжетімділікті шектейді, өзінің қауіпсіздік жүйелері мен қосымшаларын үнемі жаңартып отырады. Тұрақты сыртқы аудиттер Компанияның тәуекелдің ішкі және сыртқы факторларына тұрақтылығын арттырады. Компанияның АТ-инфрақұрылымы резервтік көшірменің және резервтеу жүйелерінің арқасында бизнестің барынша ықтимал үздіксіздігін қамтамасыз етуге толығымен бағытталған.</p>
<p>Комплаенс-тәуекелдер</p> <p>Тәуекел деңгейі ●</p> <p>Тәуекелге бейілділік ↔</p> <p>Стратегияға байластыру </p>	<p>Компания құқықтық және нормативтік талаптарды сақтамаудан, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықпен, алаяқтықпен және әдепсіз мінез-құлықпен байланысты оқиғалардан туындайтын комплаенс-тәуекелдеріне ұшырайды.</p>	<p>Бұл мәселелер ағымдағы комплаенс-менеджмент жүйесімен мұқият реттеледі. «Эйр Астана» қолданыстағы заңнамадағы барлық өзгерістерді жүйелі түрде бақылайды, қолданыстағыларды жаңартады және қажет болған жағдайда нормативтік талаптардың сақталуын қамтамасыз ету үшін жаңа шараларды әзірлейді. Сонымен қатар, Компанияда сыбайлас жемқорлық, алаяқтық, әдепсіз мінез-құлық және т.б. ықтимал және нақты жағдайлары туралы хабарлау үшін байланыстың ішкі және сыртқы арналары (мысалы, жедел желі) істейді. Алаяқтыққа, сыбайлас жемқорлыққа, мүдделер қайшылығына, іскерлік этикаға, кемсітушілікке жол бермеуге және т.б. қатысты өзектелген корпоративтік стандарттар хабарланады.</p>

Сақтандыру

«Эйр Астана» пайдаланатын тәуекелдерді басқару құралдарының бірі - сақтандыру: аванстық сыйлықақы төлеу арқылы кейбір тәуекелдер басқа контрагенттерге беріледі. Компания өз мүдделерін тиімді қорғауды қамтамасыз ету мақсатында нормативтік құжаттардың және корпоративтік саясаттың талаптарына сәйкес келетін сақтандыру компаниялармен келісімдер жасасуды қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, сақтандыру өтелімінің қаржылық сенімділігін қамтамасыз ету және оны сатып алудың ашық рәсімдерін қолдану бойынша шаралар қабылданады. «Эйр Астананың» барлық сақтандыру шарттары жыл сайын жаңартылады.

Авиациялық сақтандыру

«Эйр Астана» сақтандырудың жетекші халықаралық нарықтарында брокерлердің халықаралық беделін пайдаланып, авиациялық тәуекелдерді өтейді. Компания өзінің авиациялық тәуекелдерін сақтандыру шарттарының келесі түрлерін ресімдеу арқылы сақтандырады:

- әуе кемесін сақтандыру (каско) – әуе кемесінің немесе оның бөліктерінің зақымдануы, әуе кемесінің толық опат болуы немесе жоғалуы; үшінші тұлғалар алдындағы әуекомпанияның азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
- әуе кемесін сақтандыру — зақымдануды жөндеу (франшизаны орнатумен);
- әуе кемесін сақтандыру – соғыс, терроризм, ереуіл және т.б. нәтижесінде әуе кемесінің немесе оның бөліктерінің зақымдануы;
- әуе кемесін және әуекомпанияның азаматтық-құқықтық жауапкершілігін кеңейтілген сақтандыруы - соғыс, лаңкестік әрекеттер, ереуілдер, ұшақты айдап әкету және т.б.

Сақтандырудың басқа түрлері

Авиациялық сақтандыруды өтеуден басқа, «Эйр Астана» Компанияның мүлкіне зиян келтіру, қызметті уақытша тоқтату және жалпы азаматтық-құқықтық жауапкершілік туындау, сондай-ақ жазатайым жағдайлардан сақтандыру және Компания қызметкерлерінің медициналық шығынын өтеу салдарынан қаржы шығыны тәуекелін төмендету үшін сақтандыру полистерінің басқа түрлерін жүйелі түрде сатып алады.

Халықаралық стандарттарды сақтау

Құрметті акционерлер!

Мен сіздерді «Эйр Астананың» негізгі акционері «Самұрық-Қазына» АҚ мүдделерін білдіретін Директорлар кеңесінің төрағасы лауазымында сәлем беруге қуаныштымын.

Директорлар кеңесі атынан 2021 жылы осы қызметте менен бұрын жұмыс істеген Бейбіт Қарымсақовқа 2020 жылғы індеттен туындаған дағдарыс кезіндегі тамаша жұмысы үшін алғыс айтқым келеді. Менің лауазымымдағы негізгі міндеттердің бірі – Компанияда корпоративтік басқару тәжірибесін бақылау және біздің қызметіміздің барлық аспектілерінде ең жоғары халықаралық стандарттар мен озық тәжірибеге сәйкестікті қамтамасыз ету.

Есеп жылы COVID-19 індетіне байланысты шектеулердің бәсеңдеуі Директорлар кеңесі мен оның комитеттеріне отырыстарды жиірек бетпе-бет өткізуге мүмкіндік берді. Сонымен бірге, біз президент пен Бас атқарушы директор Питер Фостерге жүйелі түрде беріп отыратын онлайн-брифингтері үшін дән ризамыз, өз жұмысындағы ең жоғары кәсібилікті дәйекті түрде көрсетіп, оның басшылығымен және топ-менеджменттің көмегімен Компанияға табысты нәтижелер көрсетуге және екінші індет жылы ішінде сақталып қалған нарықтағы барлық белгісіздікке қарамастан, «Эйр Астана» қызметкерлері мен жолаушыларын қолдауға жағдай тұғызды. Біз сондай-ақ тәуекелдер тізілімін қарау жиілігін арттыру арқылы Компанияның ақшалай қаражатын және өтімділігін басқару және тәуекелдерді басқару мәселелеріне бұрынғыдай назар аударуды жалғастырдық.

Директорлар кеңесінің және оның барлық комитеттерінің қызметі туралы толық есептер осы есептің 65 және 75-83 беттерінде берілген.

Біз «Эйр Астана» әуе компаниясының болашақ дамуына әсер ететін бірқатар маңызды мәселелерді, соның ішінде Компанияның стратегиялық жоспарын іске асыру туралы есепті, әуе кемелері паркін жаңарту және жүк тасымалы бағытына одан

әрі инвестициялау туралы ұсынысты қарастырдық.

Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігін бағалау және құрамы

Бұрын 2020 жылы Компания Директорлар кеңесіндегі тәуелсіз директорлар санын 3-тен 4-ке дейін (оның құрамының 45%) көбейтті, қазіргі уақытта аға тәуелсіз директорды тағайындау мүмкіндігі қарастырылып жатыр. Бұл шаралар тәуелсіздікке қатысты ықтимал алаңдаушылықтарды шешуге арналған және корпоративтік басқару нұсқауларына сәйкес келеді.

Есеп жылы Директорлар кеңесінің құрамында ешқандай қосымша өзгерістер болған жоқ, сондықтан Директорлар кеңесіне мүшелерінің 67% Компания мен оның қызметі туралы жақсы хабардар екенін айта аламыз, олар өз қызметінде 3-5 жыл өткізген. Менің көлік саласындағы 35 жылдық тәжірибем «Эйр Астана» Директорлар кеңесінде бар білім мен дағдылар қорына құнды толықтырма болады және биылғы жылы кешенді корпоративтік стратегияны әзірлеуге көмектеседі деп сенемін.

Корпоративтік басқару жүйесін дамыту

Директорлар кеңесінің әрбір комитетінің жұмысы жеке ережемен реттеледі және бір жылға негізгі міндеттердің бекітілген тізбесіне сәйкес жүзеге асырылады. Барлық комитеттердің қызметі жыл сайын белгіленген басымдықтарға сәйкестігіне талданады және Директорлар кеңесіне осындай қарау нәтижелері бойынша есеп беріледі. Директорлар кеңесінің қызметін сыртқы бағалау әр 3 жыл сайын жүргізілуі керек, алайда, COVID-19 індетіне байланысты оны соңғы екі жылда кейінге қалдыруға тура келді. Мұндай бағалау 2022 жылы жүргізіледі деп жоспарланады.

Есеп жылы Компания қызметін бақылау бойынша өкілеттіміздің аясында Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Заңын 2021 жылға іс-әрекет жоспарына қатысты ұсынымдар берілді. Компанияның бизнес-процестерінің сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне шалдыққыштығын бағалау нәтижелері және оларды төмендету бойынша тиісті шаралар, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сыртқы талдау нәтижелері бойынша есеп қаралды. Біз сондай-ақ Компанияның бастамашылдықпен хабарлау саясатының тиімділігін бақылауды жалғастырдық.

Мүдделі тараптармен ынтымақтастық және байланыс

«Эйр Астананың» табысты жұмыс істеу қабілеті акционерлер мен қызметкерлерден бастап жеткізушілерге, іскер серіктестерге, мемлекеттік үкімет органдарына және, ақыр соңында, жолаушыларға дейін к мүдделі тараптардың тобымен өзара әрекеттестікке байланысты. Стратегияны іске асыруды қолдау және Компанияның мақсаттарына қол жеткізудің ең маңызды факторы Директорлар кеңесінің барлық мүдделі тараптардың мүдделерін нақты түсінуі болып табылады. Біз мүдделі тараптардың әрбір тобымен Компанияның Директорлар кеңесі талқылайтын стратегиялық шешімдердің оларға ықтимал әсерін ескеру үшін диалог жүргіземіз.

Нұржан Байдәулетов
Директорлар кеңесінің төрағасы

Корпоративтік басқарудың қолданылатын кодекстеріне сәйкестік туралы мәлімдеме

Қазақстанда тіркелген компаниясы бола тұра, «Эйр Астана» Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, «Астана» халықаралық қаржы орталығының ережелеріне және өзінің Жарғысына сәйкес өзінің Корпоративтік басқару кодексін (бұдан әрі – «Кодекс») әзірледі. Сонымен бірге, Компанияда корпоративтік басқарудың ең жоғары стандарттарын қамтамасыз ету мақсатында ЭЫДҰ Кодексінің қағидаттарына және Ұлыбританияның корпоративтік басқару кодексіне сәйкестендірілді. Құжатты директорлар кеңесі мақұлдады, оның рөлі жалпы басшылықты, сондай-ақ іскерлік адалдықты қамтамасыз ету. Әрі қарай бұл Кодекс 2019 жылы өткен Акционерлердің жылдық жалпы жиналысында акционерлермен бекітілді. Бұл құжат туралы толық мәлімет «Эйр Астананың» веб-сайтында жарияланған: www.airastana.com.

Компания өз қызметін Кодекске сәйкес жүзеге асыруға, оның ережелерін сақтамаған жағдайда тиісті түсініктеме беруге міндетті. 2021 жылы Компания негізінде Кодексте көрсетілген барлық қағидаттарды сақтады. Барлық сақтамау оқиғалары үшін егжей-тегжейлі түсініктеме 68 бетте берілген.

Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің айрықша құзыретіне жататын мәселелердің тізбесі жыл сайын қайта қаралады. Кодекстің талаптарына сәйкес Директорлар кеңесі және оның аудит, қазынашылық, тағайындаулар және сыйақылар, стратегиялық жоспарлау және корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитеттері туралы Ереже Компанияның www.airastana.com веб-сайтының «Корпоративтік басқару» бөлімінде қол жетімді.

2018 жылғы Ұлыбританияның Корпоративтік басқару кодексінің негізгі қағидаттары

Директорлар кеңесінің жетекші рөлі және Компанияның миссиясы	68
Атқарымдарды бөлу	72
Құрам, сабақтастық және жұмыс тиімділігін бағалау	74
Аудит, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау	80
Сыйақы	83

Тиімді басшылық пен басқару

Нұржан Байдәулетов **С**

Директорлар кеңесінің төрағасы, атқарушы емес директор
Сайлау күні: сәуір 2021

Біліктілігі мен тәжірибесі

1986 жылы Мәскеу теміржол көлігі институтын «теміржол көлігіндегі тасымал үдерістерін басқару» мамандығы бойынша тамамдады. Дерілік отыз жыл ішінде көлік саласында тамаша мансап жасады. «Самұрық-Қазына» АҚ-да 2008 жылы активтерді басқару жөніндегі бас директор, кейін басқарушы директор болғанға дейін ол көлік және коммуникациялар вице-министрі, Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникациялар министрлігінің Байланыс жолдары комитетінің төрағасы лауазымында еңбек етті. «Самұрық-Қазына» АҚ-да жұмыс істегенде «Қазақтелеком», Қазпошта» АҚ және «Қазақстан Темір жолы» Ұлттық Компаниясы», QAZAQ QIR АҚ-да Директорлар Кеңесінің төрағасы/мүшесі лауазымында болды.

Басқа заңды тұлғаларды басқару органдарына мүшелік

2012 жылдан «Қазақтелеком» АҚ-ның директорлар кеңесінің төрағасы. «Қазақстан темір жолы» Ұлттық Компаниясы» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі.

«Эйр Астана» компаниясының жарғылық капиталында үлесі жоқ.

Питер Фостер

Президент және Бас атқарушы директор
Сайлау күні: тамыз 2019

Біліктілігі мен тәжірибесі

Кембридждегі университетті бітіре салысымен 1982 жылы авиациялық бизнестегі мансап жолын Cathay Pacific Airways Ltd. құрылтайшысы болып табылатын John Swire and Sons (HK) компаниясында басшы-тағылымгер лауазымынан бастады. 1982 жылдан бастап 1999 жылға дейін Cathay Pacific Airways Ltd әуекомпаниясының Гонконгтағы, Азиядағы, Аустралиядағы және Еуропадағы бөлімшелерінде басқарушылық қызметтерді, сондай-ақ жоғары деңгейдегі, атқарды. INSEAD (Франция) институтында бизнесті басқару бойынша оқудан өтті. 1999 жылы Cathay Pacific Airways әуекомпаниясын қалдырып, Philippine Airlines Inc. компаниясының дағдарысқа қарсы блогын басшылыққа алды. Кейіннен 2002 жылдан бастап 2005 жылға дейін Royal Brunei Airlines әуекомпаниясында бас директор болып жұмыс істеді, содан соң «Эйр Астана» әуекомпаниясының Президенті лауазымына тағайындалған. 2015 жылы Ұлыбритания алдында ерекше сіңірген еңбегі үшін марапатталған корольдық жаңажылдық тізімге қосылған және Қазақстанда британдық авиацияны дамытуға сіңірген еңбегі үшін Британдық империя орденінің (OBE) кавалері атағына ие болды.

Басқа заңды тұлғалардың басқару органдарына мүшелігі

Жоқ.

«Эйр Астана» компаниясының жарғылық капиталында үлесі жоқ.

Ельдар Абдразақов **О Н С**

Тәуелсіз директор
Сайлау күні: наурыз 2020

Біліктілігі мен тәжірибесі

Алматыдағы Қожа Ахмет Ясауи атындағы ғылым бакалавры және магистры дәрежесі бар. Ол Бостондағы (АҚШ) Гарвард іскерлік мектебінде басшыларға арналған «Басқарудың жалпы қағидаттары» бағдарламасы бойынша оқуды аяқтады. 27 жылдан астам коммерциялық және инвестициялық банктерде басшылық лауазымдарды иеленді. 1995-2003 жылдары «Қазкоммерцбанк» (Казком) АҚ-да басқарушы директор, 2004-2007 жылдары - «Қазкоммерц Секьюритиз» АҚ-ның бас директоры, 2004 жылдан - «Сентрас» Тобының негізін салушы және басшысы. Эльдар Британдық директорлар институтының халықаралық сертификатына ие (IoD).

Басқа заңды тұлғалардың басқару органдарына мүшелігі

«Сентрас Секьюритиз» АҚ, «Сентрас Иншуранс» СК» АҚ және « Коммекс-Өмір »СК» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы, «Қазақстан қор биржасы» АҚ (KASE) және Forte Bank Директорлар кеңесіне мүшесі.

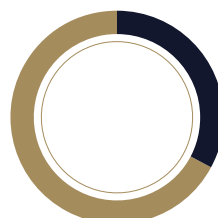
«Эйр Астана» компаниясының жарғылық капиталында үлесі жоқ.

Директорлар кеңесіне мүшелерінің тәуелсіздігі

■ Тәуелсіз директорлар	45%
■ Тәуелсіз емес Директорлар кеңесіне мүшелер	55%

Директорлар кеңесі құрамында болу мерзімі

■ 0—2 жыл	33%
■ 3—5 жыл	67%

Директорлар кеңесінің комитеттері

- К** Комитет төрағасы
- А** Аудит жөніндегі комиссия
- О** Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитет

- Н** Тағайындаулар және сыйақылар комитеті
- С** Стратегиялық жоспарлау комитеті
- К** Қазынашылық жөніндегі комитет

Кит Гэбел **А К**

Тәуелсіз директор
Сайлау күні: наурыз 2020

Біліктілігі мен тәжірибесі

Қаржылық есептеме және корпоративтік басқару саласындағы жетекші сарапшы. Бухгалтерлердің кәсіби қауымдастықтарына кіретін ірі халықаралық бухгалтерлік фирмаларда 25 жыл жұмысы ішінде әртүрлі лауазымдарда болды, соның ішінде ТМД елдерінің клиенттері үшін қаржылық есеп беруді дайындау тобының жетекшісі (2000-2004 жылдары арасында PricewaterhouseCoopers және 2004 - 2008 жылдары арасында Ernst & Young). Сонымен қатар, ол танымал дүниежүзілік деңгейдегі сарапшы ретінде әр түрлі халықаралық қаржы есептемесі стандарттарын даярлауға қатысты. Қаржы есептемелерін дайындау тобының басшысы ретінде қаржы есептемесі мен корпоративтік басқаруға талаптарды сақтауға талдау жүргізіп, жария орналастыру аясында клиенттерге қолдау көрсетті. 2008-2013 жылдары ол Ernst & Young Орталық Азия және Кавказ бойынша басқарушы серіктесі болды.

Басқа заңды тұлғалардың басқару органдарына мүшелігі:

Жоқ.

«Эйр Астана» компаниясының жарғылық капиталында үлесі жоқ.

Джанет Хэкман **Н А О С**

Тәуелсіз директор
Сайлау күні: қаңтар 2019

Біліктілігі мен тәжірибесі

Вашингтон қ. (АҚШ) Джорджтаун университетінің дипломатиялық қызметінің магистрі дәрежесі бар. 1980-2012 жылдары Citi корпоративтік клиенттерге банктік қызмет көрсетуінде бірқатар лауазымды атқарған. 2008-2012 жылдары Citi Алжирдегі корпоративтік және инвестициялық банкинг жөніндегі басқарушы директор болды. 2012 жылы Еуропа қайта құру және даму банкіне (ЕҚДБ) Қазақстан бойынша директор ретінде ауысты. 2017 жылдың қаңтарынан 2019 жылғы желтоқсанына дейін ЕББР-дың Оңтүстік және Шығыс Жерорта теңізі аймағының (SEMED) басқарушы директор қызметін атқарған.

Басқа заңды тұлғалардың басқару органдарына мүшелігі:

Astana International Exchange (AIX) директорлар кеңесіне мүше.

«Эйр Астана» компаниясының жарғылық капиталында үлесі жоқ.

Гарри Кингшотт **С Н**

Тәуелсіз директор
Сайлау күні: тамыз 2019

Біліктілігі мен тәжірибесі

Халық тұтынатын тауарлар саласындағы сәтті мансабынан кейін (1974-1990) Гарри Кингшотт 1990 жылы Ansett Airlines (Аустралия) компаниясына жұмысқа кіріп, авиациялық индустрияға ауысты. Қазір онда үш құрлықты қамтитын авиациялық және туристік салаларда 30-жылдық жұмыс тәжірибесі бар. 2008-2016 жылдары Sebu Air Inc. атқарушы директоры қызметін атқарды, онда 2010 жылы оның басшылығымен компания сәтті IPO өткізді. Қазіргі таңда Sebu Air Inc. Консультативтік кеңесіне мүше қызметін атқарады. Аустралиялық директорлар институтына мүше (AICD). Ол әуекомпаниялары, туристік агенттіктер, ұлттық туристік және қаржы қызметтерді қоса алғанда түрлі компанияларда директор және директорлар кеңесінің төрағасы қызметін атқарған.

Басқа заңды тұлғалардың басқару органдарына мүшелігі:

Sebu Air Inc консультативтік кеңесіне мүше, директор. Puerto Galera яхт-клубтың қазынашысы.

«Эйр Астана» компаниясының жарғылық капиталында үлесі жоқ.

Андрей Кравченко Н О К

Атқарушы емес директор

Сайлау күні: қаңтар 2019

Біліктілігі мен тәжірибесі

С.М.Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетін «құқықтану» мамандығы бойынша тәмамдады. Сонымен қатар Мәскеу бизнес мектебінің MBA (MBS) дәрежесі бар. Корпоративтік секторда 30-жылдан астам жұмыс тәжірибесі бар. Еңбек жолын 1983 жылы сот органдарында бастаған және 1991 жылдан салық қызметінің органдарында жұмыс істеді. 1994 жылы прокуратураға қызметке кірді. 2002-2011 жылдар арасында Қазақстан Республикасының Бас прокуратурасының әлеуметтік-экономикалық саласында заңдылықты қадағалау жөніндегі департаменттің бастығы қызметін атқарды. Шағын және орта бизнесті қолдау және қорғау институттарының және қаржы мониторингісінің қалыптасуына тікелей қатысқан. 2011-2017 жылдары Қазақстан Республикасының Бас прокурорының орынбасары қызметін атқарған. «Құрметті заңгер» және Қазақстан Республикасының «Прокуратураның құрметті жұмыскері» атақтарымен марапатталған.

Басқа заңды тұлғалардың басқару органдарына мүшелігі

Құқықтық сүйемелдеу және тәуекелдер жөніндегі басқарушы директор, «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасына, «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ-ның директорлар кеңесіне мүше.

«Эйр Астана» компаниясының жарғылық капиталында үлесі жоқ.

Майлз Уэсткотт С Н

Атқарушы емес директор

Сайлау күні: наурыз 2018

Біліктілігі мен тәжірибесі

Англия мен Уэльстің Дипломды бухгалтерлер институтына мүше, Бристоль университетінің түлегі. 2001 жылы BAE Systems компаниясына қосылып, содан бері құрлықтағы және әуе күштеріне әзірлеулер үшін жауап беретін компанияның бөлімшелерінде бірқатар қаржылық басқарушы лауазымдарды атқарды. Сол кезеңде оның міндеттеріне ұзақ мерзімді, күрделі қорғаныстық келісімшарттарға, шығынды оңтайландыру бағдарламаларына, жүйелерді енгізуге, бизнесті біріктіруге және Ұлыбритания мен шет елдерде клиенттермен жұмыс істеуге қаржылық басшылық ету кірген. Өз мансабының ерте кезеңдерінде консалтинг, бөлшек сауда және қонақ үй бизнесі салаларын қоса алғанда, әртүрлі секторларда бухгалтерлік салада және қаржы менеджментінде қызмет етті.

Басқа заңды тұлғалардың басқару органдарына мүшелігі

2018 жылғы қаңтар айынан бастап BAE Systems компаниялар тобының қаржы бақылаушысы.

«Эйр Астана» компаниясының жарғылық капиталында үлесі жоқ.

Саймон Вуд О К

Атқарушы емес директор

Сайлау күні: қаңтар 2019

Біліктілігі мен тәжірибесі

BAE Systems әртүрлі бөлімшелерінің қаржы саласында бірқатар басшылық қызметті атқарды, соның ішінде әскери авиацияның бизнес-сегменттері, теңіз және құрлықтағы күштер, сондай-ақ, коммерциялық авиация. Өзінің негізгі қызметінен басқа стратегия мен жоспарлау, бизнесті түрлендіру мен жақсарту, жүйелерді енгізу, клиенттермен қарым-қатынастарды басқару мен операциялық нәтижелерін қамтамасыз ету үшін жауап берген.

Басқа заңды тұлғалардың басқару органдарына мүшелігі

2018 жылғы қаңтарынан BAE Systems Еуропалық және халықаралық әуе нарықтарының қаржы директоры, басқарушылық есеп бойынша Мамандардың халықаралық қауымдастығына мүше.

«Эйр Астана» компаниясының жарғылық капиталында үлесі жоқ.

Директорлар кеңесінің 2021 жылғы қызметі

Қызмет бағыты	2021 жылы жеткен ілгерілеу	
Стратегиялық даму	<ul style="list-style-type: none"> Компанияның стратегиялық даму жоспарының орындалуы туралы есеп қаралды. Әуе кемелері паркіне екі жүк ұшағын қосу арқылы жүк тасымалы бағытын дамыту туралы Президент ұсынысы мақұлданды. 	<ul style="list-style-type: none"> Әуе кемелері паркін жаңарту қарастырылды. 2022–2026 жылдарға бизнес-жоспарды (даму жоспарын) алдын ала бекіту.
Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау	<ul style="list-style-type: none"> Жаңартылған Тәуекелдер картасы, Тәуекелдер тізілімі және Қоғамның тәуекел-тәбеті бекітілді. Қоғамның іске асырылған тәуекелдері туралы есептер қаралды. Қоғам қызметінің үздіксіздігіне қатысты Қоғамның Ішкі аудит қызметінің аудитінің нәтижелері туралы есеп қаралды. Қоғамның Ішкі аудит қызметінің қызметі туралы тұрақты есептері қаралды. Аудит әлеміне өзгерістер бекітілді. Ішкі аудит қызметінің бюджеті және 2022 жылға жылдық аудит жоспары бекітілді. 	<ul style="list-style-type: none"> Ішкі аудит қызметінің басшысы лауазымына үміткер алдын ала мақұлданды. Комплаенс мәселелері (Қоғамның жедел желісіне келіп түскен хабарламалар және ішкі тергеулер туралы ақпарат, жедел желінің тәуелсіз операторын таңдау, қызметкерлердің мүдделер қайшылығының нақты оқиғалары туралы ақпарат, сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне шалдыққыш бизнес-процестерді бағалау және оларды болдырмау шаралары туралы есеп).
Қаржылық және операциялық қызмет	<ul style="list-style-type: none"> Компанияның 2020 жылғы қаржылық-шаруашылық қызметі туралы жылдық есебі қаралды. 2020 жылға жылдық шоғырландырылған қаржылық есеп алдын ала бекітілген. 2022 жылға жылдық бюджет алдын ала бекітілген. 2021 жылға контрагент-банктердің жыл сайынғы шолуы қаралды және Компанияның аккредиттелген банктеріндегі кредиттік лимиттер бекітілді. 2019-2020 жылдарға таза пайданы бөлу тәртібі туралы ұсыныстар қаралды. Airbus A320neo ұшу тренажерының жобасы бойынша өзектендірілген ақпарат қаралды. 	<ul style="list-style-type: none"> Ақшалай қаражатты басқару, банктік тәуекел және қазынашылық есептемені басқару саясатына өзгерістер бекітілді. Директорлар кеңесінің алдыңғы шешіміне бір Airbus A320neo ұшағын операциялық жалдауға қатысты өзгерістер енгізілді. Компания Президентінің жүк тасымалы үшін екі Airbus A330-300P2F ұшағын операциялық лизингке қатысты ұсынысын мақұлдады. Халықаралық чартерлік рейстер туралы есеп қаралды және Қазақстаннан тыс ұшулардың жаңа бағыттары бекітілді. Мәмілелерді жасау кезінде меншікті капитал мөлшерінен 10% көлеміндегі сомаға Компания міндеттемелерін ұлғайту туралы шешім қаралды.
Корпоративтік басқару және құқықтық аспектілер	<ul style="list-style-type: none"> Директорлар кеңесі комитеттерінің құрамы мен өкілеттік мерзімі туралы алдын ала шешімдер қаралды. Стратегиялық жоспарлау комитеті мен Қазынашылық комитетінің өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату және мүшелерін сайлау туралы алдын ала шешімдер қаралды. Директорлар кеңесі мен оның Комитеттерінің 2020 жылғы жұмысы туралы жылдық есептер қаралды. 	<ul style="list-style-type: none"> 2019 жылғы Компанияның және оның лауазымды тұлғаларының іс-әрекеттеріне қатысты Компания акционерлерінің тарапынан шағымдардың болуы/ болмауы, сондай-ақ осындай кінәрат-талаптық жұмыстарының нәтижелері қаралды. Директорлар кеңесінің 2022 жылға жұмыс жоспары мен отырыстар кестесі бекітілді.
Басшылық пен қызметкерлер	<ul style="list-style-type: none"> Компанияның қазіргі бас бухгалтерімен шарт бұзылып, жаңа бас бухгалтер тағайындалды. Компанияның Президентімен және Бас атқарушы директормен еңбек шартына өзгерістер бекітілді. Сыйақы мөлшерін Директорлар кеңесі/акционерлер белгілейтін қызметкерлерге 2021 және 2022 сыйықы (компания бонусы) төлеу шарттары қарастырылды. Компания президентіне 2020 жылы үшін бонусты төлеу бойынша Тағайындаулар және сыйақылар комитетінің ұсынымдары қаралды. 	<ul style="list-style-type: none"> Директорлар кеңесінің/акционерлердің құзыреті шегінде 2021 жылдың қорытындысы бойынша қызметкерлерге сыйақы, өтемақы және сыйлықақы төлеу мөлшері анықталды және ұсыныстарды бағалау жүргізілді. Сыйақы төлеу жүйесі, қызметкерлерді ынталандыру және еңбекақы төлеу жүйесі, сондай-ақ іссапарға жіберілген қызметкерлердің шығынын өтеу тәртібі бекітілді (бекіту рәсімі жыл сайын жүргізіледі). Еңбекақы төлеу жүйесі туралы ережеге және іссапарлар туралы ережеге өзгерістер бекітілді.
Қауіпсіздік	<ul style="list-style-type: none"> Пайдалану қауіпсіздігін бағалау нәтижелері шығарылды. 	

Біліктілік және тәжірибе артықшылығы

Питер Фостер
Президент және
Бас атқарушы директор

↳ 62 бетті қараңыз

Алма Алигужинова
Жоспарлау жөніндегі
атқарушы директор

«Эйр Астананың» оның қалыптасуының бастапқы кезеңінде, оның коммерциялық қызметі басталғанға дейін 2001 жылы Компанияда жұмыс істеп бастаған алғашқы қызметкерлердің бірі. Өзінің мансап жолын корпоративтік даму жөніндегі менеджер позициясынан бастады. Содан соң корпоративтік даму жөніндегі директор, корпоративтік жоспарлау жөніндегі аға вице-президент болды, ал қазіргі уақытта жоспарлау жөніндегі Атқарушы директор. «Болашақ» халықаралық шәкіртақы бағдарламасы бойынша Шығыс Каролина университетін (АҚШ) MBA дәрежесімен тәмамдады. Сондай-ақ Тулуза бизнес мектебінің (Франция) аэроғарыш саласындағы MBA дәрежесі бар.

Ибрагим Жанлыел
Қаржы жөніндегі атқарушы
директор

«Эйр Астана» әуе компаниясында оның қалыптасудың ерте кезеңінен, 2003 жылдан бастап жұмыс істейді және әр түрлі бөлімшелерде қызмет етті, соның ішінде коммерциялық блокта, маркетинг және сату департаментінде, коммерциялық жоспарлау департаментінде. Ол өзінің мансап жолын 30 жылдан бұрын туризм саласында бастады және авиациялық бизнесте 23 жылдық басқарушылық тәжірибесі бар. «Эйр Астанаға» келгенге дейін KLM, Northwest, Alitalia әуекомпанияларында, Таяу Шығыста қысқа уақыт істеді, содан соң Алматы қаласында Орталық Азия мен Кавказ елдері бойынша аймақтық бөлімшені басқарды. Қазақстанның Еуропалық бизнес-қауымдастығы Директорлар кеңесіне мүшелігінің бесінші мерзімін атқаруда. Мармара университетінің (Түркия) экономика бакалавры дипломы және Босфор университетінің (Түркия) MBA дәрежесі бар. 2017 жылы Крэнфилд университетінде (Ұлыбритания) директорларға арналған бағдарлама бойынша оқытудан өтті.

Энтони Реган
Өндірістік мәселелер
жөніндегі атқарушы директор

Авиациялық салада 35 жылдан астам жұмыс тәжірибесі бар. «Эйр Астанада» 2012 жылдан бері жұмыс істейді. Компанияға келгенге дейін Air France-KLM әуе компаниясының Cityjet еншілес компаниясында ұшуларды өндіру жөніндегі басшы болды, онда 2001 жылдан бері бүкіл операциялық қызметі үшін жауапты болды. Бұған дейін CAE Parc Aviation директоры болды. Мансап жолының бастапқы кезеңінде Ирландияның әуе корпусында ұшқыш болып жұмыс істеген, онда ұшуларды өндіру саласында бірқатар қызметті, соның ішінде ұшулар жөніндегі бас нұсқаушы қызметін атқарды. Әскери қызметтен майор атағында шықты. Авиациялық қауіпсіздігінің еуропалық агенттігінің (EASA) және АҚШ Азаматтық авиацияның федералдық басқарудың (FAA) қолданыстағы ұшқыш лицензиясы бар. «Математика және математикалық физика» мамандығы бойынша Дублин университеттік колледжінің түлегі.

Герхард Коетци
Корпоративтік қауіпсіздік
стандарттарына сәйкестікті
қамтамасыз ету жөніндегі аға
вице-президент

Еңбек жолын әскери-әуе күштерінің штурманы ретінде бастаған. Оқиғаларды тергеу, авиациялық қауіпсіздікті басқару, экипаж ресурстарын басқару және ұшу схемаларын әзірлеу бойынша дипломды маманы. Коммерция бакалавры дәрежесі, Оңтүстік Африка университетінің көлік экономикасы бойынша үздік дипломы бар. Соңғы 25 жылда ұшу қауіпсіздігі саласында, соның ішінде BAE Systems компаниясының басқарушы кеңесші ретінде белсенді жұмыс істеді.

Евгения Ни

Қызметкерлерді басқару және әкімшілік мәселелер жөніндегі вице-президент

Е.А. Букетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінің шет тілдер факультеті мен заң факультетін тәмамдады. «Эйр Астанадағы» мансабын 2002 жылы «Эйр Астанада» президентінің көмекшісі ретінде бастады. Қазіргі таңда қызметкерлерді басқару жөніндегі департаментті басқарады және жалпы бүкіл кадрлармен жұмыс істеу үшін жауапты, соның ішінде жалдау, еңбек, денсаулық және қоршаған ортаны қорғау, ұйымның инфрақұрылымын басқару. Ол басшылық еткен жылдар ішінде қызметкерлерді іріктеудің, корпоративтік оқытудың ашық жүйесі құрылды, қызметкерлердің жұмыс тиімділігін бағалау және сыйақы жүйесі енгізілді. HR-процестерді цифрландыру, ішкі корпоративтік коммуникациялар, оқыту және қызметкерлерді дамыту үшін Компания бірқатар марапат алды. Олардың арасында 2018 және 2019 жылғы WOW/HR, 2017-2019 жылғы «HR-бренд Орталық Азия» сыйлығы, 2018 және 2019 жылғы «Үздік HR-директор» (Growth Forum Kazakhstan форумы аясында), Universum агенттігі нұсқауы бойынша 2016-2020 жылғы «Ең тартымды жұмыс беруші».

Кадрлармен жұмыс істеу саласындағы дипломды маман (InternationalTM), әуекомпаниялардың кадрлық қызметтердің басшылары қауымдастығына мүшесі (APDC). Мамандырылған конференцияларға сарапшы және баяндаушы ретінде тұрақты қатысып отырады.

Чаминдра Ленава

Ақпараттық технологиялар және электрондық бизнесті дамыту жөніндегі вице-президент

«Эйр Астана» АҚ-да 2009 жылдан бері жұмыс істейді. АТ жән әуетасымалы саласындағы кәсіпқой, үш ұлттық әуекомпаниясында басқарушылық тәжірибесі бар. Авиация саласындағы мансабының басталуына дейін электроника және телекоммуникациялар саласындағы университеттік зерттеулермен айналысқан. Коломбо (Шри-Ланка) университетінің MBA дәрежесі, Лондон университетінің заң ғылымдарының бакалавры дәрежесі және Моратува университетінің (Шри-Ланка) электрондық және телекоммуникациялық технологиялар саласындағы ғылымдар бакалавры дәрежесі бар. Жобаларды басқару саласындағы (PMP, PMI институты, АҚШ) дипломды маман, Британдық компьютерлік қоғамдастықтың ақпараттық технологиялар жөніндегі дипломды маман (CITP).

АТ-ның әр түрлі салаларында сертификаттары бар және брондау, билеттерді рәсімдеу жүйелері, жөнелтімдерді және бизнес-процестерді басқару жүйелері саласында маман.

Белла Тормышева

Корпоративтік коммуникациялар жөніндегі вице-президент

Халықаралық қатынастар магистрі дәрежесі бар. Жұртшылықпен байланыс және ақпараттық-мәдени қызмет саласында 20 жылдан астам жұмыс тәжірибесі бар. Сондай-ақ Қазақстаннан тыс жерлерде өткізілген көптеген оқу тренингтеріне қатысты. «Эйр Астана» әуекомпаниясына келгенге дейін Қазақстан Республикасында, Қырғыз Республикасында және Тәжікстан Республикасында аккредиттелген Еуропалық комиссия өкілдігінде жұмыс істеді.

Ердаулет Шамшиев

Стратегиялық даму жөніндегі вице-президент

«Эйр Астана» АҚ-ның алғашқы қызметкерлердің бірі. Авиация саласында 20 жылдан астам жұмыс тәжірибесі бар. «Эйр Астана» АҚ-да 2002 жылдан бері. Жұмысты Бейжіңдегі өкілдігінің директоры ретінде бастады. 2009 жылы Компанияның Қытайдағы және Монғолиядағы аймақтық менеджері болып тағайындалды. Қазіргі уақытта стратегиялық даму жөніндегі вице-президент қызметін атқарады. «Эйр Астанаға» келгенге дейін Алматы Халықаралық әуежайында, сондай-ақ «Эйр Қазақстан» әуекомпаниясында жұмыс істеді. Бейжіңнің тіл институтын және Азаматтық авиация академиясын (Алматы) тәмамдады.

Директорлар кеңесінің жетекші рөлі мен Компанияның миссиясы

Директорлар кеңесі «Эйр Астананың» корпоративтік басқару орталығы және Компанияның қауіпсіз, табысты және акционерлеріміз үшін құндылық жасай келе, ұзақ мерзімді жұмысын қамтамасыз етуінде негізгі рөл атқарады. Компания табысының кілті – біздің құндылықтарымыз бен амбицияларымызды көрсететін корпоративтік мәдениетті белсенді жылжыту.

Біздік корпоративтік миссия, құндылықтар мен мәдениетіміз

«Эйр Астана» АҚ елдің әлеуметтік-экономикалық дамуына салмақты үлес қосуда. Біз Қазақстанның ірі көршілес нарықтармен ғана байланыстырып қана қоймай, бірақ 2019 жылы FlyArystan-ды іске қосумен теңізге шығуы жоқ мемлекетте халықтың жинақтылығын арттыруға себептестік, мұнда 50% аз халқы әуе көлігі қызметін ел ішінде пайдаланған. COVID-19 індетіне байланысты сақталған шектеулерге байланысты елде жолаушы легі 2020 жылмен салыстырғанда 65% -ға өсті. Дегенмен ішкі әуетасымалының дамуы қоғамға орасан зор пайда әкеледі, елеулі дәрежеде ұлттық экономиканың дамуына жағдай туғызады, және жұмысқа орналастыру, шағын кәсіпорындардың өсуі, инфрақұрылымның дамуына қатысты үлкен мүмкіндіктер береді, ең бастысы халықтың жинақтылығы мен әлеуметтік өзара әрекеттесу мүмкіндіктерін арттыруға жәрдемдеседі.

Біз әлемдегі үздік әуекомпаниялардың бірі және ұлттық экономиканы дамытудың нағыз таратушысы болуға ұмтыламыз және осы миссияны орындау үшін біз өз құндылықтарымыз бен мақсаттарымызды толық көрсететін корпоративтік мәдениетті қалыптастырамыз. Біздің барлық қызметіміздің негізінде жетілдікке ұмтылыс жатыр және осы қағиданы корпоративтік мәдениетке белсенді түрде енгізу арқылы біз өзіміздің құндылықтарымызды толығымен қуаттайтын, қызметкерлеріміздің әл-ауқат, еліктіргендік және қанағаттанушылық деңгейін үнемі арттыра, пікірлес командасын құрамыз. Біздің HEART құндылықтарымыз - Hospitable, Efficient, Active, Reliable, Trustworthy (Қонақжайлық, тиімділік, белсенділік, сенімділік және сенім) - Компанияның барлық процестеріне терең енген. Біз жұмыс орнында икемді отбасылық

этикалық мәдениетті көтермелейміз және жылжытамыз, ол жерде адамдар жұмыстан ләззат пен барлығына тең мүмкіндіктерді алады.

Жыл бойы Компанияның жоғары басшылығы науқандарға және қызметкерлердің еліктіргендігін арттыру бойынша шараларға бағыт беріп тұрады, олардың мақсаты Компанияның стратегиясы, құндылықтары мен сенімдерінің негізгі қағидаттарын көрсету. Бұл әсіресе 2020 және 2021 жылдардағы COVID-19 індеті кезінде маңызды болды. Президент және Бас атқарушы директор әріптестерін жағдайдың дамуы туралы жеке хабардар етті және Компанияның осы бағыттағы атқарылып жатқан жұмысының нәтижелері туралы баяндады.

Корпоративті мәдениеттің тиімділігін бағалау үшін әр түрлі көрсеткіштер қолданылады, соның ішінде қызметкерлер еліктіргендігі бойынша сауалнамалар, қызметкерлердің денсаулық, қауіпсіздік және әл-ауқат метрикалары, сондай-ақ әртүрлілік көрсеткіштері. Жақында жүргізілген пульс-сауалнама нәтижелері қызметкерлердің көпшілігі Компанияны жұмыс беруші ретінде оң бағалайтынын және олар жұмыс орнына қанағаттанатынын көрсетеді.

Корпоративтік басқару

Директорлар кеңесі корпоративтік мәдениетінің күйін нормативтік талаптарға сәйкестігін тексеру және қызметкерлер еліктіргендігін сұрау арқылы жүйелі түрде бағалайды. Оған қоса, біз құнды мамандарды ұстап қалу және еліктіргендікті арттыру үшін әзірленген Қазақстандағы осындай бірінші корпоративтік зейнетақы жоспарымыз шеңберінде еліктіргендік көрсеткіштерін қадағалаймыз.

Директорлар кеңесінің рөлі мен міндеттері

Директорлар кеңесі қауіпсіздіктің ең жоғары стандарттарын қолдауымен Компанияның қауіпсіз және орнықты дамуын, сонымен қатар, ұзақ мерзімді акционерлік құнды жасауға ерекше көңіл аударуды қамтамасыз етуінде негізгі басқарушылық рөл атқарады.

Директорлар кеңесі атқарушы органның қызметін қадағалау, тәуекелдерді басқару мен ішкі бақылау жүйелерін ұйымдастыру және «Эйр Астананың» корпоративтік басқару стандарттарын сақтау үшін жауап береді.

«Эйр Астанада» аталмыш басымдықтарға қол жеткізу мақсатында шешімдерді қабылдау процестерін оңтайландыруға мүмкіндік беретін тиімді корпоративтік басқару жүйесі істейді. Бұл жүйенің құрамында Директорлар кеңесі негізгі орынды алады. Директорлар кеңесінің негізгі міндеттеріне төмендегілер жатады (бірақ олармен шектелмейді):

Акционерлер

Заңнамамен және (немесе) Қоғам Жарғысымен Акционерлердің жалпы жиналысының құзыретіне жатқызылған мәселелерді акционерлердің жалпы жиналысының қарауына және бекітуіне енгізу.

Стратегия

Компанияның даму басымдықтарын анықтау және ұзақ мерзімді даму стратегиясын алдын ала бекіту.

Қызмет тиімділігі

қысқа мерзімді және орта мерзімді бизнес-жоспарды (даму жоспары мен жылдық бюджет), сондай-ақ оларға өзгерістерді, оның ішінде бұрын бекітілген бизнес-жоспарда қарастырылмаған күрделі қаржы шығынды, алдын ала бекіту; Компанияның жылдық қаржы есептемесін алдын ала бекіту.

Шығын

Компанияның ірі мәмілелерді (Компания активтерінің жалпы теңгерімдік құнынан 25% және одан да көп құрайтын) жасасуы және Компания міндеттемелерін оның меншікті капиталы мөлшерінен 10% және одан да көп сомасына ұлғайту туралы шешімдер қабылдау.

Корпоративтік басқару

Тәуекелдерді басқаруға және ішкі бақылауға қатысты, сондай-ақ комплаенс пен тұрақты даму саласындағы Компания саясатын бекіту және іске асыруды бақылау.

Мүдделі тараптарды тарту

Акционерлерді, қызметкерлерді, жеткізушілерді, іскер серіктестерді, мемлекеттік органдарды, реттейтін органдарды, жергілікті өзін-өзі басқару органдарын және жолаушыларды қоса алғанда, барлық мүдделі тараптардың мүдделерін түсіну және ескеру.

Мүдделер қайшылығы

Директорлар кеңесіне барлық мүшелері Компаниямен жасалатын белгілі бір мәмілелер немесе келісімдерге қатысты кез келген қызығушылық жағдайлары (жеке немесе үшінші тұлғалардың мүдделері үшін) туралы хабарлауға міндетті. Мүдделердің мұндай қайшылықтары туралы Корпоративтік хатшыға хабарлануы тиіс.

Директорлар кеңесіне және Комитетке мүшелерінің 2021 жылы отырыстарға қатысуы

Төмендегі кестеде 2021 жылғы 1 қаңтардан 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде Директорлар кеңесіне мүшелерінің Директорлар кеңесі мен Комитеттер отырыстарына қатысуы туралы деректер келтірілген.

	Директорлар кеңесі	Стратегиялық жоспарлау комитеті	Аудит жөніндегі комитет	Тағайындау мен сыйақы жөніндегі комитет	Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитет	Қазынашылық жөніндегі комитет
Отырастардың жалпы саны	10	5	10	7	2	6
Нұржан Байдәулетов ¹	100%	100%	-	-	-	-
Бейбіт Қарымсақов ²	100%	100%	-	-	-	100%
Андрей Кравченко	100%	-	-	100%	100%	100%
Майлз Уэсткотт	100%	100%	-	100%	-	-
Саймон Вуд	100%	-	-	-	100%	100%
Питер Фостер	100%	-	-	-	-	-
Гарри Кингшотт	100%	100%	-	100%	-	-
Джанет Хэкман	100%	100%	100%	100%	100%	-
Кит Гэбел	100%	-	100%	-	-	100%
Ельдар Абдразақов	100%	-	100%	100%	100%	-

1. 2021 жылдың сәуірінен.

2. 2021 жылғы сәуірге дейін.

Мүдделі тараптармен ынтымақтастық пен байланыс

Акционерлермен өзара әрекеттестік

Директорлар кеңесі Компанияны басқару мен басшылығы, оның қызметінің нәтижелері және ұзақ мерзімді табысқа жету үшін басты жаупкершілікті көтереді. Ол барлық мүдделі тараптардың мүдделерін есепке алумен, Компанияның стратегиясы мен міндеттерін анықтайды. Мүдделі тараптар болжалын нақты талдау олардың көзқарасын жақсырақ түсінуге және Директорлар кеңесінің отырыстарында талқылау барысында қабылданған стратегиялық шешімдердің әрбір мүдделі тараптар тобына тигізетін ықтимал әсерін ескеруге көмектеседі.

Акционерлер

Бізде акционерлерімізбен жақсы ұзақ мерзімді қарым-қатынас орнады, біз оларға жоғары пайданы әкеліп жатырмыз. Біздің акционерлер Директорлар кеңесіндегі өз өкілдері арқылы негізгі стратегиялық шешімдерді қабылдау процесіне тартылған және біз оларды бизнестің елеулі өзгерістері туралы үнемі хабардар етеміз. Директорлар кеңесіне төрағасы Директорлар кеңесінің жұмысын басқару және оның құзыретіне кіретін барлық мәселелер бойынша жұмыс нәтижелелігін қамтамасыз ету, сондай-ақ акционерлермен оларды қызықтыратын сұрақтарды және проблемалық салаларды көбірек ақылға салынған түсінікті алу үшін жауапты.

Акционерлік капиталдың құрылымы

«Самұрық-Қазына» АҚ «Эйр Астана» АҚ-ның 51% акциясын иеленеді. Қор Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 13 қазандағы Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 17 қазандағы қаулысына сәйкес бәсекеге қабілеттілікті және ұлттық экономиканың тұрақтылығын арттыру және сыртқы тәуекелдердің ел экономикасының өсуіне әсерін төмендету мақсатымен 2008 жылғы 3 қарашада құрылды.

BAE Systems (Kazakhstan) Limited компаниясы «Эйр Астана» АҚ-ның акцияларының 49% иеленеді және әуеде, құрлықта, теңізде, ғарышта қолданылатын озық қорғаныс және аэроғарыштық жүйелерді әзірлеу, жеткізу және сүйемелдеу бойынша мамандандырылған британдық BAE Systems plc корпорациясының еншілес компаниясы болып табылады.

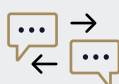
Акционерлермен диалог

Компания акционерлермен белсенді өзара әрекеттеседі және олардан кері байланыс алуға тырысады. Тәуелсіз директорлардың қатысуы Компания акционерлерімен немесе атқарушы органдарымен қарым-қатынасына тәуелді емес әділ пікірлер мен шешімдерді құруға, сондай-ақ Компания акционерлерінің әр түрлі топтарының мүдделерін ескеретін шешімдерді жасауға себептеседі.

Акционерлердің жалпы жиналысының конструктивтік форматы

Акционерлердің жалпы жиналысы «Эйр Астана» АҚ-ның Компанияның қызметіне қатысты барлық негізгі мәселелер бойынша шешім қабылдауға уәкілетті жоғары басқару органы. Оның атқарымдары мен қызметі Қазақстан Республикасының заңнамасымен, сондай-ақ Жарғының ережелерімен және Компанияның ішкі құжаттарымен белгіленген.

Қосымша материалдар, оның ішінде жылдық және аралық есептер, презентациялар және басқа да хабарландырулар, «Эйр Астана» АҚ веб-сайтында <https://airastana.com/rus/ru-ru/O-nas/Korporativnoe-upravlenie> бойынша қол жетімді.

Біздің адамдар

Бизнесіміздің табысы қызметкерлеріміздің адалдығы мен кәсібилігіне байланысты. Компания қызметкерлерінің жалпы саны 5 551 адам. «Эйр Астана» Қазақстан нарығында жетекші жұмыс беруші ретінде мойындалды. Біз жоғары деңгейдегі оқыту мен мансаптық өсудің мүмкіндіктерін қамтамасыз етіп, жұмысқа орналасудың көптеген амалдарын ұсынамыз. Біз қызметкерлер еліктіргендігін, қызметкерлер құрамындағы әртүрлілігін арттыруға, кадрлар тұрақтамауының төмен деңгейін сақтауға және оқу мен мансаптық өсу процестеріне жәрдемдесуге ерекше назар аударамыз. Біз сондай-ақ қауіпсіз еңбек жағдайларын, бәсекелік жалақы мен тартымды әлеуметтік пакеттерді қамтамасыз ету үшін үздіксіз жұмыс істейміз. Жыл сайын біз бүкіл ұжымды қызметкерлердің еліктіргендік деңгейін бағалау үшін онлайн-сауалнамаға қатысуға шақырамыз. Сауалнаманың барлық нәтижелері қызметкерлердің алаңдаушылығы мен тілектерін анықтау және тиісті шараларды қабылдау үшін жоғары басшылықпен және желілік басшылармен мұқият зерттеліп, талқыланады. Сауалнама нәтижелері бойынша бірқатар жаңа бастамалар әзірленіп, енгізілді. Компанияның қызметі негізінде біздің HEART құндылықтарымыз жатыр - Hospitable, Efficient, Active, Reliable, Trustworthy (Қонақжайлық, тиімділік, белсенділік, сенімділік және сенім). Біздің адалдық пен нормативтік талаптарды сақтау қағидаттарға бейілділігіміз Компанияның Жүріс-тұрыс кодексінде, сондай-ақ оның саясаты мен стандарттарында, соның ішінде Бастамашыл хабарлау саясатында, парақорлық пен сыбайлас жемқорлықты болдырмау саясатында, мүдделер қайшылығын болдырмау және реттеу саясатында көрсетілген.

Жеткізушілер және бизнес-серіктестер

Біз жеткізушілермен және іскерлік серіктестермен тұрақты ұзақ мерзімді қарым-қатынас орнатамыз, бұл бізге келісімдердің әділетті және өзара тиімді шарттарын және үздіксіз қызметтерді алуға мүмкіндік береді. Біз барлық жеткізушілермен адалдық, этикалық нормаларын сақтау, сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет, қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы стандарттарды сақтау мақсатында тығыз ынтымақтасамыз. Біздің жеткізілім тізбегіміздің негізінде стартаптардан және шағын бизнестен бастап ірі трансұлттық компанияларға дейінгі жеткізушілердің кең базасы жатыр.

Компанияның операциялық қызметінің талаптарын орындау мақсатында біз электрондық сатып алу порталы арқылы белгіленген ережелерге сәйкес жүзеге асырылатын сатып алудың ашық және тиімді рәсімдерін әзірледік. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы ережелер бірқатар жеткізушілермен шарттарға енгізілген. 2021 жылы бұл ережелер кеңейтілді және енді жеткізушілердің сенімділік ережелерімен бірге іскерлік этиканы сақтау туралы талаптарды қамтиды.

Біз әлеуметтік маңызы бар тауарлар мен қызметтерді сатып алуда жергілікті жеткізушілердің үлесін арттыруға бағытталған «Қарапайым заттар экономикасы» мемлекеттік бағдарламасына белсенді қатысамыз. 2021 жылы жергілікті жеткізушілерден тауарлар мен қызметтерді сатып алуға жұмсалған сатып алу бюджетінің үлесі 27%-ға дейін қысқарды. Дегенмен кейбір тауарлар мен қызметтер үшін, мысалы, біздің ұшақтарға техникалық қызмет көрсету саласында, қазақстандық нарығынан тыс жеткізушілеріге жүгінуге мәжбүрміз.

Үкімет, реттейтін органдар және жергілікті үкімет органдары

Қазақстан Республикасының ресми ұлттық тасымалдаушысы ретінде біз үкіметпен, реттейтін органдармен және ведомстволармен Компания қызметінің нормативтік өрісін қалыптастыруда өте тығыз ынтымақтасамыз. «Эйр Астана» ұшатын аймақтарда ірі салық төлеушісі бола тұра, ұлттық әл-ауқатты арттыруға айтарлықтай үлес қосады; біз ел аймақтарының экономикасын дамытуда және әлеуметтік жобаларды қолдауда өскелең рөл ойнаймыз.

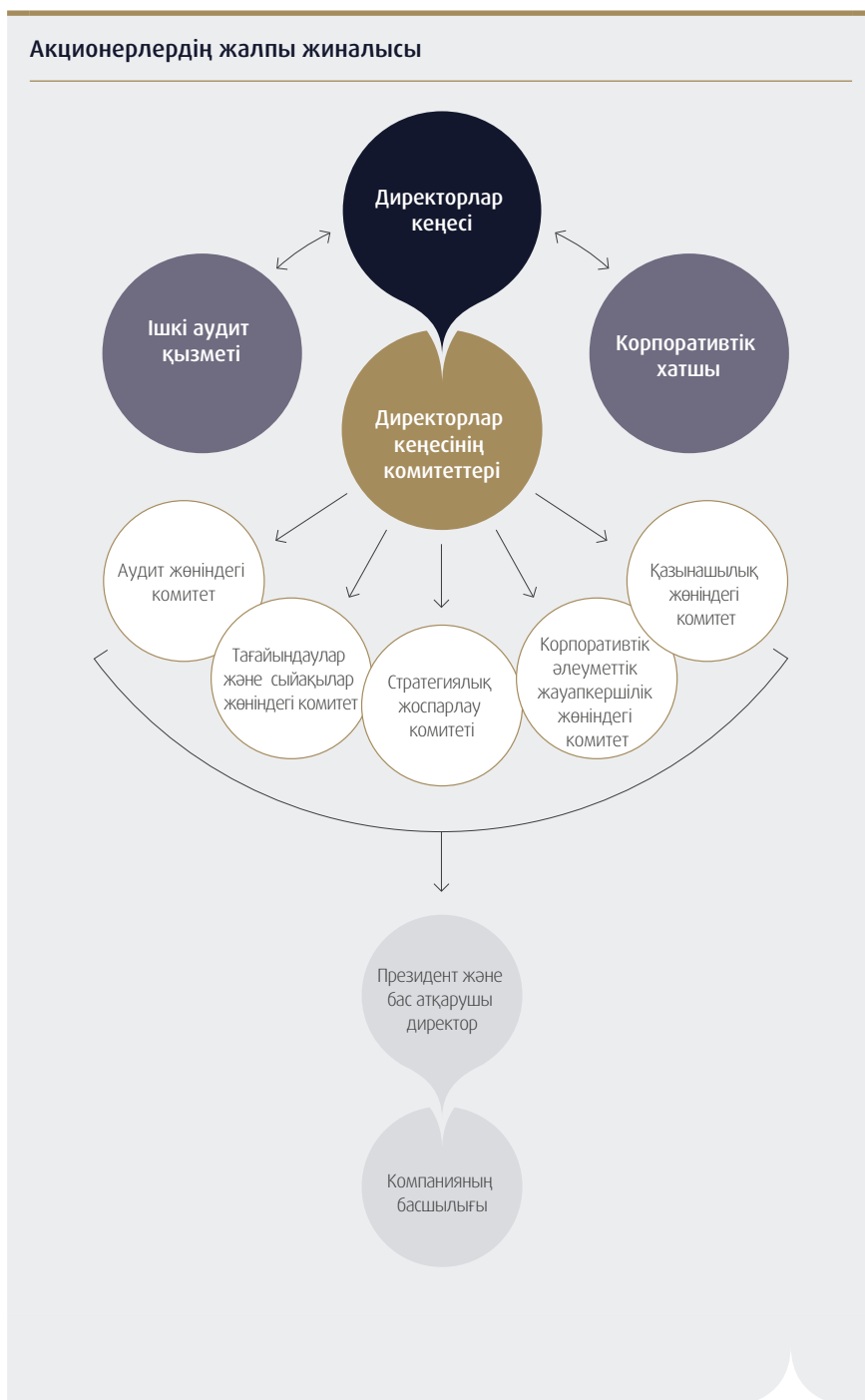
Жолаушылар

Біздің басты мақсатымыз - жолаушыларымызға қызмет көрсету және біз олардың үміттерін ақтауға және олардан асып түсуге тырысамыз. Біздің жетілдігімізге деген ұмтылыс бірқатар марапатпен бағаланған сервисімізде және жолаушылар қанағаттанушылығының жоғары деңгейінде бейнеленеді. Біз дүниежүзілік деңгейдегі борттық қызмет көрсете отырып, уақтылы рейстер жасау бойынша дүниежүзілік көшбасшылардың қатарындамыз. Біз үшін жолаушылар - құрметті қонақтар. Олардың қажеттіліктерін мүмкіндігінше тыңдау үшін біз барлық арналар мен байланыс нүктелері бойынша өзара әрекеттестік орнаттық. Біздің жолаушылармен қарым-қатынасымыз туралы қосымша 30 беттегі «Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік» тарауынан қараңыз.

Атқарымдарды бөлу

Директорлар кеңесіне Төрағасы мен Компания Президентінің құзыреттері бөлінген және акционерлер бекіткен Компанияның Жарғысы мен Корпоративтік басқару кодексінде айқын белгіленген.

Корпоративтік басқарудың құрылымы

Директорлар кеңесінің төрағасы

Акционерлердің жалпы жиналысымен Директорлар кеңесіне мүшелері ішінен «Самұрық-Қазына» АҚ ұсынған үміткерлерден сайланады. Директорлар кеңесін басқару және оның өз құзыретіне жатқызылған барлық аспектілер бойынша тиімді қызметі үшін жауапты. Директорлар кеңесінің төрағасына Компанияның тәуелсіз директорлары қолдау көрсетеді. Директорлар кеңесінің төрағасы Директорлар кеңесі жұмысына басшылығы үшін және соңғының құзыретіне жатқызылған барлық мәселелер бойынша оның нәтижелігі үшін, сондай-ақ акционерлермен коммуникацияның тиімділігі үшін жауапты. Төраға барлық директорлардың Директорлар кеңесінің қызметіне тиімді үлесін, сондай-ақ Директорлар кеңесі мен Компанияның Бас атқарушы директоры арасындағы өзара әрекеттестікке де қатысты қамтамасыз етеді. Корпоративтік хатшымен бірге директорлармен сенімді және анық ақпаратты уақытында алуын қамтамасыз етеді және отырыстардың күн тәртібін айқындайды.

Өзге атқарушы емес директорлар

Біздің атқарушы емес директорлар «Самұрық-Қазына» АҚ-мен және BAE Systems компаниясымен ұсынылады және Акционерлердің жалпы жиналысымен сайланады. Олар Директорлар кеңесіне және Комитеттерге қаржы және операциялық мәселелерде өзінің бай тәжірибесін қосады. Әртүрлі салаларда маман бола тұра, атқарушы емес директорлар Компания қызметін сырт көзбен бағалауға көмектеседі және Директорлар кеңесімен шешім қабылдағанда әділдікті қамтамасыз етеді. Олар басшылық жұмысының тиімділігін критикалық талдауға талқыға салады және стратегияны әзірлеуге, бекітуге және қайта қарауға көмектеседі.

Тәуелсіз директорлар

Біздің тәуелсіз директорлар Директорлар кеңесінің басқа атқарушы емес директорлардың құрамын дағдылары, тәжірибесі, жасы және әртүрлілігі тұрғысынан толықтыру және Директорлар кеңесіне төрағасының тәуелсіздігіне қатысты кез келген алаңдаушылықты жұмсарту үшін таңдалады.

Корпоративтік хатшы

Корпоративтік хатшы Компанияның әр түрлі басқару органдары арасындағы ашық диалогқа себептесуде және олардың заңнама мен Компанияның ішкі құжаттарының талаптарын сақтауын қамтамасыз етуінде маңызды рөл атқарады. Корпоративтік хатшы барлық акционерлер құқықтарының сақталуын, акционерлердің хабарламаларын тиісті органның тиісінше қарастыруын және акционерлердің құқықтарымен байланысты кез келген даулардың шешілуін қамтамасыз етеді. Корпоративтік хатшыны тағайындау және өкілеттіктерін тоқтату Директорлар кеңесінің құзыретіне жатады.

Президент және бас атқарушы директор

Акционерлер мен Директорлар кеңесі бекіткен стратегия мен мақсаттарды сәтті жоспарлау мен жүзеге асыру үшін жауапты. Компания қызметіне жедел басшылық ету үшін жеке дара жауап беретін бас лауазымды тұлға.

Қолданылатын заңнамаға және Компания жарғысына сәйкес Президент Компания атынан төмендегі әрекеттерді жасауға уәкілетті:

- Директорлар кеңесінің бизнес-жоспары мен шешімдерін іске асыру, сондай-ақ ұсынылатын бизнес-жоспарды, жылдық қаржы есептемесін, басшылықтың жыл сайынғы есептерін дайындау және кейінгі қарастыруға ұсыну;
- басқа заңды тұлғалармен, ұйымдармен, компаниялармен және мекемелермен, соның ішінде мемлекеттік органдармен мәмілелер жасасу кезінде Компания атынан әрекет ету, келісімдер мен шарттар жасасу және қол қою;
- өндіріске, инженерлік-техникалық қызметтерге байланысты бұйрықтар мен нұсқаулықтарды қоса алғанда, жұмыс процестерін басқару мақсатында Компанияның ішкі қызметін реттейтін құжаттарды жариялау және бекіту; тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу, бухгалтерлік есеп, коммерциялық саясат, еңбек және жұмыспен қамту мәселелері, сондай-ақ осындай құжаттарға өзгерістер және (немесе) толықтырулар және басқа атқарымдар.

Компанияның жоғарғы басшылығы Президентке өзінің стратегиялық атқарымдарын орындауға көмектеседі.

Бағалау, сабақтастық және құрам

Директорлар кеңесінің құрамы және оған мүшелерінің тәуелсіздігі

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша «Эйр Астана» АҚ Директорлар кеңесінің құрамына тоғыз адам кірген: «Самұрық-Қазына» АҚ тағайындаған екі директор, BAE Systems компаниясынан екі директор, Компанияның аға басшылығынан төрт тәуелсіз директор және бір өкіл. Қоғамның Директорлар кеңесі акционерлердің жалпы жиналысында кумулятивті дауыс беру арқылы сайланады.

Директорлар кеңесінің төрағасы Нұржан Байдаулетов «Самұрық-Қазына» АҚ атынан 2021 жылы сәуір айында қайта сайланған. Директорлар кеңесінің тәуелсіздігін қамтамасыз ету үшін оның құрамына төрт тәуелсіз директор кіреді. Сонымен қатар, Директорлар кеңесінің тәуелсіздігін қамтамасыз ететін қосымша шара ретінде Компания аға тәуелсіз директорды анықтау және тағайындау мүмкіндігін қарастыруда.

Өзіміздің ішкі бағалауымызға сүйене отырып, Директорлар кеңесінің құрамы жақсарып келеді және Компанияның корпоративтік басқару жүйесінің қазіргі даму кезеңінде Директорлар кеңесіне мүшелерінің құзыреттер жиынтығы мен жасы бойынша, сондай-ақ акционерлердің мүдделерін білдіру тұрғысынан, жеткілікті теңдестірілген және оңтайлы деп санаймыз.

Директорлар кеңесінің айтуынша, оған барлық мүшелер «Эйр Астана» АҚ-ның Директорлар кеңесінде өз міндеттерін тиімді орындау үшін жеткілікті уақыт бөледі.

Директорлар кеңесінің тиімділігін бағалау

Директорлар кеңесінің комитеттері есеп жыл ішінде өз қызметтерін бөлек талдайды және бағалайды. Жұмыс бірқатар өлшемшарттары бойынша бағаланады, ең алдымен Комитет туралы ережеге сәйкестігі және негізгі мақсаттарды орындау, сондай-ақ есеп жылға басым ретінде анықталған міндеттерді орындау. Өзін-өзі бағалау нәтижелері Директорлар кеңесіне жылдық есеп түрінде жіберіледі.

COVID-19-бен байланысты жалғасып келе жатқан шектеулер себебімен Компания соңғы екі жылы Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігін жоспарланған сыртқы бағалауын кейінге қалдыруға мәжбүр болды. Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігін өзін-өзі бағалау 2022 жылдың соңында жүзеге асырылады.

Директорлар кеңесіне жаңа мүшелерді енгізу және оқыту

«Эйр Астана» АҚ-да жаңа директорларды қызметке тағайындалған күннен бастап алғашқы алты ай ішінде тиімді енгізуді қамтамасыз етуге бағытталған арнайы бағдарлау бағдарламасы бар. Біріншіден, бұл жаңа директорға Компанияның қызметімен және оның негізгі активтерімен тез танысуға, оның басқару органдарының өкілдерімен танысуға, сондай-ақ корпоративтік басқарудың қазіргі тәжірибесі мен стандарттары, Компания қызметінің және жалпы саланың ерекшеліктері туралы ақпаратты және Директорлар кеңесінің құрамында өз міндеттерін орындау үшін қажет басқа ақпаратты алуға мүмкіндік береді.

Ақпараттық және басқа қолдау

Директорлар кеңесі қажетті, нақты ақпаратты уақтылы алады. Директорлар кеңесінің төрағасы директорлардың нақты және айқын ақпаратты уақтылы алуына жауап береді және жаңа директорларға өз міндеттерін орындау үшін қажетті барлық ақпарат берілетініне көз жеткізеді. Атқарушы орган мен Ішкі аудит қызметі тиісті ақпарат беруге міндетті, ал қажет болған жағдайда директорлар түсініктемелер мен қосымша мәліметтерді сұрай алады.

Директорлар кеңесі мен оның комитеттері белгіленген тәртіппен сыртқы сарапшылар мен кеңесші қызметтерін Компанияның бір жылға бөлген тиісті бюджеті шегінде, сондай-ақ өз міндеттерін толық көлемде орындау үшін қосымша ресурстарды пайдалануға құқылы.

Корпоративтік хатшы Директорлар кеңесі, оның комитеттері, сондай-ақ Компанияның жоғары басшылығы мен Директорлар кеңесі арасында ақпарат алмасуға көмектеседі. Директорлар сондай-ақ Директорлар кеңесіне корпоративтік басқару және Директорлар кеңесінің рәсімдерді сақтау мәселелері бойынша кеңес беру үшін жауап беретін Корпоративтік хатшыдан кеңес және көмек алуға мүмкіндігі бар.

Корпоративтік хатшы Директорлар кеңесінің отырыстары мен акционерлердің жалпы жиналысын дайындауда және өткізуде шешуші рөл атқарады.

Корпоративтік хатшы ақпаратты ашу және тарату кезінде акционерлердің құқықтары мен мүдделерінің сақталуын қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, Корпоративтік хатшы Жарғы мен басқа ішкі құжаттардың талаптарына сәйкес Компания органдары арасындағы тиімді өзара әрекеттесуді қамтамасыз етеді, сондай-ақ Компанияның лауазымды тұлғаларын корпоративтік басқару тәжірибесіндегі соңғы өзгерістер туралы хабарландыруды қамтамасыз етеді.

Қайта сайлау

Директорлар кеңесіне әрбір мүшесінің Компанияның мүдделеріне бейілділігі мен тиімділігі акционерлердің мүдделерін әділ және объективті ұсынуды қамтамасыз ету мақсатында жыл сайын бағаланады. Директорлар кеңесіне мүшелер жыл сайын бір жыл мерзімге қайта сайланады. Директорлар кеңесі барлық тәуелсіз директорлардың жеке дағдыларының сәйкестігіне, сондай-ақ олардың басқа да мүдделері мен басқа ұйымдардағы қызметтерін есепке алумен, жұмысқа қатысу даярлығына және қажетті мөлшерде уақыт бөлуге қажетті тәжірибесіне көз жеткізді.

Стратегиялық жоспарлау комитеті

Гарри Кингшотт

Стратегиялық жоспарлау комитетінің төрағасы

Комитет құрамы

Гарри Кингшотт — Комитет төрағасы

Джанет Хэкман

Майлз Уэсткотт

Бейбіт Қарымсақов¹

Нұржан Байдәулетов²

1. 2021 ж. 30 сәуірге дейін

2. 2021 ж. 30 сәуірден

Стратегиялық жоспарлау комитеті Компанияның Директорлар кеңесі атқарымдарын тиімді орындауға жәрдемдеседі және стратегиялық даму мәселелері бойынша Директорлар кеңесіне ұсыныстарды әзірлейді.

Құзырет

Стратегиялық жоспарлау комитетінің құзыретіне Компанияның ұзақ мерзімді және орта мерзімді даму стратегиясын іске асыру, бюджеттің атқарылуы және қызметтің стратегиялық негізгі көрсеткіштерінің мақсатты мәндеріне жету туралы басшылық есептерін қарау, сондай-ақ Директорлар кеңесіне келесі мәселелер бойынша ұсынымдарды әзірлеу жатады:

- Компания дамуы мен қызметінің басым бағыттарын анықтау;
- Компанияның ұзақ мерзімді даму стратегиясына өзгерістер мен толықтырулар енгізу бойынша ұсыныстарды дайындау;
- Компанияның өзінің бюджетін, бизнес-жоспарын және 10 жылдық стратегиясын орындауын талдау;
- корпоративтік басқару мәселелері;
- экономикалық, саяси, әлеуметтік және бәсекелік ортадағы өзгерістерді есепке алумен, Компанияның даму стратегиясын қайта қарау;
- ұзақ мерзімді болашаққа Компания қызметінің тиімділігін және компанияның әуетасымалы нарығында бәсекеге қабілеттілігін арттыру бойынша ұсыныстарды даярлау.

2021 жылғы негізгі қызметі

Жыл басында біз 2020 жылғы қорытындысы бойынша бірқатар есептерді, соның ішінде Компанияның қаржылық және операциялық қызметі туралы жылдық есебін қарадық. Сондай-ақ Стратегиялық жоспарлау комитетінің бір жылдағы жұмысы туралы есебі қаралды.

Біз Компанияның болашақ дамуына қатысты бірқатар мәселені қарастырдық, атап айтқанда: Компанияның стратегиялық жоспарының орындалуы туралы есеп, әуе кемелері паркін жаңарту және Компания Президентінің әуе кемелері паркіне екі жүк ұшағын қосумен жүк тасымалы бағытына бұдан әрі инвестициялау ұсынысы.

2021 жыл ішінде күн тәртібіне бірқатар тұрақты және қайталанатын мәселелер қойылды, атап айтқанда, ақша ағынының жаңартылған болжамдары және Компанияның қаржылық және операциялық қызметінің нәтижелері туралы тоқсан сайынғы есептер (бюджеттің атқарылуы және даму жоспарының орындалуы).

Біз 2022 жылға жылдық бюджетті және 2022-2026 жылдарға бизнес-жоспарды (даму жоспарын) алдын ала бекітуге қатысты ұсынымдар дайындадық. Сонымен қатар, біз Стратегиялық жоспарлау комитетінің 2022 жылға арналған жұмыс жоспарын әзірлеп, бекіттік.

2022 жылға басымдықтар

Күн тәртібіндегі стратегиялық дамуға қатысты қайталанатын мәселелерден басқа, 2022 жылға басымдықтарға мыналар да кіреді:

- Стратегиялық жоспарлау комитетінің 2021 жылға жылдық есебін қарау;
- басшылықтың ұзақ мерзімді даму стратегиясы, орта мерзімді бизнес-жоспары (даму жоспарын) және ірі инвестициялық жобаларды іске асыру, сондай-ақ жылдық бюджеттің атқарылуы туралы есебін қарау;
- Компанияның ақша жайғасымы туралы жаңартылған ақпаратты қарастыру;
- таза пайданы бөлу және бір жай акцияға шаққандағы 2021 жылғы дивидендтер мөлшері бойынша басшылықтың ұсыныстарын бағалау;
- Компанияның 2023 жылға бюджет жобасын қарау;
- 2023-2027 жылдарға бесжылдық бизнес-жоспардың (даму жоспарының) жобасын қарау;
- Стратегиялық жоспарлау комитетінің 2023 жылға жұмыс жоспарын құру.

Корпоративті әлеуметтік жауапкершілік комитеті

Ельдар Абдразақов

Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитеттің төрағасы

Комитет құрамы

Ельдар Абдразақов — Төраға

Андрей Кравченко

Саймон Вуд

Джанет Хэкман

Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитет - бұл Директорлар кеңесінің атқарымдарын тиімді орындауына жәрдемдесу мақсатында құрылған консультативтік-кеңесші орган

Құзырет

Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік комитеті Директорлар кеңесіне әлеуметтік жауапкершілік, еңбек қауіпсіздігі, денсаулық және қоршаған ортаны қорғау бойынша ұсыныстарды әзірлейді, оның ішінде:

- Компанияның корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік стратегиясы және оны жүзеге асыру;
- Компанияның өндірістік қауіпсіздік және еңбекті қорғау, әлеуметтік жауапкершілік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы саясаты мен қызметі, сондай-ақ Компанияның әлеуметтік және қайырымдылық саясаты мен қызметі;
- корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік саласындағы елеулі тәуекелдерді қарастыру және осы тәуекелдердің жағымсыз салдарын төмендету жоспары;
- корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік туралы есепті бекіту.

2021 жылғы негізгі қызмет

Жыл басында біз Компанияның 2020 жылғы қауіпсіздік және еңбекті қорғау, денсаулық сақтау және қоршаған ортаны қорғау саласындағы қызметін, сондай-ақ 2019-2020 жылдарға Тұрақты даму есебін қарастырдық. Сонымен қатар, біз Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитеттің 2021 жылға ұсынылған жылдық жұмыс жоспарын бекіттік.

Біз жыл ішінде персоналды басқару бірқатар мәселелер бойынша қол жеткен ілгерілеуді қарастырдық: Корпоративтік зейнетақы жоспарының орындалуы, қызметкерлердің еліктіргендік индексі, қызметкерлердің еліктіргендігін анықтау үшін сауалнама және Компанияның әлеуметтік тұрақтылық индексі. Тұрақты даму мәселелері құрамында тұрақты даму тұжырымдамасы шеңберінде маңызды тақырыптарды (аспектілерді) анықтау және парник газдары шығарындысының төмен деңгейімен дамуға көшу бойынша шаралар/жобалар туралы ақпарат бойынша нұсқаулықтар қарастырылды.

Біз корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитеттің 2022 жылға жылдық жұмыс жоспарын анықтап, бекіттік.

2022 жылға басымдықтар

Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілікке қатысты күн тәртібінің қайталанатын мәселелерінен басқа, 2022 жылға басымдықтарға мыналар кіреді:

- Компанияның 2021 жылы қауіпсіздік және еңбекті қорғау, денсаулықты және қоршаған ортаны қорғау саласындағы қызметі туралы есебін қарау;
- Компанияның 2021 жылғы тұрақты даму туралы Жылдық есебін (бұрын «Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік туралы есеп») бағалау;
- қызметкерлердің еліктіргендік индексі және Компанияның әлеуметтік тұрақтылық индексі бойынша жаңартылған деректерді қарастыру;
- корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жөніндегі комитеттің 2023 жылға жұмыс жоспарын құру.

Қазынашылық жөніндегі комитет

Кит Гэбел

Қазынашылық жөніндегі комитеттің төрағасы

Комитет құрамы

Кит Гэбел — Төраға

Андрей Кравченко¹

Саймон Вуд

Бейбіт Қарымсақов²

1. 2021 ж. 30 сәуірге дейін

2. 2021 ж. 30 сәуірден

Қазынашылық жөніндегі комитет Директорлар кеңесіне Компанияның қазынашылық атқарымдарына байланысты тәуекелдерді басқару тиімділігін арттыруға және мониторингті жүзеге асыруға жәрдемдеседі.

Құзырет

Комитеттің қызметі Директорлар кеңесіне келесі мәселелер бойынша көмек көрсетуге бағытталған:

- компанияның қазынашылық қызметін бақылау механизмдеріне тексеріс жүргізу, тиімділікті қамтамасыз ету және қазынашылық саласындағы саясат пен рәсімдерді жақсарту;
- қазынашылық қызметіне мониторинг жасау және қазынашылыққа қатысты барлық мәселелер бойынша, Қазынашылық комитеті туралы ережеге сәйкес және Директорлар кеңесінің тапсырмасы бойынша және Директорлар кеңесін осыған байланысты тәуекелдер мен мүмкіндіктер туралы хабарлау;

2021 жылғы негізгі қызмет

Жыл басында біз Қазынашылық жөніндегі комитеттің 2020 жылғы жұмысы туралы жыл сайынғы есепті қарадық. 2021 жыл ішінде біз келесі мәселелер бойынша ұсыныстарды белсенді қарастырып, шығардық:

- «Kaspi Bank» АҚ-да ағымдағы шот ашу және «Kaspi Bank» АҚ-да кредит лимиті бойынша ұсыныстар;
- Компанияның Еуропалық қайта құру және даму банкімен кредит желісін ұсыну туралы келісім жасасуына байланысты Компанияның міндеттемелерін оның меншікті капиталының мөлшерінен 10% көлемінде немесе одан да көп ұлғайту;
- ақшалай қаражатты басқару саясатына, банктік тәуекелге және қазынашылық есептемеге өзгертулерді бекіту;
- Компанияның аккредиттелген банктеріндегі кредит лимиттерін бекіту.

2021 жылы Қазынашылық жөніндегі комитет күн тәртібіндегі келесі тұрақты мәселелерді қарады: орналастырылған депозиттер мен кредиттік тәуекелдер бойынша тоқсандық есептер, қазынашылықтың ай сайынғы есептері және ақша ағындарының жаңартылған болжамдары.

Біз Қазынашылық жөніндегі комитеттің 2022 жылға жұмыс жоспарын анықтап, бекіттік.

2022 жылға басымдықтар

Күн тәртібіндегі қазынашылыққа қатысты қайталанатын мәселелерден басқа, 2022 жылға басымдықтарға мыналар да кіреді:

- қазынашылықтың ай сайынғы және тоқсандық есептерін қарау;
- Қазынашылық жөніндегі комитеттің 2021 жылғы жұмысы туралы жыл сайынғы есепті қарау;
- контрагент банктерге жыл сайынғы шолу;
- аккредиттелген банктердегі кредиттік лимиттерді бекіту;
- қажет болған жағдайда ақшалай қаражатты, банктік тәуекелді және қазынашылық есептемені басқару саясатын, сондай-ақ Қазынашылық жөніндегі комитет туралы ережені қайта қарау;
- Қазынашылық жөніндегі комитеттің 2023 жылға жұмыс жоспарын жасау.

Аудит жөніндегі КОМИТЕТ

Кит Гэбел

Аудит жөніндегі комитеттің төрағасы

Комитет құрамы

Кит Гэбел — Төраға

Джанет Хэкман

Ельдар Абдразақов

Аудит жөніндегі комитет Директорлар кеңесіне келесіде көмектеседі: Компанияның қаржылық-шаруашылық қызметін бақылау; ішкі бақылау мен тәуекелдерді басқару жүйелерінің сенімділігі мен тиімділігін, сондай-ақ корпоративтік басқару стандарттарының сақталуын бақылау; сыртқы және ішкі аудиттің тәуелсіздігін бақылау; Қазақстан Республикасы заңнамасының сақталуын қамтамасыз ету процесін бақылау.

Құзырет

Аудит жөніндегі комитеттің құзыретіне келесі мәселелер кіреді:

- ішкі бақылау, комплаенсті бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің тиімділігін тексеру және бақылау;
- сыртқы және ішкі аудиттің тәуелсіздігін бақылау;
- сыртқы аудиторды тағайындау және ауыстыру, сыртқы аудитордың қызметтерін төлеу мөлшерін анықтау, олардың сапасын бағалау және сыртқы аудитордың ілеспе қызметтерін алу бойынша Директорлар кеңесіне ұсынымдарды әзірлеу;
- Директорлар кеңесіне ішкі аудит қызметінің басшысы мен қызметкерлерін тағайындау және олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату туралы ұсынымдарды әзірлеу;
- Компания басшылығы өкілдерінің қатысуынсыз сыртқы және ішкі аудиторлармен кездесулерді өткізу;
- Комитеттің құзыретіне кіретін мәселелер бойынша кез келген тергеу жүргізу.

2021 жылғы негізгі қызмет

Жыл басында сыртқы аудитордың 2020 жылғы аралық аудит және 2020 жылғы шоғырландырылған қаржы есептемесі аудитінің нәтижелері туралы есептері қаралды, расталды және бекітілді. Сондай-ақ, «Эйр Қазақстан» АҚ-ның (Компанияның толық меншігіндегі заңды тұлға) 2020 жылғы жылдық қаржы есептемесін бекіту ұсынылды.

Біз Аудит жөніндегі комитетінің 2020 жылғы жұмысы туралы жылдық есепті талдадық. 2021 жылы біз бірнеше санатқа жататын мәселелердің кең ауқымын қарастырдық:

Сыртқы аудитор

Басшылықтың жылдық, аралық және жартыжылдық шоғырландырылған қаржы есептемесі қарастырылды.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет туралы» Қазақстан Республикасының Заңын іске асыру жөніндегі 2021 жылға іс-әрекет жоспарын бекіту туралы ұсынымдар берілді. Компанияның сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне шалдыққыш бизнес-процестерін бағалау, оларды төмендету бойынша тиісті шаралар, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне сыртқы талдау жүргізу туралы есеп қаралды.

Ішкі аудит қызметі

2020 жылғы қызмет туралы жылдық есеп, сондай-ақ Компания бизнесінің үздіксіздігін қамтамасыз ету жоспарының аудит нәтижелері қаралып, бекітілді. Стратегиялық жоспар іске асырылып жатыр. Жұмыстың тиімділігін бағалау жүргізіліп, бағалау тәртібіне өзгерістер енгізілді. Ішкі аудит қызметінің басшысы қызмет ішіндегі кадрлық өзгерістер бойынша ұсыныстар енгізді. 2021 жылға жылдық аудит жоспарына өзгерістер енгізілді. Қызмет қызметкерлерін оқытуға және еңбекақы төлеуге арналған бюджет қаралды және бекітілді. Ішкі аудит қызметі туралы ережеге енгізілген өзгерістер қаралып, бекітілді. Жаңа ТНК алдын ала мақұлданды. 2022 жылға жылдық аудит жоспары алдын ала бекітілді. 2022-2024 жылдарға стратегиялық жоспар алдын ала бекітілді.

Ішкі аудит қызметінің басшысы

Ішкі аудит қызметінің басшысына лауазымдық нұсқаулықтар мен біліктілік талаптарының жаңа нұсқасы бойынша ұсынымдар берілген. Қызмет басшысы лауазымына үміткерлерді іздеу бойынша жұмысқа бағалау жүргізілді. Қызмет басшысы лауазымына үміткерге қатысты ұсынымдар берілді.

Қаржылық есеп

Жылдық қаржылық есептілікті бекітудің ресми тәртібі мен мерзімдеріне көзқарасты өзгерту бойынша ұсыныстар қаралды. Аудит кеңістігіне өзгерістер алдын ала бекітілген.

Бұзушылықтар туралы бастамашыл хабарлау

Компанияның жедел желісі арқылы алынған хабарламалар бойынша тоқсандық есептер, сондай-ақ Комплаенс және тұрақты даму мәселелері жөніндегі департамент жүргізген қызметтік тексерулер туралы ақпарат қаралды. 2021 жылы бұзушылықтар туралы бастамашыл хабарлау үшін жедел желінің сыртқы операторын таңдау процесінің нәтижелері қаралды.

Комплаенске қатысты мәселелерді қарау және бекіту, және тиісті ұсынымдарды беру

2021 жылғы комплаенс туралы жыл сайынғы есеп және 2022 жылға іс-әрекет жоспары. Комплаенс және тұрақты даму мәселелері жөніндегі департамент туралы ережеге өзгерістер.

Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдер картаның, тәуекелдер тізілімінің тоқсан сайынғы жаңартуларды және болған тәуекелдер туралы есепті қарау және бекіту. Тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін бағалау әдістемесіне өзгерістерді алдын ала бекіту. Тәуекелдерді басқару саясатына өзгерістерді алдын ала бекіту.

Басқа сұрақтар

2020 жылы мемлекеттік органдардың Компанияның тексерулері мен сот өндірісі туралы есепті қарау. Қызметкерлердің мүдделердің нақты қайшылығы туралы ақпаратты, сондай-ақ Комплаенс және тұрақты даму департаментіне қатысты бірқатар мәселелерді тексеру.

2022 жылға басымдықтар

Күн тәртібіндегі қайталанатын мәселелерден басқа, 2022 жылға басымдықтарға мыналар да кіреді:

- 2021 жылғы жылдық қаржы есептемені қарау және бекітуге ұсыным;
- ХҚЕС сәйкес бухгалтерлік есептің ең маңызды саясатын және есептеменің баламалы түрлерін қарастыру;
- тәуелсіз аудитормен өзара қатынастың барлық аспектілерін бағалау;
- ішкі бақылау механизмдерін және тәуекелдерді басқару механизмдерін талдау;
- Ішкі аудит қызметі жұмысының барлық аспектілерін, оның ішінде жылдық аудит жоспарын, құрылымын, тағайындауларын, сыйақысын және бюджеттерін бақылау және бекіту;
- заңи комплаенстің ішкі рәсімдерінің тиімділігін бағалау;
- бұзушылықтар туралы бастамашыл хабарлау саясатының жеткіліктілігін, сондай-ақ оны жүзеге асыруға байланысты әрекеттерді бағалау.

Қаржы есептеменің тұтастығы

Директорлар кеңесі өзінің қызметі шеңберінде Аудит жөніндегі комитеттің қолдауымен Компанияның қаржы және бизнес-есептеменің сапасы мен тұтастығын қамтамасыз етуіне, сыртқы аудит нәтижелері мен бухгалтерлік есептемеге қатысты басшылықтың маңызды шешімдерін есепке алумен, назар аударады. Компания өзінің қаржы және іскерлік есептемесін келесі қағидаттар негізінде жүргізеді: ашықтық және есеп беру, толықтық пен сенімділік, бейтараптық және тәуелсіздік, кәсібилік пен құзыреттілік.

Сондай-ақ қараңыз:

- 86 б. – Компанияның жылдық есебі мен қаржы есептемесін объективті, теңдестірілген және түсінікті ұсыну туралы басшылықтың мәлімдемесі;
- 87 б. – тәуелсіз аудитордың аудиттің ауқымы және аудитордың міндеттері туралы ақпаратпен бірге тұжырымы;
- 10-11 және 20-23 б. – Компанияның бизнес үлгісі мен негізгі мақсаттарға жету стратегиясының сипаттамасымен стратегиялық есеп.

Аудит жөніндегі комитет ЖАЛҒАСЫ

Компанияның ұзақ мерзімді болашақтағы қаржылық-экономикалық тұрақтылығы туралы мәлімдемесі

Директорлар кеңесі тәуекелдердің оның операциялық және қаржылық нәтижелеріне әсерін дәйекті болжау және талдау негізінде Компанияның қаржылық-экономикалық тұрақтылығын бағалайды. Бизнес-жоспар мен стратегияны басшылық, Стратегиялық жоспарлау комитеті және Директорлар кеңесі 1-5 және 1-10 жас аралығындағы шегімен, қатаң, бірақ ықтимал қолайсыз сценарийлерге негізделген стресс-тестілеумен әрдайым қайта қарайды. Әрбір сценарий мұнайдың халықаралық нарықтарының ықпалын, отынға бағасының күрт өзгеруін, сұраныстың икемділігін, ұлттық валютаның әлсіреуін, қосымша капитал тарту мүмкіндігін және несие беру мүмкіндігін, індеттер мен басқа да маңызды тәуекелдердің Компания қызметінің нәтижелеріне ықпалы есепке алады. Мұндай талдау Компанияға осы тәуекелдердің салдарын төмендету және Компанияның қаржылық-экономикалық орнықтылығы мен тұрақтылығын қолдау бойынша тиімді сенімді шараларды қолдауға және әзірлеуге мүмкіндік береді. Тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесінің арқасында Директорлар кеңесі мен басшылығы Компанияның қызметіне әсер етуі мүмкін оқиғаларды уақтылы анықтай алады және осы оқиғаларды тәуекелдерді қолайлы деңгей шеңберінде бақылауға мүмкіндік беретін шаралар қолдана алады (толығырақ 54-59 бетті қараңыз). Ғаламдық COVID-19 індетіне жауап беру шеңберінде Компания жолаушылар мен қызметкерлерді қорғау, сондай-ақ бұрын-соңды болмаған індет жағдайында өз бизнесінің қаржылық тұрақтылығын қолдау және сақтау бойынша бірқатар шараларды жүзеге асырды, ал көптеген салыстырмалы әуекомпаниялар өздерін банкрот деп жариялауға немесе мемлекеттің қолдауына жүгінуге мәжбүр болды. Жоғарыда айтылғандарды есепке алумен, Директорлар кеңесі Компанияның тұрақтылығы мен өз міндеттемелерін орындау қабілеттілігіне орынды сенімділік бар екенін мәлімдейді.

Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау

«Эйр Астана» АҚ-ның тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерінің жұмыс істеуін және олардың тиімділігін талдау үшін жалпы жауапкершілік Директорлар кеңесіне жүктелген. Директорлар кеңесі Аудит жөніндегі комитеттің қолдауымен ішкі бақылау жүйелерінің тиімділігіне жыл сайынғы талдау жүргізеді.

Сонымен қатар тәуекелдерді басқарудың жалпы жүйелеріне және Компанияның тәуекелер мәртебесіне тұрақты талдау мен бағалау жүргізеді. Әрине, 2021 жылы талқылаудың маңызды бөлігі жаһандық індеттің Компания тәуекелдерінің жалпы бейініне әсерін талдауға арналды. Мысалы, коммерциялық тәуекелдер Компания үшін ең маңызды тәуекелдердің біріне айналды, өйткені COVID-19 індетімен байланысты шектеулерді есепке алумен, «Эйр Астана» АҚ-ның бағыттарының көбісінде рейстер жыл бойы тоқтатылды.

Директорлар кеңесі Компанияның жоғарғы басшылығы дайындаған және тиімді жүзеге асырып келе жатқан Коронавирус індетінің салдарынан қалпына келтіру және дағдарысты басқару жоспарын қарады және толығымен мақұлдады. Жоспардың шаралары ағымдағы сақталатын белгісіздік жағдайында өспелі тәуекелдердің салдарын азайтуға бағытталған.

Негізгі тәуекелдер мен белгісіздік факторлары, сондай-ақ оларды төмендету шаралары туралы толығырақ осы есептің 56-59 беттерінен қараңыз.

Аудит жөніндегі комитет акционерлердің мүдделері үшін әрекет етеді және оның жұмысы Директорлар кеңесіне келесі атқарымдарды орындау аясында тәуекелдерді басқару жүйесінің сенімділігі мен тиімділігін бақылауға көмектесуге бағытталған:

- тоқсан сайынғы тәуекелдер картасының өзгерістері туралы есептерді қарау;
- тәуекелдер тізіліміндегі өзгерістерді қарау;
- негізгі тәуекелдер туралы есептерді қарау;
- жыл сайын Компанияның тәуекел-тәбетін және тоқсан сайын болған тәуекелдер туралы есептерді қарау;

- нормативтік талаптарды сақтауды қамтамасыз ету және тәуекелдерді басқарудың стандарттық процесінен кез келген елеулі ауытқулар туралы есептерді қарау.

Ішкі аудит

Миссия және атқарымдар

«Эйр Астананың» Ішкі аудит қызметі (ІАҚ) Директорлар кеңесінің шешімі негізінде 2007 жылғы желтоқсан айында құрылды. ІАҚ Компаниядағы ішкі аудиттің ұйымдастыруын және жүзеге асырылуын қамтамасыз етеді және Директорлар кеңесіне есеп береді. ІАҚ жұмысына Аудит жөніндегі комитет оның қызметін реттейтін ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес жетекшілік етеді.

ІАҚ басшысын тағайындау және лауазымынан босату Акционерлердің жалпы жиналысының құзыретіне жатады, ал ІАҚ қызметкерлерін - Директорлар кеңесінің құзыретіне.

ІАҚ миссиясы Директорлар кеңесі мен Компания Президентіне олардың өз міндеттерін орындауында Компанияның стратегиялық мақсаттарына жетуінде жәрдем көрсету, бұл көмекке келесі жүйелердің құндылығын және тиімділігін арттыруға бағытталған тәуелсіз объективті кепілдіктер мен кеңестерді ұсыну кіреді:

- тәуекелдерді басқару жүйесі;
- ішкі бақылау жүйесі;
- корпоративтік басқару жүйесі.

Ішкі аудит қызметі мына атқарымдарды орындайды:

- Компанияның корпоративтік бақылау, операциялық (өндірістік және қаржылық) қызметі және оның ақпараттық жүйелері саласындағы ішкі бақылау механизмі жұмысының тиімділігі мен барабарлығын бағалау, осыған қатысты:
 - Компанияның стратегиялық мақсаттарына, сондай-ақ Компания қызметінің тиімділігіне және нәтижелігіне және қабылданған бағдарламаларға қол жеткізу;
 - Компания қызметі туралы ақпараттың анықтығы және толықтығы;
 - Компания активтерінің сақталуын қамтамасыз ету бойынша қолданыстағы әдістердің және Компания ресурстарын пайдаланудың оңтайлылығы мен тиімділігі;

- бақылаудың құрылған жүйелерінің заңнама талаптарына, нормативтік актілерге, ішкі нормативтік құжаттарға, уәкілетті органдарының және Компания органдарының шешімдеріне (комплаенс-бақылау) сәйкестік;
- Компанияның корпоративтік басқару жүйесі мен қағидаттарын және олардың Компанияның этикалық стандарттары мен құндылықтарына сәйкестігін бағалау;
- алаяқтық тәуекелдерін және алаяқтық тәуекелдерін басқарудың тиімділігін бағалау;
- тәуекелдерді басқару рәсімдерін және әдістемелер тиімділігі мен қолдану толықтығын бағалау;
- Компанияның ақпараттық жүйелерінің аудиті;
- Қазақстан Республикасы заңнамасының, Компанияның халықаралық келісімдердің, ішкі құжаттарының, уәкілетті органдарының нұсқауларын және Компания органдарының шешімдерін орындау және осы талаптарды сақтауды қамтамасыз ету мақсатында құрылған жүйелерді бағалау;
- Директорлар кеңесіне, атқарушы органға, Компанияның құрылымдық бөлімшелеріне ішкі бақылауды жетілдіру, тәуекелдерді басқару, корпоративтік басқару мәселелері бойынша кеңес беру және ішкі аудит атқарымдары;
- жоспардан тыс тексерулерді жүргізу;
- сыртқы аудитор ұсынымдарын орындауын бақылау;
- ІАҚ ұсынымдарын орындауын кейінгі бақылау;
- ІАҚ-қа жүктелген, оның құзыреті шегіндегі өзге атқарымдар.

Жүргізілген бағалаулар мен тексерулердің нәтижелері бойынша ІАҚ өз құзыретіне енетін кез келген мәселелер бойынша тиісті ұсынымдар мен түсініктемелер әзірлейді (соның ішінде ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жөніндегі қолданыстағы жүйелерді, қызметті жүргізу процестері мен қағидаттарын жақсарту жөніндегі ұсыныстар).

Аудит рәсімі

ІАҚ қызметі Компанияның Директорлар кеңесі бекіткен аудиторлық жоспарға сәйкес жүзеге асырылады және ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару және корпоративтік басқару жүйесінің тиімділігін бағалауды қамтиды.

ІАҚ өз қызметін жүргізгенде Ішкі аудит қызметі туралы Ережесін, ішкі аудиттерді ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік нұсқауларды, сондай-ақ ішкі аудиттің Халықаралық кәсіби стандарттарын басшылыққа алады.

Ішкі аудит қызметі Компанияның әр түрлі бөлімшелерінен келіп түсетін сұранымдарды өңдейді, сондай-ақ тиісті ақпаратты Компанияның ішкі сайтында жариялайды. Сұранымдар, соның ішінде ішкі бақылау, тәуекелдерді басқару, бухгалтерлік есеп жүйелеріне және т.б. қатысты мәселелер бойынша кеңес беруді қамтиды.

Стандарттарға сәйкестік

ІАҚ қызметі ішкі аудиттің Халықаралық кәсіби стандарттарына сәйкес келеді, бұл «КПМГ Такс энд Эдвайзори» ЖШС білікті тәуелсіз сыртқы кеңесшісі 2016 жылғы сәуір айында өткізген бағалауы нәтижелерімен расталды.

ІАҚ қызметі стандарттарға және үздік халықаралық тәжірибеге сәйкестігінің екі бағыты бойынша (сапа мен тиімділік) сыртқы бағалаудан өтеді. Соңғы шығарылған есепке сәйкес, ІАҚ қызметі ішкі аудиттің 48 халықаралық кәсіби стандарттың талаптарына сәйкес келеді.

ІАҚ жетілу деңгейі үздік халықаралық тәжірибе аясында соңғы бағалау нәтижесінде «озық» ретінде сипатталады, бұл КПМГ әдіснамасына сәйкес жетілудің ең жоғары деңгейі.

Сыртқы аудит

Қызметтерді көрсеткенде сыртқы аудитор аудиттің (International Standards on Auditing) және қаржы есептемесінің халықаралық стандарттарын (International Financial Reporting Standards) басшылыққа алады.

«Эйр Астана» АҚ үшін сыртқы аудиторды таңдаудың қолданыстағы тәртібі аудит қызметтерін көрсетуге шартты жасауға дейін Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген «Эйр Астана» АҚ сатып алуды жүзеге асыру Тәртібінің ережелеріне сәйкес аудит қызметтерін таңдау бойынша рәсімдер жиынтығын жүргізуді қарастырыды. Бұл тәртіп Қазақстан Республикасының заңнамасына, Компания Жарғысына, Сатып алу тәртібіне және Компанияның басқа да ішкі құжаттарына сәйкес әзірленген.

Аудитор үш жылдан көп емес мерзімге тағайындалады. Осы талапты орындау үшін қазіргі аудитор сабақтастық жоспарын дайындап, жаңа сыртқы аудиторды таңдағанда Аудит жөніндегі комитеттің қарауына бір жылдан кеш емес ұсынуы тиіс. «Эйр Астана» АҚ-ның 2020-2022 жылдарына сыртқы аудиторы «КПМГ Аудит» ЖШС тәуелсіз аудиторлық ұйымы.

Тағайындау және сыйақы жөніндегі комитет

Джанет Хэкман

Тағайындау және сыйақы жөніндегі комитеттің төрайымы

Комитет құрамы

Джанет Хэкман — Төрайым

Гарри Кингшотт

Майлз Уэсткотт

Ельдар Абдразақов

Андрей Кравченко

Тағайындау және сыйақы жөніндегі комитет Директорлар кеңесіне, атқарушы органға мүшелерін, ішкі аудит қызметі басшысын, корпоративтік хатшыны және Директорлар кеңесі/акционерлер тағайындайтын немесе тағайындауы келісілетін өзге қызметкерлерді тағайындау және сыйақы беру мәселелері бойынша Компанияның Директорлар кеңесіне ұсынымдарды әзірлейді.

Құзырет

Тағайындау және сыйақы жөніндегі комитеттің құзыретіне келесі мәселелер кіреді:

- үміткерлерге біліктілік талаптарын және тәуелсіз директорларды, Президент лауазымына, сондай-ақ Корпоративтік хатшы мен Компанияның Ішкі аудит қызметінің басшысы лауазымдарына үміткерлерді сайлау немесе тағайындау бойынша ұсыныстарды дайындау;
- Директорлар кеңесіне мүшелерінің және директорлар кеңесі комитеттерінің, атқарушы органның, корпоративтік хатшының және ішкі аудит қызметі жетекшісінің сабақтастығын жоспарлау саясатын әзірлеу;
- сыйақы төлеу саясаты мен құрылымы бойынша, оның ішінде Директорлар кеңесіне мүшелерінің, атқарушы органның, Ішкі аудит қызметі басшысының, Корпоративтік хатшының және Директорлар кеңесі немесе акционерлермен келісілген Компанияның басқа да қызметкерлердің жыл сайынғы жеке сыйқысын айқындау жөніндегі ұсыныстар;
- Директорлар кеңесі немесе акционерлер сыйақыны үйлестіретін Компания қызметкерлеріне жылдың аяғында сыйақыны төлеу туралы мәселесін қарау;
- Директорлар кеңесіне мүшелерінің, атқарушы органның, ішкі аудит қызметі басшысының, корпоративтік хатшының және Директорлар кеңесі немесе

акционерлер сыйақыны үйлестіретін Компанияның басқа қызметкерлерінің сыйақысы саясатының және деңгейдің салыстырмалы талдауын жүргізу.

2021 жылғы негізгі қызмет

Жыл басында Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитеттің 2020 жылғы жұмысы туралы жыл сайынғы есебі қаралды. 2021 жылы біз бірнеше санатқа жататын мәселелердің кең ауқымын қарастырдық:

Директорлар кеңесі және комитеттер

Директорлар кеңесі мен комитеттерінің құрамына (Стратегиялық жоспарлау комитетінің құрамына өзгерістерді қоса алғанда), сондай-ақ Директорлар кеңесіне төрағасы мен мүшелерін сайлауға және оларға сыйақыға қатысты ұсынымдар.

Президент және бас атқарушы директор

Компанияның Президентімен еңбек шартына өзгерістер енгізу бойынша ұсынымдар; 2019 жылы үшін Президентке сыйлықақы төлеу; мектеп оқуға жәрдемақылар. Біз сондай-ақ Компанияның 10% және одан да көп үлесі бар заңды тұлғаның президентін тағайындауға қатысты ұсыныстар шығардық.

Өкілеттікті тоқтату, сайлау және тағайындау

Директорлар кеңесіне мүшесін сайлау және өкілеттіктерді мерзімінен бұрын тоқтатуға, сондай-ақ Ішкі аудит қызметінің басшысының және Комплаенс және тұрақты даму жөніндегі директордың өкілеттіктерін тоқтатуға/ тағайындауға қатысты ұсыныстар. Біз Ішкі аудит басшысына қойылатын біліктілік талаптарын бекітуді ұсындық және жоғары басшылықтың сабақтастығын жоспарлау бойынша жаңартылған ақпаратты қарастырдық.

Сыйақы, өтемақы және ынталандыру бағдарламалары

Біз қызметкерлерге олардың сыйақы мөлшері Компанияның Директорлар кеңесі/ акционерлері белгілейтін 2021 жылға сыйақы (компанияның сыйақысы) және өтемақы мәселесі бойынша ұсынымдар шығардық. Біз Компанияның ынталандыру бағдарламаларының ережелерін, қызметтік автокөліктердің тиістілік нормаларын және ұялы байланыс шығынын өтеу лимиттерін, сондай-ақ Еңбекақы төлеу жүйесі туралы ереженің және Іссапарлар туралы ереженің жаңа редакцияларын қарастырдық.

Біз Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитеттің 2022 жылға жұмыс жоспарын анықтап, бекіттік.

2022 жылғы басымдықтар

Күн тәртібіндегі сыйақы мен тағайындауларға қатысты қайталанатын мәселелерден басқа, 2022 жылға басымдықтарға мыналар да кіреді:

- Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитеттің 2021 жылғы жұмысы туралы жыл сайынғы есепті қарау;
- Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігін бағалау рәсімдерін әзірлеу және нәтижелерін қарау;
- Директорлар кеңесіне ықтимал үміткерлерге қатысты акционерлерге ұсынымдарды дайындау;
- тәуелсіз атқарушы емес директорларға сыйақы мен өтемақы төлеу мөлшері мен шарттарын қайта қарау;
- сыйақыны Директорлар кеңесі/ акционерлер келісетін лауазымды тұлғалар мен қызметкерлердің сыйақысының мөлшерін өзгерту жөніндегі ұсыныстарды қарау;
- Ұзақ мерзімді уәждемелеу бағдарламасы үшін тиімділіктің негізгі көрсеткіштерін қарастыру;
- Президент және Бас атқарушы директордың 2021 жылғы сыйақысының (жылдық сыйақысының) мөлшері бойынша ұсынымдар дайындау;
- сыйақысы Директорлар кеңесімен/ акционерлермен келісілген қызметкерлерге төленетін Компанияның 2021 жылғы сыйақы мөлшері бойынша ұсынымдар дайындау;
- 2023 жылға жоғары басшылық үшін жыл қорытындысы бойынша сыйлықақы беру бағдарламаны қарастыру;
- Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитеттің 2023 жылға жұмыс жоспарын құру.

Сыйақы саясаты

Компанияның Директорлар кеңесіне мүшелеріне сыйақы мен өтемақы төлеу тәртібі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасы, Компанияның жарғысы және корпоративтік басқару кодексі негізінде әзірленген Компанияның Директорлар кеңесіне мүшелеріне сыйақы саясатымен белгіленген.

Сыйақы Компания акционерлері атынан ұсынылған Директорлар кеңесіне мүшелерге төленбейді. Сыйақы Компанияның тәуелсіз директорларына төленеді. Сыйақы мөлшері Директорлар кеңесі мен Тағайындау және сыйақы жөніндегі комитеттің ұсынымдары бойынша Акционерлердің жалпы жиналысымен айқындалады.

Атқарушы органға сыйақы мөлшерін тағайындау және сыйақы жөніндегі комитеттің ұсынымдары негізінде акционерлердің жалпы жиналысымен айқындалады.

Компанияның тәуелсіз директорларына мыналар төленеді:

- Директорлар кеңесінің отырыстарына қатысқаны үшін жылдық тиянақталған сыйақы;
- өз міндеттерін орындаумен байланысты шығынның өтемақысы;
- рейстерге жеңілдіктер.

Жылдық тиянақталған сыйақының, сондай-ақ өтемақылар мөлшері, Акционерлердің жалпы жиналысының тиісті шешімі негізінде Компанияның тәуелсіз директорларымен шарттармен белгіленеді. 2021 жылы Сыйақы саясатына Компанияның директорлар кеңесінің төрағасына сыйақы мен өтемақыны төлеу туралы ережелерді қосуға қатысты өзгертулер енгізілді.

2021 жылы сыйақы

2021 жылы тәуелсіз директорларға төленген жалпы сыйақы, салықтарды қосқанда, 221 929,69 АҚШ доллар болды.

Біз Компания қызметкерлеріне сыйақы мен өтемақы төлемдерінің мөлшерін анықтауға, соның ішінде уәждемелеу бағдарламаларының ережелерін қайта қарауға және бекітуге ерекше көңіл бөлеміз».

Джанет Хэкман

Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитеттің төраймы

Дивидендтік саясат

Компанияның дивидендтік саясаты Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына, Компания Жарғысына және ішкі құжаттарына сәйкес әзірленді. Дивидендтердің мөлшерін, сондай-ақ оларды төлеу шарттарын белгілеудің ашық процесі Саясатпен белгіленген, сонымен қатар, Компанияның одан арғы өсуін қаржыландыру мен акционерлерге капиталды қайтару арасындағы дұрыс теңгерім қамтамасыз етіледі.

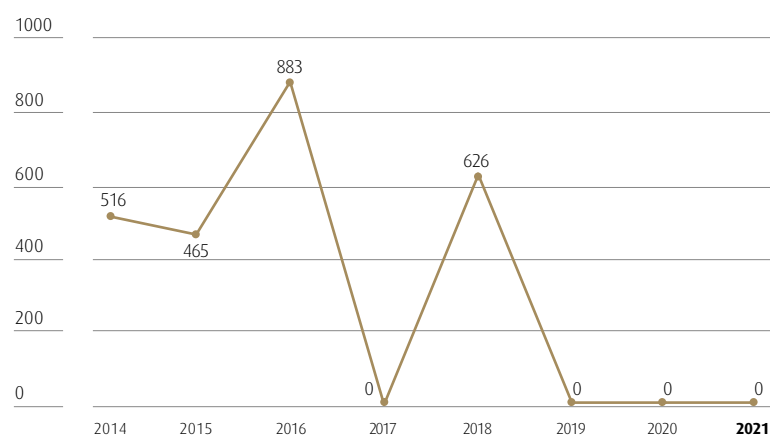
Акционерлерге дивидендтерді төлеу талаптары:

- Компанияда жыл ішінде таза пайданың болуы;
- дивидендтерді төлеуге шектеулердің болмауы;
- Компанияның Директорлар кеңесіне дивидендтер мөлшері туралы ұсынымдары;
- Акционерлердің жалпы жиналысының шешімі.

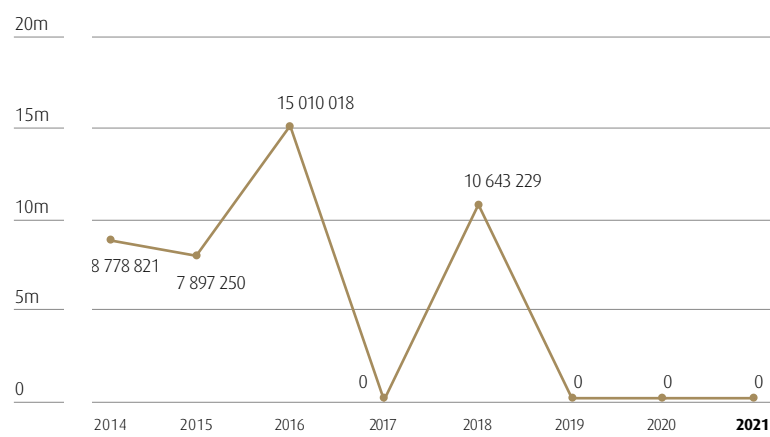
Дивидендтік саясатқа сәйкес, акционерлер өзге шешім қабылдаған жағдайлардан басқасында, Компания қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (ҚЕХС) сәйкес құрастырылған қаржы есептемесі негізінде дивидендтерді төлеуге таза кірістің 30 %-ын жұмсайды.

Компанияны құру сәтінен жай акциялардың жалпы саны өзгеріссіз қалды және 17 000 данаға тең.

Акцияға есептелген және төленген дивидендтердің мөлшері (АҚШ долл.)

Есептелген және төленген дивидендтердің жиыны (АҚШ долл.)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Бір акцияға шаққанда есептелген және төленген дивидендтердің мөлшері (АҚШ долл.)	465	883	0	626	-	-	-
Алдыңғы жылғы таза пайданың мөлшері (мың АҚШ долл.)	19 453	48 741	(39 865)	39 318	5 352	30 032	(93 933)
Дивидендтерді төлеу коэффициенті	50%	50%	-	30%	-	-	-

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға арналған

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау және бекіту үшін басшылықтың жауапкершілігін растау	86
Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі	87
2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептілік:	
Пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есеп	89
Басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	90
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	91
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	92
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	93
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер	95
GRI көрсеткіштері	153

Қаржы есептемесі

Жауапкершілік нұсқаулығын растау шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау және бекіту үшін

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға

Басшылық 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Эйр Астана» АҚ және оның еншілес ұйымының (бұдан әрі «Топ») шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ оның қызметінің нәтижелерін, ақша ағындарын және меншікті капиталдағы өзгерістерді шынайы көрсететін шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындауға жауап береді. Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес («ҚЕХС») сәйкес осы күні аяқталған жыл үшін.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық:

- есеп саясатын дұрыс таңдау мен қолдануды қамтамасыз ету;
- ақпаратты ұсыну, соның ішінде осындай ақпараттың орындылығын, сенімділігін, салыстырмалығын және мәліметтер қамтамасыз ететін нысандағы есеп саясаты туралы мәліметтер;
- қолданушыларға белгілі бір операциялардың, сондай-ақ басқа да оқиғалардың немесе жағдайлардың Топтың қаржылық жағдайына және қаржылық нәтижелеріне тигізетін әсері туралы қаржылық есептілікті түсіну үшін ХҚЕС сәйкес келуі жеткіліксіз болған жағдайда қосымша ақпаратты ашу;
- Топтың өз қызметін одан әрі жалғастыра алатындығын бағалау.

Басшылық сонымен қатар:

- Топтың барлық бөлімшелерінде тиімді және сенімді ішкі бақылау жүйесін әзірлеу, енгізу және қолдау;
- Топтың операцияларын ашып көрсетуге және түсіндіруге мүмкіндік беретін нысанда жазбалар жүргізу, сондай-ақ кез-келген уақытта Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайы туралы жеткілікті дәлдік туралы ақпарат беру және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ҚЕХС сәйкес келуін қамтамасыз ету;
- Қазақстан Республикасының заңнамасына және ҚЕХС сәйкес бухгалтерлік есеп;
- Топ активтерінің сақталуын қамтамасыз ету үшін барлық мүмкін шараларды қабылдау; және
- қаржылық және басқа да теріс пайдалану фактілерін анықтау және алдын алу.

2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылға арналған осы шоғырландырылған қаржылық есептілік Топ басшылығымен 2022 жылдың 25 ақпанында мақұлданды және бекітілді.

Топ басшылығының атынан:

Питер Фостер
Президент

Ибрагим Жанлыел
Қаржы директоры

Сауле Хасенова
Бас бухгалтер

25 ақпан, 2022 жыл
Алматы қаласы
Қазақстан Республикасы

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі

«Эйр Астана» АҚ Акционерлеріне

Пікір

Біз 2021, 2020 және 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша шоғырландырылған қаржылық жағдай туралы есептерден, көрсетілген күндері аяқталған жылдар бойынша пайдалар немесе залалдар және басқа жиынтық табыс, меншікті капиталдағы өзгерістер және ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерден, сондай-ақ, есеп саясатының маңызды тұжырымдамалары мен басқа түсіндірмелі ескертпелерден тұратын «Эйр Астана» акционерлік қоғамы (әрі қарай, «Компания») және оның еншілес кәсіпорыны (әрі қарай, «Топ») жылдық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитін жүргіздік.

Біздің пікірімізше, қоса берілетін шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес барлық елеулі тұрғыда Топтың 2021, 2020 және 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылған қаржылық жағдайын және көрсетілген күндері аяқталған жылдар бойынша шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және шоғырландырылған ақша қаражаттарының қозғалысын әділ көрсетеді.

Пікір білдіруге негіздеме

Біз Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес аудит жүргіздік. Осы стандарттар бойынша біздің жауапкершілігіміз одан әрі есебіміздің «Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің (БХЭСК кодексі) Кәсіби бухгалтерлердің халықаралық әдеп кодексіне (оның ішінде халықаралық тәуелсіздік стандарттарына) және біздің қаржылық есептіліктің аудитіне тиісті Қазақстан Республикасында қолданылатын әдептілік талаптарға сәйкес Компанияға қатысты тәуелсіз болып табыламыз және біз басқа да әдептілік міндеттемелерді осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес орындадық. Біз алған аудиторлық дәлелдер біздің пікірімізді білдіруге негіздеме болуға жеткілікті және тиісті деп есептейміз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауап беретін тұлғалардың жауапкершілігі

Басшылық ҚЕХС-ға сәйкес көрсетілген шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындалуы мен әділ ұсынылуына және де алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбаған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін басшылық қажет деп анықтайтын ішкі бақылау жүйесіне жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындаған кезде басшылық Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетін бағалау, сәйкес жағдайларда үздіксіз қызметке қатысты мәселелерді ашып көрсету және басшылық Топты таратуды, оның қызметін тоқтатуды ниеттеніп отырған немесе тарату мен қызметін тоқтатудан бөлек, қайсыбір басқа нақты балама нұсқасы болмаған жағдайларды қоспағанда, үздіксіз қызмет туралы болжамы негізінде есептілікті жасау үшін жауапты.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің дайындалуын қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіне аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептіліктің алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан елеулі бұрмаланбағандығы туралы ақылға қонымды сенімділік алу және де біздің пікіріміз енетін аудиторлардың есебін шығару. Ақылға қонымды сенімділік жоғары дәрежедегі сенімділікті білдіреді, бірақ Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмаланулар болғанда оны әрқашан табатындығына кепіл болып табылмайды. Бұрмаланулар алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін және де егер олар жеке немесе жиынтық түрінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде пайдаланушылар қабылдайтын экономикалық шешімдерге ықпал етуі негізді түрде жорамалданса, маңызды болып саналады.

Аудиттің халықаралық стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит аясында біз кәсіби пайымдауды қолданамыз және бүкіл аудит бойы кәсіби күмәншілдікті сақтаймыз. Одан бөлек біз келесілерді орындаймыз:

- алаяқтық әрекеттер немесе қателіктер салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелін анықтаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді әзірлейміз және өткіземіз; өз пікірімізді білдіру үшін негіз болатын жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Алаяқтық әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануларды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені алаяқтық әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізу, ақпаратты немесе әрекетті бұрмалап көрсетулерді немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өтуді қамтуы мүмкін;
- жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық рәсімдерді әзірлеу мақсатында, бірақ Топтағы ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесінің түсінігін аламыз;

Қаржы есептемесі

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі жалғасы

«Эйр Астана» АҚ Акционерлеріне

- қолданылатын есеп саясатының тиісті сипатын және бухгалтерлік бағалаулардың негізділігін және басшылық дайындаған сәйкесінше ақпаратты ашып көрсетуді бағалаймыз;
- басшылықтың бухгалтерлік есептің үздіксіз қызмет негізін қолдануының заңдылығы туралы қорытынды жасаймыз және де алынған аудиторлық дәлелдер негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру қабілетіне елеулі күмән туғызуы мүмкін оқиғалар немесе шарттарға байланысты елеулі белгісіздіктің бар-жоқтығы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біз елеулі белгісіздік бар деген қорытындыға келсек, біздің аудиторлардың есебінде шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сәйкес ашып көрсетілген ақпаратқа назар аудартуымыз керек немесе осындай ашып көрсетілген ақпарат орынсыз болса, пікірімізді түрлендіруіміз керек. Біздің қорытындыларымыз біздің аудиторлардың есебінің күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда болашақ оқиғалар немесе шарттар Топтың үздіксіз қызметті жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкелуі мүмкін;
- шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ашып көрсетілген ақпаратты қоса алғанда оның бүтіндей ұсынылуын, құрылымы мен мазмұнын және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде жатқан операциялар мен оқиғалардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз етілетіндей көрсетуіне бағалау жүргіземіз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір білдіру үшін ұйымдардың қаржылық ақпаратына немесе Топ ішіндегі қызметке қатысты жеткілікті тиісті аудиторлық дәлелдер аламыз. Біз Топтың аудитін басқару, бақылау және оның жүргізілуі үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін толығымен жауапты болып қаламыз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен ақпараттық тұрғыдан алғанда өзара әрекеттесеміз, бұл кезде өзгенден бөлек, оларға аудиттің жоспарланған көлемі мен уақыты туралы, сондай-ақ аудит жүргізу барысында өзіміз анықтаған ішкі бақылау жүйесіндегі елеулі кемшіліктерді қоса алғанда аудит нәтижесі бойынша елеулі ескертулер туралы ақпаратты жеткіземіз.

Нәтижесінде тәуелсіз аудиторлардың осы аудиторлық есебі шығарылған тапсырма жетекшісі:

Мұхит Қосаев

Қазақстан Республикасының
сертификатталған аудиторы
2003 жылдың 24 желтоқсанында берілген
№ 558 аудитордың біліктілік куәлігі

«КПМГ Аудит» ЖШС

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі аудиторлық қызмет жүргізу үшін
2006 жылдың 6 желтоқсанда берген мемлекеттік лицензия № 0000021

Дементьев С. А.

«КПМГ Аудит» ЖШС Жарғы негізінде
әрекет ететін Бас директоры

2022 жылдың 25 ақпаны

«КПМГ Аудит» ЖШС, Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес тіркелген компания, жауапкершілігі өз қатысушыларының кепілдіктерімен шектелген KPMG International Limited жекеше ағылшын компаниясының құрамына кіретін KPMG тәуелсіз фирмалары жаһандық ұйымының қатысушысы.

ТОО «КПМГ Аудит», компания, зарегистрированная в соответствии с законодательством Республики Казахстан, участник глобальной организации независимых фирм KPMG, входящих в KPMG International Limited, частную английскую компанию с ответственностью, ограниченной гарантиями своих участников.

Пайда немесе шығын туралы шоғырландырылған есеп

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға

МЫҢ ТЕҢГЕ	Ескерту	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Табыс және басқа да кірістер				
Жолаушылар тасымалы	7	305 252 639	145 548 902	315 750 378
Жүк және пошта	7	14 304 293	10 207 230	8 093 249
Басқа кірістер	7	3 360 585	4 593 822	18 353 628
Кері жалдаумен сату және сату операциялары бойынша пайда	7	1 989 207	2 366 523	1 791 270
Жалпы табыс және басқа кірістер		324 906 724	162 716 477	343 988 525
Операциялық шығындар				
Жанармай		(61 695 155)	(36 022 758)	(79 458 517)
Амортизация және тозу	13	(51 484 170)	(41 735 091)	(31 138 626)
Персонал шығындары	8	(44 674 522)	(29 777 292)	(39 476 452)
Инженерлік қызмет көрсету	8	(40 324 060)	(17 259 956)	(36 134 279)
Әуежай қызметтері және навигация	8	(29 879 880)	(19 076 474)	(41 873 616)
Жолаушыларға қызмет көрсету	8	(25 961 531)	(14 770 577)	(35 031 959)
Іске асыру шығындары	8	(10 686 310)	(6 927 121)	(16 213 290)
Экипаж шығындары	8	(5 317 505)	(5 984 507)	(13 521 409)
Сақтандыру		(3 026 608)	(2 382 819)	(3 484 556)
Ақпараттық технологиялар		(1 951 534)	(1 742 889)	(1 537 890)
Ұшақты жалға алу бойынша шығындар	8	(1 561 520)	(1 385 721)	(5 266 640)
Консультациялық және кәсіби қызметтер		(1 448 480)	(1 334 435)	(1 490 046)
Жылжымайтын мүлікті жалдау бойынша шығыстар		(1 124 388)	(995 435)	(951 134)
Салық		(1 066 338)	(1 720 813)	(657 565)
Дебиторлық берешектің құнсыздануы		(49 254)	(51 201)	(282 470)
Басқа операциялық шығындар		(4 456 439)	(9 929 653)	(7 348 035)
Жалпы операциялық шығындар		(284 707 694)	(191 096 742)	(313 866 484)
Операциялық пайда/(залал)				
		40 199 030	(28 380 265)	30 122 041
Қаржылық кіріс	9	4 442 663	583 344	850 088
Қаржылық шығындар	9	(20 040 053)	(14 940 353)	(10 095 414)
Валюталық таза шығын		(5 330 611)	(5 210 339)	(4 879 680)
Салық салғанға дейінгі пайда/(залал)		19 271 029	(47 947 613)	15 997 035
Табыс салығы бойынша (шығын)/үнемдеу	10	(3 785 461)	9 274 821	(4 502 288)
Жыл ішіндегі пайда/(шығын)		15 485 568	(38 672 792)	11 494 747
Бір акцияға шаққандағы пайда/ (шығын) – базалық және ажыратылған (теңге)	21	910 916	(2 274 870)	676 162

Топ басшылығының атынан:

Питер Фостер
Президент

Ибрагим Жанлыел
Қаржы директоры

Сауле Хасенова
Бас бухгалтер

25 ақпан, 2022 жыл
Алматы қаласы
Қазақстан Республикасы

Пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есеп осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 11-72 беттердегі ескертпелермен бірге оқылуы керек.

Қаржы есептемесі

Өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға

МЫҢ ТЕҢГЕ	Ескерту	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жыл ішіндегі пайда/(шығын)		15 485 568	(38 672 792)	11 494 747
Келесі кезеңдерде пайдаға немесе залалға қайта жіктелуге жатпайтын валюталық айырмашылықтар		382 624	3 089 347	(109 630)
Кейінгі кезеңдерде пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелуге жататын салықты шегергендегі өзге де жиынтық кіріс:				
Ақша ағындарын хеджирлеу құралдары бойынша іске асырылған залал	26	5 010 113	4 818 999	4 270 055
Хеджирлеу құралдары бойынша өткізілген шығын бойынша кейінге қалдырылған салық	26	(1 002 023)	(963 884)	(854 011)
Табыс салығын шегергендегі бір жылдағы өзге де жиынтық кіріс		4 008 090	3 855 115	3 416 044
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс жиынтығы		19 876 282	(31 728 330)	14 801 161

Өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 11-72 беттердегі ескертпелермен бірге оқылуы керек.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

МЫҢ ТЕҢГЕ	Ескерту	31 желтоқсан 2021 ж.	31 желтоқсан 2020 ж.	31 жетоқсан 2019 ж.
АКТИВТЕР				
Ұзақ мерзімді активтер				
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар	11	311 845 960	296 788 692	236 131 870
Материалдық емес активтер	12	659 790	692 818	648 490
Берілген ұзақ мерзімді алғытөлемдер	16	7 037 908	5 199 501	4 617 479
Кепілдік салымдар	14	7 761 173	8 590 773	6 401 496
Кейінге қалдырылған салық активтері	10	1 170 610	3 691 802	-
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	17	1 559 230	1 382 689	1 239 592
		330 034 671	316 346 275	249 038 927
Ағымдағы активтер				
Тауарлы-материалдық босалқы қорлар	15	22 261 449	19 518 018	19 129 883
Берілген алғытөлемдер	16	11 457 381	6 476 121	11 868 707
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		1 135 634	1 374 692	342 418
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	17	6 103 061	4 301 700	12 662 199
Өзге салықтар бойынша алдын ала төлем	18	3 328 746	6 383 521	12 757 846
Кепілдікті салымдар	14	677 062	2 447 171	6 362 089
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	19	97 740 953	84 751 912	67 504 945
Басқа қаржылық активтер	20	3 187 979	-	89 526
		145 892 265	125 253 135	130 717 613
Активтер жиыны		475 926 936	441 599 410	379 756 540
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Меншікті капитал				
Жарғылық капитал	21	2 501 550	2 501 550	2 501 550
Қосымша төленген капитал		48 996	48 996	48 996
Шетел валютасын аудару бойынша резерв		10 002 799	8 738 645	4 837 994
Хеджирлеу құралдары бойынша резерв, салық шигерісінен кейін		(11 723 938)	(14 850 498)	(17 894 309)
Бөлінбеген пайда		26 794 565	11 308 997	49 981 789
Меншікті капитал жиыны		27 623 972	7 747 690	39 476 020
Ұзақ мерзімді міндеттемелер				
Несиелер	25	2 054 936	22 309 914	2 460 054
Жалға алу бойынша міндеттемелер	26	250 676 740	240 896 053	189 491 471
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	10	-	-	4 882 996
Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге резерв	23	37 331 701	19 166 979	20 602 089
Қызметкерлерге берілетін сыйақы		701 675	656 199	466 377
		290 765 052	283 029 145	217 902 987
Ағымдағы міндеттемелер				
Несиелер	25	24 840 159	46 724 798	3 977 023
Жалға алу бойынша міндеттемелер	26	63 195 657	55 703 229	42 550 129
Болашақ кезеңдердің табыстары	22	24 724 868	16 041 722	25 984 748
Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге резерв	23	17 578 578	15 798 015	14 313 840
Саудалық және өзге кредиторлық берешек	24	27 198 650	16 554 811	35 551 793
		157 537 912	150 822 575	122 377 533
Міндеттемелер жиыны		448 302 964	433 851 720	340 280 520
Меншікті капитал мен міндеттемелер жиыны		475 926 936	441 599 410	379 756 540

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 11-72 беттердегі ескертпелермен бірге оқылуы керек.

Қаржы есептемесі

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп

2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

МЫҢ ТЕҢГЕ	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Хеджирлеу құралдары бойынша резерв	Ақша бағамдарының айырмашылығы бойынша резерв	Бөлінбеген пайда	Меншікті капитал жиыны
2019 жылдың 1 қаңтарына	2 501 550	48 996	(20 860 354)	4 497 625	38 487 042	24 674 859
Кезең ішіндегі пайда	-	-	-	-	11 494 747	11 494 747
Ақша ағымдарын хеджирлеу құралдары бойынша іске асырылған залал, салық шегерісінен кейін	-	-	3 416 044	-	-	3 416 044
Басқа валюталардан аударма бойынша бағам айырмашылықтары	-	-	(449 999)	340 369	-	(109 630)
Кезең ішіндегі жиынтық кіріс	-	-	2 966 045	340 369	11 494 747	14 801 161
2019 жылдың 31 желтоқсанында	2 501 550	48 996	(17 894 309)	4 837 994	49 981 789	39 476 020
2020 жылдың 1 қаңтарына	2 501 550	48 996	(17 894 309)	4 837 994	49 981 789	39 476 020
Кезең ішіндегі таза залал	-	-	-	-	(38 672 792)	(38 672 792)
Ақша ағымдарын хеджирлеу құралдары бойынша іске асырылған залал, салық шегерісінен кейін	-	-	3 855 115	-	-	3 855 115
Басқа валюталардан аударма бойынша бағам айырмашылықтары	-	-	(811 304)	3 900 651	-	3 089 347
Кезең ішіндегі жиынтық кіріс	-	-	3 043 811	3 900 651	(38 672 792)	(31 728 330)
2020 жылдың 31 желтоқсанында	2 501 550	48 996	(14 850 498)	8 738 645	11 308 997	7 747 690
2021 жылдың 1 қаңтарына						
Кезең ішіндегі пайда	-	-	-	-	15 485 568	15 485 568
Ақша ағымдарын хеджирлеу құралдары бойынша іске асырылған залал, салық шегерісінен кейін	-	-	4 008 090	-	-	4 008 090
Басқа валюталардан аударма бойынша бағам айырмашылықтары	-	-	(881 530)	1 264 154	-	382 624
Кезең ішіндегі жиынтық кіріс	-	-	3 126 560	1 264 154	15 485 568	19 876 282
2021 жылдың 31 желтоқсанында	2 501 550	48 996	(11 723 938)	10 002 799	26 794 565	27 623 972

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп туралы шоғырландырылған есеп осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 11-72 беттердегі ескертпелермен бірге оқылуы керек.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

МЫҢ ТЕҢГЕ	Ескерту	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ				
Салық салынғанға дейінгі пайда/(залал)		19 271 029	(47 947 613)	15 997 035
Түзетулер:				
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы	13	51 484 170	41 735 091	31 138 626
Негізгі құралдарды сатудан түскен кірістер		(3 054 489)	(2 366 523)	(2 258 608)
Ақша қаражаттары және оның баламалары, кепілдендірілген депозиттер мен сауда және басқа да дебиторлық берешектің құнсыздануы бойынша резервтегі өзгерістер	27	(154 649)	(191 609)	469 252
Өтімсіз тауарлы-материалдық босалқы қорларға бойынша резервтің өзгеруі	15	(59 218)	(170 548)	163 434
Пайдаланылмаған демалыс үшін резервтің өзгеруі	24	135 478	(235 382)	202 092
Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету резервінің өзгеруі	8	25 899 549	8 156 866	10 895 744
Клиенттердің сенімділігі бағдарламасының резерві өзгерісін есептеу	22	(602 832)	341 097	468 103
Валюталық таза шығын		5 330 611	5 210 339	4 879 680
Құнсыздануды қоспағанда, қаржылық кіріс	9	(4 179 082)	(479 314)	(1 021 943)
Құнсыздануды қоспағанда, қаржылық шығыс	9	19 931 534	14 656 684	10 095 414
COVID-19 - ға байланысты жалдау төлемдерін кейінге қалдыру әсері	8, 26	377 748	(835 927)	-
Әуе кемелерін мерзімінен бұрын қайтарудан түскен табыс	26	(209 440)	(1 197 068)	-
Негізгі құралдардың құнсыздануы	11	-	5 924 721	-
Сақтандыру жағдайынан түскен кіріс	7	-	-	(9 341 397)
Айналым капиталындағы өзгерістерге дейін операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттары		114 170 409	22 600 814	61 687 432
Саудалық және өзге дебиторлық берешектердің өзгеруі		(1 631 695)	9 698 544	(1 822 656)
Алғытөлемдердің өзгеруі		(2 727 444)	12 429 382	(6 290 496)
Тауарлы-материалдық босалқы қорлардың өзгеруі		(1 497 495)	1 669 557	(1 940 160)
Саудалық кредиторлық берешектің және әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бойынша резервтің өзгеруі		1 738 628	(31 548 141)	6 186 388
Болашақ кезеңдер табыстарының өзгеруі		8 760 455	(12 649 484)	5 344 721
Басқа қаржылық активтердің өзгеруі		-	(127 189)	(627 327)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттары		118 812 858	2 073 483	62 537 902
Төленген табыс салығы		(1 707 547)	(1 339 333)	(4 638 930)
Алынған сыйақы		693 694	473 954	1 014 670
Операциялық қызметтен түскен таза ақша қаражаттары		117 799 005	1 208 104	58 913 642

Жалғасы келесі бетте

Қаржы есептемесі

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

мың теңге	Ескерту	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ				
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтарды сатып алу		(13 497 482)	(12 507 017)	(13 597 194)
Кері жалға алумен сатудан түсетін түсімдер		3 714 556	12 636 330	3 327 629
Жанармай опциондарын сатып алу	20	(1 900 094)	-	-
Негізгі құралдарды сатудан түсетін түсімдер		1 696 451	1 225 223	1 253 889
Жанармай опциондарынан сатудан түсетін түсімдер	20	2 168 493	-	-
Сақтандыру жағдайынан түсімі	7	-	-	6 773 910
Материалдық емес активтерді сатып алу		(231 449)	(341 654)	(164 200)
Банктік және кепілдік депозиттерді орналастыру		(1 753 113)	(1 450 979)	(4 645 054)
Банктік және кепілдік депозиттерді өтеу		4 508 675	2 801 228	11 378 775
Инвестициялық (қызметте пайдаланылған)/ қызметтен түскен таза ақша қаражаттары		(5 293 963)	2 363 131	4 327 755
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ				
Жалдау төлемдері	26	(39 916 368)	(40 910 161)	(39 779 590)
Төленген сыйақы	26	(20 845 124)	(12 444 457)	(9 532 006)
Қарыздарды қайтару және кері жалға алу арқылы сатудан қосымша қаржыландыру	26	(45 800 736)	(26 750 005)	(516 330)
Алынған қарыздар және кері жалға алумен сатудан қосымша қаржыландыру	26	5 318 400	88 651 769	3 444 750
Қаржылық (қызметте пайдаланылған)/қызметтен алынған таза ақша қаражаты		(101 243 828)	8 547 146	(46 383 176)
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза өсуі		11 261 214	12 118 381	16 858 221
Шетел валютасындағы қолма-қол ақша айырбастау бағамдарының өзгеруінің әсері		(787 729)	(487 281)	(163 052)
Күтілетін несиелік шығындар қозғалысының ақша қаражаттары мен банктегі қалдықтарға әсері		(426)	(842)	(1 148)
Басқа валюталардан қайта есептеу кезіндегі бағамдық айырмалар		2 515 982	5 616 709	(220 825)
Жыл басындағы ақша қаражаттары мен олардың баламалары		84 751 912	67 504 945	51 031 749
Жыл соңындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	19	97 740 953	84 751 912	67 504 945

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылатын 11-72 беттердегі ескертпелермен бірге оқылуы керек.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

1. Қызметінің сипаты

«Эйр Астана» АҚ (бұдан әрі «Компания») Қазақстан Республикасы Азаматтық Кодексінің анықтамасына сәйкес акционерлік қоғам болып табылады.

Компания Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 29 тамыздағы № 1118 қаулысына сәйкес 2001 жылғы 14 қыркүйекте жабық акционерлік қоғам ретінде құрылды. Заңнамаға 2003 жылы енгізілген өзгерістердің нәтижесінде 2005 жылдың 27 мамырда Компания акционерлік қоғам болып қайта тіркелді.

Компания 2019 жылғы қарашада сатып алынған «Эйр Қазақстан авиациялық компаниясы» АҚ еншілес кәсіпорнына (бұдан әрі – «Еншілес кәсіпорын») иелік етеді. Бірге олар бұдан әрі «Топ» деп аталады.

2019 жылғы қарашада Компания акцияларының жүз пайызын, яғни 101,665 акцияны және компанияның дауыс беретін үлесін 2 теңгеге сатып алып, еншілес кәсіпорынға бақылау алды. Сатып алу кезіндегі таза міндеттемелер 7 мың теңгені құрады. Еншілес компанияны бақылауға алу компанияға FlyArystan брендімен жұмыс істейтін бөлімшесін болашақта бюджеттік авиакомпанияға айналдыруға мүмкіндік береді. Еншілес ұйымның 2020 және 2021 жылдары ешқандай операциялары болған жоқ.

Топ қызметінің негізгі түрі жолаушылар үшін тұрақты ішкі және халықаралық авиатасымалдарды ұсыну болып табылады. Басқа іс-шараларға жүк және пошта тасымалы кіреді.

Топ өзінің алғашқы рейсін 2002 жылғы 15 мамырда Алматы қаласынан Қазақстанның елордасы Нұр-сұлтан қаласына (ол кезде – Астана) Боинг-737 рейсімен жүзеге асырды. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша топ 36 әуе кемесінен тұратын паркпен операция жасады.

2010 жылы Топ өз офисін Қазақстан Республикасының Нұр-Сұлтан қаласынан Қазақстан Республикасының Алматы қаласына Закарпатская көшесі, 4А мекен-жайы бойынша қайта тіркеуді жүргізді, өйткені Топпен негізгі әрекеттесуші әуежай Алматы қаласының Халықаралық әуежайы болып табылады.

Топтың акционерлері Қазақстан Республикасының Үкіметі атынан «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-ауқат Қоры» АҚ және «BAE Systems Kazakhstan Ltd.» компаниясы болып табылады, олар Компания акцияларының тиісінше 51% және 49% иелік етеді.

2. Есеп негіздері

Сәйкестік туралы мәлімдеме

Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілік халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес дайындалды.

Функционалдық валюта және шоғырландырылған қаржылық есептілікті ұсыну валютасы

Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы — теңге, ол 2017 жылғы 31 желтоқсанға дейін компанияның функционалдық валютасы болды, өйткені ол компанияның тиісті операцияларының, оқиғалары мен мән-жайларының экономикалық мәнін көрсетті және Компания операциялар жүргізген негізгі экономикалық ортаның функционалдық валютасы болып табылады.

2017 жылы басшылық компанияның функционалдық валютасын анықтайтын индикаторларға қайта баға беріп, компанияның халықаралық тасымалдары бойынша операциялардың ұлғайып келе жатқанына ерекше назар аударды. Басшылық операциялардың көпшілігіне басқа шетелдік валюталар, көбінесе АҚШ доллары әсер ететінін атап өтті. Сондықтан басшылық 2017 жылғы 31 желтоқсаннан бастап (Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес есептілік мақсаттары үшін көшу күні) компанияның функционалдық валютасы АҚШ доллары болып табылады деп қорытынды жасады.

Акционерлердің талабы бойынша Компанияның функционалдық валютасы болып табылатын АҚШ долларында дайындалған қаржылық есептілікке қоса топ теңге валютасында қаржылық есептілікті дайындайды, өйткені акционерлер екі валюта да топтың қаржылық есептілігін пайдаланушылар үшін пайдалы деп санайды. Осы 2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы шоғырландырылған қаржылық есептілік теңгемен ұсынылды. Теңгемен ұсынылған барлық қаржылық ақпарат таяудағы мыңға дейін дөңгелектенеді, сондықтан осы сомаларды қосу кезінде елеусіз айырмашылықтар туындауы мүмкін.

Қаржылық нәтиже, қаржылық жағдай, сондай-ақ функционалдық валютасы АҚШ доллары болып табылатын топтың ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп мынадай рәсімдерді пайдалана отырып, қазақстандық теңге ұсыну валютасына ауыстырылады:

- активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есептердің әрқайсысында қаржылық жағдай туралы есептердің дайындалу күніндегі жабу бағамы бойынша ауыстырылады;
- жиынтық кіріс туралы әрбір есеп үшін кірістер мен шығыстар тиісті ай үшін ай сайынғы орташа айырбас бағамдары бойынша аударылған ай сайынғы кірістер мен шығыстарды қосу арқылы аударылады; және
- аударым нәтижесінде туындайтын барлық бағамдық айырмашылықтар басқа жиынтық табыстың құрамында танылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

2. Есеп негіздері жалғасы

COVID-19 әсері

2020 жылдың бірінші тоқсанынан бастап пандемия тудырған жаңа коронавирустық COVID 19 инфекциясы авиация саласына айтарлықтай әсер етуді жалғастыруда, әсіресе саяхаттарға қойылатын шектеулерге, сондай-ақ әртүрлі елдердегі әлеуметтік қашықтық талаптары мен жергілікті шектеулерге байланысты.

Сұраныстың баяулауы және ұшуды шектеу 2020 жылдың алғашқы үш тоқсанында кірістің айтарлықтай төмендеуіне әкелді. Компания үшін 2020 жылдың үшінші тоқсанының соңына қарай тренд айтарлықтай өзгерді. Халықаралық рейстер бірте-бірте қалпына келтірілді және ағымдағы жыл бойы толықтырулармен жалғасты. Франкфурт, Амстердам, Дубай, Ыстамбұл, Ташкент және Мәскеу сияқты бар бағыттарға тарихи жоғары сұранысқа қоса, Компания демалыс орындарына тікелей бағыттарға сұраныстың артқанын байқады. Алғаш рет Анталияға рейстер 2020 жылдың қысына дейін ұзартылды, Шарм-эль-Шейхке рейстер қалпына келтірілді және Мальдивтерге тікелей рейстер енгізілді. Табыстың қалпына келуіне жоспарға енгізілмеген, бірақ іс жүзінде ашылған Батуми, Пхукет және Подгорица сияқты бағыттар айтарлықтай әсер етті.

2021 жылы халықаралық және ішкі бағыттарды одан әрі қалпына келтіру және кеңейту жалғасты. Нәтижесінде 2020 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 2021 жылы ішкі жолаушылар тасымалы 75%-ға, халықаралық жолаушылар тасымалы 84%-ға артты. 2021 жылдың наурыз айында Қазақстан Республикасының Үкіметі вакцинациялаудың кең ауқымды бағдарламасын іске қосты. Оның үстіне 2021 жылдың бірінші жартыжылдығында бүкіл әлемде вакцинация басталды. Жыл соңында Қазақстанда және басқа елдерде ревакцинация басталды. Басшылық бұл шаралар алдағы уақытта жағдайды жақсартуды жалғастырады деп күтеді. Топ халықаралық деңгейде тікелей бос уақытты өткізу бағыттарына көбірек назар аудару және ішкі маршруттарын кеңейту арқылы пандемиядан кейінгі төмен сұранысты жеңу үшін өзінің маршруттық желісін өзгертті және шығындарды азайту саясатын енгізді. Бұл әрекеттер Топтың сауықтырылуына айтарлықтай ықпал етті, бұл Топтың пайдасының 2019 жылғы пандемияға дейінгі деңгейден жоғары болуымен дәлелденді.

Пандемияға қарсы іс-қимыл шараларында Топ Компанияның қызметі барысында барлық байланыс нүктелерінде клиенттер мен қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз етуді, сондай-ақ Топтың қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету мақсатында өтімділікті қолдауды басты міндет етіп қойды. қалыпты операцияларды қалпына келтіру. Келесі шаралар басымдықтар ретінде қарастырылады:

- Жұмыскерлер мен клиенттердің денсаулығы мен қауіпсіздігін қорғау.
- Қызметкерлерді вакцинациялауды және ревакцинациялауды ынталандыру.
- Барлық рейстерде әуе кемелерін тазалаудың жаңа шараларын енгізу, соның ішінде әуе кемелеріне дезинфекциялау құралдарын электростатикалық бүрку және әрбір рейс алдында жолаушылар жиі тиетін аумақтарды санитарлық тазарту.
- Жұмыскерлер мен жолаушыларға әлеуметтік арақашықтықты сақтауға және қауіпсіздікте қалуға мүмкіндік беретін шараларды қабылдау, соның ішінде жұмыскерлер мен жолаушылардың маска кию талабын орындаулары.
- Офистерде болу кезінде қатаң ережелерді сақтау, соның ішінде әрбір адамды санитарлық бақылау, міндетті түрде маска кию, әлеуметтік арақашықтық сақтау, денсаулық мәселелері туралы хабарлау және дереу оқшаулау, іріктеліп тестілеу. Қабылданған шаралар туралы ақпарат әрбір қызметкердің назарына жеткізілді, бұл үшін электрондық пошта және телефонға арналған корпоративтік мобильдік қолданба қолданылды. Бұған дейін енгізілген қашықтықтан жұмыс істеу режиміне қосымша қабылданған бұл шаралар COVID-19 вирусының одан әрі таралу қаупін едәуір төмендетті.

Өтімділік

Сонымен бірге, Топ шығындарды қатаң бақылауды енгізу, барлық маңызды емес салымдарды кейінге қалдыру және негізгі кредиторлармен төлемдерді кейінге қалдыру туралы келіссөздер жүргізу арқылы ақша қаражатының шығындалуын азайту үшін белсенді шаралар қабылдайды.

2020 жылы барлық авиакомпаниялар үшін басымдық қолма-қол ақша алу және несиелік желілерге қол жеткізу болды. Келешегі жақсы кейбір авиакомпаниялар банктерден мұндай несие желісін қамтамасыз еткенімен, бірқатар авиакомпаниялардың белгілі бір шарттарда үкіметтерінің көмегін қабылдаудан немесе қаржылық көмекті немесе мемлекеттік кепілдіктерді қабылдаудан басқа таңдауы болмады. Компания дағдарысты үкімет көмегін қажет етпестен сәтті басқарған санаулы авиакомпаниялардың бірі болды.

Халықаралық және ішкі бағыттарға сұраныс жақсарғандықтан, Топ басшылығы 2021 жылға дейін «Қазақстан Халық Банкі» АҚ несиесін ішінара төлеу туралы шешім қабылдады.

Сонымен қатар, Компания өтімділік тәуекелін төмендету үшін келесі шараларды қабылдады:

- Шығындарды қатаң бақылау, қосалқы мердігерлік жұмыс күшін азайту, демалыс күндерін ұзарту және тоқтап тұру арқылы шығындарды азайту;
- Барлық маңызды емес күрделі шығындарды кейінге қалдыру;

- Өндірушілер ұсынған пайдалану шегіне сәйкес күрделі жөндеу және кейінге қалдыру жағдайларын талдау;
- Жалдау төлемдерін үш айдан он екі айға дейін кейінге қалдыру, одан кейін 24 айға кейінге қалдыру; және
- Қуатты қысқарту, жанармайды қысқарту және басқа да шығындарды азайту шаралары, соның ішінде қысқартылған жұмыс уақыты мен қызметкерлердің ерікті демалысы және барлық дерлік дискрециялық шығындарды жою арқылы шығындарды агрессивті басқару.

Қызметтің үздіксіздігі туралы болжам

Басшылық Топтың кем дегенде келесі 12 ай бойы үздіксіз кәсіпорын қызметін жалғастыру үшін жеткілікті ресурстары бар деп күтуде және үздіксіз қызмет принципі орынды деп есептейді. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың таза қысқа мерзімді міндеттемелері 11,645,647 мың теңгені құрады.

Топтың жыл аяғындағы шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау кезінде үздіксіз қызмет ету қағидатын қолданудың орындылығын қарастыру шеңберінде бірқатар әртүрлі сценарийлер қарастырылды. Модельделген болжамдар COVID-19-ға қатысты шектеулердің (және қосымша нұсқалар, соңғысы Omicron) болжамды ықтимал әсеріне және Топтың келесі 12 айдағы ұсынған жауабына негізделген.

Оларға, ең алдымен, шектеулердің әртүрлі деңгейлерінің ұзақтығына және осы шектеулердің Топтың қызметтеріне сұранысқа кейінгі әсерінің ауырлығына негізделген күтілетін әсерлердің ауқымы кіреді. Басшылық сауда белсенділігінің төмендеуінің кірістерге, кірістерге және ақша ағындарына әсеріне, сондай-ақ өзгерістердің теріс әсеріне назар аударды.

Сценарийлер күтілетін қалпына келтіру кезеңі туралы жасалған жорамалдарға ең сезімтал. Қолданылатын негізгі шешім - бұл саяхатқа шектеулер мен әлеуметтік қашықтықтың ықтимал кезеңі. Топ өзінің нақты қызметін қарастырды және нақты жағдайға байланысты жоспарларды түзетті. Болжамдық статистика сценарийлерде қабылданған маршруттардағы шектеулерді және бар сұраныстың бір бөлігін жабу үшін жаңа бағыттардың ашылуын ескереді. Ішкі трафик 2020 жылы COVID-19-ға дейінгі деңгейден асып кетті және 2021 жылы 2019 деңгейінен екі есеге жуық өсті. Әрбір сценарийде барлық жеңілдету шаралары басшылықтың бақылауында және басталуы мүмкін, өйткені олар дискрециялық шығындарды қамтиды және сұранысты қанағаттандыруға әсер етпейді. Бұл әрекеттер шығындарды жаппай азайтуды және келесі 6-12 ай ішінде барлық екінші кезекті күрделі салымдар мен инвестициялық сипаттағы міндеттемелермен байланысты емес күрделі шығындарды тоқтатуды қамтиды. Топ басшылығы үлгіленген сценарийлердің кез келгенінде бизнестегі маңызды құрылымдық өзгерістер қажет болмайды деген болжамға сүйенеді. 2022 жылғы 25 ақпандағы жағдай бойынша Топтың ақшалай позициясы күшті болып қалады. Барлық үлгіленген сценарийлерде, қажетті азайту шараларын қабылдағаннан кейін, басшылықтың болжамдары келесі 12 айда қолма-қол ақша тапшылық еместігін көрсетті.

COVID-19 Omicron нұсқасына келетін болсақ, басшылық вакцина әлі әзірленіп жатқан және қол жетімді емес және шектеулі тәжірибе болған 2020 жылдың наурыз-сәуір айларындағы COVID-тің бірінші толқынының әсерімен салыстырғанда оның әсері айтарлықтай болмайды деп санайды - екі жағдай бүгінде сезімдер сияқты мүлде басқаша. Басшылық мүмкін болатын саяхат шектеулерінен мұндай елеулі жағымсыз әсерлерді байқамаған және күтпейді, өйткені Топтың бұрынғы тәжірибесі шектеулі рейстердің екінші, үшінші және төртінші толқындары кезінде бақыланып сыйымдылық арқашан теріс қаржылық әсер етпейтінін көрсетті және Топ пайыздарды, салықтарды және амортизацияны төлегенге дейінгі кірісті арттыру үшін бизнесті қайта ұйымдастыру. 2021 жылға арналған ең соңғы қаржылық нәтижелер көрсеткендей, шектеулі халықаралық мүмкіндіктің өзінде Компания пайыздарды, салықтарды, амортизацияны және жалдау ақысын төлегенге дейінгі кіріске (EBITDAR) қол жеткізе алды, бұл дағдарысқа дейінгі нәтижелерден айтарлықтай жақсырақ болды. Сондықтан, біраз уақыт бойы кейбір халықаралық сыйымдылық шектеулерінің ықтимал болуы басшылықтың Топ қызметінің үздіксіздігі туралы болжамға сәйкес жұмыс істей алады деген қорытындысына әсер етпейді. Тиісінше, басшылық қысқартылған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қызметтің үздіксіздігі туралы болжамды қабылдауды орынды деп тапты.

3. Есеп саясатының негізгі принциптері

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау принциптері

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік, әділ құны бойынша көрсетілетін кейбір қаржылық құралдарды қоспағанда, өзіндік құнның тарихи қағидаларына сәйкес жасалған, төменде түсіндірілген. Тарихи құн, әдетте, сатып алу күніндегі активтерге айырбасталған өтемақының әділ құны негізінде анықталады. Топ басқа жиынтық кірісті пайда немесе залал туралы есептен бөлек ашып көрсетеді. Төменде ұсынылған есеп саясатының негізгі ережелері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге дәйекті түрде қолданылды.

Шоғырландыру қағидаттары

(i) Бизнесті біріктіру

Бизнесті біріктіру сатып алу әдісін, сатып алу күніне, яғни бақылауды Топқа өткізген күнгі жағдай бойынша есепке алынады.

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

3. Есеп саясатының негізгі принциптері жалғасы

Шоғырландыру қағидаттары жалғасы

(ii) Еншілес ұйымдар

Еншілес кәсіпорындар - бұл Топ басқаратын ұйымдар. Топ еншілес кәсіпорынды басқарады, егер Топ инвестициялар объектісіне қатысумен байланысты өзгертін кірістермен байланысты тәуекелдерге тап болса немесе осындай кіріс алуға құқылы болса және осы кірістердің мөлшеріне әсер ету мақсатында осы кәсіпорынға қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігі болса. Еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі бақылау басталған күннен бастап бақылау тоқтатылған күнге дейін шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізіледі. Еншілес ұйымдардың есеп саясатына оларды Топ қабылдаған есеп саясатына сәйкес келтіру қажет болған кезде түзетулер енгізілді. Еншілес компаниядағы бақыланбайтын қатысу үлестеріне байланысты шығындар, егер бұл осы шоттағы дебет сальдосына («тапшылық») әкелсе де, бақыланбайтын қатысу үлестеріне есептеледі.

Сегменттік есептілік

Топтың екі негізгі операциялық сегменті бар: толық қызмет көрсететін авиакомпания және бюджеттік авиакомпания; олар өнімділікті бағалауды және басқару ресурстарын бөлуді анықтауға арналған ақпаратты қамтиды. Топ басшылығы сегмент жұмысын бағалау кезінде ХҚЕС сәйкес есептелген сегмент аралық жалдау әсерінен түзетілген операциялық кірісті пайдаланады.

Кірістер

Жолаушыларды тасымалдаудан түскен кірістер

Сатылған билеттер тасымалдау қызметі көрсетілгенде кіріс болып танылады. Сатылған, бірақ пайдаланылмаған ұшақ билетінің құны Топтың қаржылық жағдайы жөніндегі есепте болашақ кірістер ретінде көрсетілген. Қаржылық жағдай жөніндегі есептің осы жолы жолаушылардың тасымалдануына қарай немесе жолаушы билетін қайтарғанда азаяды. Топ өткен жылдардың тарихи деректері негізінде пайдаланылмайтын немесе қайтарылмайтын сатылған билеттердің пайызына қатысты жолаушыларды тасымалдаудан түскен кірістерді таниды.

Топ саудасын билет сататын делдал ретінде әрекет ететін агенттер арқылы жүргізеді. Орта есеппен алғанда, дебиторлық берешек пайда болған сәттен бастап бір ай ішінде өтеледі. Ұшақ билеттерінің қысқа мерзімді сипатына байланысты Топ саудасының елеулі компоненттері жоқ.

Жолаушыларды тасымалдаудан түскен кірістерге басқа әуекомпаниялармен жасалған «code-share» келісімшарттары бойынша түскен кірістер кіреді. Бұл келісімшарттарға сәйкес Топ осы әуекомпаниялардың рейстеріне орындар сатады және бұл әуекомпаниялар да Топ рейстеріне орындар сатады. Басқа әуекомпаниялардың рейстеріне орын сатудан түскен кірістер Топтың пайда мен шығын құрамында нетто болып көрсетіледі, өйткені Топ осындай түрдегі келісімшарттарда агент рөлін атқарады. Топ рейстеріне басқа әуекомпаниялар сатқан билеттерден түскен кірістер жолаушылар тасымалынан түскен кірістер құрамындағы пайда немесе шығын ішінде көрсетіледі.

Алымдар мен салықтар сияқты әуежай қызметтерінен түскен түсім оған қатысты болған шығындардан бөлек көрсетіледі. Топ операция көлемі негізінде бағалайтын іс жүзіндегі әуежайлық шығындардағы өзгерістерге Топтың ұшырауы осы презентацияны түсіндіреді. Осылайша Топ агент ретінде емес, принципал ретінде әрекет етеді.

Жүк тасымалдарынан түсетін кірістер

Компанияның жүк тасымалдарынан түсетін кірістері тасымалдау қызметтерін көрсету бойынша орындау міндеттемелерінің орындалуына қарай кірістер деп танылады. Қызмет әлі көрсетілмеген жүк тасымалдарынан түскен кірістер болашақ кезеңдердің кірістері ретінде көрсетіледі.

Басқа кірістер

Топ активтің жоғалуына немесе құнсыздануына әкеп соқтырған залал келтірілген сәтте бүлінген активтердің орнын толтырумен байланысты кірісті таниды және Топ шарттан туындайтын тиісті өтемді алуға сөзсіз құқылы.

Клиенттер бейілділігі бағдарламасы

«Nomad Club» бағдарламасы бойынша қосымша ұпай аруды қарастыратын билет саудасы бір билетке енгізілген, орындалуға тиісті екі бөлек міндеттеме ретінде есептеледі. Мәміле бағасы тасымалдау қызметі мен ұпайлар арасында жеке-дара бағаларына сәйкес бөлінеді. Сатылған ұпайлар бойынша мәміле бағасы бастапқы сату сәтінде кіріс ретінде танылмай, болашақтағы кіріс болып көрсетіледі және Топтың орындау міндеттемелері толық орындалып, осы сый талап етілгенде түсім ретінде танылады.

Туристік агенттіктердің комиссиялары

Жолаушыны тасымалдау қызметі көрсетілгенде, туристік агенттіктер сатқан ұшақ билеттерінің комиссиялары шығын болып танылады.

Резервтеу комиссиялары

Провизия бойынша сыйақы төленген кезде шығын ретінде танылады, сондықтан Топ басқаша мойындайтын активтің амортизациялық мерзімі бір жылдан аз.

Жалдау

Шарт басталған кезде ұйым келісімшарттың тұтастай алғанда немесе оның жекелеген компоненттерінің жалдау болып табылатындығын бағалайды. Келісімшарт жалдау болып табылады немесе егер келісімшарт иеліктен шығаруға айырбастау кезеңінде анықталған активтің пайдаланылуын бақылауға ауысса, жалдау компонентін қамтиды. Осы келісім бойынша анықталған активтің пайдаланылуын бақылау құқығының бар-жоғын бағалау үшін Топ ХҚЕС (IFRS) 16 сәйкес жалдау анықтамасын қолданады.

(i) Топ жалға алушы ретінде

Топ активті пайдалану құқығы және жалдау мерзімі басталған кезде жалдау міндеттемесі түрінде таниды. Пайдалану құқығы түріндегі актив бастапқыда тікелей шығындармен және бөлшектеу және бөлшектеу кезінде шеккен шығындармен ұлғайтылған, жалдау күніне дейін немесе жалдау күніне дейін жасалған жалдау төлемдерінің мөлшеріне түзетілген жалдау міндеттемелерінің бастапқы сомасы болып табылатын тарихи құны бойынша бағаланады. алынатын ынталандыру төлемдерін шегеріп тастағанда, базалық активтің қозғалысы, базалық активті немесе ол орналасқан жерді қалпына келтіру.

Кейінгі есепке алу, пайдалану құқығы түріндегі актив, егер жалдау шарты жалдау мерзімі аяқталғанға дейін немесе активтің бастапқы құны заң түрінде болса, жалдау күнінен бастап жалдау мерзімінің соңына дейін тікелей әдіспен амортизацияланады. пайдалану Топтың сатып алу опционын жүзеге асыруын көрсетеді. Мұндай жағдайларда пайдалану құқығы түріндегі актив негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде амортизацияланады, ол негізгі құралдарға қолданылатын әдісті қолдану арқылы анықталады. Сонымен қатар, пайдалану құқығы түріндегі активтің құны құнсызданудан болған залалдар сомасына мерзімді түрде азаяды және жалдау міндеттемесін қайта бағалау кезінде түзетіледі.

Жалдау міндеттемесі бастапқыда жалдаудың басталу күнінде төленбеген, жалдау белгіленген пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған жалдау төлемдерінің дисконтталған құнымен немесе егер мұндай мөлшерлемені анықтау оңай болмаса, Топтың қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін қолдана отырып бағаланады. Әдетте, Топ қосымша қарыз қаражаттарын тарту мөлшерлемесін дисконттау ставкасы ретінде пайдаланады.

Топ әр түрлі сыртқы көздерден алынған пайыздық мөлшерлемелерге сүйене отырып, қосымша қарыз қаражаттарын тарту қарқынын анықтайды және жалдау шарттары мен жалданған активтің түрін ескере отырып белгілі бір түзетулер енгізеді.

Жалдау міндеттемесін өлшеуге кіретін жалдау төлемдеріне мыналар кіреді:

- белгіленген төлемдер, оның ішінде нақты белгіленген төлемдер;
- жалдаудың басындағы индексті немесе мөлшерлемені қолдана отырып өлшенген индекске немесе мөлшерлемеге байланысты өзгермелі жалдау төлемдері;
- лизинг алушыдан қалдық құнының кепілдігімен төлеуі күтілетін сомалар;
- егер Топ осы опцияны жүзеге асыратындығына жеткілікті сенімді болса, Топ жалдау мерзімін ұзартуға арналған опцион түрінен туындайтын қосымша жалдау мерзімі ішінде жалдау төлемдерін, егер Топ жалдау құқығын ұзарту опционын жүзеге асыратындығына жеткілікті сенімді болса. жалдау мерзімінен бұрын тоқтатылғаны үшін айыппұлдар, егер Топ жалдауды мерзімінен бұрын тоқтатпайтынына жеткілікті сенімділік болмаса.

Жалгерлік міндеттемелер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Егер болашақ жалдау төлемдері индекстің немесе ставканың өзгеруіне байланысты өзгерсе, егер Топ қалдық құнының кепілдемесі бойынша төленетін соманы бағалау өзгерсе, егер Топ сатып алу опциясын, жалдау мерзімін ұзарту немесе сатып алу опционын қолдануды бағалауды өзгерткен болса. оның тоқтатылуы немесе егер жалдау ақысы нақты белгіленген болса, ол қайта қаралауда.

Жалдау міндеттемесі осылайша қайта қаралған кезде, пайдалану құқығындағы активтің баланстық құнына тиісті түзету енгізіледі немесе егер пайдалану құқығындағы активтің қаржылық жағдай туралы есептік құны бұрын нөлге дейін азайтылған болса, пайдаға немесе шығынға қосылады.

Топ активтерді «негізгі құралдар» бабы бөлігі ретінде инвестициялық жылжымайтын мүліктің анықтамасына сәйкес келмейтін пайдалану құқығымен, ал қаржылық жағдай туралы есепте «қарыздар мен қарыздар» бабының бөлігі ретінде жалдау бойынша міндеттемелерді ұсынады.

Топ құны төмен активтерді жалдау және қысқа мерзімді жалдау бойынша пайдалану құқығы активтерін және жалдау міндеттемелерін мойындамауды шешті. Топ осындай келісімдер бойынша жасалған жалдау төлемдерін жалдау мерзімі ішінде біркелкі әдіспен шығыс ретінде таниды.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

3. Есеп саясатының негізгі принциптері жалғасы

Жалдау жалғасы

(ii) Кері жалдау және сату бойынша операциялар

Егер Топ активті басқа ұйымға берсе және активті сол кәсіпорыннан жалдайтын болса, Топ 16 Жалдау ХҚЕС-ына сәйкес беруді және жалдауды есепке алады.

Топ 15 ҚЕХС (IFRS) орындалуы бойынша міндеттеме қашан орындалатындығын анықтау үшін активті беру активті сату ретінде есепке алынғандығын анықтау үшін қолданылады.

Егер Топтың активті өткізуі 15 ҚЕХС (IFRS) талаптарына сәйкес келсе, оны активті сату ретінде есепке алу қажет. Топ активті Топта сақталған пайдалану құқығына жататын активтің алдыңғы қаржылық жағдай туралы есептік құнына пропорционалды негізде пайдалану құқығының нысаны ретінде бағалайды. Тиісінше, Топ жалға берушіге берілген құқықтармен байланысты кез келген кіріс немесе шығын сомасын ғана таниды. Егер активті сатуға арналған сыйақының әділ құны активтің әділ құнына тең болмаса немесе жалдау төлемдері нарықтық бағамға сәйкес келмесе, Топ сатудан түскен түсімді әділ құн бойынша өлшеу үшін келесі түзетулер енгізеді:

- (а) нарықтағы кез-келген шарттар жалдау төлемдерін алдын-ала төлеу ретінде ескерілуі керек және;
- (б) жоғарыда аталған шарттардың кез-келгені сатып алушы-лизинг беруші сатушы-жалдаушыға қосымша қаржыландыру ретінде ескеріледі.

Кепілдік салымдар

Әуе кемесін жалдау келісімшартының талаптарына сәйкес әуе кемесін жалға берушілерге төленген соманы білдіреді. Бұл депозиттер жалдау мерзімі аяқталғаннан кейін Топқа қайтарылады. Операциялық жалдау шарттары бойынша кепілдік депозиттер қаржылық жағдай туралы есепте активтер ретінде ұсынылған. Бұл депозиттер сыйақыға жатпайды және орташа нарықтық жылдық 2,25% мөлшерлемемен амортизацияланған құны бойынша есептеледі (2020 ж.: 2,25%; 2019 ж.: 2,25%). Салымды бастапқы тану кезінде Топ бір мезгілде дисконт пен кейінге қалдырылған активті (қосымша жалдау төлемін) таниды. Дисконт лизинг мерзімі ішінде тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып амортизацияланады, ал кейінге қалдырылған актив жалға алу мерзімі ішінде тең мөлшерде амортизацияланады.

Шетелдік валютадағы операциялар

Қаржылық есепті жасау кезінде Қоғамның қолданыстағы валютасынан (шетел валюталарынан) басқа валютадағы операциялар операция жасалған күнгі бағам бойынша есепке алынады. Әр есепті кезеңнің соңында шетел валюталарында көрсетілген ақша баптары сол күнгі бағам бойынша қайта есептеледі. Шетелдік валютада көрсетілген, әділ құны бойынша көрсетілетін ақшалай емес баптар әділ құн анықталған күнгі қолданыстағы бағамдар бойынша қайта есептеледі. Тарихи құны бойынша шетелдік валютада бағаланатын ақшалай емес баптар аударылмайды.

Келесі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсан, 2020 жылғы 31 желтоқсан мен 2019 жылғы 31 желтоқсандағы АҚШ долларының айырбастау бағамдары туралы ақпарат берілген:

	Орташа бағам			Есептік күндегі «спот» айырбастау бағамы		
	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
1000 теңге	2,35	2,42	2,61	2,32	2,38	2,61
Еуро (еуро)	1,18	1,14	1,12	1,13	1,23	1,11
Ағылшын фунт стерлинг (фунт)	1,38	1,28	1,28	1,35	1,37	1,31

Келесі кестеде 2021 жылғы 31 желтоқсандағы, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы теңге айырбастау бағамы туралы ақпарат берілген:

	Орташа бағам			Есептік күндегі «спот» айырбастау бағамы		
	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
АҚШ доллары (АҚШ долл.)	426,03	412,95	382,75	431,8	420,91	382,59
Еуро (еуро)	503,88	471,44	428,51	489,1	516,79	426,85
Ағылшын фунт стерлинг (фунт)	586,25	529,91	488,46	583,32	574,88	499,99

Қаржылық кірістер мен шығыстар

Қаржылық кірістер банк депозиттерінен түскен сыйақылар мен пайда мен шығын арқылы қаржы құралдарынан түскен пайдадан тұрады. Топтың экономикалық пайдаға қол жеткізу ықтималдығы жоғары болса және кіріс көлемін нақты анықтау мүмкін болса, қаржылық активтер бойынша пайыздық кірістер танылады. Пайыздық кірістер қаржылық активтің (пайызды есептемегенде) баланстық құнынан және тиімді пайыздық мөлшерлемеден есептеледі, ал ол танылу сәтінде осы активтің баланстық құнына дейін қаржылық активті өтегенге дейін күтілген болашақ ақшалай кірістердің дисконтталуын қамтамасыз ету үшін есептеледі.

Қаржылық шығыстар сыйақы шығындарынан, банк комиссияларынан, пайда мен шығын арқылы қаржы құралдарынан туындаған шығындардан құралған. Жоспарлы пайдалану мен сатуға дейін дайындығы үшін біршама уақыт қажет болатын активтерді сатып алуға, құруға немесе жасауға тікелей байланысты болған қарыздар бойынша шығындар жоспарлы пайдалануға немесе сатуға дайын болғанша сондай активтердің құнына енгізіледі. Қарыздар бойынша өзге барлық шығындар пайда болуына қарай пайда мен шығындарда көрсетіледі.

Белгілі қарыздар бойынша олардың жіктелген активтер құрамында танылуына дейін уақытша ақша құюдан алынған инвестициялық кіріс капиталға айналдыратын қарыз қаражатынан шегеріледі.

Қызметкерлердің сыйақылары

Қызметкерлердің қысқа мерзімді сыйақылары бойынша міндеттемелер тиісті қызмет көрсетілген кезеңде пайда немесе шығын құрамындағы шығындар болып танылады. Қызметкер жұмысы нәтижесінде Топтың мұндай сыйақыны төлеу бойынша қазіргі заңды міндеттемесі бар болса және осы сыйақы мөлшерін жеткілікті нақтылықпен бағалау мүмкін болса, резерв қысқа мерзімді бонустар мен Топ пайдасының бонустары бойынша күтілген төленетін сыйақы мөлшеріне сай жасалады.

Табыс салығы

Табыс салығы бойынша шығын қазіргі және кейінге қалдырылған салықтардан тұрады. Қазіргі табыс салығы есептік жылдың салық салынатын пайдасына негізделген. Салық салынатын пайда пайда мен шығындарда көрсетілген таза пайдадан өзгеше болады, себебі соңғысы басқа жылдарда салық салынуға мен шегерілуге тиісті кірістер мен шығындарды қамтиды, сондай-ақ таза пайдаға салық салынбайтын немесе шегерілмейтін баптар кіреді. Қазіргі табыс салығы бойынша Топтың міндеттемесі есептік күні қолданылатын немесе көбінесе қолданылатын салық мөлшерлемесін пайдаланып, бір жыл бойынша салық салынатын кірістен төленетін күтілген салық болып табылады.

Кейінге қалдырылған салық қаржылық есеп-қисапта көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны арасындағы уақыттық айырмаларға және салық салынатын кірісті есептегенде пайдаланылатын салық есебінің тиісті деректеріне қатысты танылады. Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері әдетте салық салынатын барлық уақыттық айырмаларды есепке алып көрсетіледі. Осы уақыттық айырмаларды пайдалануға жеткілікті салық салынатын кірісті болашақта алудың ықтималдылығы жоғары болған жағдайда, кейінге қалдырылған салық активтері шегерілетін барлық уақыттық айырмаларды ескеріп көрсетіледі. Уақыттық айырмалар салық салынатын және бухгалтерлік кіріске әсер тигізбейтін мәмілелер шеңберінде пайда болса, салық активтері мен міндеттемелері қаржылық есеп-қисапта көрсетілмейді.

Кейінге қалдырылған салық активтерінің баланстық құны әр есептік кезеңнің аяғында қайта қаралып, осы активтерді толық немесе бөліп пайдалануға жеткілікті болатын салық салынатын кірісті болашақта алу ықтималдылығы енді жоғары болмаса төмендетіледі.

Кейінге қалдырылған салық активтері және міндеттемелері есептік күнде қолданылған салық мөлшерлемелеріне (салық заңына) сай актив іске асырылатын немесе міндеттеме өтелетін есептік кезеңіне қолданылатын салық мөлшерлемелері бойынша өлшенеді. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер есебінде Топ есептік күні тиісінше өз салық активтерін немесе міндеттемелерін өтейді немесе іске асырады деп күтуі нәтижесінде туатын салық салдар көрсетілген.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері бар ағымдағы салық міндеттемелерін өтеу есебіне ағымдағы салық активтерін есепке алудың заңды негізделген құқығы болған кезде және олар бір салық органы есептеген табыс салығына қатысты болған кезде және топ өзінің салық міндеттемелері мен активтерін нетто негізде есепке алуға ниеттенген кезде өзара есепке алынады.

Қазіргі және кейінге қалдырылған салықтар өзге жиынтық табыс немесе капитал құрамына тікелей жатқызылатын баптарға жатқызылатын жағдайлардан басқа кезде, олар пайда мен шығындарда танылады. Бұл жағдайда қазіргі және кейінге қалдырылған салықтар тиісінше өзге жиынтық табыста немесе тікелей капиталда да танылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

3. Есеп саясатының негізгі принциптері жалғасы

Негізгі құралдар

Қызметтерді көрсету және әкімшілік мұқтаждықтар үшін пайдаланылатын негізгі құралдар жиналған тозу мен құнсыздану залалдары шегерілген күйде Топтың өзіндік құн бойынша қаржылық жағдайы жөніндегі есепте көрсетілген.

Әуе кемелері мен құрылыс сатысындағы басқа елеулі активтерді сатып алу есебіне жасалған алғы төлемдерге қатысты пайыздар капиталға айналдырылып, осы актив құнына қосылады.

Активтің пайдалы қолданыс мерзімін ұзартатын немесе оның құнын өсіретін, сосын капиталға айналдырылатын бағдарламаларды (мысалы, әуе кемесі мен қозғалтқыштың техникалық қызметі) есептемегенде, техникалық қызмет шығындары олар орын алған кезең ішіндегі шығындар болып есептеледі.

Әуе кемелері

Әуе кемелерінің сатылу бағасы АҚШ доллары түрінде беріледі.

Әуе кемелері 25 жылдық орташа пайдалы қолданыс мерзімі ішінде тікелей есептен шығару әдісімен немесе жалдау мерзімі 25 жылдан аз болса, жойылу құнынсыз жалдау мерзімі ішінде амортизацияланады. Операциялық цикл ішінде Топ амортизацияланатын құнды немесе пайдалы қызмет мерзімін қайта қарау қажеттілігін талдап, қажет болса, жойылу құнын бағалау қажеттілігін белгілейді.

Барлық әуе кемелердің фюзеляжі мен қозғалтқыштарына жасалатын жөндеу жұмыстары капиталға айналдырылған құнды актив компоненттері ретінде есептеледі және сатып алу және келесі күрделі жөндеу жұмысы аралығындағы кезең ішінде амортизацияланады.

Күрделі жөндеу бойынша шығындар, соның ішінде қосалқы бөлшектер мен еңбек күшіне жұмсалатын шығын ұшу сағаттары мен циклдері негізіндегі күрделі жөндеу жұмыстарының аралығындағы орташа күтілген мерзім ішінде капиталға айналдырылып, амортизацияланады.

Басқа барлық қосалқы бөлшектер мен әуе кемесінің техникалық қызметіне жататын басқа шығындар қолданылған немесе орын алған сайын пайда не шығын ішінде танылады.

Айналатын қосалқы бөлшектер

Айналатын қосалқы бөлшектер негізгі құралдар құрамына енгізілген.

Мүлік, машиналар және жабдық объектісін пайдаланудан болашақта болатын экономикалық пайданы Топ алады деген ықтималдылық болып, оның құнын сенімді түрде белгілеу мүмкін болса, объект компонентін ауыстыруға байланысты шығындар осы компоненттің баланстық құны бойынша есептеледі. Техникалық қызмет пен жөндеуге жұмсалатын қазіргі барлық шығындар орын алған сайын табыстар немесе шығындар құрамына енгізіледі.

Өзге негізгі құралдар

Құнның құрамына активті сатып алуға тікелей жататын шығындар кіреді. Топтың өз күшімен құрылған активтердің құны материалдардың құнын, еңбек шығындарын және негізгі құралды жұмыс күйіне келтіруге тікелей қатысы бар басқа барлық шығындарды және негізгі құралдарды қирату мен көшіру және олар орналасқан жерді қалпына келтіру құнын қамтиды. Тиісті жабдықтың функцияларын орындаудың ажырамас бөлігі болып табылатын сатып алынған бағдарламалық құрал осы жабдықтың бір бөлігі ретінде капиталға айналдырылады.

Тозу

Негізгі құралдар объектілерінің тозуы осы объектілердің пайдалы қызмет ету мерзімі бойы біркелкі есептен шығару әдісімен есептеледі және табыстар немесе шығыстар құрамында көрсетіледі.

Төменде осы және салыстырмалы кезеңдер бойынша негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімдері берілген:

Әуе кемесі (бөлек актив компоненттерінен басқа)	25 жыл;
Үйлер мен ғимараттар	14–50 жыл;
Айналатын қосалқы бөлшектер	3–10 жыл;
Кеңсе жабдығы және жиһазы	4–7 жыл;
Көлік құралдары	7–9 жыл;
Басқасы	5–10 жыл.

Амортизация негізгі құралдардың (жер телімдерін, аяқталмаған құрылыс объектілерін және әуе кемесі активінің бөлек компоненттерін қоспағанда) құнын жойылу құнын шегеріп, пайдалы қолданыстың күтілген мерзімі ішінде біркелкі есептен шығару үшін есептеледі. Әуе кемесі активінің бөлек компоненттері ұшу сағаттарына және циклдері негізіндегі күрделі жөндеу жұмыстарының аралығындағы орташа күтілетін пайдалы қолданыс мерзімі ішінде амортизацияланады.

Пайдалы қолданыстың күтілген мерзімдері, баланстық құн және амортизацияны есептеу әдісі әр есептік кезеңнің соңында талданады, бұл ретте бағалардағы барлық өзгерістер есеп-қисапта салыстырмалы көрсеткіштерді қайта қарамастан көрсетіледі.

Негізгі құралдардың объектісі актив шығарылған жағдайда немесе оны әрі қарай пайдаланудан экономикалық пайда түспейді деп күтілген жағдайда есептен шығарылады. Негізгі құралдардың объектілерін сатудан немесе өзгеше шығарлуынан түскен табыс немесе келген шығын осы объектілердің сату бағасы мен баланстық құны арасындағы айырма ретінде белгіленеді және табыстар немесе шығындар ішінде танылады.

Материалдық емес активтер

Жинақталған амортизацияны және құнсыздану шығынын есептегенде, материалдық емес активтер өзіндік құн бойынша көрсетілген. Амортизация материалдық емес активтердің пайдалы қызмет мерзімінің ішінде біркелкі есептен шығару әдісінің негізінде есептеледі. Активтердің пайдалы қызмет мерзімдері есептік кезеңнің соңында қайта қаралады және бағалардағы барлық өзгерістердің әсерін болашақта танылады. Осы және салыстырмалы кезең бойынша бағдарламалық құралдың пайдалы қызмет мерзімдері 7 және 10 жыл аралығын құрайды.

Материалдық және материалдық емес активтердің құнсыздануы

Әр есептік күні Топ өз активтерінің қазіргі құнын қайта қарастырып, активтердің құнсыздану белгілерінің бар-жоғын анықтайды. Мұндай белгілер пайда болған жағдайда, (анықталған болса) құнсыздану залалын есептеу үшін бұл активтің өтеу құны анықталады. Жеке активтің өтеу құнын анықтау мүмкін болмаған жағдайда, Топ актив тиесілі болған бірліктің ақша ағындарын шығаратын өтем құнын анықтайды. Осылайша дәлелді және қисынды түрде салыстыру мүмкін болғанда, Топ корпоративтік активтердің кез келген шығарушы бірлікке тиесілі болуын анықтайды, әйтпесе, мұндай активтер ең төменгі құнмен сенімді түрде анықталуы мүмкін шығарушы бірліктердің ең аз тобына жатқызылады.

Өтелетін құн — сатуға жұмсалатын шығындарды және пайдалану құнын шегергендегі әділ құн ішіндегі ең үлкен құн. Пайдалану құнын бағалаған кезде, болашақ ақша ағындары ақшаның уақытша құнының қазіргі нарықтық бағаларын және ақшалай қаражаттың болашақ ағындары бағаларының түзетілуіне негіз болмаған активке тән тәуекелдерді көрсететін, салықтар шегерілгенге дейін дисконт мөлшерлемесі көмегімен қазіргі құнына дейін дисконтталады.

Активтің (немесе шығарушы бірліктің) өтелетін құны активтің қазіргі құнынан кем бағаланатын болса, онда активтің (немесе шығарушы бірліктің) қазіргі құны өтелетін құнға дейін азайтылады. Тиісті актив қайта бағаланып қойған жағдайдан (мұндай жағдайда құнсыздану шығыны қайта бағалау резервін азайту жолымен есептеледі) басқа кезде, құнсыздану шығыны табыстар немесе шығындар құрамында көрсетіледі.

Құнсыздану шығыны кейін қалыпқа келтірілген жағдайда, активтің (немесе шығарушы бірліктің) қазіргі құны өтелетін құнның қайта қаралған мөлшеріне дейін арттырылады, бірақ алдыңғы кезеңдерде активтің (немесе шығарушы бірліктің) құнсыздануы болмағанда орын алуы мүмкін болған қазіргі құнның мөлшерінен аса алмайды. Құнсыздану шығынының қалыпқа келуі табыс немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

3. Есеп саясатының негізгі принциптері жалғасы

Шартты міндеттемелер және шартты активтер

Шартты міндеттемелер қаржылық есеп-қисапта танылмайды. Олар экономикалық пайданы қамтитын ресурстардың кетуі айқын және көз жетерлік болған жағдайлардан басқа кезде қаржылық есеп-қисап ескертпелерінде ашылып көрсетіледі.

Шартты активтер де қаржылық есеп-қисапта көрсетілмейді. Экономикалық пайдалардың келуі ықтимал болған кезде, олар қаржылық есеп-қисап ескертпелерінде ашылып көрсетіледі.

Тауарлық-материалдық қорлар

Тауарлық-материалдық қорлар сатып алудың іс жүзіндегі құны мен ықтимал сатудың таза бағасы арасындағы ең азы бойынша көрсетіледі. Тауарлық-материалдық қорларды есептен шығарудың өзіндік құны ФИФО әдісі бойынша анықталады, бұған жанармай және мұздың қатуымен күресетін сұйықтық кірмейді, себебі олардың есептен шығарылу құны орташа өлшенген құн әдісімен анықталады. Жанармай және мұздың қатуымен күресетін сұйықтық іс жүзінде пайдаланылған сайын есептен шығарылады. Ықтимал сатудың таза бағасы жөнге келтіруге жұмсалатын барлық болжалды шығындар мен сатуға жұмсалатын шығыстарды шегеріп тастағандағы қорлардың есептелген сату бағасын білдіреді.

Кеден баждары, тасымал, брокерлік қызметтер, т.с.с. материалдарды сатып алған кезде орын алатын үстеме шығыстар материалдардың жеке-дара есептеріне әсер етіп, тиісті материалдар пайдаланылған сайын есептен шығарылады.

Резервтер

Өткен оқиғаның нәтижесінде Топтың (заңдық немесе келісімшарттық) міндеттемесі болғанда және Топ осындай міндеттемені өтеуге міндетті болады деген ықтималдылық жоғары болғанда, ал осындай міндеттеменің мөлшерін сенімді түрде бағалауға болғанда, резервтер қаржылық жағдай жөніндегі есепте танылады.

Резерв болып танылатын сома осы жағдайдан туындайтын барлық тәуекелдер мен тұрлаусыздықтарды назарға алғанда есептік күні бар болған міндеттемелерді өтеу бойынша ең жақсы баға болып табылады. Резервтер міндеттемелерді өтеуге қажетті ақшалай ағындардың көмегімен бағаланған жағдайда, олардың баланстық құны осындай ақшалай ағындардың қазіргі құны болып табылады.

Міндеттемелерді өтеуге қажетті экономикалық игіліктердің бір бөлігі немесе барлығын үшінші тұлға өтейтін жағдайда, Топ дебиторлық берешекті өтем алынады деген ықтималдылық әжептәуір жоғары болғанда және өтемнің мөлшерін жеткілікті түрде дәл анықтау мүмкін болғанда актив ретінде таниды.

Операциялық жал аясында алынған, әуе кемелерінің техникалық қызметі бойынша резерв

Топ жасаған операциялық жал жөніндегі келісімшарттардың талаптарына және авиациялық қауіпсіздік жөніндегі заңнамалық талаптарға сәйкес, Топ әуе кемелеріне жүйелі техникалық қызмет көрсетуге міндетті. Операциялық жал жөніндегі келісімшарттарда әуе кемелерін жал мерзімі аяқталғанда лизинг берушіге қанағаттанарлық күйде қайтару талап етіледі, ал бұл қайтарудың алдында белгілі рәсімдерді орындауды талап етуі мүмкін. Топтың әуе кемелеріне жүйелі түрде техникалық қызмет көрсету бағдарламасы әуе кемесін қайтару кезінде шығыстардың туындау жағдайларын азайтуға арналған. Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетудің негізгі түрлері әуе кемесінің корпусына (С-чек, D-чек бағдарламалары және қайтаруға дейінгі дайындық деп те аталады) және қозғалтқышына қатысты болады.

С-чек дегеніміз — бекітілген уақыт аралығында көрсетілетін егжей-тегжейлі техникалық қызмет. Әуе кемесінің түріне қарай С-чек 6 000–7 500 ұшу сағаты сайын немесе 3,000–5,000 ұшу циклі және 18–24 ай сайын (екеуінің ерте орын алғаны) жүргізіледі.

D-чек (4C, 6YR, 12YR) дегеніміз — әуе кемесін бөлшектеуге, конструкциясын тексеруге және антикоррозиялық бағдарламаға қатысты егжей-тегжейлі техникалық қызмет. D-чек әуе кемесінің түріне қарай 72 ай сайын жүргізіледі. Қозғалтқышты жөндеу жұмыстары ұшу сағаттарының немесе циклдерінің белгіленген саны өткеннен кейін жүргізіледі. Меншік құқығын бермейтін лизингтің кей келісімшарттары Топ жалға берушісі қозғалтқыштың жөндеу жұмыстарынан кейін өтеуге тиісті жалгерлік төлемнің ауыспалы құрамдас бөлігін қамтиды.

Жалдың ауыспалы құрамдас бөлігі бойынша шығыстар орын алған кездегі табыстар немесе шығыстар құрамындағы шығыстар ретінде танылады. Басқа меншік құқығын бермейтін лизинг келісімшарттары жағдайында, жалгерлік төлемнің ауыспалы құрамдастарын (белгілі жағдайлар орындалғанда) әуе кемелерін қайтару бойынша орындалмаған барлық міндеттемелерді жабу үшін қамтым ретінде алынған аккредитивтер жабады және жалдың ауыспалы бөлігінің тиісті сомалары резервтердің құрамына қосылған. С-чек жөндеуі бойынша резервтер Топ басшылығының бағаларына сай болашақ жөндеу жұмыстарының шығындары құрамында көрсетіледі және тұрақты түрде есептеледі. Қозғалтқышты жөндеу бойынша резервтер жалға беруші өтейтін сомадан жөндеу жұмыстарына кететін іс жүзіндегі шығындардың асып кету мөлшері жөніндегі Топ басшылығының бағаларына сай көрсетіліп, тұрақты түрде есептеледі. Топтың әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету бойынша міндеттемелері АҚШ доллары түрінде көрсетілген.

Жөндеу және қалпына келтіру жұмыстары (ұшақты пайдалануға байланысты емес)

Әуе кемесін жалға берушілерге қайтарғанға дейін дереу жасалуы керек қалпына келтіру жұмыстарымен байланысты шығындар, мысалы, әуе кемесінің корпусын бояу немесе күрделі жөндеу келісім-шарт жасалған сәттен бастап резервтік қаражат ретінде танылады. Осы ережелердің аналогы әуе пайдалану құқығындағы активтердің бастапқы баланстық құнына қосымша ретінде ескеріледі. Пайдалану құқығы түріндегі активке осы қосымша жалдау мерзімі ішінде амортизацияланады.

Қаржы құралдары

Тану және алғашқы бағалау

Саудалық дебиторлық берешек бастапқыда орын алған сәтте танылады. Басқа барлық қаржы активтері мен міндеттемелері бастапқыда Топ мәнін көрсетілген құралдар құрайтын келісімшарттық қарым-қатынасқа кіргенде танылады.

Қаржылық актив (ол құрамында қаржыландырудың елеулі компоненті жоқ саудалық дебиторлық берешек болмаған жағдайда) немесе қаржылық міндеттеме бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады, ал әділ емес құнмен бағаланатын есеп объектісі үшін пайда немесе шығын арқылы, оған қоса оны сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысты мәміленің шығындар сомасы бойынша бағаланады. Құрамында қаржыландырудың елеулі компоненті жоқ саудалық дебиторлық берешек бастапқыда мәміле бағасымен бағаланады.

Жіктеу және кейінгі бағалау

Қаржы активтері

Бастапқы тану кезінде қаржылық актив өлшенген ретінде жіктеледі: амортизацияланған құны бойынша, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша - борыштық құралдар үшін, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша - үлестік құралдар үшін немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша.

Қаржылық активтер бастапқы танудан кейін қайта жіктеледі, егер Топ қаржылық активтерді басқару бизнес үлгісін өзгертсе, бұл жағдайда барлық қаржылық активтер бизнес-модель өзгергеннен кейінгі бірінші есепті күннің бірінші күнінде қайта жіктеледі.

Қаржы активі амортизацияланған құны бойынша бағаланады, егер ол төмендегі шарттардың екеуіне де сәйкес келсе және пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмесе:

- ол мақсаты шартта қарастырылған ақшалай қаражат ағынын алу үшін активтерді ұстап қалу болып табылатын бизнес модель шеңберінде ұсталады; және
- оның шарттық талаптары бойынша белгіленген мерзім ішінде тек негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген бөлігінің сыйақысын төлеу болып табылатын ақшалай қаражат ағынының пайда болуы қарастырылған.

Борыштық құралға салынған инвестиция, егер ол келесі шарттардың екеуіне де сәйкес келсе және пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмесе ғана, басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланады:

- ол мақсаты шартта қарастырылған ақшалай қаражат ағынын алу арқылы және қаржылық активтерді сату арқылы орындалатын бизнес модель шеңберінде ұсталады; және
- оның шарттық талаптары бойынша белгіленген мерзім ішінде тек негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген бөлігінің сыйақысын төлеу болып табылатын ақшалай қаражат ағынының пайда болуы қарастырылған.

Саудаға арналмаған үлестік құралдарға құйылатын инвестицияларды бастапқыда таныған кезде, Топ өз пайымына сай өзге жиынтық табыс құрамында олардың әділ құны өзгерістерін ұсыну шешімін қабылдай алады, бірақ кейін одан бас тарту құқығы болмайды. Осы таңдау әр инвестицияға бөлек жасалады.

Амортизациялық құны бойынша немесе жоғарыда сипатталғандай басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағалау шарттарына сәйкес келмейтін барлық қаржылық активтер пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланады. Бұған барлық туынды қаржылық активтер кіреді. Бұл тәсіл басқаша жағдайда туындайтын есеп сәйкессіздігін жоюға немесе айтарлықтай азайтуға мүмкіндік берсе, бастапқы тану кезінде Топ өз ұйғарымы бойынша амортизациялық құны немесе өзге жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағалау шарттарына сәйкес келетін қаржылық активті пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеуі мүмкін, бірақ кейін қайта жіктеу құқығы болмайды.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

3. Есеп саясатының негізгі принциптері жалғасы

Жіктеу және кейінгі бағалау жалғасы

Қаржылық активтер — бизнес-модельді бағалау

Топ активті қаржы құралдары қоржыны деңгейінде ұстап тұратын бизнес модель мақсатын бағалайды, өйткені бұл бизнесті басқару мен басшылыққа ақпарат ұсыну тәсілін ең жақсы түрде білдіреді. Бұл ретте келесі ақпарат қаралады:

- осы қоржын үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сонымен қатар осы саясаттардың практикадағы әрекеті. Оның құрамына келісімшартта қарастырылған пайыздық кірісті алу бойынша басшылықтың стратегиясы, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі құрылымын қолдау, осы активтерді қаржыландыруға пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімі мен қаржылық активтерді өтеу мерзімдерінің сәйкестігін қамтамасыз ету немесе ақшалай қаражаттың күтілген кетуі немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын жүзеге асыру кіреді;
- қоржын нәтижелігінің бағалану жолы және осы ақпараттың Топ басшылығына жеткізілу жолы;
- бизнес модельдің (және осы бизнес модель аясында ұсталатын қаржылық активтердің) нәтижелігіне әсер ететін тәуекелдер және осы тәуекелдердің басқарылу жолы;
- қоржынды басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақының берілу жолы (мысалы, бұл сыйақының көрсетілген активтердің әділ құнына немесе келісімшартта қарастырылған ақша ағындарының активтері бойынша алынғанға тәуелділігі);
- бұрынғы кезеңдердегі қаржылық активтерді сату жиілігі, көлемі және мерзімдері, мұндай сатулардың себептері және болашақ сату деңгейіне қатысты болжамдар.

Тануды тоқтату критерийлеріне сәйкес келмейтін мәмілелер бойынша қаржы активтерін үшінші тараптарға беру осы мақсат үшін сату болып саналмайды және Топ осы активтерді тануды жалғастырады.

Сауда үшін ұсталатын немесе басқаруда болған және нәтижелігі әділ құны негізінде бағаланатын қаржылық активтер пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланады.

Қаржылық активтер — келісімшартта қарастырылған ақша қаражатының ағындары негізгі сома мен пайыздардың төлемі ғана болып-болмағанын бағалау

Бұл бағалау процесі мақсаттарында «негізгі сома» бастапқы танылуы кезінде қаржылық активтің әділ құны болып белгіленеді. «Пайыздар» уақытша белгілі уақыт аралығында өтелмеген болып қала беретін негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және басқа кредиттеуге қатысты (мысалы өтімділік қаупі және әкімшілік шығындар) негізгі тәуекелдер мен шығындар үшін ақшаның уақытша құны бойынша өтем болып белгіленеді, сондай-ақ пайданың маржасын қамтиды.

Келісімшартта қарастырылған ақша ағындары негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігі пайыздарының («SPPI критерийі») төлемі ғана болып-болмағанын бағалаған кезде, Топ қаржы құралының келісімшарттық талаптарын талдайды. Бұған қаржылық активтің құрамында келісімшартта қарастырылған мерзімдерді немесе соманы қаржылық актив талданатын талапқа сәйкес келмейтіндей өзгерте алатын келісімшарттық талаптың бар-жоғын бағалау кіреді. Бағалаған кезде Топ төмендегілерді талдайды:

- ақшалай қаражат мерзімдері мен ағындарының сомасын өзгерте алатын шартты оқиғалар;
- келісімшартта қарастырылған купондық мөлшерлемені, соның ішінде ауыспалы мөлшерлеме жөніндегі талапты түзете алатын шарттар;
- мерзімінен бұрын өтеу және қолданылу мерзімін ұзарту туралы шарттар; және
- Топтың талаптарын ескертілген активтерден ақша ағындарымен шектейтін шарттар (мысалы, регресс құқығы жоқ қаржылық активтер).

Мерзімінен бұрын өтеу шарты мерзімінен бұрын өтеу кезінде төленген сома шын мәнінде негізгі соманың өтелмеген бөлігі мен өтелмеген бөлігінің пайыздары болып, келісімшарт қолданысын мерзімінен бұрын тоқтатудың қисынды қосымша өтемақысын қамтуы мүмкін болған жағдайда SPPI критерийіне сәйкес келеді. Сонымен қатар, мерзімінен бұрын өтеу шарты қаржылық актив келісімшартта көрсетілген номинал сомаға қатысты дисконтпен немесе сыйақымен сатып алынғанда немесе құрылғанда, мерзімінен бұрын өтеу кезінде төленуге тиісті сома шын мәнінде келісімшартта көрсетілген номинал сомамен қатар келісімшартта қарастырылған есептелген (бірақ төленбеген) пайыздары болғанда (және келісімшарт қолданысын мерзімінен бұрын тоқтату үшін қисынды қосымша өтемақыны қамтуы мүмкін) және қаржылық активті бастапқы таныған кезде оның мерзімінен бұрын өтеу шартының әділ құны елеусіз болғанда осы критерийге сәйкес келеді деп қарастырылады.

Қаржылық активтер — кейін бағалау және пайда мен шығын

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер кейін әділ құны бойынша бағаланады. Пайданың немесе шығынның таза шамасы, соның ішінде кез келген пайыздық кіріс пен дивидендтер кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында танылады.
Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен амортизациялық құны бойынша бағаланады. Амортизациялық құн құнсыздану шығындарының көлеміне төмендейді. Пайыздық кіріс, оң және теріс бағамдағы айырмалар және құнсыздану сомалары пайда немесе шығын құрамында танылады. Тануды тоқтатудан түскен кез келген пайда немесе шығын кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамында танылады.
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдарға құйылатын инвестициялар	Бұл активтер кейін әділ құны бойынша бағаланады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен есептелген пайыздық кіріс, оң және теріс бағам айырмалары және құнсыздану сомалары пайда немесе шығын құрамында танылады. Пайданың немесе шығынның басқа таза шамалары басқа жиынтық табыс құрамында танылады. Тануды тоқтатқаннан кейін, басқа жиынтық табыс құрамында жинақталған пайда немесе шығын кезең ішіндегі пайдаға немесе шығын санатына қайта жіктеледі.
Басқа жиынтық табыс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік құралдарға құйылатын инвестициялар	Бұл активтер кейін әділ құны бойынша бағаланады. Дивиденд инвестицияның бастапқы құнының бір бөлігін өтеу болғаны айқын болмағанда ғана, дивидендтер кезең ішіндегі пайда немесе шығын құрамындағы кіріс ретінде танылады. Пайданың немесе шығынның басқа таза шамалары басқа жиынтық табыс құрамында танылады және ешқашан кезең ішіндегі пайда немесе шығын санатына қайта жіктелмейді.

Қаржылық міндеттемелер - жіктеу, кейінгі бағалау және пайда мен шығындар

Қаржылық міндеттемелер амортизациялық құн бойынша немесе пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі. Саудаға арналған деп жіктелсе, қаржылық міндеттеме пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі (бұл — туынды құрал), немесе оны ұйым бастапқы танығанда өз пайымы бойынша солай жіктейді.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер әділ құн бойынша бағаланады, ал пайданың немесе шығынның нетто шамалары, соның ішінде кез келген пайыздық шығын пайда немесе шығын құрамында танылады. Өзге қаржылық міндеттемелер кейін тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен амортизациялық құны бойынша бағаланады. Пайыздық шығыс, оң және теріс бағамдағы айырмалар пайда немесе шығын құрамында танылады. Тануды тоқтатқанда орын алатын барлық пайда немесе шығын да пайда немесе шығын құрамында танылады.

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер шарттарын түрлендіру

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер шарттарын түрлендіру Қаржылық активтер

Қаржылық активтің шарттары өзгерсе, Топ мұндай түрлендірілген актив бойынша қаражат ағындары айтарлықтай өзгеше болып болмайтынын бағалайды. Қаражат ағындары айтарлықтай өзгеше болса («шарттардың елеулі түрде түрлендірілуі»), бастапқы қаржылық актив бойынша келісімшартта қарастырылған қаражат ағындарына қатысты құқық мерзімі аяқталды деп есептеледі. Бұл жағдайда бастапқы қаржылық активті тану тоқтатылып, есепте әділ құн бойынша жаңа қаржылық актив танылады.

Топ шарттар елеулі түрде түрлендіріліп-түрлендірілмейтінін сандық және сапалық тұрғыдан бағалайды, яғни бастапқы қаржылық актив бойынша қаражат ағындары мен түрлендірілген немесе оның орнын басқан қаржылық актив бойынша қаражат ағындары арасында айтарлықтай айырмашылық бар-жоғын анықтайды. Топ сапалық факторларды, сандық факторларды және сандық пен сапалық факторлардың жиынтық әсерін талдап, шарттардың елеулі түрде түрлендірілгенін сандық және сапалық тұрғыдан бағалайды.

Ақшалай қаражат ағындары айтарлықтай өзгеше болса, бастапқы қаржылық актив бойынша келісімшартта қарастырылған қаражат ағындарына қатысты құқық мерзімі аяқталды деп есептеледі. Мұндай бағалау кезінде Топ аналогия бойынша қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

Келесі сапалық факторлар негізінде Топ шарттар елеулі түрде түрлендірілді деген қорытынды шығарады:

- қаржылық актив валютасының өзгеруі;
- қамтым түрінің немесе актив сапасын арттырудың басқа құралдарының өзгеруі.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

3. Есеп саясатының негізгі принциптері жалғасы

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер шарттарын түрлендіру жалғасы

Амортизациялық құн бойынша бағаланатын түрлендірілген актив бойынша қаражат ағындары елеулі түрде өзгеше болмаса, шарттардың ондай түрлендірілуі қаржылық актив танылуының тоқтатылуына себеп болмайды. Мұндай жағдайда Топ қаржылық активтің жалпы баланстық құнын қайта есептеп, жалпы баланстық құн сомасын пайда немесе шығын құрамында түрлендіруден болған пайда немесе шығын ретінде таниды. Қаржылық активтің жалпы баланстық құны осы қаржылық актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдаланып дисконтталған қайта қаралған немесе түрлендірілген қаражат ағындарының келтірілген құны ретінде қайта есептеледі. Орын алған шығындар мен комиссиялар түрлендірілген қаржылық активтің баланстық құнын түзетеді және түрлендірілген қаржылық активтің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттеменің шарттары түрлендірілген міндеттеме бойынша қаражат ағындарының шамасы елеулі түрде түрленетіндей өзгергенде, Топ қаржылық міндеттемегі тануды тоқтатады. Бұл жағдайда түрлендірілген шартты жаңа қаржылық міндеттеме әділ құн бойынша танылады. Бұрынғы қаржылық міндеттемелердің баланстық құны мен жаңа түрлендірілген шартты қаржылық міндеттемелердің құны арасындағы айырма пайда немесе шығын құрамында танылады.

Шарттарды түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) қаржылық міндеттемені танудың тоқтатылуына себеп болмаса, шарттарды түрлендіру жағдайы қаржылық активтің танылуын тоқтатуға себеп болмағанда Топ қаржылық активтің жалпы баланс құнын түзетуге қатысты тәсілге сәйкес келетін есептік саясатын қолданады, яғни Топ осындай түрлендіру (немесе қаржылық міндеттемені ауыстыру) нәтижесінде пайда болатын қаржылық міндеттеменің амортизацияланған құнының барлық түзетуін шарттар түрлендірілген (немесе қаржылық міндеттеме ауыстырылған) күндегі пайда немесе шығын құрамында таниды.

Келісімшарттың қазіргі шарттарының салдары болса (мысалы, тиісті кредиттеу келісімшартында банктердің пайыздық мөлшерлемені өзгерту мүмкіндігі қарастырылса және Топтың елеулі айыппұл төлемей, номинал құн бойынша мерзімінен бұрын өтеу құқығы болса, НБРК LIBOR негізгі мөлшерлемесінің өзгерістеріне байланысты пайыздық мөлшерлеменің өзгерістері), қолданыстағы қаржылық міндеттемелер бойынша ақшалай қаражат ағындары шамасының өзгерістері шарттардың түрлендірілуі болып есептелмейді. Нарықтағы жағдайлардың өзгеруіне жауап ретінде пайыздық мөлшерлеменің нарық деңгейіне дейін өзгерісін Топ құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар құралдарға қолданылатын есеп тәртібімен есептейді, яғни пайыздық мөлшерлеме болашақта қайта қаралады.

Топ сапалық факторларды, сандық факторларды және сандық пен сапалық факторлардың жиынтық әсерін талдап, шарттардың елеулі түрде түрлендірілгенін сандық және сапалық тұрғыдан бағалайды. Келесі сапалық факторлар негізінде Топ шарттар елеулі түрде түрлендірілді деген қорытынды шығарады:

- қаржылық міндеттеме валютасының өзгеруі;
- қамтым түрінің немесе міндеттеме сапасын арттырудың басқа құралдарының өзгеруі;
- айырбастау шартының қосылуы;
- қаржылық міндеттеме субординациясының өзгеруі.

Ақшалай қаражат ағынының келтірілген құны жаңа шарттарға сәйкес, соның ішінде бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені дисконтталған, алынған комиссиялық сыйақысыз комиссиялық сыйақының төлемдері бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған қаражат ағындарының дисконтталған келтірілген құнынан кемінде 10 %-ға өзгеше болса, сандық бағалау процесін өткізу мақсаттары үшін шарттар елеулі түрде өзгеше болып есептеледі. Бір борыштық құралды басқасымен ауыстыру немесе оның шарттарын түрлендіру жағдайы есепте өтем болып көрсетілсе, онда орын алған шығындар мен комиссиялар тиісті борыштық міндеттемені өтеуден түскен пайда немесе шығын бөлігі болып танылады. Бір борыштық құралды басқасымен ауыстыру немесе оның шарттарын түрлендіру жағдайы есепте өтем болып көрсетілмесе, онда тиісті міндеттеменің баланстық құны орын алған шығындар мен комиссиялар сомасына түзетіледі және бұл түзету түрлендірілген міндеттеменің қалған қолданылу мерзімі ішінде амортизацияланады.

Тануды тоқтату

Қаржылық активтер

Топ қаржы активін тануды ол осы қаржы активі бойынша ақша қаражатының ағынына шартта көзделген құқықтарын жоғалтқан не ол осы қаржы активіне меншік құқығына байланысты іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайдалар екінші Тарапқа берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде шартта көзделген ақша қаражатының ағындарын алу құқығын берген немесе осы қаржы активіне меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайдалардың елеулі бөлігін берген, не сақтаған кезде тоқтатады, бірақ қаржылық активті бақылауды сақтамайды.

Топ олардың талаптары бойынша қаржылық жағдай туралы есепте танылған активтерді беретін мәмілелер жасайды, бірақ бұл ретте берілген активтерге меншік құқығынан туындайтын барлық немесе іс жүзінде барлық тәуекелдер мен пайданы сақтайды. Мұндай жағдайларда берілген активтерді тану тоқтатылмайды.

Қаржылық міндеттеме

Топ ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалған, күші жойылған немесе тоқтатылған кезде қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады. Топ сондай-ақ оның шарттары түрлендірілген және осындай түрлендірілген міндеттеме бойынша ақша ағындарының шамасы айтарлықтай ерекшеленетін кезде қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады және мұндай жағдайда пайда болатын түрлендірілген шарттарға негізделген жаңа қаржылық міндеттеме әділ құн бойынша танылады.

Қаржылық міндеттемені тану тоқтатылған кезде өтелген баланстық құн мен төленген өтеу арасындағы айырма (берілген кез келген ақшалай емес активтерді немесе өзіне қабылданған міндеттемелерді қоса алғанда) пайданың немесе залалдың құрамында танылады.

Өзара есепке алу

Топтың қазіргі сәтте танылған сомаларды өзара есепке алу бойынша заңды қорғанысы қамтамасыз етілген құқығы бар болып, олар бойынша нетто негізде есеп айырысу немесе бір уақытта активті іске асыру және міндеттемені орындау ниеті бар болғанда ғана, қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынады және қаржылық жағдай жөніндегі есепте нетто шамада танылады.

Жарғылық капитал

Қарапайым акциялар жеке капитал болып жіктеледі. Қарапайым акцияларды және акциялар бойынша опциондарды шығаруға тікелей байланысты қосымша шығындар салық әсерін есепке ала отырып жеке капитал шамасынан шегерілген мөлшер ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтер жарияланған кезеңіндегі міндеттемелер ретінде танылады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Топ бағалау резервтерін төмендегілер бойынша ККШ-ға қатысты шығындар ретінде таниды:

- амортизациялық құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер;
- өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құралдарға құйылатын инвестициялар.

Топ резервтерді бүкіл мерзім ішіндегі ККШ-ға тең сомаға шығын ретінде бағалайды. Бұған келесі құралдар кірмейді, себебі олар бойынша танылатын резерв сомасы 12 айлық күтілген кредиттік шығынға тең болады:

- есептік күні кредиттік тәуекелі төмен деп анықталған жағдайда, кепілдікті депозиттер; және
- өзге кепілдікті депозиттер және бастапқы тану сәтінен кредиттік тәуекелі (яғни қаржы құралы қолданылатын болжалды мерзім ішінде дефолттың орын алу қаупі) елеулі түрде артпаған банк шоттары бойынша қалдықтар.

Саудалық дебиторлық берешекке қатысты шығын ретіндегі бағалау резервтері әрдайым бүкіл мерзім ішіндегі күтілген кредиттік шығындарға тең сомада бағаланады.

Бастапқы тану сәтінен қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі түрде артуы орын алған-алмағанын бағалағанда және ККШ бағалағанда, Топ шамадан тыс шығын немесе күш жұмсамай қисынды және қолжетімді болған, дәлелді және расталатын ақпаратты талдайды. Бұған сандық және сапалық ақпарат пен Топтың бұрынғы тәжірибесіне және кредиттік сапаның дәлелді бағасына негізделген талдау және болжамдық ақпарат кіреді.

Мерзімі 30 күннен асып кетсе немесе халықаралық рейтинг агенттігі қаржылық активте берген сыртқы кредиттік рейтингі Moody's, Standard&Poor's Global Ratings (S&P Global Ratings) немесе Fitch кредиттік рейтинг агенттіктеріне сәйкес алты сатыға төмендесе, Топ қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекел елеулі түрде артты деп пайымдайды.

Келесі жағдайларда Топ қаржылық активті дефолт оқиғасына ұшыраған қаржылық активтерге жатқызады:

- қарыз алушының компания алдындағы өзінің кредиттік міндеттемелерін кепілдік қамтамасыз етуді іске асыру (ол болған кезде) сияқты шараларды қолданбай-ақ толық көлемде өтеуі екіталай; немесе
- қаржылық активтің мерзімінен 90 күнге кешіктірілуі.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

3. Есеп саясатының негізгі принциптері жалғасы

Қаржы активтерінің құнсыздануы жалғасы

Топ кредиттік рейтингі әлемде барша қабылдаған «инвестициялық сапа» рейтингі сипаттамасына сәйкес болған борышқорлық құнды қағаздың кредиттік тәуекелі төмен деп есептейді. Топ оны ВааЗ рейтингіне тең немесе Moody's не ВВВ бағалары бойынша одан жоғары немесе S&P Global Ratings бағалары бойынша одан жоғары деп қарастырады.

Бүкіл мерзім ішіндегі ККШ — қаржы құралының күтілген қолданылу мерзімі бойы ықтимал дефолт оқиғаларының барлығы нәтижесінде орын алатын ККШ.

12 айлық ККШ — есептік күннен бастап 12 ай ішінде (немесе қаржы құралының күтілген қолданылу мерзімі 12 айдан кем болса, одан қысқа мерзім ішінде) орын алуы ықтимал дефолт оқиғаларының нәтижесінде пайда болатын ККШ бөлігі.

ККШ келісімшартта қарастырылған, ішінде Топқа кредиттік тәуекелге тап болуы мүмкін максималды кезең бойынша бағаланғанда максималды кезең қарастырылады.

ККШ бағалау

Күтілген кредиттік шығындар кредит шығындарының ықтималдылығын ескеріп өлшенген есептік баға болып табылады. Кредиттік шығындар бүкіл күтілген алынбаған қаражаттың келтірілген құны (яғни келісімшартқа сәйкес Топқа тиесілі ақша ағындары мен Топ аламын деп күткен қаражат ағындары арасындағы айырма) болып есептеледі.

ККШ осы қаржылық активтің тиімді пайыздық мөлшерлемесімен дисконтталады.

Кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер

Әрбір есепті күні топ амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржы активтерін және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін борыштық бағалы қағаздарды кредиттік құнсыздану мәніне бағалайды. Қаржы активі осындай қаржы активі бойынша болашақтағы есеп айырысу ақша ағындарына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиғалар болған кезде «кредиттік-құнсызданған» болып табылады.

Қаржылық активтің кредиттік құнсыздануын келесі байқалатын деректер растайды, атап айтқанда:

- қарыз алушының немесе эмитенттің елеулі қаржылық қиындықтары;
- дефолт немесе төлемді 90 күннен артық кешіктіру сияқты келісімшарт талаптарының бұзылуы;
- Топтың басқа жағдайларда қарастырылмайтын шарттармен қарыздың немесе аванстық төлемнің құрылымын өзгертуі;
- қарыз алушының банкротқа ұшырау ықтималдылығының немесе басқа қаржылық қайта ұйымдастырылуының пайда болуы; немесе
- қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаздар үшін белсенді нарықтың жоғалуы.

Қаржылық жағдай туралы есепте несие бойынша күтілетін шығындар бойынша резервті ұсыну

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша шығындар ретінде бағалау резервтері сол активтердің жалпы баланстық құнынан шегеріледі.

Өзге жиынтық табыс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борыштық құнды қағаздар жағдайында, шығындар ретіндегі бағалау резерві пайда немесе шығын құрамында есептеледі және өзге жиынтық табыс құрамында көрсетіледі.

Есептен шығару жағдайлары

Топтың қаржылық актив толық мөлшерде немесе бір бөлігі өтеледі деп күтуге негізі болмаса, қаржылық активтің толық баланстық құны есептен шығарылады. Ұқсас активтер бойынша сомаларды өтеудің бұрынғы тәжірибесіне сүйеніп, Топ жеке тұлғаларға қатысты жалпы баланстық құнды есептен шығару саясатын қолданады. Топ есептен шығарылған сомалардың аса өтелуін күтпейді.

4. Шоғырландырылған қаржылық есептілікте жаңа және қайта қаралған халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын қабылдау

ХҚЕС 16 «Жалға алу» бойынша жөндеу

Топ 2021 жылдың наурыз айында жарияланған 16 ХҚЕС-қа «2021 жылдың 30 маусымынан кейінгі кезеңді қамтитын COVID-19 пандемиясына байланысты жалға беру концессиясы» түзетуін қолданды. Түзетуге дейін 16 ХҚЕС Топ жалға алушы болып табылатын жалдау келісімшарттары үшін шектеулі мерзімді ерікті практикалық мақсатты қамтамасыз етті, яғни. Топ практикалық мақсатқа сәйкес келетін жалдау үшін, коронавирустық пандемияның тікелей нәтижесі ретінде пайда болатын жалдау талаптарының жалға алу түрлендірулері болып табылатынын бағалау талап етілмейді. 2021 жылы жарияланған түзету оңайлатудың қолжетімділігін қосымша жылға дейін ұзартады. Топ осы түзетуді ретроспективті түрде қолданды. Түзету 2021 жылдың 1 қаңтарындағы жағдай бойынша бөлінбеген пайдаға әсер етпейді.

ХҚЕС 9 «Қаржы құралдар» бойынша түзетулер

Топ бастапқыда 2021 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енген IBOR реформасының 2-кезеңдегі түзетулерін (ХҚЕС 9, ХБЕС 39, ХҚЕС 7, ХҚЕС 4 and ХҚЕС 16-ға түзетулер) қолданды.

Топ 2-кезеңдегі түзетулерді ретроспективті түрде қолданды. Дегенмен, 2-кезеңдегі түзетулермен рұқсат етілген ерекшеліктерге сәйкес, Топ осы түзетулердің қолданылуын көрсету үшін алдыңғы кезеңдердің салыстырмалы көрсеткіштерін қайталамауды шешті. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топта базалық мөлшерлеме балама базалық мөлшерлеменен ауыстырылған операциялары болмаған, ретроспективті қолдану кезең басындағы меншікті капиталдың қалдықтарына әсер еткен жоқ.

5. Бухгалтерлік есептің сыни тұжырымдары және бағалаудың белгісіздігінің негізгі көздері

ҚЕХС сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау басшылықтан есеп саясатын қолдануға және активтердің, міндеттемелердің, кірістер мен шығыстардың есептік сомаларына әсер ететін пікірлер, бағалаулар мен жорамалдар жасауды талап етеді. Нақты нәтижелер осы бағалардан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалар мен негізгі болжамдар тұрақты негізде қаралып отырады. Есеп айырысу бағалауларындағы өзгерістер, егер олар белгілі бір кезеңге қатысты болса, немесе егер өзгерістер ағымдағы және болашақ кезеңдерге әсер етсе, қайта қарау кезеңінде және болашақ кезеңдерде осындай өзгерістер енгізілген кезеңде танылады.

Төменде Топтың есеп саясатын қолдану кезінде басшылық жасаған және шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылған сомаларға едәуір әсер ететін маңызды пайымдар мен бағалар келтірілген.

Резервтер

Резервтер негізінен әуе кемелерге көрсетілетін техникалық қызмет резервтерін қамтиды (23-ескертпе).

Болашақ техникалық қызметке байланысты ауыспалы жалгерлік төлемдердің өтелімділігі

Әуе кемелерін операциялық жалға алу келісімшарттарына сәйкес, Топ жалға берушілерге қозғалтқыштардың, қызмет мерзімдері шектеулі қозғалтқыш бөліктерінің және фюзеляждың негізгі инспекцияларының ұшу сағаттары негізінде есептелген ауыспалы жалгерлік төлемдерді жасайды. Бұл сомалар техникалық қамтамасыз ету қызметінің құнына қолданылады және оны жалға берушілер жөндеу жүргізгенде (қозғалтқышты жөндеу, қызмет мерзімдері шектеулі қозғалтқыш бөліктерін ауыстыру) өтейді. Өтем Қазақстан Республикасының Азаматтық авиация комитеті («ААК») келіскен Топтың техникалық қызмет көрсету бағдарламасының кестесіне енгізілген жөндеу мен ауыстыру жұмыстары бойынша ғана жүзеге асырылады.

Әуе кемесі кесте бойынша жоспарланған жөндеуден кейін, бірақ қайтару алдындағы шартты орындау қажеттілігі пайда болғанға дейін қайтарылған жағдайда, жалға берушілерге төленген қолданылмайтын ауыспалы жалгерлік төлемдердің сомалары өтелмейтін болып табылады және әуе кемесінің келесі жалға алушысына берілуі үшін депозит ретінде жалға берушіде қалады. Басшылық Топ төлеген ауыспалы жалгерлік төлемдердің өтелімділігін үнемі бағалайды. Жөндеу бойынша күтілмеген шығыстар орын алған сәттегі табыстар немесе шығыстар құрамында көрсетіледі.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

5. Бухгалтерлік есептің сыни тұжырымдары және бағалаудың белгісіздігінің негізгі көздері жалғасы

Салық заңдарының талаптарына сәйкес болу

Қазақстан Республикасының салықтық, валюталық және кедендік заңдарын әртүрлі түсінуге болады және олар жиі өзгеріп отырады. Бұл ретте басшылықтың Топтың қызметіне қатысты салық заңдары ережелерін түсіну жолына айыппұл салуға және өсімпұл есептеуге заңды құқығы бар тиісті өңірлік билік органдары келіспеуі мүмкін. Бұрын күмән туғызбаған мәмілелердің салық есебіне болашақта қарсы шығу ықтималдығы бар. Салық кезеңі келесі бес күнтізбелік жылдың ішінде салық органдарының тексерісі үшін ашық болып қалады.

Белгілі жағдайларда тексерістер одан да ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін. Топ басшылығы салық заңдарының өз түсінігіне сай салықтар бойынша міндеттемелер толық көлемде көрсетілді деп пайымдаса да, жоғарыда аталған фактілер Топ үшін қосымша салық тәуекелдерінің туындауына себеп болуы мүмкін.

Функциялық валютаны белгілеу

Компанияның функционалдық валютасы - бұл АҚШ доллары, ол басшылықтың пікірінше, Компанияның көптеген операцияларының экономикалық мәнін және оның есеп беру күніне оның жұмысына әсер ететін мән-жайларды көрсетеді. Әр есеп беру күніне Компания басшылығы есепті күнгі жағдайларға байланысты функционалды валютаны анықтауға әсер етуі мүмкін факторларды қайта бағалайды.

Баға саясатын, халықаралық және жергілікті маршруттардан түсетін кірістер құрылымын, шығындар құрылымын және Компанияның халықаралық маршруттарды одан әрі кеңейту стратегиясын үнемі дамыта отырып, негізгі экономикалық ортаны талдау үшін басшылықтан маңызды кәсіби пікірлер қажет. Осылайша, бұдан кейінгі жағдайлар әртүрлі болуы мүмкін және әртүрлі қорытындыларға әкелуі мүмкін. COVID-19 пандемиясына байланысты компанияның халықаралық рейстер кірісі ішкі рейстер кірісінен көбірек төмендеді. Нәтижесінде 2020 жылы доллар валютасында сату үлесі айтарлықтай төмендеді. 2021 жылы нарықтың қалпына келуіне байланысты 2020 жылмен салыстырғанда халықаралық бағыттарға сұраныс артты. Басшылық 2022 жылы халықаралық бағыттардағы қалпына келтіру және онымен байланысты доллар валютасында сату жалғасады деп есептейді, осылайша Компанияның функционалдық валютасы АҚШ доллары болып қалады.

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің пайдалы қызмет ету мерзімі

Негізгі құралдарды есепке алу кезінде активтердің пайдалы қызмет мерзімі есептеледі және жылына кем дегенде бір рет құнсыздандудың бар-жоғын анықтау үшін бағалау жүргізіледі.

Бағалау резервтері

Топ дебиторлық берешектің құнсыздануы бойынша резервтер есептейді. Топ күтілген бүкіл пайдалану мерзімі негізінде дебиторлық берешек дефолтының ықтималдылығын есептеді. Экономикадағы және клиенттердің бизнесіне қатысты жағдайлардағы өзгерістер тарихи ақпарат негізінде алынған дефолт ықтималдылығының коэффициенті мен дефолт жағдайындағы шығынды түзетуді қажет етуі мүмкін, осылайша қаржылық есеп-қисапта көрсетілген күмәнді есептер бойынша резервтердің түзетілуіне ықпалын тигізеді. 2021, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында күмәнді қарыздар бойынша резервтер сәйкесінше 835,533 мың теңге, 882,227 мың теңге және 861,975 мың теңге мөлшерінде болды (17-ескертпе).

Басқа қаржылық активтердің көпшілігіне бір немесе бірнеше халықаралық несиелік агенттіктері кредиттік рейтингтерді тағайындаған: Moody's, Fitch немесе S&P Global Ratings. Есептелген несиелік залал бастапқы тану күніндегі несиелік тәуекелмен салыстырғанда несиелік тәуекелі айтарлықтай өскен активтердің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде есептеледі. Құнсызданған активтер үшін Топ құнсыздандудан болған шығынды активтің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемесі бойынша дисконтталған активтің баланстық құны мен болжанатын болашақ ақша ағындарының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде есептейді.

Құнсызданған активтер бойынша Топ құнсыздану шығынын активтің баланстық құны мен активтің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемесі бойынша дисконтталған ықтимал болашақ ақша ағындарының қазіргі құны арасындағы айырма ретінде есептейді. Шығындар кіріс және шығыс түрінде танылады және бағалау қорының есебінде көрсетіледі. Топ активті қалпына келтірудің шын мүмкіндіктері жоқ деп есептегенде, тиісті сомалар есептен шығарылады. Құнсызданған активтің пайыздары дисконттау мөлшерлемесін «айналдыру» жолымен таныла береді. Кейінгі оқиға 2-сатыда құнсыздандуды танудан кейін орын алған кредиттік тәуекелдің төмендеуіне себеп болғанда, Топ сол активтерді 1-сатыға көшіру үшін қарыз алушының қазіргі қаржы позициясының тұрақтылығын талдайды. 2021 жылғы 31 желтоқсанында құнсыздануға арналған резерв 20,123,607 мың теңгені құрады, бұл 17-ескертпеде көрсетілген (2020 жылғы 31 желтоқсанда: 20,009,220 мың теңге, 2019 жылғы 31 желтоқсанда: 18,221,997 мың теңге).

Есептік күні өткізілетін түгендеу мәліметтерінің негізінде Топ жыл сайын өтімсіз тауарлық-материалдық қорлардың есептен шығарылу қажеттілігін бағалайды. 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдайға сәйкес, Топ өтімсіз тауарлық-материалдық қорлардың 677,062 мың теңге мөлшерінде есептен шығарылуын таныды (2020 ж.: 718,493 мың теңге; 2019 ж.: 811,091 мың теңге) (15-ескертпе).

Клиенттер бейілділігі бағдарламасы

«Nomad Club» бағдарламасы — жолаушыларға әр ұшқаны үшін ұпай алу мүмкіндігін беретін клиенттерді тарту бағдарламасы. Жеткілікті ұпай санын жинаған жолаушы ұпайларын билетке ауыстыруға мүмкіндік алады. Топ ұпайдың бағасын беру үшін билеттердің бағалық құнын пайдаланады. Әр есептік күні пайдаланылмаған ұпайлардың құны кейінге шегерілген кіріс ретінде танылады. Ұпайлар құны болып әр бағдар мен класс бойынша билеттердің орташа сатылу бағасы негізінде есептелген жеке-дара сату бағасы есептеледі. Тарихи деректерге сүйеніп, Топ пайдаланылуы екіталай ұпайлар бойынша талап етілмеген құқықтардың сомасын белгілейді.

Жалға беру мерзімі

Кейбір мүліктік жалдаулар келісімшарттың бұзылмайтын мерзімі аяқталғанға дейін бір жылға дейін Топ қолданатын кеңейту нұсқаларын қамтиды. Мүмкіндігінше, Топ эксплуатациялық икемділікті қамтамасыз ету үшін кеңейту нұсқаларын жаңа жалдау шарттарына қосуға тырысады. Кеңейтудің қол жетімді нұсқаларын жалға берушілер емес, тек Топ жүзеге асырады. Жалдаудың басталу күнінде Топ кеңейту нұсқаларын қолдану орынды ма, жоқ па, соны бағалайды. Топ маңызды оқиға болған кезде немесе оның бақылауындағы жағдайлар айтарлықтай өзгерген кезде опциондарды қолдану орынды ма, жоқ па деп қайта бағалайды.

Топ белгілі бір жалдау шарттары бойынша жалдау шартын орындау мерзіміне негізделген жалдау мерзімін анықтау туралы шешім қабылдады. Топ жалдаудың міндетті сипаты жазбаша келісіммен (айыппұлды неғұрлым кеңірек түсіндіру) жалдауды ұзарту немесе тоқтату құқығына қатысты жалдауды реттейтін қолданыстағы заңдармен (атап айтқанда, жалға алушының жалдау құқығын ұзартуға немесе бұзудан бас тарту құқығына) сәйкес келеді деп санайды. Топ өзінің Азаматтық кодексіне сәйкес келіссөздер тетігі арқылы жалдау құқығын жаңартуға немесе бұзуға алдын-ала құқығы бар болған кезде, өзін жаңарту немесе одан бас тарту құқығын пайдалану маңызды деп шешті. Осылайша, жалдау мерзімі тек төлемді ғана емес, келісімшарттың кең шарттарын ескере отырып, жалдау мерзімі келісімшарт мерзімінен тыс болуы мүмкін.

Кейінге қалдырылған салық активін қалпына келтіру

Танылуы мүмкін кейінге қалдырылған салық активтерінің мөлшерін анықтау болашақ салық салынатын пайданың ықтимал мерзімдері мен деңгейіне және болашақ салық жоспарлау стратегияларына негізделген басқарудың маңызды пікірлерін талап етеді. Салық кодексі бизнеске алдағы он жыл ішінде жинақталған салық шығындарын алға тартуға мүмкіндік береді. Басшылық, 5 жылдық бизнес-жоспарда жоспарланған салық салуға дейінгі пайданы 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша салықтық залалмен салыстыру арқылы кейінге қалдырылған салық активін пайдалану үшін жеткілікті салық салынатын пайданың болуы ықтимал деген қорытындыға келді.

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

6. Операциялық сегменттер

Топ басшылығы сегменттердің жұмысын бағалау мақсатында толық сервистік Air Astana авиакомпаниясы мен FlyArystan бюджеттік авиакомпаниясының сегменттерінің нәтижелері мен өнімділігі негізінде ресурстарды сегменттерге бөлу туралы шешім қабылдайды. Топтың негізгі қызметтерін төмендегідей қорытындылауға болады:

Air Astana

Топтың авиациялық қызметі негізінен толық қызмет көрсететін авиакомпания ретінде ішкі және халықаралық жолаушылар мен әуе жүктерін тасымалдау операцияларынан тұрады.

FlyArystan

Топтың авиациялық қызметі негізінен арзан тасымалдаушы ретінде ішкі және халықаралық жолаушылар мен әуе жүктерін тасымалдау операцияларынан тұрады.

Топ FlyArystan сегменті үшін пайдалану құқығы активтерін танымайды, өйткені ол сегменттің қаржылық жағдайын бөлек талдамайды. Оның орнына Топ FlyArystan әуе кемелерін жалға алу үшін Air Astana жалға алған кездегідей және ұқсас экономикалық шарттарда төлеуге тиіс жалдау төлемдерін таниды.

2021, 2020 және 2019 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы операциялық нәтижелер:

Пайда және залал туралы есеп

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж. Air Astana	2021 ж. FlyArystan	Топ ішілік элиминациялар	Жалпы
Табыстар және басқа да пайда				
Табыстар және басқа да пайда	239 834 292	65 418 347	-	305 252 639
Жолаушылар тасымалы	13 605 483	698 810	-	14 304 293
Жүк және пошта	2 747 233	613 352	-	3 360 585
Өзге табыстар	23 189 711	-	(23 189 711)	-
Жалға беру	1 989 207	-	-	1 989 207
Кері жалдаумен сату операциялары бойынша пайда	281 365 926	66 730 509	(23 189 711)	324 906 724
Жалпы табыс және басқа да пайда				

Операциялық шығындар

Жанармай	(44 533 975)	(17 161 180)	-	(61 695 155)
Амортизация және тозу	(50 918 761)	(565 409)	-	(51 484 170)
Персонал шығындары	(35 258 316)	(9 416 206)	-	(44 674 522)
Инженерлік қызмет көрсету	(37 496 575)	(12 352 006)	9 524 521	(40 324 060)
Әуежай қызметтері және навигация	(23 163 653)	(6 716 227)	-	(29 879 880)
Жолаушыларға қызмет көрсету	(22 446 360)	(3 515 171)	-	(25 961 531)
Іске асыру шығындары	(9 857 402)	(828 908)	-	(10 686 310)
Экипаж шығындары	(4 386 685)	(930 820)	-	(5 317 505)
Сақтандыру	(2 322 102)	(704 506)	-	(3 026 608)
Ақпараттық технологиялар	(1 634 596)	(316 938)	-	(1 951 534)
Ұшақты жалға алу бойынша шығындар	(1 463 445)	(13 763 265)	13 665 190	(1 561 520)
Консультациялық және кәсіби қызметтер	(1 423 712)	(24 768)	-	(1 448 480)
Жылжымайтын мүлікті жалдау бойынша шығыстар	(1 082 665)	(41 723)	-	(1 124 388)
Салық	(1 066 338)	-	-	(1 066 338)
Дебиторлық берешектің құнсыздануы	13 076	(62 330)	-	(49 254)
Басқа операциялық шығындар	(4 153 873)	(302 566)	-	(4 456 439)
Жалпы операциялық шығындар	(241 195 382)	(66 702 023)	23 189 711	(284 707 694)
Операциялық пайда	40 170 544	28 486	-	40 199 030

Пайда және залал туралы есеп

мың теңге	2020 ж. Air Astana	2020 ж. FlyArystan	Топ ішілік элиминациялар	Жалпы
Табыстар және басқа да пайда				
Жолаушылар тасымалы	122 847 508	22 701 394	-	145 548 902
Жүк және пошта	9 794 968	412 262	-	10 207 230
Өзге табыстар	4 395 629	198 193	-	4 593 822
Жалға беру	11 977 790	-	(11 977 790)	-
Кері жалдаумен сату операциялары бойынша пайда	2 366 523	-	-	2 366 523
Жалпы табыс және басқа да пайда	151 382 418	23 311 849	(11 977 790)	162 716 477
Операциялық шығындар				
Амортизация және тозу	(41 619 843)	(115 248)	-	(41 735 091)
Жанармай	(28 522 391)	(7 500 367)	-	(36 022 758)
Персонал шығындары	(26 008 917)	(3 768 375)	-	(29 777 292)
Әуежай қызметтері және навигация	(16 120 782)	(2 955 692)	-	(19 076 474)
Инженерлік қызмет көрсету	(16 346 974)	(5 216 487)	4 303 505	(17 259 956)
Жолаушыларға қызмет көрсету	(13 480 348)	(1 290 229)	-	(14 770 577)
Іске асыру шығындары	(6 682 344)	(244 777)	-	(6 927 121)
Экипаж шығындары	(5 722 544)	(261 963)	-	(5 984 507)
Сақтандыру	(2 058 601)	(324 218)	-	(2 382 819)
Ақпараттық технологиялар	(1 543 136)	(199 753)	-	(1 742 889)
Салық	(1 720 813)	-	-	(1 720 813)
Ұшақты жалға алу бойынша шығындар	(1 343 347)	(7 716 659)	7 674 285	(1 385 721)
Консультациялық және кәсіби қызметтер	(1 308 189)	(26 246)	-	(1 334 435)
Жылжымайтын мүлікті жалдау бойынша шығыстар	(985 173)	(10 262)	-	(995 435)
Дебиторлық берешектің құнсыздануы	50 326	(101 527)	-	(51 201)
Басқа операциялық шығындар	(9 790 410)	(139 243)	-	(9 929 653)
Жалпы операциялық шығындар	(173 203 486)	(29 871 046)	11 977 790	(191 096 742)
Операциялық залал	(21 821 068)	(6 559 197)	-	(28 380 265)

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

6. Операциялық сегменттер жалғасы

Пайда және залал туралы есеп

МЫҢ ТЕҢГЕ	2019 Air Astana	2019 FlyArystan	Топ ішілік элиминациялар	Жалпы
Табыс және басқа да кірістер				
Жолаушылар тасымалы	305 207 529	10 542 849	-	315 750 378
Жүк және пошта	7 961 583	131 666	-	8 093 249
Басқа кірістер	18 257 940	95 688	-	18 353 628
Жалға беру	2 629 493	-	(2 629 493)	-
Кері жалдаумен сату операциялары бойынша пайда	1 791 270	-	-	1 791 270
Жалпы табыс және басқа кірістер	335 847 815	10 770 203	(2 629 493)	343 988 525
Операциялық шығындар				
Жанармай	(75 995 012)	(3 463 505)	-	(79 458 517)
Әуежай қызметтері және навигация	(40 787 371)	(1 086 245)	-	(41 873 616)
Персонал шығындары	(37 892 250)	(1 584 202)	-	(39 476 452)
Инженерно-техническое обслуживание	(35 813 535)	(1 582 288)	1 261 544	(36 134 279)
Жолаушыларға қызмет көрсету	(34 400 039)	(631 920)	-	(35 031 959)
Амортизация және тозу	(31 092 313)	(46 313)	-	(31 138 626)
Іске асыру шығындары	(16 051 387)	(161 903)	-	(16 213 290)
Экипаж шығындары	(13 415 770)	(105 639)	-	(13 521 409)
Ұшақты жалға алу бойынша шығындар	(5 247 120)	(1 387 469)	1 367 949	(5 266 640)
Сақтандыру	(3 394 993)	(89 563)	-	(3 484 556)
Консультациялық және кәсіби қызметтер	(1 382 876)	(155 014)	-	(1 537 890)
Ақпараттық технологиялар	(1 445 264)	(44 782)	-	(1 490 046)
Жылжымайтын мүлікті жалдау бойынша шығыстар	(950 368)	(766)	-	(951 134)
Салық	(657 565)	-	-	(657 565)
Дебиторлық берешектің құнсыздануы	(282 470)	-	-	(282 470)
Басқа операциялық шығындар	(7 291 771)	(56 264)	-	(7 348 035)
Жалпы операциялық шығындар	(306 100 104)	(10 395 873)	2 629 493	(313 866 484)
Операциялық пайда	29 747 711	374 330	-	30 122 041

7. Табыстар және басқа да пайда

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жолаушылар тасымалы			
Тұрақты жолаушылар тасымалы соның ішінде:	282 929 102	138 303 920	309 754 982
Жанармай алымы	25 920 751	15 928 195	41 513 065
Әуежай алымдары	13 852 070	6 789 675	18 049 725
Мөлшерден тыс жүк	2 439 696	1 407 882	2 177 081
Чартерлік тасымалдау	22 323 537	7 244 982	5 995 396
	305 252 639	145 548 902	315 750 378

Жолаушылар тасымалының кірісі 2021 жылы 2020 жылмен салыстырғанда негізінен сұраныстың қалпына келуі есебінен 159,703,737 мың теңгеге өсті.

Жолаушылар тасымалы кірісі 2019 жылмен салыстырғанда 2020 жылы 170,201,476 мың теңгеге азайды, негізінен әлем бойынша COVID-19 таралуы және соған байланысты өзін-өзі оқшаулау директивалары мен саяхат шектеулері нәтижесінде әуе қатынасына сұраныстың төмендеуіне байланысты.

Топтың жолаушыларды тасымалдаудан түскен кірісі FlyArystan бөлімшесіне тиесілі 65,418,347 мың теңгені қамтиды (2020 жылы: 22,701,394 мың теңге; 2019 жылы: 10,542,849 мың теңге).

Топтың чартерлік тасымалдаудан түскен кірісі FlyArystan бөлімшесіне тиесілі 1,158,022 мың теңгені қамтиды (2020 және 2019 жыл: жоқ).

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жүк және пошта			
Жүк - тұрақты тасымалдау	7 624 795	4 059 614	7 184 983
Жүк - чартерлік тасымалдау	5 960 899	5 623 278	-
Пошта	718 599	524 338	908 266
	14 304 293	10 207 230	8 093 249

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Өзге табыстар			
Кірістер-өзгелері	1 367 816	2 703 109	16 239 317
Негізгі құралдардың шығуынан түсетін кіріс	1 065 282	624 182	467 338
Жердегі қызмет көрсетуден түсетін кіріс	546 126	474 146	381 219
Жарнамадан түскен табыстар	258 554	203 705	301 224
Агенттік шарттар бойынша айыппұлдар	27 436	289 836	629 624
Кепілдікті қайтарымдар	-	-	157 693
Авиациялық жанармайды сату	-	-	122 863
Өзгелер	95 371	298 844	54 350
	3 360 585	4 593 822	18 353 628

2021 жылдың қарашасында Топ 2015 жылы жасалған өндірушімен келіссөздер нәтижесінде қосалқы қозғалтқышты сатып алды, ол қосымша қаржыландыру алу үшін сату және кері жалға беру мәмілесінің бөлігі ретінде бірден сатылды. Топ кері жалға беруден туындайтын пайдалану құқығы активін Топта қалған пайдалану құқығына жататын активтің бұрынғы баланстық құнының үлесі бойынша бағалады. Сәйкесінше, Топ сатудан түскен түсімнің жалдау міндеттемелерінен асып кетуін және қозғалтқышпен байланысты активтердегі өзгерістерді білдіретін 1,989,207 мың теңге таза пайданы мойындады. Топ жалпы сомасы 7,874,732 мың теңге болатын қосалқы қозғалтқышты сатты және 1,968,146 мың теңге пайдалану құқығы активін және 3,726,539 мың теңге жалдау міндеттемесін таныды. Жалдау шартына сәйкес Топ сегіз жылға ай сайынғы негізде қосалқы қозғалтқышты жалға алды. Топ ақша қаражатының қозғалысы туралы есепте 3,714,556 мың теңгені сатудан және кері жалға беруден түскен түсім ретінде инвестициялық қызметте таныды.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

7. Табыстар және басқа да пайда жалғасы

2020 жылдың қаңтар айында Топ бір Airbus A-321 ұшағын сату арқылы сату және жалға беру операцияларын аяқтады. Топ жалға беруден туындайтын пайдалану құқығын активтің алдыңғы баланстық құнының бөлігі ретінде сақтап отырған пайдалану құқығына қатысты активті өлшеді. Сәйкесінше, Топ сатудан түскен кірістің лизингтік міндеттемелерден асып түсуін және тиісті кеме активінің өзгеруін білдіретін 2,366,523 мың теңгенің таза пайдасын мойындады.

2020 жыл ішінде Топ төрт Boeing 757-200 және төрт Embraer E190 ұшағын мерзімінен бұрын қайтарудан түскен басқа кірістер құрамында 1,197,068 мың теңгенің таза пайдасын мойындады.

2019 жылдың желтоқсан айында Топ қосымша қаржыландыруды тарту үшін сату және кері жалға беру мәмілесінің бөлігі ретінде бірден сатылған екі қосалқы қозғалтқышты сатып алды. Топ кері жалға беруден туындайтын пайдалану құқығы активін Топта қалған пайдалану құқығы активіне жататын активтің бұрынғы баланстық құнының пропорциясы бойынша бағалады, сәйкесінше Топ 1,791,270 мың теңге таза пайда таныды. Бұл сатудан түскен кірістің лизингтік міндеттемелерден асып түсуін және қозғалтқышқа қатысты активтердің өзгеруін білдіреді. Топ жалпы сомасы 11,633,686 мың теңгеге екі қосалқы қозғалтқышты сатты және пайдалану құқығы бойынша танылған активтер 3,834,772 мың теңге және жалдау бойынша міндеттемелер 5,371,131 мың теңгені құрады. Жалдау шартына сәйкес Топ екі қосалқы қозғалтқышты ай сайынғы төлемдермен сегіз жылға жалға алды. Сонымен қатар, Топ жалдау міндеттемесіне қосылмаған қозғалтқыштардың жалпы ұшу ұзақтығына сәйкес есептелетін ай сайынғы айнымалы жалдау төлемдерін төлеуге міндетті. Топ ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте 3,327,629 мың теңгені инвестициялық қызметтегі сатудан және кері жалға беруден түскен түсім ретінде таныды.

2019 жылдың желтоқсан айында Топ сақтандыру кірістерінен 13,434,525 мың теңге сомасында басқа кірістерге кірісті танды. Әуе кемесін басқаруды жоғалтуға негізделген сақтандыру талаптары 2018 жылдың қарашасында болды. Оқиғадан кейін әуе кемесі тұрақтылықты растайтын тергеуге байланысты пайдаланылмады. 2019 жылғы желтоқсанда Топқа 13,434,525 мың теңгенің 6,773,910 мың теңгесі түсті (777,747 мың теңгені сақтандыру компаниясы Топқа төлеуі керек). 5,882,868 мың теңгені сенімді басқарушы сақтандырушының және қайта сақтандыру брокерінің көмегімен жалға берушіге өтелмеген жалдау міндеттемесін өтеу үшін аударды. Тиісті заңдық және пайдалану шығындарын өтеуге 12,248 теңге жұмсалды, ал 4,093,129 мың теңгені құрайтын ұшақ басқа шығындар ретінде есептен шығарылды.

2021, 2020 және 2019 жылдар ішінде жолаушыларды, жүктерді және поштаны тасымалдаудан түскен кірістер Топтың клиенттерімен жасалған келісім-шарттардан түскен кірістің жалпы сомасын құрайтын келесіден алынды:

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Ішкі бағыттар	131 824 757	70 384 996	89 227 828
Азия және Таяу Шығыс	66 486 521	34 341 882	83 508 395
ТМД елдері	63 210 689	19 739 668	81 265 863
Еуропа	58 034 965	31 289 586	69 841 541
Жолаушылар мен жүк тасымалдарынан түскен барлық табыс	319 556 932	155 756 132	323 843 627

Топтың ішкі жолаушылар тасымалы бойынша кірісі 53,392,417 мың теңгені құрайды (2020 ж.: 22,697,051 мың теңге; 2019 ж.: 10,360,277 мың теңге), FlyArystan бөлімшесіне жатады.

8. Операциялық шығыстар

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Қызметкерлер жөніндегі шығыстар			
Өндірістік қызметкерлердің жалақысы	29 820 435	20 449 444	25 649 991
Әкімшілік қызметкерлердің жалақысы	7 228 51	4 445 443	6 445 127
Әлеуметтік салық	3 479 181	1 984 042	3 566 082
Сату жөніндегі қызметкерлердің жалақысы	2 207 583	1 581 676	2 303 007
Өзгелер	1 938 812	1 316 687	1 512 245
	44 674 522	29 777 292	39 476 452

2021 жылы қызметкерлердің орташа саны 4,683 болды (2020 жыл: 5,035 қызметкер, 2019 жыл: 5,312 қызметкер).

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Инженерлік-техникалық қызмет көрсету			
Техникалық қызмет көрсету – резервтер (23-ші Ескерту)	25 899 549	8 156 866	10 895 744
Техникалық қызмет көрсету – айнымалы жалдық төлемдер	5 503 242	2 311 270	10 775 944
Қосалқы бөлшектер	4 569 736	3 719 860	5 310 656
Техникалық қызмет көрсету – құрамдық бөліктер	3 192 379	2 208 327	8 197 740
Техникалық инспекция	1 159 154	863 633	954 195
	40 324 060	17 259 956	36 134 279

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Әуежайлық қызмет көрсету және навигация			
Техникалық қызмет көрсету	12 284 579	7 467 561	14 939 881
Аэронавигация	9 916 895	6 679 982	17 421 249
Ұшу-қону	7 079 703	4 379 362	8 809 757
Метеоқамсыздандыру	70 033	19 290	81 909
Өзгелер	528 670	530 279	620 820
	29 879 880	19 076 474	41 873 616

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жолаушыларға қызмет көрсету			
Әуежайлардың қызметтері	12 619 227	6 171 848	17 521 147
Тамақтану	6 927 331	4 151 243	9 067 348
Ұшу кезінде жолаушылар үшін ойын-сауықтар	1 987 904	1 424 737	2 031 254
Қауіпсіздік	1 211 746	670 662	2 105 125
Өзгелер	3 215 323	2 352 087	4 307 085
	25 961 531	14 770 577	35 031 959

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

8. Операциялық шығыстар жалғасы

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Сату жөніндегі шығыстар			
Брондау жүйелері бойынша шығыстар	6 803 093	4 540 799	8 672 732
Жарнама	1 889 250	1 067 086	2 773 407
Комиссиялық сыйақы	1 771 270	1 187 364	4 432 628
Интерлайн-келісімдері бойынша комиссиялар	99 776	36 828	161 138
Өзгелер	122 921	95 044	173 385
	10 686 310	6 927 121	16 213 290

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Экипаждарға жұмсалатын шығыстар			
Орналастыру және марапаттау	3 595 441	2 571 525	5 960 948
Оқыту және тренингтер	1 714 061	1 978 960	2 573 611
Келісімшарттық экипаждар	8 003	1 434 022	4 986 850
	5 317 505	5 984 507	13 521 409

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Әуе кемелерін жалдау бойынша шығыстар			
Әуе кемесі мен қозғалтқыштардың қосалқы бөлшектерін жалға алу	601 159	581 831	589 818
COVID 19-ға байланысты кейінге қалдырылған жалдау төлемдерінің әсері (26-ескерту)	377 748	(835 927)	-
Қозғалтқышты қанатқа жалға беру құны	279 661	404 504	668 282
Әуе кемелерін қайтару бойынша шығыстар	161 313	277 195	373 181
Ауыспалы жалдау төлемдері	141 639	54 800	35 595
Әуе кемесі мен қозғалтқыштардың тиянақталған қаржылық төлемдер	-	903 318	3 599 764
	1 561 520	1 385 721	5 266 640

2021 жылы операциялардың қалпына келуіне байланысты Топтың операциялық шығыстары 2020 жылмен салыстырғанда өсті.

COVID-19-дан туындаған карантинге байланысты топтың операциялық қызметі және онымен байланысты шығындар 2020 жылы 2019 жылғы шығындар деңгейімен салыстырғанда едәуір төмендеді.

9. Қаржылық кірістер мен шығыстар

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Қаржылық кірістер			
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер мен міндеттемелер (20-ескерту)	3 416 043	-	-
Банк депозиттерінен сыйақы бойынша кірістер	691 153	468 480	1 008 929
Қаржы активтерінің құнсыздануына арналған резервті қайтару/(есептеу).	263 581	104 030	(171 855)
Өзгелер	71 886	10 834	13 014
	4 442 663	583 344	850 088

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Қаржылық шығыстар			
Жалдау бойынша сыйақы жөніндегі шығыстар (26-шы Ескерту)	15 097 862	11 849 462	9 131 650
Банк несиелерінің сыйақысы бойынша шығыстар (26-шы Ескерту)	4 803 862	2 563 167	356 340
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы активтері мен міндеттемелері (20-шы Ескерту)	-	209 319	582 928
Қаржы активтерінің құнсыздануына арналған резерв	108 519	283 669	-
Өзгелер	29 810	34 736	24 496
	20 040 053	14 940 353	10 095 414

10. Табыс салығы бойынша (шығын)/үнемдеу

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар үшін Топтың табыс салығы бойынша (шығыны)/үнемдеуі төменде көрсетілген:

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Ағымдағы табыс салығы			
Ағымдағы жыл үшін табыс салығы	(2 007 089)	-	(4 431 862)
Өткен жылдардағы ағымдағы салыққа қатысты ағымдағы жылы танылған түзетулер	(177 852)	(463 743)	-
	(2 184 941)	(463 743)	(4 431 862)
Кейінге қалдырылған салық шығындары			
Кейінге қалдырылған салық бойынша (шығын)/үнемдеу	(1 600 520)	9 738 564	(70 426)
	(1 600 520)	9 738 564	(70 426)
	(3 785 461)	9 274 821	(4 502 288)

Кейінге қалдырылған табыс салығы қаржы есептілігінің мақсаттары үшін активтер мен міндеттемелердің ағымдағы құндарының уақытша айырмашылығынан алынатын таза салықтық әсерді және салық салу мақсаттары үшін пайдаланылатын шамаларды көрсетеді. Бұған қоса, Топтың функционалдық валютасы оның тұрғылықты елінің валютасынан ерекшеленетіндіктен, Топ есеп базасының емес, салық базасындағы өзгерістерге әкелетін валюта бағамдарының өзгеруіне қатысты уақытша айырмашылықтарды таниды.

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

10. Табыс салығы бойынша (шығын)/үнемдеу жалғасы

2021, 2020 және 2019 ж. 31 желтоқсандағы кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелерде танылған негізгі уақытша айырмашылықтардың салықтық әсері төмендегі кестеде көрсетілген.

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Кейінге қалдырылған салық активтері			
Лизинг бойынша міндеттемелер	45 810 094	42 954 707	29 079 671
Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге арналған резерв	10 981 969	6 992 999	6 983 186
Сауда және басқа кредиторлық берешек	2 367 128	854 447	-
Дебиторлық берешек	986 663	657 461	-
Салық шығындарын көшіру	596 316	9 075 241	-
Қызметкерлер алдындағы қарыз	-	-	2 900 164
Өзгелер	153 289	-	172 425
Жиыны	60 895 459	60 534 855	39 135 446
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері			
Пайдалану құқығы түріндегі активтер	(42 072 001)	(39 626 993)	(27 342 750)
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың баланстық құнындағы айырмашылықтар	(15 563 367)	(15 699 943)	(16 342 378)
Тауарлы-материалдық босалқы қорлар	(942 188)	(854 868)	(31 372)
Алдын ала төленген шығындар	(471 094)	(610 740)	-
Өзгелер	(676 199)	(50 509)	(301 942)
Жиыны	(59 724 849)	(56 843 053)	(44 018 442)
Кейінге қалдырылған барлық активтер/(міндеттемелер)	1 170 610	3 691 802	(4 882 996)

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ болашақ салық салынатын пайдаға қатысты кейінге қалдырылған салық активі есептелетін болады деген болжам жасады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көшірілген салықтардың жалпы сомасы 2,981,580 (2020 ж. 31 желтоқсан: 45,376,205 мың теңге; 2019 ж. 31 желтоқсан: жоқ).

Жоғарыда көрсетілген кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелерінің қозғалысы кейінге қалдырылған салықтың іске асырылған бөлігімен байланысты капиталда танылған корпоративті табыс салығы бойынша шығындармен байланысты 1,002,023 мың теңгені қоспағанда, пайда немесе залал құрамында танылды (2020 жылы: 963,884 мың теңге; 2019 жылы: 854,011 мың теңге).

Жергілікті салық заңнамасына сәйкес, хеджирленетін және бағаланбаған теріс бағамдық айырмашылықтар табыс салығын есептеу мақсатында шегерімге жатқызылатын шығындар болып табылады. Егер осы шегерімге жатқызылған шығыстарды олар туындаған жылы толығымен пайдалану мүмкін болмаса, салық кодексі Компанияға жиналған залалды алдағы он жыл ішінде өткізуге мүмкіндік береді.

Жергілікті салық заңдарына сәйкес, шегерімге жататын туынды құралдар шығыстарын олар туындаған жылы толық пайдалану мүмкін болмаса, Салық кодексі Компанияға жинақталған салық шығындарын алдағы он жылға ауыстыруға рұқсат береді. Өткен жылдарда туынды құралдардан пайда алу ықтималдығы төмен болды және туынды құралдар бойынша салық шығындары үшін кейінге қалдырылған салық активі танылған жоқ. 2021 жыл ішінде Топ туынды құралдардан түскен кірісті таныды және өткен жылдары жинақталған салық шығындарын пайдаланды және кейінге қалдырылған салық активін орындалған шарттар бойынша күтілетін төлемдер сомасында таныды.

Топ орналасқан Қазақстанда пайдаға салынатын салық ставкасы 2021, 2020 және 2019 жылдары 20% құрады. Бір жыл үшін есептелген салық сомасы салық салынғанға дейінгі пайдаға салынатын салық ставкасын пайдалана отырып алынған салық сомасынан өзгеше болады.

Төменде 20% (2020 ж.: 20%; 2019 ж.: 20%) салық ставкасын және Топтың пайда немесе залал және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген пайдаға салынатын салықтың нақты сомасын салыстыру келтірілген:

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Салық салуға дейінгі пайда/(залал)	19 271 029	(47 947 613)	15 997 035
Корпоративтік табыс салығының ставкасы, %	20%	20%	20%
Белгіленген ставка бойынша табыс салығы	(3 854 206)	9 589 523	(3 199 407)
Бұрын танылмаған салық залалдарын тану	588 347	-	-
Валюталық айырмашылықтарды аударудың әсері	260 459	995 964	(856 595)
Шегерілмейтін шығыстардан салықтық әсер	(780 061)	(1 310 666)	(446 286)
Табыс салығы бойынша (шығын)/үнемдеу	(3 785 461)	9 274 821	(4 502 288)

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

11. Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтар

МЫҢ ТЕҢГЕ	Айналымдық қосалқы бөлшектер	Офис жабдығы және жиһаз	Үйлер мен ғимараттар, жер	Көлік құралдары	Жалға алынған әуе кемелері	Жолдағы жабдықтар және аяқталмаған өндіріс	Барлығы
Құны							
2019 жылдың 1 қаңтары	22 187 166	2 694 394	12 774 650	1 177 188	227 409 132	779 926	267 022 456
Түсулер	10 572 703	651 441	339 882	93 774	94 712 253	3 128 981	109 499 034
Шығулар	(2 465 676)	(26 410)	-	(29 089)	(10 672 601)	-	(13 193 776)
Босалқы қорларға аудару	(50 906)	-	-	-	-	-	(50 906)
Босалқы қорлардан түсім	367 440	-	-	-	-	-	367 440
Басқа аудармалар	127 456	-	-	(53 202)	(74 254)	-	-
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	(96 550)	(11 552)	(53 675)	(4 938)	(988 063)	(4 576)	(1 159 354)
2019 жылдың 31 желтоқсаны	30 641 633	3 307 873	13 060 857	1 183 733	310 386 467	3 904 331	362 484 894
Түсулер	1 960 019	236 077	226 385	87 610	90 355 932	962 454	93 828 477
Шығулар	(4 423 623)	(95 099)	(390 884)	(153 600)	(25 528 268)	-	(30 591 474)
Босалқы қорларға аудару	(107 896)	-	-	-	-	-	(107 896)
Босалқы қорлардан түсім	36 809	-	-	-	-	-	36 809
Басқа аудармалар	1 391 656	7 763	20 568	-	3 598 355	(5 018 342)	-
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	3 137 080	336 206	1 309 832	119 732	32 055 024	312 345	37 270 219
2020 жылдың 31 желтоқсаны	32 635 678	3 792 820	14 226 758	1 237 475	410 867 510	160 788	462 921 029
Түсулер	5 858 221	214 017	1 914 203	27 137	51 295 679	183 108	59 492 365
Шығулар	(4 353 610)	(173 692)	(257 309)	(95 360)	(6 579 153)	-	(11 459 124)
Босалқы қорларға аудару	(92 616)	-	-	-	-	-	(92 616)
Босалқы қорлардан түсім	129 860	-	158 764	-	-	-	288 624
Басқа аудармалар	(658 646)	-	-	-	926 611	(267 965)	-
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	815 258	99 258	387 142	31 584	11 310 109	3 520	12 646 871
2021 жылдың 31 желтоқсаны	34 334 145	3 932 403	16 429 558	1 200 836	467 820 756	79 451	523 797 149
Есептелген тозу							
2019 жылдың 1 қаңтары	10 910 511	1 908 321	708 849	563 621	89 758 341	-	103 849 643
Жыл үшін есептеу	3 185 628	286 297	1 172 363	89 564	26 061 064	-	30 794 916
Шығулар	(1 352 639)	(22 965)	-	(26 793)	(6 444 361)	-	(7 846 758)
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	(46 486)	(8 107)	(3 460)	(2 388)	(384 336)	-	(444 777)
2019 жылдың 31 желтоқсаны	12 697 014	2 163 546	1 877 752	624 004	108 990 708	-	126 353 024
Жыл үшін есептеу	4 027 621	363 667	1 281 033	95 135	35 605 346	-	41 372 802
Шығулар	(2 895 662)	(80 206)	(214 055)	(145 717)	(17 766 419)	-	(21 102 059)
Құнсыздану	-	-	-	-	5 924 721	-	5 924 721
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	1 455 111	224 088	212 516	63 415	11 628 719	-	13 583 849
2020 жылдың 31 желтоқсаны	15 284 084	2 671 095	3 157 246	636 837	144 383 075	-	166 132 337
Жыл үшін есептеу	3 790 293	353 888	1 348 045	83 032	45 629 271	-	51 204 529
Шығулар	(3 593 832)	(135 243)	(95 941)	(86 782)	(6 259 847)	-	(10 171 645)
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	376 015	72 840	100 369	16 772	4 219 972	-	4 785 968
2021 жылдың 31 желтоқсаны	15 856 560	2 962 580	4 509 719	649 859	187 972 471	-	211 951 189
Баланстық құны							
2019 жылдың 31 желтоқсаны	17 944 619	1 144 327	11 183 105	559 729	201 395 759	3 904 331	236 131 870
2020 жылдың 31 желтоқсаны	17 351 594	1 121 725	11 069 512	600 638	266 484 435	160 788	296 788 692
2021 жылдың 31 желтоқсаны	18 477 585	969 823	11 919 839	550 977	279 848 285	79 451	311 845 960

Топтың географиялық ақпаратын анықтау тұрғысынан алғанда, негізінен әуе кемелері мен жерүсті жабдықтарынан тұратын активтер негізінен Қазақстан Республикасында тіркелген/орналасқан. Сондықтан географиялық сегменттерге активтерді бөлудің негізі жоқ. Айналмалы бөліктер әуе кемесін өзгерту құнын қамтиды.

Топтың жалдау бойынша міндеттемелері жалға берушінің 279,848,285 мың теңге баланстық құны бар жалға алынған активтерге құқығымен қамтамасыз етілген (2020 ж.: 266,484,435 мың теңге; 2019 ж.: 210,395,759 мың теңге) (26-шы ескерту). 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жалға алынған әуе кемелерінің жалпы сомасына баланстық құны 51,045,669 мың теңгені құрайтын FlyArystan бөлімшесіне тиесілі он Airbus ұшағы кіреді (2020: теңгерімдік құны 38,409,721 мың теңге болатын жеті Airbus ұшағы; 2019: теңгерімдік құны 24,988,866 мың теңге болатын төрт Airbus ұшағы).

2019 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Нұр-Сұлтан қаласындағы Техникалық орталық (ангар) ЕҚДБ кепіліне алынды. Ангарды кепілден босату және «Қазақстан Халық Банкі» АҚ несиесі бойынша талапты орындау мақсатында 2020 жылы Компания «Қазақстан Халық Банкі» АҚ несиесі көздерін пайдалана отырып, ЕҚДБ қарызын өтеді. «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-мен жасалған келісімге сәйкес, 2021 жылғы 5 мамырда (25-ші ескерту) Топ Нұр-Сұлтан қаласындағы баланстық құны 8,291,689 мың теңге болатын Техникалық орталықты (ангар) кепілге берді.

Толығымен амортизацияланған құралдардың сомасы 2021 жылы 1,668,475 мың теңгені құрайды (2020 ж.: 2,101,604 мың теңге; 2019 ж.: 1,318,788 мың теңге).

Құнсыздану

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ құнсыздану көрсеткіштерін анықтаған жоқ.

COVID-19 эпидемиясы 2020 жылдың басында қарқынды дамыды. Көптеген елдер бизнесті шектеуді немесе тоқтата тұруды талап еткендіктен, саяхатқа шектеулер мен карантиндік шаралар енгізген кезде, Басшылық негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздану көрсеткіштері бар деген қорытындыға келді. Дағдарысқа қарсы бір жауап - авиакомпанияның желісіне қызмет ету үшін авиакомпанияда неғұрлым тиімді ұшақтарды пайдалану арқылы Топты тиімдірек авиакомпания ретінде орналастыру, нәтижесінде төрт Boeing 757-200 және төрт Embraer ұшақтары зейнетке шықты. E190. Топ осы әуе кемелеріне қатысты пайдалану құқығына байланысты 5,924,721 мың теңгенің құнсыздануынан болған жеке шығынды мойындады, өйткені бұл әуе кемелері қолданыстағы жалдау келісімшарты аяқталғанға дейін пайдаланылмайды. Осы активтердің құнсыздануынан болған залал басқа операциялық шығыстарда танылды. Қалған негізгі құралдар мен материалдық емес активтер үшін өтелетін сома пайдалану құндылығы негізінде анықталды, бұл жоспарланған операциялық қызметтен түскен ақша ағындары. Құнсызданудың бар-жоғын анықтау үшін Топ өтелетін соманы тиісті ақша ағындарын қалыптастыру үшін пайдаланылған активтердің баланстық құнымен салыстырды. Ақша ағындарын болжау үшін Топ 2020 жылғы 31 желтоқсандағы соңғы ақпаратқа түзету енгізіп, бес жылдық бизнес-жоспарын пайдаланды. Ақша ағымын талдау кезінде келесі негізгі болжамдар қолданылды:

- Пайдаланылған дисконттау мөлшерлемесі Топтың орташа өлшенген құны болды, бұл барлық болжамды кезең үшін 11.3% құрайды, ол нарық бойынша орташа капитал құрылымы негізінде анықталған.
- Қолданыстағы және резервтелген флот бес жылдық бизнес-жоспарға енгізілген.
- Жалдау мерзімі болжамдалған бесжылдықтан ертерек аяқталатын қолданыстағы парк үшін жалдау мерзімі 2026 жылдың соңына дейін ұзартылды.
- IATA-ның «Эйр Астана» әуекомпаниясының Қазақстандағы күтулеріне сәйкес ішкі рейстерге (2022) және халықаралық рейстерге (2024) 2019 жылғы деңгей қалпына келуі күтілді.
- FlyArystan тобына арналған ішкі және халықаралық рейстер 2021-2022 жылдары артады. арзан авиакомпаниялардың өсу әлеуетінің жоғары болуына және жаңа бағыттардың енгізілуіне байланысты, бұл ақыр соңында нарықтағы үлестің артуына әкеледі.

Болашақ ақша ағындарының есептелген дисконтталған шамасы тиісті негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің баланстық құнынан асады.

Нарықты қалпына келтіруге байланысты белгісіздікті жою үшін Топ келесі болжамдарға негізделген базалық сценарийді түзету арқылы неғұрлым консервативті сценарий дайындады:

- «Эйр Астананың» ішкі рейстеріндегі билеттердің бағасын 2021 жылы 30% -ға және 2022 жылы 15% -ға төмендеуі;
- FlyArystan бөлімшесінің ішкі бағыттардағы жолаушылар санының 2021 жылы 30% -ға және 2022 жылы 15% -ға төмендеуі.

Консервативті сценарий бойынша дисконтталған ақша ағындары Топтың таза баланстық құнынан да асып түсті.

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

12. Материалдық емес активтер

мың теңге	Программалық жабдық
Құны	
2019 жылдың 1 қаңтарында	2 881 116
Түсулер	164 583
Шығулар	(2 297)
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	(12 141)
2019 жылдың 31 желтоқсанында	3 031 261
Түсулер	341 654
Шығулар	(7 993)
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	310 043
2020 жылдың 31 желтоқсанында	3 674 965
Түсулер	231 449
Шығулар	-
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	97 235
2021 жылдың 31 желтоқсанында	4 003 649
Жинақталған тозу	
2019 жылдың 1 қаңтарында	2 049 707
Амортизацияны есептеу	343 710
Шығулар	(1 914)
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	(8 732)
2019 жылдың 31 желтоқсанында	2 382 771
Амортизацияны есептеу	362 289
Шығулар	(7 993)
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	245 080
2020 жылдың 31 желтоқсанында	2 982 147
Амортизацияны есептеу	279 641
Шығулар	-
Шетел валютасын аудару бойынша резерв	82 071
2021 жылдың 31 желтоқсанында	3 343 859
Баланстық құн	
2019 жылдың 31 желтоқсанында	648 490
2020 жылдың 31 желтоқсанында	692 818
2021 жылдың 31 желтоқсанында	659 790

13. Тозу және амортизация

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жылжымайтын мүлік, ғимараттар мен жабдықтардың тозуы (11-ші Ескерту)	51 204 529	41 372 802	30 794 916
Материалды емес активтерден амортизациясы (12-ші Ескерту)	279 641	362 289	343 710
Жиыны	51 484 170	41 735 091	31 138 626

14. Кепілдікті салымдар

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
Ұзақ мерзімді кепілдікті салымдар			
Жалға алынған әуе кемелері бойынша кепілдікті салымдар	7 577 658	8 024 228	6 065 964
Өзге кепілдікті салымдар	357 530	627 577	467 526
Құнсыздануға арналған резерв	(174 015)	(61 032)	(131 994)
	7 761 173	8 590 773	6 401 496
Ағымдағы кепілдікті салымдар			
Жалға алынған әуе кемелері бойынша кепілдікті салымдар	53 543	52 193	2 196 449
Өзге кепілдікті салымдар	626 110	537 501	547 104
Техникалық қызмет көрсету міндеттемелер бойынша ашылған аккредитивтерге кепілдікті салымдар	-	1 862 528	3 639 961
Құнсыздануға арналған резерв	(2 591)	(5 051)	(21 425)
	677 062	2 447 171	6 362 089
	8 438 235	11 037 944	12 763 585

Жалға алынған әуе кемелері бойынша кепілдікті салымдар Топтың лизинг төлемдері жөніндегі міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз ету үшін ашылған әуе кемелерін операциялық жалдау шарттары бойынша салымдарды қамтиды. Кепілдікті салымдар, негізінен, АҚШ долларымен деноминацияланған. Топ бұл депозиттердің несиелік тәуекелін төмен деп бағалады, өйткені барлық лизинг берушілер АА-дан ВВВ-ге дейін S&P Global Ratings рейтингімен бағаланады. Халықаралық рейтинг агенттігінің несиелік рейтингі жоқ жалға берушілер үшін басшылық мұндай жалға берушілерде S&P Global Ratings ұсынған ССС рейтингі бар деген болжам негізінде күтілетін несиелік шығынды есептейді.

2020 жылы Компания Natixis Bank-тен резервтік аккредитивті аударуды аяқтады, нәтижесінде 2,095,900 мың теңге сомасындағы ақшалай қаражатты Natixis Bank Компанияның шотына қайтарды. Ақшалай қамтамасыз етудің қалған сомасын (1,862,528 мың теңге) Компания Natixis Bank-тен 2021 жылы алды.

Лизингтік әуе кемелері бойынша кепілдік салымдар және техникалық қызмет көрсету бойынша міндеттемелер келесі түрде төленеді:

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
Бір жылға дейін	53 543	1 914 720	5 836 410
Бір жылдан бес жылға дейін	2 722 499	2 493 892	687 514
Бес жылдан астам	4 874 158	5 561 063	5 388 780
	7 650 200	9 969 675	11 912 704
Әділ құнына дейін түзету	(18 999)	(30 726)	(10 330)
	7 631 201	9 938 949	11 902 374

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

15. Тауарлы-материалдық қосалқы қорлар

мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
Қосалқы бөлшектер	14 792 603	13 550 354	11 383 965
Жанармай	3 070 962	1 972 805	2 810 889
Ыдыс	1 684 884	1 916 403	1 911 802
Жолдағы тауарлар	1 092 454	300 951	1 174 551
Жарнамалық материалдар	634 746	859 498	650 786
Бірыңғай формалы киімдер	452 958	540 448	449 543
Мұз қатуға қарсы сұйықтық	357 099	359 036	769 388
Қатаң есептілік бланкілері	121 768	173 836	165 279
Өзгелер	731 037	563 180	624 771
	22 938 511	20 236 511	19 940 974
Ескірген және өтімсіз тауарлы-материалдық босалқыларды жинап есептен шығаруын шегергенде	(677 062)	(718 493)	(811 091)
	22 261 449	19 518 018	19 129 883

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін ескірген және өтімсіз тауарлы-материалдық босалқы қорларға резервтің қозғалысы төменде көрсетілген:

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жылдың басында ескірген және өтімсіз қорларды жиынтық есептен шығару	(718 493)	(811 091)	(650 451)
Жыл ішінде есептеу	(14 485)	(241 181)	(235 391)
Жыл бойы бұрын есептен шығарылғандарды түзету	73 703	415 017	71 957
Валютаны аудару резерві	(17 787)	(81 238)	2 794
Жыл соңына ескірген және өтімсіз қорларды жиынтық есептен шығару	(677 062)	(718 493)	(811 091)

16. Берілген алғытөлемдер

мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
Ұзақ мерзімді			
Ұзақ мерзімді активтерге берілген алғытөлемдер	3 883 177	3 266 262	2 446 281
Қызметтер көрсетуге берілген алғытөлемдер	3 154 731	1 933 239	2 171 198
	7 037 908	5 199 501	4 617 479
Қысқа мерзімді			
Тауарлар жеткізуге берілген алғытөлемдер	5 737 758	617 474	1 577 037
Қызметтер көрсетуге берілген алғытөлемдер	5 438 089	5 654 926	7 102 783
Операциялық жалдау бойынша меншік құқығын бермеу арқылы алдын ала төлемдер	495 275	413 334	1 344 804
Қаржылық жалдау бойынша меншік құқығын бере отырып алдын ала төлемдер	-	-	2 005 919
	11 671 122	6 685 734	12 030 543
Минус: Құнсызданған алғытөлемдер бойынша резерв	(213 741)	(209 613)	(161 836)
	11 457 381	6 476 121	11 868 707

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ұзақ мерзімді активтерге берілген алғытөлемдер үш Boeing ұшағын және әуе тренажерін сатып алуға арналған аванстарды қамтиды (29-шы Ескерту).

2021, 2020, 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін аванстардың құнсыздануы бойынша резервтің қозғалысы келесі түрде берілген:

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жыл басында	(209 613)	(161 836)	(157 137)
Жыл ішінде түзетулер	4 686	10 523	12 248
Жыл ішінде есептелгені	(3 408)	(42 091)	(17 607)
Есептілік бағамын қайта есептеу бойынша резерв	(5 406)	(16 209)	660
Жыл соңында	(213 741)	(209 613)	(161 836)

Құнсызданудан болған залал бойынша резерв Топтың жеткізушілерге мәмілелерді аяқтай алмауына байланысты өтеу үшін сотқа беріліп жатқан жеткізушілерге берген аванстарын қамтиды.

17. Саудалық және өзге дебиторлық берешек

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
Ұзақ мерзімді			
Ab-initio бағдарламасы бойынша қызметкерлер мен курсанттардың қарызы	1 348 511	1 382 689	922 424
Басқа қаржылық активтер	20 334 326	20 009 220	18 539 165
	21 682 837	21 391 909	19 461 589
Құнсыздануға арналған резерв	(20 123 607)	(20 009 220)	(18 221 997)
	1 559 230	1 382 689	1 239 592
Қысқа мерзімді			
Саудалық дебиторлық берешек	6 436 411	4 586 656	10 450 063
Ab-initio бағдарламасы бойынша қызметкерлер мен курсанттардың қарызы	428 777	597 271	404 015
Жалға берушінің қарызы - жалгерлік төлемдердің ауыспалы бөлігін өтеу	73 406	-	2 670 096
	6 938 594	5 183 927	13 524 174
Құнсыздануға арналған резерв	(835 533)	(882 227)	(861 975)
	6 103 061	4 301 700	12 662 199

2016 жылы «КазИнвестБанк» АҚ және «DeltaBank» АҚ-тың несие сапасының едәуір нашарлауына, содан кейін жаңа депозиттерді қабылдауға және жаңа шоттар ашуға арналған банктік лицензиялардың күшін жоюға байланысты басшылық 4,744,144 мың теңге және 14,926,399 мың сомасындағы осы банктердегі депозиттерді қайта жіктеді. Теңге, сәйкесінше, ұзақ мерзімді саудадағы банктік салымдардан және басқа да дебиторлық берешектен. Бағалау негізінде басшылық 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «КазИнвестБанк» АҚ және «DeltaBank» АҚ-да қаражаттың 90% құнсыздануына резерв жасады.

2017 жылғы маусым айында «Казинвестбанк» АҚ уақытша әкімшілігі берілген корпоративтік қарыздар бойынша қарыз алушылардан қаражат жинай отырып және алынған өтемді кепіл беруші-салымшылар арасында бөле отырып, компания салымының кепіл ұстаушысы ретінде әрекет ететін «Альфа-Банк» ЕБ АҚ-ға активтер мен міндеттемелердің бір бөлігін берді. Компания «Казинвестбанк» АҚ-қа салымдар бойынша өз талаптарының бір бөлігін «Альфа-Банк» ЕБ АҚ-ға аударуға келісім берді.

2018 жылғы 24 қаңтар айында «КазИнвестБанк» АҚ-ны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енді. «КазИнвестБанк» АҚ-на қарсы қалған талапты өтеу тарату комиссиясының әрекеттеріне байланысты болады.

2017 жылғы шілде-қарашада Топ «DeltaBank» АҚ-ға қатысты атқарушылық іс жүргізу арқылы 1,454,375 мың теңгені қолма-қол ақшамен өндіріп алды. 2017 жылғы 2 қарашада Ұлттық Банк «Delta Bank» АҚ лицензиясын қайтарып алу туралы шешім қабылдады.

2018 жылғы 13 ақпанда сот «Delta Bank» АҚ-ны мәжбүрлеп тарату туралы шешім қабылдады.

2019 жылғы желтоқсан айында Топ басшылығы «КазинвестБанк» АҚ, «Альфа-Банк» және «Delta Bank» АҚ үшін құнсыздануға арналған қосымша резервті мойындады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл банктер үшін резерв қарыздың елеулі сомасын құрады.

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

17. Саудалық және өзге дебиторлық берешек жалғасы

Жалға берушілердің берешегі есеп беру күніне дейін жүргізілген жөндеу жұмыстарының нәтижелері бойынша Топтың лизинг берушілері өтей алатын жалдау төлемдерінің ауыспалы бөлігінің сомасынан тұрады.

Ab-initio оқу бағдарламасы бойынша курсанттардың қарызы оқу бағдарламасының бастапқы құнының 50% -ы бойынша пайызсыз қарыз ретінде жіктеледі. Қалған бөлігі аванстық төлем ретінде жіктеледі және жеті жыл ішінде амортизацияланады, оның барысында Топтың еңбек шарты бұзылған жағдайда оқитын кадеттен қарызды қайтаруды талап етуге құқығы бар.

Ab-initio пилоттық бағдарламасының түлектері оқудың қалған құнын қолма-қол ақшамен төлей алады немесе болашақта бұл сома компаниядан кеткен жағдайда ғана төленуі үшін кейінге қалдыра алады. Осы опцияны таңдаған курсанттардан алынған сомалар болашақ кезеңдердің шығындарына қайта жіктелді және амортизацияның қалған кезеңінде сызықтық әдіспен амортизацияланады.

31 желтоқсан айындағы жағдай бойынша Топтың таза саудасы және басқа да дебиторлық берешек келесі валюталарда көрсетілген:

мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
Теңге	5 325 821	3 520 491	4 398 255
АҚШ доллары	1 059 205	992 927	6 138 657
Еуро	326 441	559 810	894 495
Ресей рублі	173 152	90 075	330 558
Өзгелер	777 672	521 086	2 139 826
	7 662 291	5 684 389	13 901 791

2021, 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы құнсыздану резерві бойынша өзгерістер келесідей:

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жыл басында	(20 891 447)	(19 083 972)	(18 732 440)
Жыл ішінде тузетулер	926 615	806 884	595 176
Жыл ішінде есептелген	(665 459)	(1 104 047)	(1 011 225)
Бұрын құрылған резервтен есептен шығару	-	-	1 914
Бағамдық айырмашылық	205 346	401 127	(16 076)
Валютаны аудару резерві	(534 195)	(1 911 439)	78 679
Жыл соңында	(20 959 140)	(20 891 447)	(19 083 972)

18. Басқа салықтар бойынша алдын-ала төлем

мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
Өтеуге қосылған құн салығы	3 277 362	6 269 875	12 392 090
Басқа салықтар бойынша алдын-ала төлемдер	51 384	113 646	365 756
	3 328 746	6 383 521	12 757 846

Өтелетін қосылған құн салығы Топ осы сомаларды жыл сайын өндіріп алуға жүгініп, ол әдетте сәтті болатындықтан, ағымдағы активтер құрамында танылады.

19. Ақша қаражаттары және олардың баламалары

мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
Шетел банктеріндегі ағымдағы шоттар	44 117 870	35 967 180	36 898 510
Бастапқы мерзімі 3 айдан аз қазақстандық банктердегі мерзімді салымдар	35 232 721	26 393 162	25 413 541
Қазақстан банктеріндегі қысқа мерзімді салымдар	18 346 318	22 339 377	5 130 149
Қолдағы ақша	46 203	51 351	43 233
Есептелген сыйақы	1 295	3 788	21 425
	97 744 407	84 754 858	67 506 858
Құнсыздануға арналған резерв	(3 454)	(2 946)	(1 913)
	97 740 953	84 751 912	67 504 945

31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттары мен олардың баламалары келесі валюталарда көрсетілген:

мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
АҚШ доллары	93 751 984	74 818 015	64 376 889
Ағылшын фунт стерлинг	1 171 042	119 538	192 060
Теңге	986 663	7 655 090	304 159
Еуро	713 334	316 524	650 020
Үнді рупиясы	183 515	267 278	782 779
Ресей рублі	123 063	244 970	250 979
Өзбек сомы	114 859	25 676	153 419
Қытай юаны	87 655	1 049 329	379 529
Өзгелер	608 838	255 492	415 111
	97 740 953	84 751 912	67 504 945

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

20. Басқа қаржылық активтер

Компания авижанармай бағасының айтарлықтай өзгеруі тәуекелін басқару үшін әртүрлі қаржы институттарымен келісімдерге қол қойды және мәмілелер жасады. Шарттарға сәйкес қаржы институттары Компанияға шикі мұнайдың нақты бағасының келісімдерде көрсетілген шекті бағадан асып кетуі үшін өтемақы төлеуге келісті. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша туынды құралдардың әділ құны 3,416,043 мың теңге пайда әкелді (2020 ж.: залал 209,319 мың теңге; 2019 ж.: залал 582,928 мың теңге) (9-шы Ескерту). Әділ құн бақыланатын нарықтық параметрлері бар бағалау үлгісінің көмегімен анықталды.

	Колл-опционы (Сатып алу)
2019 жылдың 1 қаңтарында	45 336
Сатып алу	627 327
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза іске асырылмаған залал (9-шы Ескерту)	(22 200)
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза іске асырылған залал (9-шы Ескерту)	(560 728)
Шетел валютасын аудару резерві	(209)
2019 жылдың 31 желтоқсанында	89 526
2020 жылдың 1 қаңтарында	89 526
Сатып алу	127 189
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза іске асырылмаған залал (9-шы Ескерту)	(209 319)
Шетел валютасын аудару резерві	(7 396)
2020 жылдың 31 желтоқсанында	-
2021 жылдың 1 қаңтарында	-
Сатып алу	1 900 094
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза іске асырылмаған залал (9-шы Ескерту)	1 620 327
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері мен міндеттемелері бойынша таза іске асырылған залал (9-шы Ескерту)	1 795 716
Алынған төлемдер	(2 168 493)
Шетел валютасын аудару резерві	40 335
2021 жылдың 31 желтоқсанында	3 187 979

21. Меншікті капитал

2021, 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша акционерлік капитал бір акция үшін номиналды құны 147,150 теңге (сатып алу сәтіндегі акция үшін 1,000 АҚШ долларына балама) бекітілген, шығарылған және толық төленген 17,000 жай акциялардан тұрады. (сатып алу кезінде бір акция үшін 1000 АҚШ долларына балама).

Жай акцияларды ұстаушылар мезгіл – мезгіл жарияланған дивидендтерді алуға құқылы, сондай-ақ «бір акция-бір дауыс» ережесі негізінде топ жиналыстарында дауыс беруге құқылы.

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компанияның резервтерін бөлу ҚЕХС-қа сәйкес дайындалған Компанияның шоғырландырылған қаржылық есептілігінде көрсетілген бөлінбеген пайданың шамасымен шектеледі. Капитал теріс болған кезде немесе бөлу теріс капиталға немесе Компанияның төлем қабілетсіздігіне әкелсе, бөлу мүмкін емес.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күй бойынша Компанияның бөлінбеген пайдасының көлемі, ағымдағы жылғы кірісті қосқанда 26,794,565 мың теңгені құрады (2020 ж.: 11,308,997 мың теңге; 2019 ж.: 49,981,789 мың теңге).

2021 жыл ішінде дивидендтер жарияланған жоқ (2020 ж.: жоқ; 2019 ж.: жоқ).

Бір акцияға шаққандағы пайданы есептеу таза пайдаға және жыл ішінде орналастырылған жай акциялар санының орташа алынған санына, 17,000 акцияға негізделген (2020 ж.: 17,000 акция; 2019 ж.: 17,000 акция). Компанияда ықтимал сұйылту әсері бар құралдар жоқ.

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Пайда:			
Жыл ішіндегі пайда/(залал)	15 485 568	(38 672 792)	11 494 747
Жай акциялар саны	17 000	17 000	17 000
Акцияға келетін пайда/(залал)– негізгі және тоғытылған (тенге)	910 916	(2 274 870)	676 162

22. Болашақ кезеңдердің табыстары

мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсаны	2020 жылдың 31 желтоқсаны	2019 жылдың 31 желтоқсаны
Тасымалдаудан кейінге қалдырылған табыс	21 187 562	11 998 040	22 625 225
Клиенттердің адалдық резерві	3 537 306	4 043 682	3 359 523
	24 724 868	16 041 722	25 984 748

Тасымалдау қызметтерінен түсетін болашақ кезеңдердің табыстары – пайдаланылмайды және олар бойынша өтемақы төленбейді деп күтілетін сатылған билеттер пайызына қатысты жолаушылар тасымалынан түсетін мойындалған табыстарды қоспағанда, сатылған, бірақ жолаушылар әлі пайдаланбаған және мерзімі өтпеген билеттер.

Топтың міндеттемелерді орындау бойынша міндеттемелерінің қысқа мерзімді сипатына байланысты, тасымалдаудан алынбаған кірістердің бастапқы сальдосы қайтаруларды шегеріп 2021 жылы кіріс ретінде танылды.

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

23. Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге резерв

мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсаны	2020 жылдың 31 желтоқсаны	2019 жылдың 31 желтоқсаны
Қозғалтқыштар бойынша резерв	42 604 411	26 477 765	26 056 675
D-чекке резерв	5 367 274	2 865 134	3 497 255
C-чекке резерв	1 549 298	1 815 806	2 469 236
Әуе кемелердің қайтару жөніндегі резерв	1 699 565	1 557 788	1 410 992
Қосымша қоректендіру блогы	1 728 064	968 514	598 753
Шасси	1 961 667	1 279 987	883 018
	54 910 279	34 964 994	34 915 929

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету үшін есептелген резервтің қозғалысы келесідей:

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
1 қаңтарында	34 964 994	34 915 929	33 516 072
Негізгі құралдарда танылған	-	2 017 425	771 025
Бір жыл үшін есептелген (8-ші Ескерту)	26 127 181	14 238 924	13 259 608
Бір жылға есептен шығарылған (8-ші Ескерту)	(227 632)	(6 082 058)	(2 363 864)
Жыл бойы қолданылған	(7 148 697)	(14 291 230)	(10 124 503)
Есеп беру валютасын аудару резерві	1 194 433	4 166 004	(142 409)
31 желтоқсанына	54 910 279	34 964 994	34 915 929

Пайдалану жалдау шарттарына сәйкес, Top әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсету және техникалық қызмет көрсетудің стандартты рәсімдерін жүргізуге және төлеуге міндетті, және олар әуе кемесін жалдау мерзімінің соңында қанағаттандырылғы жағдайда лизинг берушіге қайтарады. Резервті есептеу кезінде қолданылатын жөндеу құны АҚШ долларымен көрсетілген.

Провизиядағы елеулі өзгеріс 2020 жылы қайтарылған әуе кемесі үшін лизингтің соңғы төлемдерінің құнын тоқтату келісімі бойынша жасалған нақты төлемдермен салыстырғанда әр түрлі мөлшерлемелерге байланысты болды. Техникалық тексеруден кейін Компания жалға берушілермен қайтарымды өтемақы төлеу үшін төмен ставкаларды қолдануға келісті. Бұл резервтерді келесідей пайдалану жоспарланып отыр.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша резервтің айтарлықтай ұлғаюу операциялардың қалпына келуі нәтижесінде әуе кемелерін пайдаланудың артуына байланысты болды. Сонымен қатар, жалға берушілерге айнымалы техникалық қызмет көрсету төлемдерін төлейтін әуе кемелерін жалдау шарттарының саны осындай әуе кемелерін қайтару есебінен азайды, бұл да есептелген резервтің ұлғаюына әкелді.

Бұл қорларды жоспарлы пайдалану келесідей:

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 жылдың 31 желтоқсаны	2020 жылдың 31 желтоқсаны	2019 жылдың 31 желтоқсаны
Бірінші жылдың ішінде	17 578 578	15 798 015	14 313 840
Екінші жылдың ішінде	16 325 927	6 914 709	13 399 832
Үшінші жылдың ішінде	13 022 656	3 334 028	1 673 449
Үшінші жылдан кейін	7 983 118	8 918 242	5 528 808
Әуе кемелеріне техникалық қызмет көрсетуге резервтің жиыны	54 910 279	34 964 994	34 915 929
Минус: ағымдағы бөлік	17 578 578	15 798 015	14 313 840
Ұзақ мерзімді бөлік	37 331 701	19 166 979	20 602 089

Әуе кемелерін жөндеуге және оларға техникалық қызмет көрсетуге резервтерді анықтау кезінде елеулі тұжырымдар орын алады. Басшылық техникалық қызмет көрсету жұмыстарының мүмкін уақыт аралықтарын және құндарын анықтау үшін тәуелсіз мамандарды тартты. Тәуелсіз мамандардың бағалары әуе кемелердің ағымдағы техникалық жағдайының, тарихи орындалған ұшу сағаттары мен циклдерінің, әуе кемелерін болашақ кәдеге жаратылуының күтілетін деңгейінің негізінде жалдау мерзімдерін ескере отырып, сондай-ақ жалға берушіге қайтарылуы тиіс әуе кемелерінің жағдайы бойынша шарттарды ескере отырып дайындалды. Бағалаулар төменде айтылған негізгі болжамдардың негізінде жасалды:

- ұшу сағаттары мен циклдерін пайдаға асырудың күтілетін коэффициенті тарихи деректерге және нақты пайдалану негізделген;
- ұқсас қызметтер мен қосалқы бөлшектерге нарықтық бағалар пайдаланылған;
- әуе кемелер стандартты жағдайларда және стандартты нормалар бойынша пайдаланылады деп жорамалданады; және
- жоспарланбаған техникалық қызмет көрсетуге резерв жасалынбаған.

24. Саудалық және өзге кредиторлық берешек

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 жылдың 31 желтоқсаны	2020 жылдың 31 желтоқсаны	2019 жылдың 31 желтоқсаны
Сауда кредиторлық берешек	15 274 924	9 195 621	23 759 987
Есептелген сыйақы	4 933 315	58 506	5 310 349
Алынған аванстар	2 342 083	2 470 321	2 096 593
Қызметкерлер алдындағы қарыз	1 938 782	2 480 002	1 508 170
Агенттерден алынған депозиттер	1 485 824	846 029	1 774 452
Пайдаланылмаған демалыс	603 225	454 162	345 096
Төленуге жататын басқа салықтар	319 532	466 789	366 904
Зейнетақы жарналары	250 444	178 466	337 062
Кейінге қалдырылған кірісті қайтару	-	354 827	-
Өзгелер	50 521	50 088	53 180
	27 198 650	16 554 811	35 551 793

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания билеттерді қайтару үшін 354,827 мың теңге көлеміндегі сауда кредиторлық берешегін мойындады.

Топтың кредиторлық берешегі келесі валюталарда көрсетілген:

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 жылдың 31 желтоқсаны	2020 жылдың 31 желтоқсаны	2019 жылдың 31 желтоқсаны
Теңге	17 023 283	9 152 688	11 708 784
АҚШ доллары	7 064 680	4 731 027	15 745 109
Еуро	1 228 903	1 309 451	2 553 023
Ресей рублі	134 722	63 137	412 432
Ағылшын фунт стерлинг	224 104	61 874	421 232
Өзгелер	1 522 958	1 236 634	4 711 213
	27 198 650	16 554 811	35 551 793

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

25. Несиелер

мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсаны	2020 жылдың 31 желтоқсаны	2019 жылдың 31 желтоқсаны
Ұзақ мерзімді			
Банк несие	2 054 936	22 309 914	2 460 054
	2 054 936	22 309 914	2 460 054
Қысқа мерзімді			
Банктік қарыздың ағымдағы бөлігі	24 750 776	44 602 991	3 961 337
Сыйақы жөніндегі берешек	89 383	2 121 807	15 686
	24 840 159	46 724 798	3 977 023

2015 жылғы 3 желтоқсанда Топпен Еуропа Қайта Жаңарту және Даму банкіден алынған (ЕҚЖЖДБ) Нұр-Сұлтан қаласындағы Техникалық орталық (ұшақжай) құрылысын қаржыландыру үшін 10 жылға 14,000 мың АҚШ долларына (немесе Қазақстан теңгесіне тең сомаға) несие алуға келісім жасасты. Сондай-ақ осы ұшақжай ЕҚЖЖДБ банкіне кепілдікке қойылды. Пайыздық мөлшерлеме айнымалы болып табылады және жылына 3.75% шегі мен ЕҚЖЖДБ банкінің Қазақстан теңгесіндегі жалпы құнына негізделіп айқындалады. Жалпы құн Қазақстан Ұлттық Банкінің және/немесе нарықтың негізгі пайызының өзгеруіне сәйкес тоқсан сайын анықталып тұрады. 2016 жылы сәуір айына Топпен 4,661,033 мың теңге көлеміне ЕҚЖЖДБ-тен несие келісімі бойынша қаржы алынған (алу күніне 14,000 мың АҚШ доллар сомасына тең).

Ангарды кепілден босату және «Қазақстан Халық Банкі» АҚ несиесі бойынша талапты орындау мақсатында 2020 жылы Компания «Қазақстан Халық Банкі» АҚ несие көздерін пайдалана отырып, ЕҚДБ қарызын өтеді. «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-мен жасалған шартқа сәйкес Қоғам 2021 жылғы 5 мамырда «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-на Нұр-Сұлтан қаласындағы Техникалық орталықты (ангар) кепілге берді (11-ші Ескерту).

2019 жылдың 12 тамыз айында Топ «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-мен айналым капиталын қаржыландыру үшін 3 жыл мерзімге 40,000 мың АҚШ доллары мөлшерінде несиелік келісімге қол қойды. 2020 жылғы 20 наурызда Топ несиелік келісімге қосымшаға қол қойды және несие сомасын 65000 мың АҚШ долларына дейін ұлғайтты. 2020 жылы 21 сәуірде тараптар арасында тағы бір қосымша келісімге қол қойылды, оған сәйкес несие сомасы 65,000 АҚШ долларынан 115,000 мың АҚШ долларына дейін өсті.

2020 жылғы 15 қыркүйекте Топ «Қазақстан Халық Банкі» АҚ – мен несиелік келісімшартқа қосымшаға қол қойды, нәтижесінде несиелік құралдың сомасы 160,000 мың АҚШ долларына дейін (115,000 мың АҚШ долларынан) өсті және оның әрекет ету мерзімі 2025 жылдың 10 қыркүйегіне дейін ұзартылды, бұл ЕҚДБ несиесінің алдыңғы өтеу мерзіміне сәйкес келеді (2025 ж. қыркүйегіне дейін). ЕҚДБ несиесі толығымен «Қазақстан Халық Банкі» АҚ – мен қайта қаржыландырылды. Несиелік желі несиені теңгемен де, АҚШ долларымен де алуға мүмкіндік береді. АҚШ долларындағы несиелер бойынша орташа пайыздық мөлшерлеме жылына 3.5%, теңгедегі несиелер бойынша - 11.3% құрайды.

Топ 2021 жыл ішінде «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-нан алған несиені мерзімінен бұрын ішінара өтеді.

Топтың несиелері келесі валютада көрсетілген:

мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсаны	2020 жылдың 31 желтоқсаны	2019 жылдың 31 желтоқсаны
Теңге	13 424 662	48 768 737	3 977 023
АҚШ доллары	13 470 433	20 265 975	2 460 054
	26 895 095	69 034 712	6 437 077

26. Жалға алу бойынша міндеттемелер

2012 жылдан 2014 жылға дейін Топ белгіленген пайыздық мөлшерлеменен меншік құқығын бере отырып, он әуе кемесін сатып алды. Әр әуе кемесінің жалдау мерзімі он екі жылды құрайды. Топ әр әуе кемесін лизинг мерзімі аяқталғаннан кейін номиналды бағамен сатып ала алады. Әуе кемесін жалға алудың көп бөлігі лизинг мерзімі аяқталғаннан кейін сатып алу мүмкіндігі жоқ сегіз жылға жасалған.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ пайыздық мөлшерлемесі бекітілген меншік құқығының берілуі қарастырылған жалға алу келісімдері бойынша бес Airbus ұшағына және үш Boeing 767 ұшағына иелік етеді (2020: бес Airbus және үш Boeing 767; 2019: алты Airbus және үш Boeing 767).

2012 және 2013 жылдары жеткізілген бес жаңа Airbus ұшағына қатысты қаржылық институттардың лизинг берушіге берген несиелеріне Еуропалық экспорттық несие агенттіктері, 2013 және 2014 жылдары жеткізілген үш Boeing 767 US Export Import банкі кепілдігінде.

Топтың лизингтік міндеттемелері лизинг берушінің лизингтік активтерге құқығымен қамтамасыз етілген. Бұл активтердің баланстық құны 279,848,285 мың теңгені құрайды (2020 ж.: 266,484,435 мың теңге; 2019 ж.: 201,395,759 мың теңге) (11-ші Ескерту).

Топтың жалдау міндеттемелеріне белгілі бір шарттар кіреді. Бұл келісім-шарттар белгілі бір операцияларға тыйым салады, оның ішінде Топтың жалпы сомасына шектеу қойылады. Белгілі бір трансферлік лизингке Топтың меншік құқығындағы өзгерістер туралы шарттар кіреді. Бұл талаптар 2021, 2020 және 2019 жылдар аралығында орындалды.

Мың теңге	Ең аз жал ақысы			Ең аз жал ақысының ағымдағы мәні		
	2021 жылдың 31 желтоқсаны	2020 жылдың 31 желтоқсаны	2019 жылдың 31 желтоқсаны	2021 жылдың 31 желтоқсаны	2020 жылдың 31 желтоқсаны	2019 жылдың 31 желтоқсаны
Бір жылдың ішінде	76 505 460	67 908 273	51 877 674	63 195 657	55 703 229	42 550 129
Бір жылдан кеш және бес жылдан ерте	235 447 154	221 299 231	168 833 524	209 121 172	195 093 048	147 778 066
Бес жылдан кеш	43 733 136	48 341 163	43 697 517	41 555 568	45 803 005	41 713 405
	355 685 750	337 548 667	264 408 715	313 872 397	296 599 282	232 041 600
Минус: Болашақ қаржылық шығыстар	(41 813 353)	(40 949 385)	(32 367 115)	-	-	-
Минималды жал ақысының ағымдағы мәні	313 872 397	296 599 282	232 041 600	313 872 397	296 599 282	232 041 600
Қаржылық есептілікке төмендегідей қосылған:						
- қаржылық лизинг бойынша ағымдағы мерзімі міндеттемелер	-	-	-	63 195 657	55 703 229	42 550 129
- қаржылық лизинг бойынша ұзақ мерзімі міндеттемелер	-	-	-	250 676 740	240 896 053	189 491 471
	-	-	-	313 872 397	296 599 282	232 041 600

Топтың меншік құқығын беретін жалдау бойынша міндеттемелері АҚШ долларымен көрсетілген.

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

26. Жалға алу бойынша міндеттемелер жалғасы

Қаржылық әрекеттен туындаған міндеттемелер мен ақша ағындарының өзгерісін салыстыру

МЫҢ ТЕҢГЕ	Несиелер (25-ші Ескерту)	Лизингтік міндеттемелер	Барлығы
2021 жылғы 1 қаңтардағы баланс	69 034 712	296 599 282	365 633 994
Қарыз қаражаты бойынша төлемдер	(45 651 981)	-	(45 651 981)
Алынған қарыздар	5 318 400	-	5 318 400
Жалдау міндеттемелері бойынша төлемдер	-	(39 916 368)	(39 916 368)
Қосымша қаржыландыру бойынша төлемдер	(148 755)	-	(148 755)
Төленген пайыздар	(6 816 246)	(14 028 878)	(20 845 124)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағындарының өзгеруі	(47 298 582)	(53 945 246)	(101 243 828)
Аударма эффектісі	(1 082 069)	(35 759)	(1 117 828)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері	1 437 172	7 221 440	9 158 612
Басқа өзгерістер			
Қосымша түзету - жаңа жалдау келесімшарттары	-	48 266 510	48 266 510
Пайыздық шығындар (9-шы Ескерту)	4 803 862	15 097 862	19 901 724
COVID-19 байланысты кейінге қалдырылған жалдау төлемдерінің әсері (8-ші Ескерту)	-	377 748	377 748
Қозғалтқышты мерзімінен бұрын қайтарудан түскен табыс	-	(209 440)	(209 440)
Өзге де өзгерістердің жиыны	4 803 862	63 532 680	68 336 542
2021 жылғы 31 желтоқсандағы теңгерім	26 895 095	313 872 397	340 767 492

МЫҢ ТЕҢГЕ	Несиелер (25-ші Ескерту)	Лизингтік міндеттемелер	Барлығы
2020 жылғы 1 қаңтардағы баланс	6 437 077	232 041 600	238 478 677
Қарыз қаражаты бойынша төлемдер	(26 610 263)	-	(26 610 263)
Алынған қарыздар	87 955 844	-	87 955 844
Жалдау міндеттемелері бойынша төлемдер	-	(40 910 161)	(40 910 161)
Сатудан және жалға беруден қосымша қаржыландыру	695 925	-	695 925
Қосымша қаржыландыру төлемі	(139 742)	-	(139 742)
Төленген пайыздар	(464 517)	(11 979 940)	(12 444 457)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағындарының өзгеруі	61 437 247	(52 890 101)	8 547 146
Аударма эффектісі	(1 035 017)	(133 849)	(1 168 866)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері	(367 762)	24 875 682	24 507 920
Басқа өзгерістер			
Қосымша түзету - жалдау	-	84 653 938	84 653 938
Пайыздық шығындар (9-шы Ескерту)	2 563 167	11 849 462	14 412 629
Міндеттемелерді кепілдендірілген салымдармен есептеу	-	(1 764 455)	(1 764 455)
COVID-19 байланысты кейінге қалдырылған жалдау төлемдерінің әсері (8-ші Ескерту)	-	(835 927)	(835 927)
Әуе кемесін мерзімінен бұрын қайтарудан түскен табыс (7-ші Ескерту)	-	(1 197 068)	(1 197 068)
Өзге де өзгерістердің жиыны	2 563 167	92 705 950	95 269 117
2020 жылғы 31 желтоқсандағы теңгерім	69 034 712	296 599 282	365 633 994

Қаржылық әрекеттен туындаған міндеттемелер мен ақша ағындарының өзгерісін салыстыру жалғасы

МЫҢ ТЕҢГЕ	Несиелер (25-ші Ескерту)	Лизингтік міндеттемелер	Барлығы
2019 жылғы 1 қаңтардағы баланс	3 517 735	108 162 674	111 680 409
16 ХҚЕС (IFRS) қолдануымен бастапқы баланстың өзгеруі	-	76 581 433	76 581 433
2019 жылғы 1 қаңтардағы баланс	3 517 735	184 744 107	188 261 842
Қарыз қаражаты бойынша төлемдер	(516 330)	-	(516 330)
Лизингтік төлемдер	-	(39 779 590)	(39 779 590)
Төленген пайыздар	(362 082)	(9 169 924)	(9 532 006)
Алынған несиелер	3 444 750	-	3 444 750
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағындарының өзгеруі	2 566 338	(48 949 514)	(46 383 176)
Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері	12 631	12 247	24 878
Аударма эффектісі	(15 967)	(794 279)	(810 246)
Басқа өзгерістер			
Қосымша түзету - жалдау	-	93 780 257	93 780 257
Пайыздық шығындар (9-шы Ескерту)	356 340	9 131 650	9 487 990
Міндеттемелерді есептеу	-	(5 882 868)	(5 882 868)
Барлығы басқа өзгерістер	356 340	97 029 039	97 385 379
2019 жылғы 31 желтоқсандағы теңгерім	6 437 077	232 041 600	238 478 677

2015 жылғы 1 шілдеде Топ меншік құқығын беретін жалдау бойынша міндеттемелерінің бір бөлігін АҚШ долларымен болашақтағы табысты хеджирлеу ретінде АҚШ долларымен анықтады. Топ 39 (IAS) ХҚЕС-қа сәйкес ақша ағындарын хеджирлеуді есепке алу моделін қолданды.

АҚШ долларының функционалды валютасына көшуге байланысты, бұл хеджирлеу 2017 жылдың 31 желтоқсанынан бастап экономикалық тиімді болмай қалды. 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, 2,930,709 мың теңге сомасына кейінге қалдырылған салықты шегергенге дейін 14,654,647 мың теңге (2020 ж.: 3,712,459 мың теңге; 2019 ж.: 4,473,826 мың теңге) (2020 ж.: 18,562,957 мың теңге; 2019 ж.: 22,368,135 мың теңге) мөлшерінде меншік құқығын бере отырып, лизингтік міндеттемелерді қайта бағалаудан болған залал. хеджирлеудің тиімді бөлігі, ол хеджирлеу резервінде меншікті капиталда жазылды. Функционалды валютаның өзгеруі нәтижесінде хеджирлеу қатынасы 2018 жылдың 1 қаңтарынан бастап валюта бағамының өзгеруінен пайда немесе залал туралы есептен хеджирлеу резервіне және залал туралы есеп берілмейтіндей етіп тоқтатылады. 2018 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша меншікті капиталда танылған хеджирлеу резерві. 2017 жылғы 31 желтоқсанда болжамды ақша ағындары алынғанға дейін меншікті капиталда қалады.

2021 жылы хеджирлеуді есепке алу күнінен бастап есепті күнге дейін басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте хеджирлеу резервінен бағамдық шығынға аударылған сома 5,010,113 мың теңгені (1,002,023 мың теңге кейінге қалдырылған салықты шегергенге дейін) құрады (2020 ж.: 4 818 999 мың теңге, кейінге қалдырылған салыққа дейін 963 884 мың теңге; 2019 ж.: 4 270 055 мың теңге, кейінге қалдырылған салыққа дейін 854 011 мың теңге).

2019 жылдың желтоқсан айында Топ екі қосалқы қозғалтқышты сату және оны келісімге сәйкес меншік құқығын бермей кері жалға беру бойынша сату және кері жалға беру операциясын жасады. Осы операция бойынша Топ сатудан түскен кірістің жалдау міндеттемелерінен асып кетуін және қозғалтқышпен байланысты активтердегі өзгерістерді білдіретін 1,791,270 мың теңге кірісті мойындады.

2020 жылдың қаңтарында Топ Airbus A321-200 ұшағын сату және меншік құқығын бермеу шартына сәйкес оны кері жалға беру бойынша сату және кері жалға беру операциясын жасады. Осы мәміледен Топ 13,349,528 мың теңге сомасында қолма-қол ақша алды, 8,710,570 мың теңге сомасындағы активтерді есептен шығарды, 7,058,018 мың теңге сомасындағы жалдау міндеттемелерін өтеді және 2,366,523 мың теңге кірісті мойындады.

2021 жылдың қараша айында Топ қозғалтқышты сату және оны келісімге сәйкес меншік құқығын бермей кері жалға беру бойынша сату-кері жалға беру операциясын жасады. Осы операциядан Топ 7,874,732 мың теңге сомасында қолма-қол ақша алды, 4,127,132 мың теңге сомасындағы активтерді есептен шығарды және 1,989,207 мың теңге кірісті мойындады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

27. Қаржылық құралдар

Қарапайым қызмет барысында Топпен кездесетін негізгі тәуекелдер несиелік тәуекелге, пайыздық мөлшерлемелердің, валюта бағамдарының және тауар бағаларының өзгеру қаупіне жатады. Топ, төменде сипатталғандай, тауар бағасының өзгеру тәуекелінен басқа, осындай тәуекелдерге ұшыратпайды.

Капиталды басқару

оп қарызды меншікті капиталға қатынасын оңтайландыру арқылы акционерлердің кірістерін барынша арттыра отырып, жақын болашақта үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету үшін өз капиталын басқарады. Ағымдағы 10 жылдық Топты дамыту стратегиясы 2017 жылы бекітілді және 2017-2026 жылдарды қамтиды.

Топ капиталының құрылымы Топтың таза несиелік қаражаттарын (несиелер және қаржылық лизинг бойынша міндеттемелер, 25-ші және 26-шы Ескертуде ашып көрсетілген) және меншікті капиталын (шығарылған капиталды, қосымша төленген капитал және бөлінбеген пайданы қамтитын, 21-ші Ескертуде ашып көрсетілген) қамтиды.

Топ меншікті капиталға қатысты ешқандай сыртқы реттеуге бағынбайды. Топта мақсатты несие қаржысы коэффициенті жоқ.

Несиелік тәуекел

Кредиттік тәуекел бұл контрагенттердің шарттық міндеттемелерді орындамауының және осымен байланысты Топта залалдардың туындауымен байланысты тәуекел. Топтың саясаты кредитке қабілетті контрагенттермен ғана жұмыс істеуді және қажет болған кезде міндеттемелердің орындалмауынан залал тәуекелдерін төмендету үшін жеткілікті қамсыздандыруды алуды көздейді. Кредиттік тәуекел тәуекелдерді басқару жөніндегі комитет жыл сайын қайта қарастыратын және бекітетін кредиттік лимиттерді белгілеу есебінен бақыланады.

Ақша баламалары және дебиторлық берешек сияқты қаржы құралдардың максималды кредиттік тәуекелі қалдық құнының негізінде.

Саудалық дебиторлық берешек сатып алушылардың көпшілік санында бар және әртүрлі экономикалық салалар және географиялық аймақтар бойынша бөлінген. Топ дебиторлардың қаржылық жағдайын тұрақты бағалауды жүзеге асырады және қажет кезінде дебиторлық берешектің өтелуін сақтандырады.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша саудалық дебиторлық берешек бөлігінде кредиттік тәуекелдің елеулі шоғырлануы болған жоқ. (17-ші Ескерту).

Топ тек жоғарғы беделді банктермен жұмыс істейді және де қазіргі кезде банктік есеп шоттар мен депозиттерге белгілі несиелік тәуекелден аспай шегірімдерді анықтайтын қаржы инвестициялық саясатты құрастырды.

Кейбір банктердің несиелік тәуекелдерінің ұлғаюы нәтижесінде, Топтың басшылығы ақша қаражаттарды басқару жөніндегі саясатын қайта қарастыруда, және уақытша шара негізінде Қазақстанның ірі банктердің несиелік рейтингтерін қайта талдап, тиісінше 17-ші Ескертуде көрсетілген «ҚазИнвестБанк» пен «Delta Bank»-ты ескермегенде, банктердегі депозиттерді «В+» және одан жоғары рейтингіне ие банктерде орналастырған.

Қаржылық активтердің баланстық құны кредиттік тәуекелдің барынша жоғары деңгейін білдіреді. Пайда немесе шығын бойынша танылған қаржы активтері бойынша құнсызданудан болған шығындар мынадай түрде берілген:

МЫҢ ТЕҢГЕ	Ескерту.	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Сауда және басқа да дебиторлық берешек және алғытөлемдер бойынша құнсызданудан болған залал	16, 17	265 989	(283 669)	(416 049)
Кепілдік салымдары бойынша құнсызданудың қайта қалпына келуі/(есептелуі)	14	(108 519)	104 030	(21 434)
Ақша қаражаттары мен олардың баламалары бойынша құнсызданудан болған залал	19	(426)	(842)	(1 148)
		157 044	(180 481)	(438 631)

Сауда және өзге де дебиторлық берешек

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Дефоолттағы банктер	20 334 326	20 009 220	18 539 164
Саудалық дебиторлық берешек	6 436 411	4 586 656	10 450 063
Қызметкерлерден алынатын дебиторлық берешек	1 777 288	1 979 960	1 326 440
Жалға берушілерден алынатын сомалар	73 406	-	2 670 096
Жалпы баланстық құн	28 621 431	26 575 836	32 985 763
Құнсыздануға арналған резерв	(20 959 140)	(20 891 447)	(19 083 972)
Баланстық жиынтық құны	7 662 291	5 684 389	13 901 791

Дебиторлық қарыздар

Билеттерді сату - топтың негізгі табыс көзі. Топта топ атынан билеттерді және заңды тұлғаларға белгілі бір ақыға билеттерді сататын агенттер қолданылады, олар географиялық орналасу мен нарықтық жағдайлар. Нәтижесінде агенттер әуе компанияларының дебиторлық берешегі ретінде тіркелген, сатылған билеттерге айтарлықтай қаражат жинайды. Халықаралық әуе көлігі қауымдастығы IATA агенттердің кредиттік сапасын қамтамасыз етуге бағытталған IATA аккредитациялау рәсімдерін құратын агенттерді бақылайды. IATA-да әрбір нарық үшін жергілікті қаржы критерийлері белгіленеді, оған сәйкес агенттер банк кепілдігі немесе сақтандыру сияқты несие жетілдірулерін, белгілі бір кредиттік рейтингі бар қаржы мекемесінде IATA аккредитацияланған болуы мүмкін.

IATA авиакомпаниясы әр агентінің қарызының мөлшерінен асып түсетіні туралы үнемі хабарлап отырады оның кепілді немесе сақтандырылған сомасы. Бұдан басқа, IATA-да сатылымдардың өткір және ерекше өсуі туралы хабарланады, бұл тәуекелдің ұлғаюына себеп болуы мүмкін. Сонда компания теріс факторлар жойылғанға дейін осындай агенттермен жұмыс істеуді тоқтату туралы шешім қабылдайды.

Топ аккредиттелген IATA агенттерімен жұмыс істейді.

Кәсіпорынның дебиторлық берешек және кепілдік міндеттемесінен шығындарға арналған резервтері жоқ келісімшарттық активтері.

2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша IATA Billing Settlement Plan (BSP) - әлемдегі туристік агенттіктерден түсетін кірістерді жинайтын компаниялар - сегіз дебиторлар Сауда-саттық және басқа да дебиторлық берешектердің 28% -ын банктерді қоса есептемегенде (2020 ж.: сегіз борышкер 58%; 2019: сегіз борышкер 27% -ды құрады).

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

27. Қаржылық құралдар жалғасы

Жалға берушілер дебиторлық берешегі

Жалға берушілердің дебиторлық берешегі есепті күнге дейін орындалған қызмет көрсету нәтижесі ретінде Қоғам жариялаған айнымалы жалгерлік өтемақы сомасын білдіреді. Көптеген үй иелері халықаралық рейтингтік агенттіктермен бағаланады. Өткізгіштердің барлық несие тарихы жақсы болғандықтан және көптеген жылдар бойы Топпен операция жасайтындықтан, басшылық олардың кредиттік тәуекел тіпті несие рейтингісі жоқ жалға берушілер үшін де шамалы.

Төменде келтірілген кестеде тұрғындардың және басқа тараптардың дебиторлық берешегінің кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген:

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Кредиттік рейтинг			
BBB- дейін AAA	-	-	2 172 729
Бағаланбаған	73 406	-	497 367
Барлығы	73 406	-	2 670 096
Құнсыздануға арналған резерв	(2 159)	-	(6 504)
31 желтоқсан 2021 жылғы баланс	71 247	-	2 663 592

Қызметкерлердің қарызы

Жалпы алғанда, Ab-initio ұшқыштарын оқытудың құнының белгілі бір бөлігін стажер-ұшқыштар жабады, бірақ Бағдарлама қатысушыларына пайызсыз несие беру арқылы Топты қаржыландырады. Топ ай сайын ұшқыштардың жалақысынан төленетін соманы шегереді. Топтан шығатын сол ұшқыштардың немесе кадеттіктердің қарыздары құнсыздану бойынша жәрдемақымен толық қамтылады.

Сауда және басқа дебиторлық берешектің құнсыздануы бойынша резервтің өзгеруі

мың теңге	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
1 қаңтардағы баланс	20 891 447	19 083 972	18 732 440
Жыл ішінде күшін жою	(939 165)	(806 884)	(595 176)
Жыл бойына есептеу	674 472	1 104 047	1 011 225
Бұрын жасалған резерв есебінен есептен шығару	-	-	(1 914)
Валюталық бағам айырмашылығы	(208 128)	(401 127)	16 076
Есеп беру валюта аударымының резерві	540 514	1 911 439	(78 679)
31 желтоқсандағы қалдық	20 959 140	20 891 447	19 083 972

Кепілдік салымдары

Топтың негізгі контрагенттері, кем дегенде BBB- S&P Global Ratings рейтингілік агенттігінің кредиттік рейтингі бар.

Жарияланған кредиттік рейтингтің өзектілігін анықтау үшін, сондай-ақ жарияланған рейтингтерде көрсетілмеген есепті күнгі кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюын бағалау үшін Топ контрагенттердің қаржылық тұрақтылығының өзгеруін бақылайды.

Төмендегі кестеде кепілді депозит кредиттік рейтингтер ұсынылған, олардың әрқайсысы 1-кезеңге бөлінген:

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Кредиттік рейтинг			
BBB- дейін AAA	6 601 789	7 707 283	6 723 254
C дейін CCC +	1 230 630	347 672	1 010 803
Бағаланбаған	782 422	1 186 545	1 554 081
Жалпы баланстық құн (2020 ж. Құнсыздануға дейінгі амортизацияланған құн)	8 614 841	9 241 500	9 288 138
Құнсыздануға арналған резерв	(176 606)	(66 083)	(153 419)
Жалпы таза баланстық құн	8 438 235	9 175 417	9 134 719

Дисконттаудың 12 айлық ықтималдығы және құралдың қалған мерзіміне дефолт ықтималдылығы әр кредиттік рейтинг бойынша S&P Global Ratings рейтингтік агенттігі ұсынған тарихи деректерге негізделген.

Әдетте (LGD) жоғалтудың жоғарылау көрсеткіштері әдетте көрінеді. Қарыздың құнсызданбаған жағдайында, 30% -ға дейін өтеу мөлшерлемесі есептеледі, бұл жағдайда шығын сметасы құралдың ағымдағы нарықтық бағасына және бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемеге негізделеді.

Топта мерзімі өткен немесе құнсызданған кепілдік жарналары жоқ.

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
1 қаңтардағы баланс	(66 083)	(153 419)	(132 549)
Құнсызданудан болған таза шығынды түзету	(108 519)	104 030	(21 434)
Есеп беру валютасын аудару резерві	(2 004)	(16 694)	564
31 желтоқсандағы қалдық	(176 606)	(66 083)	(153 419)

Ақшалай қаражаттар және олардың баламалары

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 97,740,953 мың теңге сомасына ақша қаражаттары мен олардың баламалары болды. (2020 ж.: 84,751,912 мың теңге; 2019 ж.: 67,504,945 мың теңге). S&P Global Ratings-ге сәйкес, ақша қаражаттары мен олардың баламалары банктер мен қаржы институттарында B+ дан бастап A+ -ға дейін бағаланады.

Ақшалай қаражаттар мен ақшалай қаражаттардың баламаларының құнсыздануы 12 айлық кредиттік шығындардың негізінде есептелді және тәуекел бойынша қысқа мерзімді позицияларды көрсетеді. Топ контрагенттердің сыртқы несие рейтингтері негізінде ақша қаражатының бар екендігін қарастырады олардың баламаларының кредиттік тәуекел төмен.

Ақшалай қаражаттарды және олардың баламаларын бағалау үшін Топ осындай тәсілдерді қолданады банк және депозиттерге арналған депозиттер.

Келесі кестеде қалдық құны бойынша өлшенген ақша қаражаттары мен олардың баламаларының несиелік сапасының талдауы келтірілген.

Кредиттік рейтинг	31 желтоқсан 2021 жыл			31 желтоқсан 2020 жыл			31 желтоқсан 2019 жыл		
	Жалпы келтірілген құн	12 ай ағымдағы құны	Ағымдағы мәні	Жалпы келтірілген құн	12 ай ағымдағы құны	Ағымдағы мәні	Жалпы келтірілген құн	12 ай ағымдағы құны	Ағымдағы мәні
BBB- A+ дейін	81 960 390	(2 159)	81 958 231	64 138 687	(1 263)	64 137 424	63 612 474	(1 530)	63 610 944
B+ BB+ дейін	15 784 017	(1 295)	15 782 722	20 547 143	(1 683)	20 545 460	3 805 623	(383)	3 805 240
	97 744 407	(3 454)	97 740 953	84 685 830	(2 946)	84 682 884	67 418 097	(1 913)	67 416 184

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

27. Қаржылық құралдар жалғасы

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру тәуекелі

Топ пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру қаупіне ұшырамайды, себебі Топ белгіленген сыйақы ставкалары бар қаражаттарды тартты.

Шетелдік валюталардың бағамдарының өзгеру тәуекелі

Топ АҚШ долларынан басқа валюталарда көрсетілген сатуға және сатып алуға қатысты операциялар бойынша валюталық тәуекелге ұшырайды. Валюта тәуекелі негізінен теңге мен еуроға байланысты болады. Шетел валютасында көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны 17, 19, 24 және 25 ескертулерінде ашып көрсетілген. Басшылық қазіргі жағдайларда Топтың экономикалық тұрақтылығын сақтауға қатысты барлық қажетті шараларды қолданып жатыр. Топ валюталық тәуекелді жартылай басқару жөніндегі хеджирлеуді есепке алу саясатын қолданады.

Шетелдік валюталардың айырбас бағамдарының өзгеруі тәуекелдеріне сезімталдықты талдау

Топ АҚШ долларының айырбастау бағамының теңге мен еуроға қатысты өзгеруіне байланысты тәуекелдердің әсеріне көп ұшырайды.

Топтың есепті күнге шетелдік валютамен көрсетілген қаржылық активтері мен қаржы міндеттемелерінің баланстық құны мынадай. Бұл ашып көрсету өзге шетелдік валюталарда көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баптарын қамтымайды, осыған байланысты олардың сомалары жиынтығында Топтың қаржы есептілігіне елеулі ықпал етпейді.

Топтың есепті күнге шетелдік валютамен көрсетілген қаржылық активтері мен қаржы міндеттемелерінің баланстық құны мынадай. Бұл ашып көрсету өзге шетелдік валюталарда көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баптарын қамтымайды, осыған байланысты олардың сомалары жиынтығында Топтың қаржы есептілігіне елеулі ықпал етпейді.

	Ескерту	2021 жылдың 31 желтоқсаны		2020 жылдың 31 желтоқсаны		2019 жылдың 31 желтоқсаны	
		Теңге	Еуро	Теңге	Еуро	Теңге	Еуро
Активтер							
Басқа салықтар үшін алдын-ала төлем	18	3 328 746	-	6 383 521	-	12 623 174	63 127
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	17	5 325 821	326 441	3 520 491	559 810	4 398 255	894 495
Табыс салығын алдын-ала төлеу		1 135 634	-	1 374 692	-	342 419	-
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	19	986 663	713 334	7 655 090	316 524	304 159	650 020
Кепілдік салымдар		62 611	191 287	24 834	212 138	16 834	191 295
Барлығы		10 839 475	1 231 062	18 958 628	1 088 472	17 684 841	1 798 937
Міндеттемелер							
Сауда және басқа кредиторлық берешек	24	17 023 283	1 228 903	9 152 688	1 309 451	11 708 784	2 553 023
Несиелер	25	13 424 662	-	48 768 737	-	3 977 023	-
Жалға алу		1 911 579	-	883 490	-	1 329 883	-
Барлығы		32 359 524	1 228 903	58 804 915	1 309 451	17 015 690	2 553 023
Таза валюталық позиция		(21 520 049)	2 159	(39 846 287)	(220 979)	669 151	(754 086)

2021 жылы келесі кестеде Топтың АҚШ долларының теңгеге қатысты 10%-ға (2020 және 2019: 11%) және еуроға 9%-ға (2020 және 2019: 7%) әлсіреуіне және АҚШ долларының теңгеге қатысты 13%-ға (2020 ж. және 2019: 11% және еуро 9% (2020 және 2019: 7%) нығайуына сезімталдығы көрсетілген.

Сезімталдыққа жоғарыда аталған сезімталдық коэффициенттерін қолдана отырып, оларды түзету арқылы кезең соңында қол жетімді шетел валютасындағы ақша сомалары ғана кіреді.

Сезімталдыққа сауда және басқа да дебиторлық берешек, ақша қаражаттары және олардың баламалары, банктердегі депозиттер, сауда кредиторлық берешек, қаржылық активтер мен міндеттемелер кіреді.

Теріс сан пайда мен шығынның және капиталдың азаюын білдіреді, оң сан пайдаға немесе шығынға керісінше әсер етеді.

	АҚШ долларының әлсіреуі		АҚШ долларының нығайуы	
	Теңге	Еуро	Теңге	Еуро
2021 ж.	10%	9%	13%	9%
Пайда/(залал)	(1 721 604)	155	2 238 085	(155)

	АҚШ долларының әлсіреуі		АҚШ долларының нығайуы	
	Теңге	Еуро	Теңге	Еуро
2020 ж.	11%	7%	11%	7%
Пайда/(залал)	(3 506 473)	(12 375)	3 506 473	12 375

	АҚШ долларының әлсіреуі		АҚШ долларының нығайуы	
	Теңге	Еуро	Теңге	Еуро
2019 ж.	11%	7%	11%	7%
Пайда/(залал)	58 885	(42 229)	(58 885)	42 229

Топ саудалық және өзге дебиторлық берешек, ақша қаражаттары және олардың баламалары, банктердегі депозиттер, кепілдікті салымдар, және саудалық және өзге кредиторлық берешек, несиелер және қаржылық лизинг бойынша міндеттемелері көрсетілген шетелдік валюталардың өзгеруін қадағалай отырып, шетелдік валюталардың бағамдарының өзгеру тәуекелін шектейді.

Өтімділік тәуекелін басқару

Өтімділік тәуекелі – Топта ақшалай қаражатты немесе басқа қаржылық активті беру арқылы есептелетін қаржы міндеттемелерімен байланысты міндеттерді орындаған кезде қиындықтардың туындау тәуекелі. Топтың өтімділікті басқару тәсілі – әдеттегі және күйзелісті жағдайларда тиімсіз шығындарға жол бермей және Топ беделіне қауіп төндірмей Топта өз міндеттемелерін уақытылы өтеуіне жеткілікті өтімді қаражаттың мүмкіндігінше тұрақты болуын қамтамасыз ету.

Өтімділік тәуекелдерді басқару бойынша айрықша жауапкершілік Топ басшылығы үшін қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді қорландыру бөлігінде өтімділік тәуекелдерін басқару жөніндегі тиісті негізді және өтімділікті басқаруға қойылатын талаптарды жасаған Директорлар Кеңесіне жүктеледі. Топ өтімділік тәуекелін жөнді резервтерді пайдалану арқылы, сондай-ақ ақша ағындарына тұрақты мониторинг пен болжам жасау және қаржы активтері мен міндеттемелер бойынша мерзімдерді салыстыру жолымен басқарады.

Сыйақы және өтімділік мөлшерлемелерінің кестелері

Келесі кестеде туынды емес қаржы міндеттемелері бойынша өтеудің шарттық мерзімдері көрсетіледі. Кестелер Топтан төлемнің талап етілуі мүмкін ең ертерек күннің негізінде қаржы міндеттемелері бойынша ақша ағындарының дисконтталмаған қозғалысының негізінде жасалды.

Қаржы есептемесі

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

27. Қаржылық құралдар жалғасы

	3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1-5 жыл	5 жылдан жоғары	Жиыны
2021 ж.					
Қаржы активтері					
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	5 876 366	226 695	1 330 376	228 854	7 662 291
Кепілдік салымдар	251 308	425 754	2 937 104	4 843 068	8 457 234
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	97 740 953	-	-	-	97 740 953
Қаржылық міндеттемелер					
<i>Пайызсыз</i>					
Сауда және басқа кредиторлық берешек	25 393 294	1 485 824	701 675	-	27 580 793
Тіркелген мөлшерлеме					
Жалға алу бойынша міндеттемелер	17 971 516	58 533 944	235 447 154	43 733 136	355 685 750
Несиелер	513 842	26 316 483	2 400 808	-	29 231 133

	3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1-5 жыл	5 жылдан жоғары	Жиыны
2020 ж.					
Қаржы активтері					
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	3 626 561	675 139	987 034	395 655	5 684 389
Кепілдік салымдар	537 081	1 910 090	2 678 671	5 942 828	11 068 670
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	84 751 912	-	-	-	84 751 912
Қаржылық міндеттемелер					
<i>Пайызсыз</i>					
Сауда және басқа кредиторлық берешек (қызметкерердің бонустрын қосқанда)	15 264 302	823 720	656 199	-	16 744 221
Тіркелген мөлшерлеме					
Лизинг бойынша міндеттемелер	16 013 520	51 894 753	221 299 231	48 341 163	337 548 667
Несиелер	3 375 698	49 040 645	24 451 504	-	76 867 847

	3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1-5 жыл	5 жылдан жоғары	Жиыны
2019 ж.					
Қаржы активтері					
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	12 542 448	119 751	885 313	354 279	13 901 791
Кепілдік салымдар	1 619 503	6 771 078	1 268 286	5 278 212	14 937 079
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	67 504 945	-	-	-	67 504 945
Қаржылық міндеттемелер					
<i>Пайызсыз</i>					
Сауда және басқа кредиторлық берешек	33 435 305	1 749 584	466 377	-	35 651 266
Айнымалы мөлшерлеме					
Несиелер (теңгемен көрсетілген)	197 799	577 328	2 620 742	406 311	3 802 180
Тіркелген мөлшерлеме					
Лизинг бойынша міндеттемелер	13 743 398	38 134 276	168 833 524	43 697 517	264 408 715
Несиелер (АҚШ долларымен көрсетілген)	3 445 223	-	-	-	3 445 223

Әділ құн

Ақша қаражаттары және олардың баламалары

Ақша қаражаттарының және олардың баламаларының баланстық құны шамамен олардың әділ құнына тең, өйткені олар не қысқа мерзімді, не өзіне сыйақыларды қамтиды және дисконтталмайды.

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржылық құралдар

Компания авиакеросин бағасының тәуекелін хеджирлеу үшін опциондарды пайдаланады. Компания жанармайды хеджирлеу мақсатында стандартты нарық құралдарын пайдаланады, мысалы, «колл опциондары» (мұнда тауар бағасының алдын ала белгіленген деңгейден жоғары көтерілу тәуекелін жабу үшін Компания сыйлықақыны алдын ала төлейді). Колл опционын жеткізушілерден сатып алынатын авиакеросиннің баға тәуекелін хеджирлеу мүмкін болмағандықтан, Компания Қазақстан Республикасынан тысқары жерлерде сатып алынатын жанармайдың санын бірнеше халықаралық банктермен туынды құралдар туралы негізгі келісімге қол қою арқылы ғана хеджирлейді. Келісім жасамас бұрын компания басшылығы хеджирленетін авиакеросиннің көлемін анықтайды. Хеджирлеу Қоғамның директорлары мен акционерлері бекіткен Отынды хеджирлеу саясатына сәйкес жүзеге асырылады.

Компанияның қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелерінің әділ құны бақыланатын ағымдағы нарықтық операциялардың бағасын және ұқсас құралдар бойынша дилерлік баға белгілеулерін пайдалана отырып, дисконтталған ақша ағындарын талдау негізінде жалпы қабылданған баға үлгілеріне сәйкес анықталады.

Топ құралдардың әділ құнын анықтау үшін кіріс әдісін пайдалана отырып, дисконтталған күтілетін болашақ ақша ағындарын қолданды. Ақша қаражатының қозғалысы өзгермелі баға келісім-шартта көрсетілген бағадан асып кеткен кезде контрагенттер Топқа төлейтін төлемдерді білдіреді.

Топ төлемдерді бағалау үшін геометриялық броундық қозғалыс моделіне негізделген Монте-Карло әдісін қолданды.

Топ өз моделінде келесі негізгі мәліметтерді пайдаланды:

- Спот: 2021 жылдың 31 желтоқсанындағы Brent маркалы мұнай фьючерстерінің соңғы бағасы;
- Құбылмалылық: Bloomberg мәліметтері бойынша Brent мұнайының болжамды құбылмалылығы; және
- Дисконттау мөлшерлемесі: Топ бағалауы бойынша 0.6%.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын 2-деңгейдегі қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құны әдетте хеджирлеу операцияларына қатысатын банктер ұсынатын әділ құн туралы есептерді пайдалана отырып есептеледі. Бұл бағалау тәсілінің ең маңызды кірісі шикі мұнай бағасын жабуға, алға жылжытуға және спотқа шығаруға қалған уақыт болып табылады.

Компанияда 1-3 әділ құн иерархиясы деңгейлері бойынша топтастырылған әділ құны бойынша бастапқы танудан кейін бағаланған басқа қаржылық және қаржылық емес құралдар жоқ.

Кепілдік салымдар

Кепілдік салымдар, амортизацияланған құны бойынша танылады. Басшылық таза баланстық құнды олардың әділ құнына шамамен тең деп есептейді.

Саудалық және өзге дебиторлық және кредиторлық берешектер

Өтеу мерзімі алты айдан аз дебиторлық және кредиторлық берешек үшін әділ құн баланстық құннан айтарлықтай ерекшеленбейді, өйткені ақшаның уақытша құнының әсері маңызды емес. Ab-initio бағдарламасы бойынша дебиторлық берешек әділ құн бойынша танылады және кейіннен амортизацияланған құн бойынша есепке алынады.

Несиелер

Несиелер әділ құнына жақын амортизацияланған құнымен көрсетіледі. Менеджменттің тұжырымы бойынша баланстық құн шамамен әділ құнын құрайды деп есептейді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

27. Қаржылық құралдар жалғасы

Әділ құн жалғасы

Жалдау бойынша міндеттемелер

Қаржылық лизинг бойынша алғаш міндеттемелер бастапқыда жалдау мерзімінің басындағы жалдаған мүліктің әділ құны мен ең аз жалдау төлемдердің дисконтталған құнының қайсысы төмен болса сол құнымен есепке алынады. Менеджменттің тұжырымы бойынша баланстық құн шамамен әділ құнын құрайды деп есептейді.

Әдетте, Топ қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін дисконттау мөлшерлемесі ретінде пайдаланады. Басшылық әділ құн теңгерімнен шамамен 1% - ға төмен деп санайды.

Резервтер

Қаржы міндеттемелері анықтамасына түсетін резервтер үшін әділ құн мен ағымдағы құнның айырмашылығы елеусіз, өйткені ақшаның уақытша құнының әсері елеулі емес.

28. Қаржы құралдарының әділ құны

Топтың есеп саясатының жекелеген ережелері және бірқатар ашып көрсетулер қаржылық активтер мен міндеттемелердің әділ құнын бағалауды талап етеді.

Топ әділ құнды бағалау үшін бақылау жүйесін құрды. Осы жүйеге сәйкес, 3-ші деңгей бағалауларын қоса алғанда, барлық маңызды әділ құн өлшеуді қадағалау үшін жауапты бағалаушылар тобы бар.

Қаржы бөлімі Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректерді және бағалау түзетулерін тұрақты түрде тексереді. Егер брокерлердің баға белгілеулері немесе баға белгілеу қызметтері сияқты үшінші тараптардың ақпараты әділ құнды бағалау үшін пайдаланылса, онда Бағалау жөніндегі команда осындай бағалар осы сомалар жататын әділ құн құндылықтарының иерархиясындағы деңгейді қоса алғанда, ҚЕХС талаптарына сәйкес келетіні туралы тұжырымды растау үшін үшінші тараптардан алынған дәлелдемелерді бағалайды.

Егер активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалау үшін пайдаланылатын бастапқы деректер әділ құнның иерархиясының әртүрлі деңгейлеріне жатқызылуы мүмкін болса, онда әділ құнды бағалау тұтастай алғанда барлық бағалау үшін елеулі болып табылатын неғұрлым төмен деңгейдің бастапқы деректері сәйкес келетін иерархияның деңгейіне жатады.

Топ осы өзгеріс орын алған есепті кезеңнің аяқталу күніне әділ құн иерархиясының деңгейлері арасындағы аударымдарды таниды.

2021, 2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың барлық активтері амортизацияланған құны бойынша бағаланды.

Активтің немесе міндеттеменің әділ құнын бағалау кезінде, Топ мүмкіндігінше нарықтың бақылаулы деректерін қолданады. Әділ құнды бағалау әділ құнды иерархияның әртүрлі деңгейлеріне жатады, ол тиісті бағалау әдістерінде пайдаланылатын кірістерге байланысты:

- 1-деңгей: белсенді нарықтарда бірдей активтер мен міндеттемелер бойынша белгіленген (түзетілмеген) бағалар.
- 2-деңгей: тікелей (яғни, баға сияқты) немесе жанама (яғни, бағалар негізінде анықталған) түрде бақыланатын, 1-деңгей бағалаулары үшін қолданылатын, белгіленген бағалардан бөлек бастапқы деректер.
- 3-деңгей: бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген активтер мен міндеттемелер үшін бастапқы деректер (бақыланбайтын бастапқы деректер).

Әділ құнды бағалау кезінде жасалған жол берулер туралы қосымша ақпарат 27-ші Ескертуге енгізілген.

29. Шартты міндеттемелер

Капитал міндеттемелері

2011 жылы Top Boeing компаниясымен кестеге сәйкес алдын ала төлемдер төлей отырып, үш Boeing-787 сатып алу туралы келісімге қол қойды.

Жасасқан келісім шарттарға сәйкес әуе кемелердің сатып алу құнының көрсетуі мүмкін емес.

Операциялық жалдау жөніндегі міндеттемелер

Әуе кемелері

Әуе кемелеріне арналған операциялық жалға алу келісімшарттары 5 жылдан 10 жылға дейін созылады. Топтың операциялық жалдау туралы барлық келісімшарттары, егер Top кеңейту опционын пайдаланса, нарықтық бағаларды жаңарту бөлімдерінен тұрады. Top жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активтерді сатып алуға мүмкіндігі жоқ.

Тіркелген және өзгеретін айналмалы жалдау төлемдердің тіркелген бөлігі АҚШ долларымен деноминацияланып, төленуге тиіс. Бұл валюта әуе кемелерін жалдау кезінде халықаралық есеп айырысуларда күн сайын пайдаланылады.

2021 жылдан 2023 жылға дейін қолданыстағы әуе кемелердің операциялық жалдау жөніндегі күші жоғалмайтын міндеттемелер:

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 жылдың 31 желтоқсан	2020 жылдың 31 желтоқсан	2019 жылдың 31 желтоқсан
Бір жылдың ішінде	4 046 830	3 770 512	9 196 316
Бір жылдан кейін, бірақ бес жылдан аспайды	27 848 509	55 242 333	72 853 170
Бес жылдан астам	23 960 150	54 587 397	55 653 837
	55 855 489	113 600 242	137 703 323

2017 жылы Top Airbus A320neo тобының алты ұшағын операциялық жалға алу келісім-шарттарына кейбір ағымдағы жалға алу келісім-шарттарын олардың әрекет ету мерзімі аяқталғанда ауыстыру және болашақта қызметін кеңейту үшін қол қойды. Барлық алты ұшақ 2020-2021 жылдар аралығында жеткізілді.

2020 жылы Top үш A321LR ұшағы үшін 2022-2023 жылдар аралығында күтілетін жеткізу мерзімімен және 2021 жылы жеткізілген бір A320CEO ұшағы үшін операциялық жалға алу туралы келісіміне қол қойды.

2021 жылы Top 2022-2023 жылдары күтілетін жеткізілімі бар төрт A320neo ұшағын және 2022 жылы күтілетін жеткізілім мерзімі бар бір A320CEO ұшағын пайдаланудан шыққан ұшақтарды кеңейту және ауыстыру үшін операциялық жалға алу туралы келісіміне қол қойды.

2021 жылы Top әуе тренажерын жеткізу және Нұр-Сұлтан қаласындағы оқу орталығының құрылысы бойынша келісімшарттарға қол қойды. Әуе компаниясы тренажерды 2022 жылдың екінші жартысында алады деп жоспарлануда.

«Симулятор» жобасына байланысты қайтарылмайтын міндеттемелер:

	2021 жылдың 31 желтоқсан
Бір жылдың ішінде	2 757 043
	2 757 043

Сақтандыру

Авиациялық сақтандыру

Top әуе кемелерді қолдану бойынша сақтандыру өтеліміне зор көңіл бөледі, сондықтан халықаралық мәртебелі брокер қызметі арқылы қаржылық тұрақтылық бойынша жоғары рейтингіне ие халықаралық Сақтандыру нарықтарының көбісінде (мысалы, Lloyds) авиациялық тәуекелдерді қарастырады. Сақтандыру өтелімінің түрлері төменде берілген:

- Әуе кемесінің, қосалқы бөлшектері мен жабдықтарының мүлктік нұқсандарының «Барлық тәуекелдерін» авиациялық сақтандыру және әуекомпанияның үшінші тұлғалар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру;
- Әуе кемелерінің мүлктік нұқсаны тәуекелдерін авиациялық сақтандыру;
- Соғыстың салдарынан әуе кемелерінің мүлктік нұқсаны тәуекелдерін және қосалқы бөлшектерді қоса алғанда, олармен қауымдасқан әуе кемесіне мүлктік нұқсанның тәуекелдерін авиациялық сақтандыру;
- Соғыс, әуе кемесін заңсыз тартып алу (айдап әкету) тәуекелдерінің және олармен қауымдасқан тәуекелдердің салдарын авиациялық сақтандыру.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

29. Шартты міндеттемелер жалғасы

Сақтандыру жалғасы

Сақтандырудың басқа түрлері

Авиациялық сақтандыру өтелімінен басқа әуе компаниясы мүлік пен жалпы міндеттемелеріне зиянның қаржылық тәуекелін төмендету және жазатайым оқиғаларға ұшыраған қызметкерлерге өтемақы төлеу әрі медициналық шығынды өтеу үшін авиациялық емес сақтандыру полистерін үнемі сатып алып тұрады:

- Қызметкерлерді медициналық сақтандыру;
- Компанияның директорлары мен лауазымды тұлғаларының жауапкершілігін сақтандыру;
- Мүлікті сақтандыру;
- Компанияның көлік құралдарын толық сақтандыру;
- Қызметкерлерді еңбек міндеттерін орындау кезінде жазатайым оқиғалардан сақтандыру;
- Зиян келтіргені үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру;
- Кеден органдарының алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру;
- Ұшқыштарды лицензиясынан айыруға әкеп соққан жазатайым оқиғадан ерікті сақтандыру;
- Қоймадағы тауарларды сақтандыру;
- Кибер тәуекелді сақтандыру.

Салықтық шартты міндеттемелер

Қазақстан Республикасының салық жүйесі салыстырмалы түрде жаңа болып табылады және салықтардың көптеген әралуан түрлерімен және заңнамадағы, ресми жарияланымдардағы және сот шешімдеріндегі жиі өзгерістермен сипатталады. Салықтарды елеулі айыппұлдар салуға, өсімпұлдар есептеуге және өндіріп алуға құқығы бар бірқатар реттеуші органдар тексеруі тиіс. Салық жылы салық органдарының тексеруі үшін келесі күнтізбелік бес жылдың ішінде ашық болып қалады, алайда, кейбір жағдайларда салық жылы бұдан да ұзақ мерзім ашық болып қалуы мүмкін.

Басшылық қолданылатын салық заңнамасының, ресми түсініктемелердің және сот шешімдерінің түсіндірмелеріне негізделі отырып, салық міндеттемелерін бара-бар көрсеткеніне сенімді. Алайда тиісті салық органдарының түсіндірмелері ерекшеленуі және бұл қаржы есептілігіне елеулі әсер етуі мүмкін.

Топтың функционалдық валютасы АҚШ доллары болып табылады, себебі бұл валюта тиісті операциялардың, оқиғалар мен жағдайлардың экономикалық салдарларын барынша нақты көрсетеді. Қазақстан Республикасының Салық кодексінде теңгеден басқа функционалдық валютаның қолданылуын түсіндіретін ережелер жоқ. Соған қарамастан, Салық кодексі Қазақстан Республикасының барлық салық төлеушілерін теңгемен салық міндеттемелерін есептеуге және төлеуге міндеттейді. Сондықтан белгілі пайымдауды қолдану арқылы Топ салық және салық салу мақсаттары үшін теңгемен есеп жүргізіп, есептейді. Бұл көзқарас қолданыстағы заңнамада ең қолайлы болып саналатынына Басшылық сенімді.

Операциялық орта

Қазақстанды қоса алғанда, дамушы елдердің нарықтары неғұрлым дамыған нарықтардың тәуекелдерінен өзгеше экономикалық, саяси, әлеуметтік, сот және заңнамалық тәуекелдерге бейім. Қазақстанда бизнес жүргізуді реттейтін заңдар мен нормативтік актілер бұрынғысынша жылдам өзгерістерге ұшырауда. Қазақстанның болашақ даму бағыты көбінесе мемлекеттің экономикалық, салық және несие-ақша саясатына, қабылданатын заңдар мен нормативтік актілерге, сондай-ақ елдегі саяси ахуалдың өзгеруіне байланысты болады.

Әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының құбылмалылығы мен коронавирустық пандемия да іскерлік ортадағы белгісіздік деңгейін арттырады. Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілік басшылықтың Қазақстандағы іскерлік ортаның Топтың қызметі мен қаржылық жағдайына әсері туралы көзқарасын көрсетеді. Болашақ бизнес жағдайларының нақты әсері басшылықтың бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

30. Байланысты тараптармен операциялар

Бақылау қатынастары

Топтың акционерлері Қазақстан Республикасының Үкіметі атынан «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-ауқат Қоры» АҚ және «BAE Systems Kazakhstan Ltd.» компаниясы болып табылады, олар Топ акцияларының тиісінше 51%-на және 49%-на иелік етеді.

Басшылыққа сыйақы

Топ қызметіне басшылық жасау, бақылау және жоспарлау мәселелерінде өкілеттіктері мен жауапкершілігі бар негізгі басшылық жыл ішінде персонал бойынша шығыстар құрамында көрсетілген жалақы мен сыйлықақыны қоса алғанда, мынадай сыйақы алды (7-ші Ескерту):

МЫҢ ТЕҢГЕ	2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
Жалақы және бонустар	2 560 432	2 167 266	1 727 351
Әлеуметтік салық	236 793	188 568	171 089
	2 797 225	2 355 834	1 898 440

Байланысты тараптардың операциялары

Байланысты Тараптар Топтың акционерлерін және осы акционерлер жеке немесе бірге акциялардың бақылау пакетіне ие барлық басқа компанияларды қамтиды.

Топ мемлекеттік органдарға, агенттіктерге және мемлекет бақылайтын кәсіпорындарға авиакөлік қызметтерін ұсынады. Бұл операциялар мемлекеттің тікелей бақылауына кірмейтін басқа кәсіпорындарға қызметтер көрсетумен салыстырылатын шарттарда топтың әдеттегі операциялық қызметі барысында жүргізіледі.

Топ тауарлар мен қызметтерді сатып алу және сату үшін сатып алулар, бағалар және бекіту процестері бойынша стратегияларды жасады және ендірі. Мұндай стратегиялық сатып алулар, бағалар және бекіту процестері контрагенттің мемлекет бақылайтын кәсіпорын болып табылуына немесе табылмауына байланысты болмайды.

Топ басшылығы төмендегі операциялар байланысты тараптармен жасалатын операциялар ретінде ашуды талап етеді деп есептейді.

	2021 ж.		2020 ж.		2019 ж.	
	Операция сомасы	Есеп айырысулар бойынша қалдық	Операция сомасы	Есеп айырысулар бойынша қалдық	Операция сомасы	Есеп айырысулар бойынша қалдық
Алынған қызметтер						
Мемлекеттік компаниялар	15 774 104	(694 337)	6 399 937	(1 663 436)	10 319 840	(1 696 711)
Акционерлер және Акционерлердің еншілес компаниялары	4 859 855	(951 205)	677 665	(10 944)	2 442 304	(319 186)
Алынған қызметтер	20 633 959	(1 645 542)	7 077 602	(1 674 380)	12 762 144	(2 015 897)

Байланысты тараптардан алынған қызметтер әуежайлардың, навигацияның қызметтерімен және метеорологиялық қамсыздандырумен көрсетілген.

	2021 ж.		2020 ж.		2019 ж.	
	Операция сомасы	Есеп айырысулар бойынша қалдық	Операция сомасы	Есеп айырысулар бойынша қалдық	Операция сомасы	Есеп айырысулар бойынша қалдық
Топ көрсететін қызметтер						
Акционерлер және Акционерлердің еншілес компаниялары	534 074	185 517	433 958	74 501	568 093	140 191
Алынған қызметтер						
Мемлекеттік компаниялар	-	1 132	-	3 367	-	-
	534 074	186 649	433 958	77 868	568 093	140 191

Байланысты тараптармен өзара есеп айырысулар бойынша барлық қалдықтар есепті күннен кейін алты ай ішінде өтелуге жатады. Барлық қалдықтар қамтамасыз етілмеген.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер жалғасы

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай

30. Байланысты тараптармен операциялар жалғасы

Үкіметке байланысты кәсіпорындармен операциялар

Топ Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын бірқатар кәсіпорындармен жұмыс істейді. Топ Қазақстан Республикасының Үкіметімен байланысты ұйымдармен жасалған мәмілелерді ашуға мүмкіндік беретін 24 «Байланысты тараптар» IAS Халықаралық стандартында ерекше жағдайды қолданады.

Топ Қазақстан Республикасының Үкіметіне қатысты ұйымдармен мәмілелер жасайды. Бұл мәмілелер Топтың әдеттегі қызметтерінің бөлігі болып табылады және Қазақстан Республикасының Үкіметімен байланысты емес ұйымдармен өзара әрекеттесу шарттарына сәйкес шарттарда жүзеге асырылады.

31. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2022 жылдың 2 қаңтарында Батыс Қазақстанда сұйытылған табиғи газ бағасының литріне 60 теңгеден 120 теңгеге дейін көтерілуіне байланысты наразылық шерулері басталды. Бұл наразылықтар басқа қалаларға таралып, тонау мен адам шығынына әкелді. 2022 жылдың 5 қаңтарында үкімет республика аумағында төтенше жағдай жариялады. Жоғарыда аталған наразылықтар мен төтенше жағдайдың нәтижесінде Қазақстан Президенті ықтимал шаралар, оның ішінде қосымша салықтар туралы белгілі бір мәлімдемелер жасады. 2022 жылдың 19 қаңтарында төтенше жағдай режимі алынып тасталды. Топ активтеріне келтірілген залал шамалы болды. Алайда Топ Алматыға рейстерді 5-14 қаңтар аралығында және Ақтауға 4-9 қаңтар аралығында тоқтатуға мәжбүр болды.

32. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіту

Бұл шоғырландырылған қаржы есептілігін Топ басшылығы мақұлдап, 2022 жылдың 25 ақпанында шығаруға бекітті.

GRI көрсеткіштері

GRI Стандарты	Көрсеткіш атауы	Есептің бөлім(дерінің) атауы	Беттерге сілтемелер және пікірлер
GRI 101: Негізгі принциптер 2016			
GRI 102: GRI (2016) стандарттар бойынша есеп берудің жалпы элементтері			
Ұйымның профилі	102-1 Ұйымның атауы	Есептің мұқабасы	–
	102-2 Негізгі сауда белгілері, өнім мен қызметтер	Біздің стратегиялық жоспарлау негіздері	01 бет 10-11 бет
	102-3 Ұйымның штаб-пәтерінің орналасқан жері	Біздің бизнес үлгісі	95 бет
	102-4 Ұйым жұмыс істейтін мемлекеттер	Шоғырландырылған қаржылық есеп беру	04-05 бет
	102-5 Меншік пен ұйымдық-құқықтық нысанның сипаты	Ішкі және халықаралық бағдарлар	95 бет
	102-6 Ұйым жұмыс істейтін нарықтар	Шоғырландырылған қаржылық есеп беру	04-05 бет
	102-7 Ұйым ауқымы	Ішкі және халықаралық бағдарлар	02-03 бет 89-94 бет
	102-8 Қызметкерлер мен басқа да қызметкерлер туралы ақпарат	Компания туралы негізгі фактілер	44-47 бет
	102-9 Жеткізу тізбегі	Шоғырландырылған қаржылық есеп беру	41 бет
	102-10 Жеткізу тізбегіндегі айтарлықтай өзгерістер	Тұрақты даму (қызметкерлер)	Қолданылуы мүмкін емес есеп беру кезеңі өзгерістер болған жоқ
	102-11 Сақтық қағидатын қолдану	Тұрақты даму (экономикалық аспектілер)	56-59 бет
	102-12 Сыртқы бастамашылықтар	-	40-53 бет
	102-13 Қауымдастықтардағы мүшелік	Тәуекелдерді басқару	https://airastana.com/global/en-us/About-Us/Overview/Awards-and-Certificates
Стратегия	102-14 Жоғары басшылықтың үндеуі	Директорлар кеңесі төрағасының үндеуі Президент үндеуі	06-07 бет 08-09 бет
	102-15 Негізгі әсер ету, тәуекелдер мен мүмкіндіктер	Тәуекелдерді басқару	56-59 бет
Этика және саналылық	102-16 Мінез-құлықтың құндылықтары, қағидаттары, стандарттары мен нормалары	Стратегиялық жоспарлауымыздың негіздері Корпоративтік басқару туралы есеп	01 бет 68 бет
	102-17 Этикалық сұрақтар бойынша ұсыныстар және кеңес беру тетіктері	Тұрақты даму	37 бет
Корпоративтік басқару	102-18 Корпоративтік басқару құрылымы	Корпоративтік басқару туралы есеп	72 бет
	102-19 Өкілеттіктерді беру	Тұрақты даму	36 бет
	102-20 Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптар үшін жауапты басшы лауазымдар	Тұрақты даму	36 бет
	102-21 Мүдделі тараптарға экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптар кеңес беру	Мүдделі тараптарды тарту Тұрақты даму	12-13 бет 38 бет

GRI көрсеткіштері жалғасы

GRI Стандарты	Көрсеткіш атауы	Есептің бөлім(дерінің) атауы	Беттерге сілтемелер және пікірлер
Корпоративтік басқару жалғасы	102-22 Корпоративтік басқарудың жоғары органы мен оның комитеттерінің құрамы	Тұрақты даму Директорлар кеңесі	36 бет 62-64 бет
	102-23 Жоғары басқару органының төрағасы	Директорлар кеңесі	62 бет
	102-24 Корпоративтік басқарудың жоғары органының мүшесіне кандидаттарды ұсыну және таңдау	Корпоративтік басқару туралы есеп	82-83 бет
	102-25 Мүдделер қақтығы	Корпоративтік басқару туралы есеп	69 бет
	102-26 Мақсаттарды, құндылықтар мен стратегияны белгілеуде корпоративтік басқарудың жоғары органының ролі	Корпоративтік басқару туралы есеп	68 бет
	102-27 Жоғары басқару органының корпоративтік басқарудың жоғары органы мүшелерінің ұжымдық білім	Корпоративтік басқару туралы есеп	70-71 бет
	102-28 Корпоративтік басқарудың жоғары органының қызметін бағалау	Корпоративтік басқару туралы есеп	74 бет
	102-29 Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік салдарды анықтау	Корпоративтік басқару туралы есеп	68-71 бет
	102-30 Тәуекелдерді басқару процестерінің тиімділігі	Тәуекелдерді басқару	54-55 бет
	102-31 Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптарға шолу	Директорлар кеңесі	65 бет
	102-32 Тұрақты даму саласындағы есепті дайындау корпоративтік басқарудың жоғары органының ролі	Тұрақты даму	36 бет
	102-33 Сыни маңызды проблемалар туралы хабарлау	Корпоративтік басқару туралы есеп	68-69 бет
	102-34 Сыни маңызды проблемалардың сипаты мен саны	Директорлар кеңесі	65 бет
	102-35 Сыйақы саясаты	Корпоративтік басқару туралы есеп	83 бет
	102-36 Сыйақыны белгілеу процесі	Корпоративтік басқару туралы есеп	83 бет
	102-37 Еңбекақыға қатысты мүдделі тараптардың қатысуы	Корпоративтік басқару туралы есеп	70-71, 83 бет
	102-38 Ең жоғары жалақы алатын лауазымды тұлғаның жылдық жиынтық сыйақысының барлық қызметкерлердің орташа жылдық сыйақысына қатынасы	Шоғырландырылған қаржы есептемесі	118, 149 бет
102-39 Жылдық сыйақы коэффициентін пайыздық ұлғайту	Шоғырландырылған қаржы есептемесі	118, 149 бет	
Мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік	102-40 Мүдделі тараптар топтарының тізімі	Біздің бизнес-үлгіміз Мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік	11 бет 12-13 бет
	102-42 Мүдделі тараптардың сәйкестендіру және белгілеу	Тұрақты даму	38 бет
	102-43 Мүдделі тараптармен өзара іс-әрекет жасауға көзқарас	Мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік Корпоративтік басқару туралы есеп	12-13 бет 70-71 бет
Мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік жалғасы	102-44 Негізгі тақырыптар және қауіп-қатерлер	Мүдделі тараптармен өзара әрекеттестік	12-13 бет

GRI Стандарты	Көрсеткіш атауы	Есептің бөлім(дерінің) атауы	Беттерге сілтемелер және пікірлер
Анықталған маңызды аспектілер мен шекаралар	102-45 Шоғырландырылған қаржы есептілігіне қосылған заңды тұлғалардың тізбесі	Шоғырландырылған қаржы есептемесі	95 бет
	102-46 Есептердің мазмұнын және тақырыптар есебін белгілеу	Тұрақты даму	38-39 бет
	102-47 Маңызды тақырыптардың тізбесі	Тұрақты даму	39 бет
	102-48 Ақпаратты қайта құру	-	Қолданылуы мүмкін емес – есепті кезеңде қайта есептеулер жүргізілген жоқ
	102-49 Есептіліктегі өзгерістер	-	Қолданылуы мүмкін емес – есепті кезеңде өзгерістер болған жоқ
	102-50 Есептік кезең	Есептің мұқабасы	-
	102-51 Алдыңғы есептің жарияланған күні	2020 жылғы есеп	-
	102-52 Есептілік циклі	Компания Вебсайты	https://airastana.com/global/en-us/About-Us/Corporate-Governance/Annual-Reports
	102-53 Есепке немесе оның мазмұнына қатысты сұрақтар үшін байланыс ақпараты	Есептің мұқабасының ішкі жағы	-
	102-55 GRI мазмұнының көрсеткіші	GRI көрсеткіштері	151-155 бет
GRI 200: Экономикалық әсер (2016)			
Экономикалық нәтиже	GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму (Экономикалық аспектілер)	40 бет
	201-1 Белгіленген және бөлінген тікелей экономикалық құн	Тұрақты даму (Экономикалық аспектілер)	40 бет
	201-4 Мемлекеттен алынған қаржылай көмек	-	Қатысты емес – іске қосылғалы бері мемлекеттен қаржылай көмек алынған жоқ
Сатып алу тәжірибесі	GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму (Экономикалық аспектілер)	41 бет
	204-1 Жергілікті өнім берушілер шығыстарының үлесі	Тұрақты даму (Экономикалық аспектілер)	41 бет
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес	GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму	37 бет
	205-1 Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін және анықталған елеулі тәуекелдерді бағалауға жататын бөлімшелердің жалпы саны мен пайызы	Тұрақты даму	37 бет
	205-2 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен тәжірибе туралы ақпараттандыру және оқыту	Тұрақты даму	37 бет
	205-3 Расталған сыбайлас жемқорлық фактілері және қабылданған шаралар	Тұрақты даму	37 бет

Қаржы есептемесі

GRI көрсеткіштері жалғасы

GRI Стандарты	Көрсеткіш атауы	Есептің бөлім(дерінің) атауы	Беттерге сілтемелер және пікірлер
GRI 300: Экологиялық әсер (2016)			
Энергия	GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	42 бет
	302-1 Ұйым ішіндегі энергияны тұтыну	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	42 бет
	302-4 Энергияны тұтынуды азайту	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	42 бет
Шығарынды	GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	42-43 бет
	305-1 Парниктік газдардың тікелей шығарындылары (1 аумақ)	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	42-43 бет
	305-4 Парниктік газдардың шығарындылары қарқындылығы	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	42-43 бет
	305-5 Парниктік газдар шығарындыларын азайту	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	42-43 бет
Ағынды және қалдықтар	GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	43 бет
	306-2 Түрлері және жою әдісі бойынша қалдықтардың жалпы массасы	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	43 бет
Экологиялық талаптарға сәйкестік	GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	43 бет
	307-1 Экологиялық заңдар мен ережелерді сақтамау	Тұрақты даму (Қоршаған ортаны қорғау)	43 бет
GRI 400: Әлеуметтік әсер (2016)			
Жұмыспен қамту	GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму (Қызметкерлер)	44 бет
	401-1 Жаңа қызметкерлер мен қызметкерлердің айналымы	Тұрақты даму (Қызметкерлер)	44-45 бет
	401-2 Уақытша немесе толық емес қызметкерлерге қол жетімді емес толық уақытты қызметкерлерге берілетін жеңілдіктер	Тұрақты даму (Қызметкерлер)	45 бет
	401-3 Ата-ана демалысын беру	Тұрақты даму (Қызметкерлер)	48 бет

GRI Стандарты	Көрсеткіш атауы	Есептің бөлім(дерінің) атауы	Беттерге сілтемелер және пікірлер
Жұмыс орнындағы денсаулық пен қауіпсіздік	GRI 103-1 – 103-3 GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму (Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік)	48-51 бет
	403-1 Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғауды басқару жүйесі	Тұрақты даму (Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік)	48 бет
	403-2 Қауіпті анықтау, тәуекелді бағалау және оқиғаны зерттеу	Тұрақты даму (Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік)	48 бет
	403-3 Еңбек гигиенасын сақтау мақсатында көрсетілетін қызметтер	Тұрақты даму (Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік)	48 бет
	403-4 Қызметкерлердің еңбекті қорғау жүйесін жетілдіруге қатысу мүмкіндіктері, еңбекті қорғау мәселелері бойынша қызметкерлермен кеңестер мен қарым-қатынас жасау	Тұрақты даму (Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік)	48 бет
	403-5 Жұмысшыларды еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша оқыту	Тұрақты даму (Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік)	48 бет
	403-6 Жұмысшылардың денсаулығын сақтау	Тұрақты даму (Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік)	48 бет
	403-9 Өндірістік жарақаттар	Тұрақты даму (Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік)	48 бет
Оқыту және дайындау	GRI 103-1 – 103-3 GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму (Қызметкерлер)	46-47 бет
	404-1 Бір қызметкерге шаққандағы оқу сағатының орташа саны	Тұрақты даму (Қызметкерлер)	46-47 бет
	404-2 Әрі қарай жұмысқа орналасу үшін қызметкерлердің біліктілігін арттыру бағдарламалары	Тұрақты даму (Қызметкерлер)	46-47 бет
Әртүрлілік және тең мүмкіндіктер	GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму (Қызметкерлер)	44-45 бет
	405-1 Басқару органдарының құрамы және қызметкерлердің негізгі категориялары	Тұрақты даму (Қызметкерлер)	44 бет
Клиенттердің жеке деректерін қорғау	GRI 103-1 – 103-3 Менеджмент саласындағы көзқарас 2016	Тұрақты даму	37 бет
	418-1 Тұтынушылардың жеке өміріне қол сұғылмаушылықты бұзуға және тұтынушы деректерінің жоғалуына қатысты негізделген шағымдардың жалпы саны	Тұрақты даму	37 бет
Авиациялық аспектілер			
GRI-ға қатысты емес көрсеткіштер	Қызмет көрсету сапасы	Операциялық қызметке шолу	30-31 бет
	Жолаушылар тасымалы, жүк тасымалдау	Операциялық қызметке шолу	26-28 бет
	Ұшу қауіпсіздігін басқару жүйесі	Тұрақты даму (Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік)	48-51 бет
	Әуе кемелері паркін технологиялық жетілдіру	Операциялық қызметке шолу	29 бет
	Әуе кемелері паркін басқару	Операциялық қызметке шолу	29 бет
	Инновация және цифрландыру	Операциялық қызметке шолу Тұрақты даму (Экономикалық аспектілері)	30 бет 40 бет

Қаржы есептемесі

Ескертпелер

Ескертпелер

Қаржы есептемесі

Ескертпелер

Қосымша ақпарат

Қосымша ақпаратты біздің www.airastana.com веб-сайттан табуға болады.

Қосымша ақпарат немесе кері байланыс алу үшін
corporate.governance@airastana.com
sustainability.issues@airastana.com
мекенжайы бойынша бізге хабарласуға болады.

Есепті жобалау және өндіру - Instinctif Partners
www.creative.instinctif.com

